T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI
SOSYOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TERÖRİZM VE AİLE ARAŞTIRMALARININ KESİŞİMİ: SİSTEMATİK BİR LİTERATÜR TARAMASI

Ad SOYAD
Moch Hisyam PUTRA

Danışman
Doç. Dr. Ayşe Gönüllü ATAKAN

MANİSA-2025

Moch Hisyam PUTRA

TERÖRİZM VE AİLE ARAŞTIRMALARININ KESİŞİMİ: SİSTEMATİK BİR LİTERATÜR TARAMASI

2025

TAAHHÜTNAME

Bu tezin Manisa Celal Bayar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalında akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek tezde yer aldığını, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, tezin yazımında akademik ve etik kurallara aykırı herhangi bir yapay zeka ve program kullanmadığımı beyan ederim.

İmza
Moch Hisyam PIUTRA

ÖZET

Yüksek Lisans Tez

Moch Hisyam PUTRA
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Sosyoloji Anabilim Dalı

Danışman:
Doç. Dr. Ayşe Gönüllü ATAKAN

Bu çalışma, 2000-2024 yılları arasında yayınlanan 33 hakemli çalışmanın sistematik bir literatür taramasından yola çıkarak radikalleşme, terörizm ve terörle mücadele süreçlerinde ailenin çok yönlü rolünü araştırmaktadır. Terörizmde ideolojinin, siyasi şikayetlerin ve küresel yapıların rolü kapsamlı bir şekilde araştırılmış olsa da, hem risk hem de koruyucu bir faktör olarak ailenin etkisi akademik literatürde nispeten az çalışılmış ve parçalı kalmıştır. Bu araştırma, ailenin radikalleşmeye katılımı ve terörle mücadele ve radikalleşmeyi azaltma çabalarındaki potansiyeli ile ilgili tekrar eden temaları, kavramsal çerçeveleri ve pratik çıkarımları belirlemek için nitel bir meta-sentez yaklaşımı kullanarak bu boşluğu ele almaktadır.

NVivo 12 aracılığıyla tematik kodlama kullanılarak dört ana kategori sentezlenmiştir: (1) Radikalleşmede Ailenin Rolü, (2) Terörle Mücadele ve Radikalleşmeden Uzaklaşmada Ailenin Rolü**,** (3) Terörizm veya Radikalizmi Etkileyen Aile Faktörleri ve (4) Radikalleşmeyi Önlemede Aile. Bu kapsayıcı kodlar içerisinde, ideolojinin nesiller arası aktarımı, duygusal travma, toplumsal cinsiyet dinamikleri, ebeveynlik uygulamaları, ulus ötesi marjinalleşme ve nesiller arası iyileşme gibi alt temalar, ailelerin radikalleş(tir)me yörüngesini etkilediği merkezi mekanizmalar olarak ortaya çıkmıştır.

Bulgular, ailelerin bu süreçlerde yekpare aktörler olmadığını ortaya koymaktadır. Bazı bağlamlarda, özellikle nesiller arası şikayetlerin, otoriter ebeveynliğin veya duygusal ihmalin hüküm sürdüğü durumlarda, aşırılık yanlısı ideolojiler için kuluçka görevi görmektedirler. Diğer durumlarda ise aileler, özellikle duygusal kabul, iletişim ve toplumsal katılımın mevcut olduğu durumlarda, dayanıklılık ve yeniden bütünleşme aracıları haline gelirler. Aile aynı anda hem bir kırılganlık alanı hem de bir direnç mekanizması olabilir. Bu ikirciklilik, ailenin risk ya da koruyucu faktör olarak basitleştirilmiş ikiliğine meydan okumakta ve rolünün daha ilişkisel, kesişimsel ve dinamik bir şekilde anlaşılmasını gerektirmektedir.

Bu araştırmanın önemli bir katkısı, radikalleşmenin duygusal ve psikososyal boyutlarına vurgu yaparak, aşırıcılığa giden bireysel yörüngelerin genellikle sadece ideolojik inançlar tarafından değil, ailesel kopuşlar, çözülmemiş travma ve kimlik ve aidiyet arayışı tarafından yönlendirildiğini göstermesinde yatmaktadır. Benzer şekilde, başarılı terörle mücadele stratejileri, aileleri gözetim veya zorlama araçları yerine iyileşme, güven ve ahlaki netlik alanları haline gelmeleri için desteklediklerinde en etkili olanıdır.

Bu çalışma aynı zamanda, yeterli yapısal veya duygusal destek sağlamadan aileleri radikalleşmeyle mücadele çabalarında araçsallaştırma yönündeki politika eğilimini de eleştirmektedir. Aileleri dönüştürücü potansiyele sahip karmaşık, yaşanmış alanlar olarak kabul eden travma-bilinçli ve toplum-köklü yaklaşımlara doğru bir kaymayı savunmaktadır. Bu nedenle, aile yalnızca radikalleşmenin gerçekleştiği bir bağlam olarak değil, daha geniş terörizm ve dayanıklılık ekolojisinde aktif, gelişen bir aktör olarak anlaşılmalıdır. Bu araştırma, akademik ve politika tartışmalarında aileyi merkeze alarak, şiddete varan aşırıcılıkla mücadelede daha insan merkezli ve sosyal temelli bir yaklaşım sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Terörizm, Radikalleşme, Terörle Mücadele, Deradikalleşme, Sistematik Literatür Taraması.

ABSTRACT

Master Thesis

Moch Hisyam PUTRA
Manisa Celal Bayar University
Graduate School of Education
Department of Sociology

Supervisor:
Doç. Dr. Ayşe Gönüllü ATAKAN

This study explores the multifaceted role of the family in the processes of radicalization, terrorism, and counterterrorism, drawing from a systematic literature review of 33 peer-reviewed studies published between 2000 and 2024. Although the role of ideology, political grievances, and global structures in terrorism has been extensively explored, the influence of family as both a risk and protective factor remains relatively understudied and fragmented in the scholarly literature. This research addresses this gap by employing a qualitative meta-synthesis approach to identify recurring themes, conceptual frameworks, and practical implications related to the family's involvement in radicalization and its potential in counterterrorism and deradicalization efforts.

Using thematic coding through NVivo 12, four major categories were synthesized: (1) Family Role in Radicalization, (2) Family Role in Counter-terrorism and Deradicalization**,** (3) Family Factors that Influence Terrorism or Radicalism**,** and (4) Family in Preventing Radicalization. Within these overarching codes, subthemes such as intergenerational transmission of ideology, emotional trauma, gender dynamics, parenting practices, transnational marginalization, and intergenerational healing emerged as central mechanisms through which families influence the trajectory of (de)radicalization.

The findings reveal that families are not monolithic actors in these processes. In some contexts, they serve as incubators for extremist ideologies, especially where intergenerational grievances, authoritarian parenting, or emotional neglect prevail. In other cases, families become agents of resilience and reintegration, especially when emotional acceptance, communication, and community engagement are present. The family can simultaneously be a site of vulnerability and a mechanism for resistance. This ambivalence challenges the simplistic binary of the family as either a risk or protective factor and calls for a more relational, intersectional, and dynamic understanding of its role.

A key contribution of this research lies in its emphasis on the emotional and psychosocial dimensions of radicalization, showing that individual trajectories into extremism are often driven not just by ideological beliefs but by familial ruptures, unresolved trauma, and a search for identity and belonging. Similarly, successful counterterrorism strategies are most effective when they support families in becoming sites of healing, trust, and moral clarity rather than instruments of surveillance or coercion.

This study also critiques the policy tendency to instrumentalize families in counter-radicalization efforts without providing adequate structural or emotional support. It advocates for a shift toward trauma-informed and community-rooted approaches that recognize families as complex, lived spaces with transformative potential. Therefore, the family must be understood not merely as a context within which radicalization occurs, but as an active, evolving actor in the broader ecology of terrorism and resilience. By centering the family in academic and policy discussions, this research offers a more human-centered and socially grounded approach to countering violent extremism.

Keywords: Family, Terrorism, Radicalization, Counterterrorism, Deradicalization, Systematic Literature Review.

ÖNSÖZ

"*Dans eden bir yıldız doğurabilmek için insanın içinde hala kaos olması gerekir*."
- Friedrich Nietzsche

Güneşin doğmayı unuttuğu, düşüncenin ağırlaştığı ve anlamın gölgede kaybolduğu zihin mevsimleri vardır. Bu çalışma böyle bir mevsimde yazıldı.

Tüm mücadeleler kendilerini yüksek sesle duyurmaz. Bazıları sessizlik içinde, sıradan günlerin yüzünü takınarak gelir. Sis gibi saatlerin içine sızar, her adımı belirsiz, her sayfayı uzak bir kıyı haline getirir. Kelimelerin gelmeyi reddettiği sabahlar vardı, meydan okumak için değil, daha derinlerde bir şey artık dilin şekline inanmadığı için. Soruların yazılmamış olanın üzerinde akbabalar gibi dolaştığı geceler vardı.

Yine de bir şey dayanıyordu. Parlaklık değil, açıklık değil, sessiz bir meydan okuma. Karanlıkta ileriye doğru çekilen ve nereye varacağı belli olmayan bir iplik. Ve böylece, bu çalışma sıçramalarla değil, yavaş, inatçı inçlerle inşa edildi. Kesinlikten değil, hareketsiz durmak daha kolay görünse bile hareket etme kararından doğdu.

Bu çalışma, gerçekte, bir sebat kaydıdır. Kutlamalarla süslenen türden değil, izini yalnızca var olduğu gerçeğinde bırakan türden. Her cümle, içinde neredeyse terk edilmiş olmanın ağırlığını ve geri kazanılmış olmanın kararlılığını taşıyor.

Eğer sayfalar düzensizse, düşünce bazen sürükleniyorsa, bunun nedeni bir oluş halinde oluşmuş olmalarıdır. Her zaman kendisiyle barışık olmayan, ama her zaman ulaşmaya çalışan bir zihni yansıtıyorlar. Anlam için. Tutarlılık için. Hava için.

Benzer yollarda yürüyenlere, çabaları görünmez yükler altında ortaya çıkanlara bunu bir rehber olarak değil, kanıt olarak sunuyorum: bitmemişken bile yaratmanın, kendinizi bitmemiş hissettiğinizde bile bir şeyi bitirmenin mümkün olduğunu.

Nihayetinde bu çalışma bir anıt değil. Rüzgârda yanmaya devam eden bir mum.

MANISA

Moch Hisyam PUTRA

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 PRISMA Diyagramı 32
Şekil 2 Araştırma Eğilim Grafiği 36
Şekil 3 Tematik Frekans Grafiği 41
Şekil 4 Araştırma Yerleri Grafiği 45
Şekil 5 Çalışma Alanı Grafiği 50
Şekil 6 Dergi Yayın Grafiği 54
Şekil 7 Yazar Kurumlar Grafiği 58
Şekil 8 Araştırma Temaları Grafiği 63

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1 PICo 28
Tablo 2 Makale Listesi 33
Tablo 3 Araştırma Yaklaşımı Karşılaştırması 144

İÇİNDEKİLER

TERÖRİZM VE AİLE ARAŞTIRMALARININ KESİŞİMİ: SİSTEMATİK BİR LİTERATÜR TARAMASI 1
TAAHHÜTNAME 3
ÖZET 4
ABSTRACT 6
PREFACE ..... **Error! Bookmark not defined.**
ŞEKİLLER DİZİNİ 9
TABLOLAR DİZİNİ 10
İÇİNDEKİLER 11
BÖLÜM 1 GİRİŞ 13
1.1 Araştırma Sorusu 14
1.2 Çalışmanın Amacı 16
BÖLÜM 2 KAVRAMSAL ARKA PLAN 17
2.1 Terörizm 17
2.2 Radikalizm 18
2.3 Aile 21
BÖLÜM 3 METODOLOJİ 26
3.1 Metodoloji Türü 26
3.2 Veri Toplama, İşleme ve Kaydetme. 27
3.3 Veri Değerlendirme ve Çıkarma. 28
3.4 Veri Analizi 30
BÖLÜM 4 ÇALIŞMANIN SONUCU 32
4.1 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Araştırma Eğilimleri (2000-2024) 36
Erken Dönem (2000-2016): Marjinal İlgi ve Sınırlı Entegrasyon 36
Büyüme ve Olgunlaşma Dönemi (2019-2024): Genişleme ve Kavramsal Yeniden Çerçeveleme 39
4.2 Terörizm ve Aile Çalışmalarının Tematik Analizi (2000-2024) 41
4.3 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Coğrafi Eğilimler (2000-2024) 45
4.4 Terörizm ve Aile Çalışmalarının Disipliner Görünümü (2000-2024) 49
4.5 Terörizm ve Aile Araştırmalarında Yayın Örüntüleri (2000-2024) 54
4.6 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Yazar Bağlılıkları ve Kurumsal Görünüm (2000-2024) 58
4.6 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Gelişen Araştırma Temaları (2000-2024) ... 63

BÖLÜM 5 SONUÇ SENTEZI 74
5.1 Radikalleşmede Ailenin Rolü 74
İdeolojinin Kuşaklar Arası Aktarımı 74
Radikalleşme için Normatif ve Duygusal Destek 77
Bir Sosyalleşme Aracı Olarak Aile 81
Kolektif ve Akraba Temelli Radikalleşme 85
Aile Tarafından Zorlama, Baskı veya Etki 89
Aile Ağlarının Terör Örgütleri Tarafından Stratejik Kullanımı 93
5.2 Terörizmi veya Radikalizmi Etkileyen Ailevi Faktörler. 96
Travma, Kayıp ve Aile Parçalanması 96
İşlevsiz Aile Dinamikleri ve İstismar 100
Kültürel Normlar ve Onur Temelli Yükümlülükler 104
Ailelerin Siyasi ve Yapısal Olarak Marjinalleştirilmesi 107
Aile İçinde İdeolojik Sosyalleşme ve Endoktrinasyon 111
5.3 Terörle Mücadele ve Radikalleşmeden Uzaklaştırmada Ailenin Rolü 115
Bağlantıyı Kesme ve Radikalleşmeden Uzaklaşma için Bir Katalizör Olarak Aile 115
Önleme ve Barış İnşasının Aracıları Olarak Anneler ve Kadınlar 118
Tahliye Sonrası Yeniden Entegrasyon ve İzleme Sürecinde Aile 121
Terörle Mücadelede Aile Katılımının Zorlukları 125
Aile Odaklı Erken Tespit ve Raporlama 128
5.4 Radikalleşmenin Önlenmesinde Aile 131
Aile Koruyucu Faktörleri ve Psikososyal Dayanıklılık 131
Önleyici Faaliyetlerde Anneler ve Toplumdaki Kadınlar 135
Hane İçinde Erken Diyalog ve Eğitim 138
Aile Önleme Kapasitesine Yönelik Zorluklar 141
5.5 Aile ve Terörizm Üzerine Araştırma Yaklaşımlarının Yorumlanması 144
5.6 Literatürdeki Boşluklar ve Gelecekteki Araştırmalar için Yönergeler 148
Belirlenen Boşluklar ve Sınırlamalar 148
Gelecekteki Araştırmalar için Öneriler 150
BÖLÜM 6 SONUÇ 152
BİBLİYOGRAFYA 156
APPENDIX 1 161

BÖLÜM 1
GİRİŞ

Kadınların ve çocukların aşırılık yanlısı hareketlere ve hatta terörizme katılımının hem ulusal hem de uluslararası grupta arttığı düşünülmektedir. Uluslararası Radikalleşme Çalışmaları Merkezi, 2003-2022 yılları arasında dünyanın dört bir yanından 4.761 kadının terörist gruplara katıldığını bildirmiştir (Cook & Vale, 2018). Bu arada UNICEF (2023), toplamda 105.000'den fazla çocuğun aşırılık yanlısı ve radikal gruplara üye olarak katıldığını doğrulamıştır. Araştırma, terörist gruplara dahil olan çocuk ve kadın olgusunu, aile üyelerini terörist faaliyetlere dahil olmaları için etkileyen terörist üyelerin rolünün bir sonucu olarak değerlendirmiştir (Bjørgo & Carlsson, 2005; Duriez & Soenens, 2009a; Epstein, 2007). Aile üyelerinin, akrabalık veya arkadaşlık ilişkilerinin radikalleşme için hedef alındığı bu olgu "akrabalık radikalleşmesi" olarak adlandırılmaktadır (Hafez, 2016). Terörizm çalışmalarının artık kısmi bireysel vakalar olarak izole edilemeyeceği, terörizm konularının aileyi de bir değişken olarak ele alan bir analize ihtiyaç duyduğu vurgulanmaktadır. Çünkü çoğu terörist, faaliyetlerinin yüksek riskli olması nedeniyle çevrelerinde güvenli bir yer inşa etmek için aile üyelerini de dahil edecektir (Ellefsen & Sandberg, 2022). Aile bağları, terörist grupların ideolojik varlığını sürdürmek için potansiyel bir strateji sunmaktadır ve kökleri kabile geleneğine dayanmaktadır (Hafez, 2016).

Bununla birlikte, terörizme ilişkin çağdaş literatürün güçlü bir kısmı, terörist gruplarda yer alan bireylere odaklanma eğilimindedir (A. P. Schmid, 2014). Terörizm araştırmalarının çoğu, analizleri erkekler veya kocalar (Chaliand & Blin, 2016; Kruglanski & Fishman, 2009; Osman, 2010; Tulga, 2000), kadınlar veya eşler (Harris & Milton, 2016; Jacques & Taylor, 2013; Robison, 2010; Sjoberg & Gentry, 2011) ve özellikle çocuklar (Gitaningrum, 2021; Pine et al, 2005; Shaw, 2003; Zada vd., 2021). Bu potansiyel entegre analiz eksikliği, terörle mücadele ve aşırıcılık konularını nasıl anladığımız üzerinde önemli etkilere sahip olabilir. Sonuç olarak, uygulamacılar pratik politikalar üretmek adına, terörist faaliyetlerin ve ideolojinin geniş çapta yayılmasıyla ilişkili olan bireysel teröristin ailesiyle olan kapsamlı ilişkisinin tasvirini kaybedebilir. Bu nedenle, bu araştırma sistematik bir literatür taraması (SLR) yaparak terörizm ve aile çalışmalarının kesişimindeki değişimi takip etmeye isteklidir. Bu araştırma şu ana soruya dayanmaktadır: 1) 2000-2024 yılları

arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanında araştırma eğilimleri, kapsamlar, yayınlar, yazar, amaç ve odak, teori ve yöntem, yerler, temalar ve çalışma alanları dahil olmak üzere araştırma dinamiği nedir; ve 2) 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanının sentezi nedir. Bu sorularla araştırma, bu alanın göz ardı edilmiş bir alt alan olup olmadığını veya belki de sadece terk edilmiş olup olmadığını, bu nedenle çalışmaların kapsamlı resmini kavramak için toparlanması gerekip gerekmediğini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Sistematik literatür taraması yeni bir metodoloji yaklaşımı olmasına rağmen, terörizm çalışmalarının sistematik literatür taraması araştırması birkaç araştırmacı tarafından yapılmıştır. Schuurman (2020) ve Silke & Schmidt-Petersen (2017), verileri, yöntemi, yazarlığı ve atıf kaydını gözden geçirmek için genel olarak terörizm çalışmaları üzerine sistematik literatür taraması yapmıştır. Slone & Mann (2016) ve Pereda (2013) da terörizmin çocuklar üzerindeki sosyal etkisini ve psikolojik sonuçlarını takip etmek için terörizm ve çocuk ilişkisi alt alanında sistematik literatür taraması yapmıştır. En yeni araştırma ise Davis ve arkadaşları (2021) çalışmadır.tarafından terörizm ve kadınlar alt alanına odaklanan ve etki ve yanlılığı ölçmeyi amaçlayan Bununla birlikte, terörizm ve aile alt alanında hiçbir sistematik inceleme yapılmamıştır. Bu nedenle, bu araştırma makalesi, aile ve terörizm çalışmaları arasındaki kesişimin geniş kapsamını ve derinliğini göstererek mevcut araştırma çabalarını geliştirmeyi ve genişletmeyi amaçlamaktadır.

1.1 Araştırma Sorusu

Araştırmanın amacı, 2 ana araştırma sorusuna cevap vererek terörizm ve aile araştırmaları arasındaki kesişimi ortaya çıkarmak ve incelemektir:

1. 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanındaki araştırma dinamiği nedir?
    a. **Araştırma Eğilimi**: 2000'den 2024'e terörizm ve aile çalışmaları literatürünün hacmi nasıl değişti? Bu dönemde terörizm ve aile çalışmaları alanında ortaya çıkan araştırma eğilimleri nelerdir?
    b. **Araştırma Kapsamları**: Terörizm araştırmaları bağlamında aile yaşamının hangi belirli yönleri en sık araştırılmaktadır?

Çalışmaların kapsamları 2000-2024 yılları arasındaki farklı zaman dilimlerinde nasıl değişmektedir?

c. **Araştırma Yayınları**: 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları konusunda en çok yayın yapan akademik dergiler hangileridir? Bu alt alanda en çok atıf alan çalışmalar nelerdir ve sonraki araştırmalar üzerinde ne gibi etkileri olmuştur?
d. **Yazar ve Bağlı Olduğu Kuruluş**: Araştırmayı yürüten ortak araştırmacı veya yazar kimdir? Yazar veya araştırmacının bağlı olduğu kuruluş neresidir?
e. **Araştırma Yerleri**: Hangi coğrafi bölgeler veya ülkeler terörizm ve aile araştırmalarının ana odağı olmuştur? Bulgular farklı kültürel veya bölgesel bağlamlarda nasıl değişiyor?
f. **Araştırma Temaları:** Terörizm ve aile çalışmaları literatüründe tekrar eden temalar ve konular nelerdir? Terörizmin aile yapıları ve ilişkileri üzerindeki etkisiyle ilgili temalar inceleme dönemi boyunca nasıl gelişmiştir?
g. **Çalışma Alanları:** Terörizm ve aile konuları arasındaki ilişki psikoloji, sosyoloji, siyaset bilimi vb. gibi daha geniş çalışma alanlarına nasıl entegre edilmiştir? Terörizm ve aile çalışmalarında hangi disiplinler arası yaklaşımlar belirgindir ve bu yaklaşımlar konunun anlaşılmasını nasıl geliştirmektedir?

2. 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanının sentezi nedir?
    a. Terörizm ve aile çalışmaları alt alanında yapılan çalışmalardaki temel bulgular nelerdir?
    b. Terörizme karışan bireylerin radikalleşme sürecinde ailenin rolü nedir?
    c. Bir kişinin terör faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen ailevi faktörler nelerdir?
    d. Aile dinamikleri radikalleşme sürecini nasıl önleyebilir veya hızlandırabilir?

e. Terörle mücadele stratejilerinde, özellikle de radikalleşmeyi önleme programlarında ailenin rolü nedir?
f. Önceki araştırma yaklaşımları aile ve terörizm arasındaki ilişkiyi nasıl tanımlamış ve analiz etmiştir?
g. Terörizm ve aile çalışmaları üzerine mevcut literatürde hangi boşluklar veya sınırlamalar tespit edilebilir? Literatürün sentezine dayanarak, gelecekteki araştırmalar için önerilen yönler nelerdir?

1.2 Çalışmanın Amacı

Bu soruları cevaplayarak, araştırmanın amacı kapsamlı bir içgörü sağlamak ve terörizm sorunlarına yönelik daha etkili ve ileriye dönük politika ve müdahalelerin geliştirilmesi için bir temel sağlamaktır. Böylece politika yapıcılar, aile üyelerinde radikalleşme aşırıcılığı ve terörizm ideolojisini önlemeye yönelik politikalar oluşturmak için kapsamlı bir portre elde edebilirler. Ayrıca, sistematik literatür taraması, sosyoloji ve hatta başka bir alan çalışmasında araştırma yeniliği geliştirmek için terörizm ve aile alt alanında gelecekteki araştırma gündemini sağlayacaktır.

BÖLÜM 2
KAVRAMSAL ARKA PLAN

2.1 Terörizm

Terörizmin nedeni ve aktörü her olguda farklılık gösterdiğinden, terörizmi tanımlamak zor bir iştir. Bununla birlikte, terörizmin tanımı birçok akademisyen ve politika yapıcı tarafından tartışılmış olsa da, hala birbiriyle çok az uzlaşıya sahip çok sayıda terörizm tanımı bulunmaktadır. Örneğin, Hoffman (2017) terörizmi, grup faaliyetlerinin statükosunu sağlamak amacıyla korku nüansı yaratmak için sivilleri, mülkleri veya hükümet tesislerini hedef alan bir tehdit veya şiddet eylemi olarak tanımlamaktadır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ise terörizmi şu şekilde tanımlamaktadır:

> "*sivillere karşı işlenenler de dahil olmak üzere, ölüm veya ağır bedensel yaralanmaya neden olmak ya da rehin almak amacıyla, genel olarak halkta veya bir grup kişide veya belirli kişilerde terör durumu yaratmak, bir halkı korkutmak veya bir hükümeti veya uluslararası bir kuruluşu herhangi bir eylemi yapmaya veya yapmaktan kaçınmaya zorlamak için işlenen suç eylemi*."

Her iki tanımdan da terörizmin a) şiddet eylemi; b) halkı, grubu veya kişiyi hedef alma; c) korku yaratarak tehdit etme; d) yasal gücü ele geçirme gibi özelliklere sahip olduğu sonucuna varabiliriz. Amaç, belirli bir devlet veya bölgedeki mevcut siyasi, sosyal, askeri veya dini düzeni işgal etmektir. Bu nedenle terörizm genellikle ideolojik bir hareket olarak görülür.

Geleneksel olarak terörizm 3 kategoriye ayrılmaktadır: sol, sağ ve etnik-ayrılıkçı (Rapoport, 2019). Sol-kanatlı teröristler Anarşist, Marksist ve sosyalist gibi sol ideoloji yönelimli olanları ifade etmektedir. Sağ kanat terörizm ırkçı, faşist veya milliyetçi ideolojiye sahip olma eğilimindedir. Etnik-ayrılıkçı genellikle bir devletten veya askeri güçten bağımsızlık veya özgürlük için savaşmak üzere terör taktiği kullanan bir grup olarak görülür - isyan (Gregg, 2014). Bu üç terörizm grubu kategorisi tipik olarak 17'nci- 20'nci yüzyıllar arasında popüler olmuştur.

Ancak son yüzyılda Dini Terörizm olarak adlandırılan yeni bir terörizm grubu yaygınlaşmıştır. Mark Juergensmeyer, bunun ilk olarak 1980'lerin başında ortaya çıktığını ve tipik olarak aşırı ve kaotik irrasyonel eylemler gösterdiğini savunmaktadır (Laqueur, 1999). David C. Rapoport, dini terörizmin kutsal kitap,

tarihi örnek ve dini sembol gibi kutsal metinleri ve kutsal yazıları kullanarak işaretlendiğini söylemiştir (Rapoport, 2019). Amaç, benzersiz bir şekilde dini hedeflerdir. Walter Laqueur (1999) gibi akademisyenler Dini Terörizmi " yeni sağcı terörizm" olarak görse de, bu kategorizasyon ulus ötesi hedeflerin benzersiz amacını veya milliyetçilik inancına dayandırılamayan dünyayı yok etme arzularını karşılayamamaktadır. Dolayısıyla dini terörizm, tüm geleneksel terörizm türlerinden farklı olan yeni bir terörizm türüdür. Dini terörizm, dini hedefler uğruna halkı, hükümeti veya devleti dini rüyayı gerçekleştirmeye zorlamak için sivillere karşı şiddet kullanan bir gruptur. Bununla birlikte, bir dini terör eylemi inancın dışındaki bir şeyden etkilenebilir, ancak hedefler hala benzersiz bir şekilde dini niteliktedir (Gregg, 2014).

Sonunda akademisyenler terörizm kategorilerini sol terörizm, sağ terörizm, etnik-ayrılıkçı terörizm ve dini terörizm olmak üzere dörde ayırmışlardır. Bu araştırma, sistematik literatür taraması sürecinde terörizmi tanımlarken bu tanım ve kategorileri temel alacaktır. Dolayısıyla, sistematik literatür taraması tüm bu terörizm kategorilerine odaklanan araştırmaları içerecektir.

2.2 Radikalizm

Radikalleşme, kök anlamına gelen "radix" kelimesinden gelmektedir. Bu, bir sosyal düzeni köklerine (en temel kısmına) kadar değiştirme süreci anlamına gelir. Radikalleşme, radikal olma süreci anlamına gelir. Her ideoloji radikalleşebilir. Her ideoloji, taraftarları arasında çok aşırıya kaçarsa radikalleşme eğilimi gösterir, öyle ki taraftarları kendi ideolojilerinin en doğru ideoloji olduğunu ve diğer ideolojilerin yanlış olduğunu ve ortadan kaldırılması gerektiğini düşünürler. Radikalleşme şu şekilde tanımlanmaktadır:

> "*toplumsal değişimi etkilemek için bir yöntem olarak şiddeti kullanma, destekleme veya kolaylaştırma isteği de dahil olmak üzere aşırılık yanlısı bir inanç sistemini benimseme süreci*." (Rabasa vd., 2010, s. 1)

Radikalleşmenin bir süreç olduğu anlaşılmaktadır çünkü başkalarını radikal hale getirmek için atılması gereken aşamalar vardır. Radikalleşmede en önemli süreç, bir birey ya da grubun radikalizmi benimseme sürecidir. Radikalleşmenin hedefleri, radikallerin sahip olduğu ideolojiye destek sağlamak, radikalizmin yaygınlaşmasını

sağlamak, radikal grupların şiddet kullanmasını kolaylaştırmak ve toplumda sosyal değişim yaratmaktır. Toplumsal değişim en önemli hedeftir. Beklenen sosyal değişim, köklerine nüfuz edene kadar toplum hayatının eklemlerindeki genel sosyal değişimdir. Bu nedenle radikalleşme, temel amacı toplumda sosyal değişim yaratmak, radikallerin benimsediği ideolojiye uygun bir toplum haline gelmek olan radikalizmi yayma sürecidir.

Uluslararası Terörle Mücadele Merkezi tarafından yürütülen araştırmaya göre (A. Schmid, 2013, s. 24), bireyleri veya grupları radikalleşmeye iten faktörler şunlardır

1. Kişilik faktörleri (radikal dini veya siyasi ideolojilere açık fikirlilik);
2. Sosyo-ekonomik ve siyasi faktörler (kendilerinin veya diğer grupların ayrımcılığa uğradığı görüşü);
3. İdeolojik faktörler (radikal ideolojinin onun üzerindeki güçlü etkisi);
4. Toplumsal faktörler (mahallede radikal grupların veya radikal alt kültürlerin varlığı);
5. Grup faktörleri (radikal gruplara katılma fırsatları);
6. Etkinleştirici faktörler (bireyin içindeki radikalleşme olasılığı ve radikalleşme fırsatıyla desteklenmesi).

Yurtiçi Radikalleşmenin Ampirik Değerlendirmesi (EADR), radikalleşmeye ve aşırıcı şiddete katılıma yol açan faktörler olarak önerilen on nedensel mekanizma tanımlamaktadır. Bu faktörler şunlardır: (1) bireylerin radikalleşme için bilişsel bir açıklık yaratan zorluklar yaşadığı kişisel kriz; (2) insanları aşırılık yanlısı mesajlara ve gruplara daha açık hale getiren psikolojik kırılganlık; (3) statü kazanmak gibi maddi ödüller; (4) işe alım veya aşırılık yanlısı gruplara erişim; (5) grup düşüncesi ve algılanan tehditler gibi hem grup içi hem de grup dışı baskıları içeren grup önyargıları; (6) grup inançlarına maruz kalmayı ve ikna edici liderlerin etkisini içeren grup normları; (7) radikal ideolojileri benimseme ve bunlarla uyum sağlama süreci olan bilişsel çerçeve uyumu; (8) dış tehditlerin veya kolektif krizlerin grubu etkilediği topluluk krizi; (9) anlam bulma veya tanınma gibi psikolojik ödüller; ve (10) fiziksel, maddi veya topluluk sıkıntısını içeren fiziksel kırılganlık.

Sosyal Hareket Teorisine göre radikalleşme, bir nüfus içerisinde sosyal yapının veya toplumdaki ödül dağılımının yönlerini değiştirme arzusunu yansıtan bir dizi görüş ve inancı içerir. Tipik olarak, radikalleşmeden önce, bireyler kişisel ve sosyal gerginliklerle karşı karşıya kalırlar, bu da onları şiddet yanlısı aşırılık

yanlılarıyla aynı hizaya gelmeye daha açık hale getiren bir belirsizlik duygusu yaratır. Bu uyum onlara bir kesinlik hissi verir ve başkalarına karşı şiddet eylemlerini haklı gösterebilir. Radikalleşmenin nasıl ortaya çıktığını anlamak için, bireysel süreçlerin çevreleriyle nasıl etkileşime girdiğini incelemek önemlidir. Çevre, akranlar ve medya gibi etkiler yoluyla kişisel yapıları şekillendirir. Bireyler çevrelerinden kopuk hissettiklerinde, bu kişisel yapılar düşmanlığı besleyebilir ve radikalleşmeye yol açabilir. Ayrıca, bu etkileşimler insan gelişiminin farklı aşamalarında değişiklik gösterdiğinden, bu olayların zamanlaması da çok önemlidir.

Araştırmalar ayrıca radikalleşme sürecine katkıda bulunan diğer bazı faktörlere de işaret etmektedir. Bunlar arasında kişisel veya sosyal krizler, psikolojik kırılganlık veya teşviklerin yanı sıra parçalanmış bir evde büyümek veya ebeveyn çatışmasına tanık olmak gibi zor ev ortamları yer almaktadır (A. Schmid, 2013, 2023). Bireysel faktörlerin ötesinde, çevresel etkiler de radikalleşme sürecinde önemlidir. Ayrımcılık, ötekileştirme ve damgalama, genellikle topluma yönelik algılanan tehditler ve sosyal kopukluk duygularıyla bağlantılı olan kilit tetikleyicilerdir. Ayrıca, grup normları ve önyargıları kolektif kimliği güçlendirerek, kişinin ideolojisini sağlamlaştırarak ve 'biz onlara karşı' zihniyetini teşvik ederek radikalleşmede rol oynamaktadır.

Dolayısıyla bu araştırmada radikalizm, bir kişinin başta aile çevresi olmak üzere çeşitli faktörler tarafından radikalleştirilmesi sürecini ifade etmektedir. Araştırma, insanların aile bağları veya akrabalık bağları içinde radikal veya terörizm grubuna dahil olma ve katılma sürecini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Bazı araştırmalar radikalleşme sürecinde ailenin doğrudan bir rol oynayabileceğini göstermektedir. Mark Bornstein (2002) ebeveynlerin genetik özellikleri, inanç sistemleri ve davranışları aracılığıyla çocuklarını etkileyebileceğini öne sürmektedir. Benzer şekilde Bart Duriez ve Bart Soenens (2009b), yabancı düşmanı değerlerin ebeveynlerden çocuklara doğrudan aktarımı da dahil olmak üzere daha temel bir nesiller arası ideoloji aktarımının var olduğunu savunmaktadır. Amy-Jane Gielen, radikallerin genellikle ebeveynlerinin aşırı görüşlerini paylaştıklarını da eklemektedir. Bununla birlikte, ebeveynlerin inançlarını ne ölçüde başarılı bir şekilde aktardıklarının karışık ampirik desteğe sahip olduğunu belirtmek önemlidir. Simon Copeland, mevcut ve eski teröristlerin anlatılarının, bireylerin ebeveynlerinden aşırılık yanlısı ideolojileri miras aldığına dair çok az vaka ortaya koyduğunu ve bu

gerçekleştiğinde, miras alınan bu inançların genellikle şiddete başvurma motivasyonunun yalnızca bir parçası olduğunu belirtmektedir.

Bazı araştırma bulguları ailenin radikalleşme üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olabileceğini göstermektedir. Mark Bornstein'a (2002) göre, ebeveynler genetik yapıları, inanç sistemleri ve davranışları aracılığıyla çocuklarını doğrudan etkileyebilmektedir. Benzer şekilde Bart Duriez ve Bart Soenens (2009), yabancı düşmanı değerlerin ebeveynlerden çocuklara doğrudan aktarımını içeren daha temel bir nesiller arası ideoloji aktarımının var olabileceğine işaret etmektedir. Amy-Jane Gielen, "radikallerin genellikle ebeveynlerinin aşırı görüşlerini paylaştığını" savunmaktadır. (Gielen, 2019). Bununla birlikte, ebeveynlerin inançlarını çocuklara etkili bir şekilde aktarma becerisinin karışık ampirik destek aldığını belirtmek son derece önemlidir. Simon Copeland'ın (2019) uyardığı gibi, mevcut ve eski teröristlerin anlatıları da benzer şekilde aşırılık yanlısı ideolojileri ebeveynlerinden miras alan bireylerin az sayıda örneğini tanımlamaktadır. Bunun gerçekleştiği durumlarda bile, bu değerler genellikle şiddet için yalnızca kısmi motivasyonlar oluşturmaktadır

2.3 Aile

Antropolog George P. Murdock (1949) Aileyi, birlikte yaşayan, ekonomik ve üreme işbirliğini yürüten sosyal bir grup olarak tanımlar. Bu, sosyal olarak onaylanmış bir cinsel ilişkiye sahip iki yetişkini ve doğmuş ya da evlat edinilmiş bir ya da iki çocuğu içerebilir. Ancak bu tanım, örneğin tek ebeveynli aileler gibi birçok sosyal grubu dışarıda bıraktığı için çok sınırlıdır. Bu nedenle, aile kavramını anlamak, toplumda yerine getirilen işlevi ortaya koyarak yapılabilir. Tischler (2011) ailenin işlevini şu şekilde incelemektedir: 1) Cinsel Davranışın Düzenlenmesi; 2) Üremenin Düzenlenmesi; 3) Üretim ve Tüketimin Düzenlenmesi; 4) Çocukların Sosyalleştirilmesi; 5) Bakım ve Koruma Sağlanması; 6) ve Sosyal Statü Sağlanması.

Tüm bu işlevler iki tür aile yapısı biçiminde bulunabilir. Birincisi, Çekirdek Aile, evli bir çift ve biyolojik ya da evlat edinilmiş çocuklardan oluşan temel aile yapısıdır. İkincisi, Geniş Aile, çekirdek ailenin ötesinde daha geniş bir ilişkiler ağını ve nesilleri kapsar. Bu, evli ebeveynler ve çocuklarına ek olarak, büyükanne ve büyükbabalar, ebeveynlerin kardeşleri, kardeşlerin eşleri ve çocukları ve kayınvalideler olabileceği anlamına gelir. Geniş ailenin üyeleri ya tek bir hanede ya

da birbirine yakın yerlerde ikamet ederek işbirlikçi ve birbirine bağlı bir birim oluştururlar (Tischler, 2011).

Sosyolojide ise aile çeşitli yaklaşımlarla tanımlanmaktadır. Ailenin sosyolojik teorileri, ailelerin nasıl işlediğini, değiştiğini, değerleri yeniden ürettiğini ve daha büyük sosyal süreçleri nasıl yansıttığını analiz etmek için çerçeveler sunar. Bu teoriler zaman içinde gelişmiş ve her biri kendi dönemlerinin tarihsel, kültürel ve entelektüel akımlarına yanıt vermiştir. Bu nedenle aile teorileri, ampirik araştırmalar ile bunları yorumlamak için kullanılan teorik mercekler arasındaki etkileşimi kabul ederek, ortaya çıktıkları sosyokültürel ve tarihsel bağlamlar içinde en iyi şekilde anlaşılır.

Ailenin sosyolojik incelenmesindeki en eski baskın paradigmalardan biri yapısal-işlevselciliktir. Talcott Parsons ve Robert Bales'in çalışmalarından büyük ölçüde yararlanan bu bakış açısı, aileyi toplumun istikrarına ve sürekliliğine katkıda bulunan kilit bir kurum olarak görmüştür. Ailelerin çocukları sosyalleştirmek, cinsel davranışları düzenlemek ve duygusal destek sağlamak gibi işlevlerini vurgulamıştır (Boss vd., 1993). Parsons'a göre, ekmek kazanan bir baba ve ev hanımı bir anneden oluşan çekirdek aile yapısı, işlevsel olarak sanayi toplumunun ihtiyaçlarına uygundur. Rollerin araçsal (görev odaklı) ve dışavurumcu (ilişki odaklı) olarak farklılaşması, toplumsal dengenin korunması için gerekli görülmüştür. Bu model, aile rollerini ve beklentilerini analiz etmek için net bir çerçeve sunarken, aynı zamanda aşırı determinist olduğu, aile biçimlerinin çeşitliliğini göz ardı ettiği ve geleneksel rolleri doğallaştırarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirdiği için eleştirilmiştir (Boss vd., 1993; Hammond, 2023).

Makro-yapısal perspektiflerin aksine, sembolik etkileşimcilik aileye mikro-sosyolojik bir yaklaşım getirmiştir. Bu teori, odağı yapı ve işlevlerden bireylerin aile birimi içindeki rol ve ilişkilerine yükledikleri anlamlara kaydırmıştır. Yorumlayıcı geleneği temel alan sembolik etkileşimcilik, ailelerin sabit varlıklar olmadığını, günlük etkileşimler yoluyla sürekli olarak yaratıldığını ve yeniden yaratıldığını vurgulamıştır. Rol üstlenme, benlik kavramı ve durumun tanımı gibi kavramlar, aile üyelerinin kimliklerini ve yükümlülüklerini nasıl algıladıklarını anlamak için merkezi öneme sahipti. Örneğin, “anne” veya “baba” rolü evrensel olarak tanımlanmamakta, sosyal bağlam, deneyim ve etkileşime dayalı olarak yorumlanmaktadır (Boss vd., 1993; Hammond, 2023). Bu bakış açısı, aile yaşamının öznel deneyimlerini vurgulamada etkili olmuş, ancak güç ilişkilerine, sosyal

eşitsizliklere ve daha geniş kurumsal güçlere dikkat çekmediği için eleştirilere de maruz kalmıştır.

Rasyonel bir seçim çerçevesi üzerine inşa edilen sosyal mübadele teorisi, aile ilişkilerine fayda-maliyet analizi merceğinden yaklaşmıştır. Bireylerin kendi çıkarları doğrultusunda motive olduklarını ve maliyetleri en aza indirirken en büyük kişisel ödülleri sunan ilişkilere girdiklerini varsaymıştır. Aileler bağlamında, bu teori evlilik, boşanma, bakım verme ve ev içi emekle ilgili kararları anlamak için uygulanmıştır. Partnerler, ilişkilerini duygusal destek, arkadaşlık ve maddi kaynaklar gibi algılanan kazanımlara ve katlandıkları yüklere göre değerlendiren aktörler olarak görülmektedir (Boss vd., 1993; Hammond, 2023). İlişkisel müzakereleri analiz etmek için faydalı araçlar sağlamasına rağmen, sosyal mübadele teorisi, duygusal bağları, normatif taahhütleri ve aile kararlarını etkileyen kültürel anlamları küçümseme eğiliminde olduğu için indirgemeci varsayımları nedeniyle eleştirilmiştir (Rosser ve Harris, 2003).

Uzlaşmaya dayalı çerçevelere meydan okuyan çatışma teorisi, aileyi bir mücadele, eşitsizlik ve güç dinamikleri alanı olarak kavramsallaştırmıştır. Marksist düşünceden etkilenen bu bakış açısı, aile içi ilişkilerin özellikle sınıf, toplumsal cinsiyet ve otorite gibi toplumsal hiyerarşileri nasıl yansıttığını ve yeniden ürettiğini vurgulamıştır. Aileler uyumlu birimler olarak değil, duygusal, ekonomik veya sembolik kaynakların eşit olmayan bir şekilde dağıtıldığı tartışmalı alanlar olarak görülmüştür. Bu görüşe göre ataerkil aile, kadınlara ücretsiz iş gücü tahsis ederek ve miras ile akrabalık bağlarını düzenleyerek erkek egemenliğini ve kapitalizmi destekleyen ideolojik ve yapısal bir araç olarak hizmet etmektedir. Çatışma teorisi, geleneksel aile modellerine güçlü bir eleştiri getirmiş ve aile içi şiddet, çocuk istismarı ve ekonomik bağımlılık gibi konuları vurgulamıştır (Boss vd., 1993; Hammond, 2023). Bununla birlikte, eşitsizliğe odaklanması bazen aile yaşamının duygusal ve işbirliğine dayalı yönlerini gölgede bırakmış ve daha incelikli analiz çağrılarına yol açmıştır.

Ailenin kuramsallaştırılmasında dönüştürücü bir gelişme, daha önceki paradigmaların toplumsal cinsiyet körlüğünü temelden sorgulayan feminist teorilerin yükselişiyle geldi. Feminist akademisyenler, ana akım teorilerin kadınların deneyimlerini ya görmezden geldiğini ya da çarpıttığını, emeklerini, duygularını ve seslerini görünmez kıldığını savundu. Jessie Bernard'ınki gibi ilk feminist eleştiriler, “onun” ve “onun” evliliklerini -erkeklerin ve kadınların aynı evlilik ilişkisini nasıl

farklı deneyimlediklerini- ortaya koydu. Feminist teoriler, cinsiyete dayalı işbölümünü, bakım hizmetlerinin değersizleştirilmesini ve aile meselelerini siyasi ve ekonomik analizlerin kapsamı dışına iten kamusal/özel ikiliğini gün ışığına çıkarmıştır (Boss vd., 1993). Ayrıca ırk, sınıf ve cinselliğin toplumsal cinsiyetle nasıl kesişerek farklı aile deneyimlerini şekillendirdiğini açıklayan kesişimsel çerçeveler ortaya koymuşlardır. Tek bir teori sunmak yerine feminizm, liberalden radikale ve postkolonyal olana kadar her biri farklı vurgulara sahip ancak ailesel ve toplumsal yapılarda gömülü olan güç dengesizliklerine meydan okuma konusunda birleşen çoklu akımları kapsar.

Bu sosyolojik perspektiflerin yanı sıra, aile gelişim teorisi aile dinamiklerinin analizine zamansal ve yaşam seyri boyutu kazandırmıştır. Bu yaklaşım aileleri, her biri belirli gelişimsel görevler ve geçişlerle ilişkilendirilen kur yapma, evlilik, ebeveynlik ve emeklilik gibi normatif aşamalardan geçerek ilerleyen bireyler olarak kavramsallaştırmıştır (Hammond, 2023). Teori, bireysel yaşam yörüngelerini daha geniş aile modellerine bağlamada etkili olmuş ve yaşam boyu adaptasyon ve sürekliliği vurgulamıştır. Bununla birlikte, boşanma, karma aileler veya eşcinsel birliktelikler gibi modern aile yaşamının karmaşıklıklarını yansıtmayan doğrusal ve evrensel bir yol varsaydığı için eleştirilmiştir.

Sistem teorisi, aileyi her bir parçanın diğerlerini etkilediği ve diğerlerinden etkilendiği birbirine bağlı bir sistem olarak ele alan başka bir bütünsel yaklaşım sunmuştur. Sibernetik ve biyolojiden kavramlar ödünç alan bu bakış açısı, iletişim kalıpları, geri bildirim döngüleri ve homeostaz üzerine odaklanmıştır. Aileler, dengeyi koruyan ve iç veya dış strese yanıt veren sınırları, kuralları ve rolleri olan organize bütünler olarak görülmüştür. Bu teori, bireysel patolojiden ziyade ilişkisel dinamiklere yaptığı vurgu nedeniyle klinik ortamlarda, özellikle de aile terapisinde popülerlik kazanmıştır (Boss vd., 1993; Hammond, 2023). Bununla birlikte, soyut dili ve sosyal bağlama, özellikle de yapısal eşitsizliklerin aile sistemleri üzerindeki etkisine yeterince dikkat etmemesi nedeniyle eleştirilmiştir.

Tüm bu teoriler, sosyolojide ailenin statik, rol temelli yapılardan dinamik, etkileşimsel ve tartışmalı alanlara doğru evrilen anlayışını yansıtmaktadır. Hiçbir teorinin aile yaşamının karmaşıklığını tam olarak açıklayamayacağı vurgulanmaktadır. Aksine, her biri kendi tarihsel anları ve epistemolojik varsayımları içinde konumlandırılması gereken kısmi içgörüler sağlar. Aileler küreselleşme, göç, ekonomik değişimler ve toplumsal hareketlere bağlı olarak değişmeye devam ettikçe,

teorik yaklaşımlar da hem ampirik kanıtları hem de eleştirel düşünümselliği içerecek şekilde uyum sağlamalıdır. Dolayısıyla aile çalışmaları, yalnızca mahrem yaşamı değil, aynı zamanda toplumun daha geniş hatlarını anlamak için canlı ve gerekli bir alan olmaya devam etmektedir.

BÖLÜM 3
METODOLOJİ

3.1 Metodoloji Türü

Araştırmada Sistematik Literatür Taraması Yöntemi uygulanmıştır. Boland, Cherry ve Dickson (2017) sistematik incelemenin "bilgilendirici ve kanıta dayalı cevaplar sağlamak amacıyla belirli bir araştırma sorusuyla ilgili mevcut en iyi kanıtları bulmak, değerlendirmek ve sentezlemek için tasarlanmış bir literatür taraması" olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla, bu metodolojinin amacı, belirli bir araştırma alanının bulgularını sentezleyerek bütünsel bilgi ve kanıtlar elde etmektir. Buradaki 'sistematik' terimi, metodolojik titizliğe atıfta bulunur ve metodolojiyi düzenlemeden yalnızca mevcut bilgileri yazmaya odaklanan geleneksel literatür taramasından farklıdır (Jesson vd., 2011). Bu nedenle sistematik literatür taraması, geleneksel literatür taramasından ziyade daha bilimsel olarak öngörülen bir modeldir. Belirtilen amaç, bir soru, tanımlanmış bir arama yaklaşımı, dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin belirtilmesi, makalelerin nitel bir değerlendirmesinin yapılması gibi sıralı bir yapı içerir.

Ayrıca, sistematik literatür araştırmasında görev, mevcut araştırmayı yorumlamak, çelişkileri göstermek ve belirli bir araştırma konusunun boşluklarını keşfetmektir. Bilimsel bir araştırma olarak sistematik literatür taraması, akademiye katkısı olarak bilgiye yeni bir boyut veya bakış açısı kazandırmayı amaçlar. Sistematik literatür taramasının sonucu, genellikle gelecekteki uygulama veya araştırmalar hakkında bilgi vermek ve profesyonellere kararlar almak ve politika tasarlamak için tavsiyelerde bulunmak amacıyla kullanılır (Boland vd., 2017; Jesson vd., 2011).

Bu araştırmada, terörizm ve aile araştırmalarının kesişimini sentezlemek için sistematik literatür taramasından yararlanılmıştır. Bu metodoloji süreci birkaç aşamada gerçekleştirilmiştir. **İlk olarak,** inceleme sorularının belirlenmesi, kapsam belirleme ve araştırma protokolü. Bu araştırmadaki inceleme sorusu şudur: 1) 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanındaki araştırma dinamiği nedir? 2) 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanının sentezi nedir? Araştırma kapsamının sınırı 21. yüzyıldaki çağdaş araştırmalardır, yani 2000'den 2024'e kadar. Bu sınırlama, araştırmanın 21. yüzyıldaki terörizm ve aile araştırmalarının özelliklerini ortaya koymasına yardımcı olmuştur.

3.2 Veri Toplama, İşleme ve Kaydetme.

Literatür taramasının bir sonraki aşaması veri toplamaktır. Sistematik literatür araştırmasında veriler nettir, bir literatürdür. Ancak, sistematik literatür taraması için uygun görülen karakteristik bir literatür vardır. Jesson ve diğerleri (2011) .gözden geçirilecek 2 tür literatürün dikkate alınması gerektiğini belirtmektedir Birincisi, **hakemli literatür**, yani yayınlanmadan önce **hakem** sürecinden geçmiş makale veya literatür. Hakemli literatür, güvenilirlik standardına sahip olduğuna inanılan literatürü ifade eder. İkincisi, **dergi derecelendirmesi,** yani yüksek dergi derecelendirmesinde yayınlanan makale veya literatür. Dolayısıyla, bu iki türün dikkate alınması, sistematik literatür taramasında kullanılan makale veya literatür materyalinin bilimsel olarak güvenilir olduğu anlamına gelir.

Makale türleri göz önünde bulundurularak, bu araştırmada materyal aramak için arama motoru veri tabanları olarak indekslenmiş birkaç saygın yayıncı kullanılmıştır. Bu yayıncılar şunlardır: ScienceDirect, SAGE, Web of Science, JSTOR ve Taylor & Francis. Bu kaynakların, makaleyi şeffaf hakem değerlendirme süreci içinde yayınlayan güvenilir referans kaynakları olduğu kanıtlanmıştır. Literatür taraması sırasında "Aile ve Terörizm", "Aile ve Radikalizm" ve "Aile ve Aşırıcılık" ve "Aile VE Terörizm VEYA Terörist VEYA Radikalizm VEYA Aşırıcılık" anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Anahtar kelime sonucu sadece terörizm ve aile araştırmasına odaklanan başlık ve özete göre taranmıştır. Seçilen ve indirilen çalışmaların ilgili makalesi EndNote 21 referans yöneticisi uygulamasına aktarılmıştır.

Daha sonra, seçilen ve indirilen tüm makaleler, dahil edilen tüm makalelerin araştırmanın gerektirdiği temel bilgilere sahip olmasını sağlamak için titiz dahil etme / hariç tutma kriterleri uygulanarak filtrelenmiştir. Bu araştırmanın dahil etme kriterleri şunlardır:

1. İngilizce dilinde veya İngilizce özeti mevcut olmalıdır;
2. 2000-2024 yılları arasında yayınlanmıştır;
3. Terörizm konusunda araştırma konusu olarak aileye odaklanmıştır;
4. Nitel araştırmanın saha araştırması kanıtlarının raporlanması;
5. Scopus'ta indekslenen ve hakem değerlendirme sürecine sahip bir dergi, bildiri veya makaledir.

Oysa araştırma şu makaleyi kapsam dışı bırakmıştır:

1. 2000 yılından önce yayınlanmıştır;

2. İngilizce bir makale değildir;

3. bir kitap bölümüdür,

4. ve saha araştırması değildir.

Ayrıca, araştırmanın dahil edilme kriterleri aşağıdaki gibi PICo kriterlerini de uygulamıştır:

Tablo 1 PICo

P (Nüfus veya Özne)	Aile
I (İlgi Fenomenleri)	Terörizm, Radikalleşme, Aşırıcılık.
Co (bağlam)	Yerel, Ulusal, Uluslararası

Tüm veri toplama süreci, Sistematik İnceleme ve Meta-Analizler için Tercih Edilen Raporlama Öğesi (PRISMA) araçları ile kaydedilmiştir. PRISMA, Sistematik İnceleme veya Meta-Analiz yapan araştırmacıların incelemeyi takip etmelerine ve raporlamalarına yardımcı olmak için geliştirilmiş bir araçtır. PRISMA araçları, sistematik incelemenin sonucunu raporlayan PRISMA Beyanı veya kontrol listesini ve tüm araştırmada toplanan verilerin kaydını raporlayan PRISMA Diyagram Akışını içerir. Bu nedenle PRISMA araçları, sistematik literatür taraması araştırması sırasında araştırmacıların araştırmayı titizlikle takip etmelerine yardımcı olmuştur.

3.3 Veri Değerlendirme ve Çıkarma.

Daha sonra, dahil edilen makaleler, araştırma makalesinin metodolojik kalitesini değerlendirmek için Eleştirel Değerlendirme Becerileri Programları (CASP) kontrol listesi uygulanarak değerlendirilmiştir. CASP, geçerlilik ve güvenilirliğin metodolojik olarak uygun olmasını sağlamak için işlev gören 3 bölüm içermektedir. Bu nedenle CASP, araştırma literatürünün incelenmeye değer olup olmadığının taranmasına ve değerlendirilmesine yardımcı olmuştur. Bu 3 bölüm şunlardır:

1. **Bölüm A**: Çalışmanın sonuçları geçerli mi? Bu bölüm aşağıdaki 6 soruyu içermektedir;
    a. Araştırmanın amaçlarına ilişkin net bir açıklama var mıydı?
    b. Nitel bir metodoloji uygun mudur?

c. Araştırma tasarımı, araştırmanın amaçlarını ele almak için uygun muydu?
d. İşe alım stratejisi araştırmanın amaçlarına uygun muydu?
e. Veriler araştırma konusunu ele alacak şekilde toplandı mı?
f. Araştırmacı ve katılımcılar arasındaki ilişki yeterince dikkate alındı mı?

2. **Bölüm B**: Sonuçlar nelerdir? Bu bölüm aşağıdaki 3 soruyu içermektedir;
    a. Etik konular dikkate alındı mı?
    b. Veri analizi yeterince titiz mi?
    c. Bulguların açık bir beyanı var mı?
3. **Bölüm C**: Sonuçlar yerelde yardımcı olacak mı? Bu bölüm aşağıdaki gibi 1 soru içermektedir;
    a. Araştırma ne kadar değerli?

Literatür tarandıktan ve değerlendirildikten sonra, araştırmacılar dahil edilen her çalışmadan veri çıkarmaya ve bunları derleme projesinde sunmaya başlamıştır. Veri çıkarma sürecine NVivo 14 uygulaması kullanılarak yardımcı olunmuştur. Verilerin çıkarılması araştırma sorusu dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada araştırma soruları şunlardır:

1. 2000-2022 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanındaki araştırma dinamiği; araştırma eğilimleri, kapsamları, yayınları, yazarları ve bağlantıları, amaçları ve odakları, teorisi, yöntemi, yerleri veya çalışma ortamı, temaları ve çalışma alanları hakkında veri elde etmeye odaklanmıştır.
2. 2000-2022 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alt alanının sentezi; çalışmalar arasındaki temel bulgular, olguların etkisi ve araştırma boşluklarının keşfedilmesi hakkında veri elde etmeye odaklanmıştır.

Tüm veri toplama süreci, Boland ve diğerlerinin (2017) önerdiği metodolojik prosedür dikkate alınarak yönetilmiştir:

a. Şeffaflık
b. Bağlamsal Bilgi
c. Yeterli Veri
d. İç Tutarlılık

e. Özgünlük

f. Yineleme

3.4 Veri Analizi

Araştırmada verileri analiz etmek için Tematik Sentez kullanılmıştır. Tematik sentez, farklı ortamlardaki araştırmaları keşfetmek için çeşitli çalışmalardan elde edilen verileri sentezlemeyi amaçlayan sistematik derleme araştırmalarında özellikle önemlidir (Boland vd., 2017). Tematik sentez, birden fazla çalışmada tekrar eden temaların veya konuların sistematik olarak tanımlanmasını, bu temaların yorumlanmasını ve açıklanmasını ve sistematik incelemelerde sonuç çıkarılmasını içeren bir analiz tekniğidir (Jesson ve ark., 2011). Bu nedenle tematik analiz, çok disiplinli veri setlerini analiz etmek ve çoklu paradigmaların anlaşılmasını sağlamak için uygun bir tekniktir. Tümdengelimli ya da tümevarımlı sistematik incelemelerin sentezini kavramsallaştırmak için çalışmanın sonucunu sistematik olarak *tercüme* etme sürecini içerir. Bu araştırma, özellikle, çalışmanın bulgularına veya sonuçlarına dayalı temalar üreten tümevarımsal süreci kullanmaktadır.

Tematik sentez üç adım gerektirir: metnin kodlanması, tanımlayıcı temaların geliştirilmesi ve analitik temaların oluşturulması (Naeem vd., 2023; Thomas ve Harden, 2008). **Metni kodlamak**, basitçe incelenen metne kod vermek anlamına gelir. Metnin kodlanması 2 adım gerektirir: ilk olarak, araştırmacı çalışmaların ya da literatürün bulgularını tanımlar. Bulguların tanımı da açık olmalıdır, ya sadece katılımcıların çalışmadaki raporlarının sonucu gibi seçici bir bulgudur ya da yazarın yorumunu ve sonucunu içerir. Bu araştırmada her iki veri de bulgu olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle, kodlama katılımcı raporunu ve yazar yorumunu veya analizini içermiştir. Bulgu tanımlandıktan sonra araştırmacı bir sonraki adım olan satır satır kodlamayı gerçekleştirir. Bu, bulguyu dikkatlice okuyarak ve cümleleri ya da paragrafı vurgulayarak yapılır. İlgili tüm metni bir veya daha fazla tema veya kodla ilişkilendirmeyi amaçlar ve metnin anlamını kapsayacak önceden var olan bir temanın bulunmadığı durumlarda yeni bir kod oluşturulur.

Oluşturulan satır satır kodların sonucu daha sonra açıklayıcı temalar halinde düzenlenir. Bu ikinci adıma **açıklayıcı temalar geliştirme** adı verilir. Aynı fikri içeren kodların tek bir tema açıklaması halinde kategorize edilmesi sürecidir. Amaç, kodlar arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak ve kodları birbiriyle ilişkilendirmektir (Naeem vd., 2023). Ardından, gözden geçiren kişi kodlar arasındaki ilişkiyi ve

ilişkilendirmeyi açıklamak için kalın bir açıklama yapar. Bu nedenle, gözden geçirenin verileri yorumlamadaki rolü önemlidir.

Tanımlayıcı temalar geliştirildikten sonra, hakemler son adım olan **analitik temaların oluşturulmasına** geçerler**.** Analitik temalar, tanımlayıcı temaların kavramsallaştırılmasını sağlayan temalar anlamına gelmektedir. Kodlanan olguları açıklamak için kavram veya teori ile detaylandırılmış betimleyici temaların analizidir. Bu süreç, kendileri de tematik olarak analiz edilebilen bir dizi ifade üreterek analitik temaları oluşturur (Naeem vd., 2023; Thomas ve Harden, 2008).

BÖLÜM 4
ÇALIŞMANIN SONUCU

Bu çalışmada sunulan aşağıdaki PRISMA 2020 akış diyagramı, nihai inceleme için ilgili literatürü belirlemek, taramak, değerlendirmek ve dahil etmek için kullanılan kapsamlı ve sistematik süreci detaylandırmaktadır. Bu metodik yaklaşım, sistematik bir literatür taraması için kaynak seçiminde şeffaflık, tekrarlanabilirlik ve titizliğin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir.

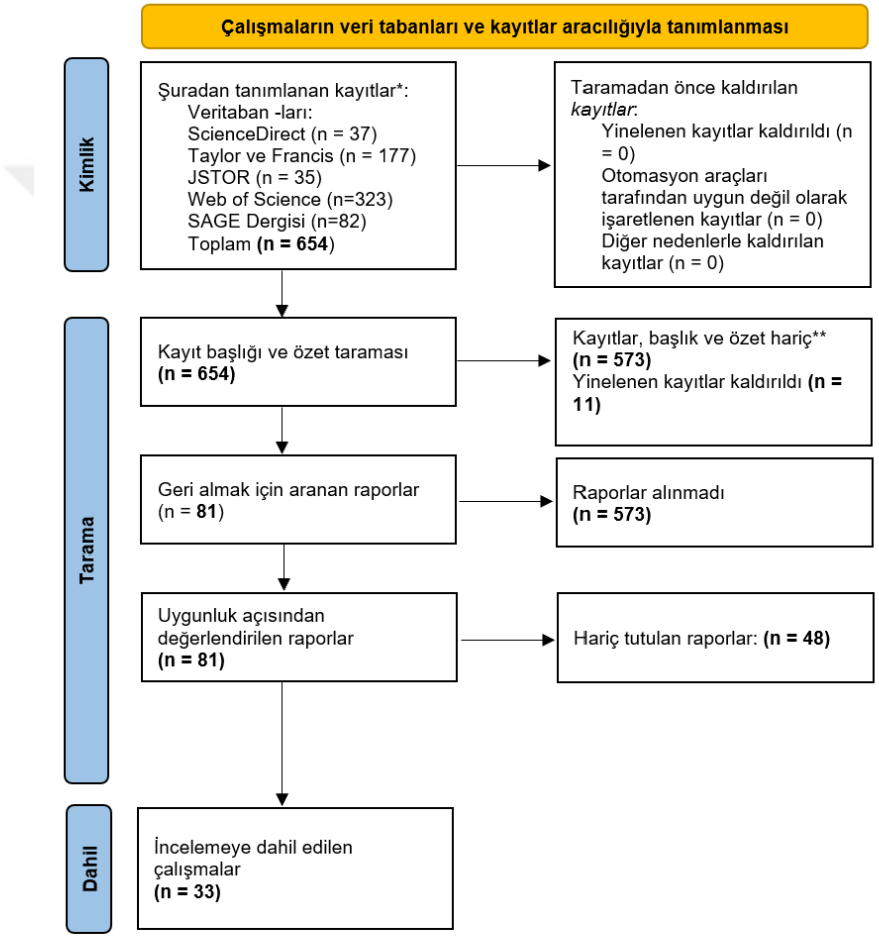

*Mümkünse, aranan her veritabanından veya kayıttan tanımlanan kayıt sayısını (tüm veritabanlarındaki/kayıtlardaki toplam sayı yerine) raporlamayı düşünün.

**Otomasyon araçları kullanılmışsa, kaç kaydın bir insan tarafından hariç tutulduğunu ve kaçının otomasyon araçları tarafından hariç tutulduğunu belirtin.

Şekil 1 PRISMA Diyagramı

Süreç, beş büyük akademik veri tabanından toplam **654 kaydın** alındığı **tanımlama aşamasıyla** başlamıştır: ScienceDirect (n = 37), Taylor and Francis (n = 177), JSTOR (n = 35), Web of Science (n = 323) ve SAGE Journals (n = 82). Bu veri

tabanları, saygınlıkları ve konuyla ilgili bilimsel literatürü kapsamlı bir şekilde kapsamaları nedeniyle seçilmiştir. Bu aşamada, otomatik araçlar, mükerrerlik tespiti veya diğer ön filtreleme mekanizmaları yoluyla hiçbir kayıt hariç tutulmamıştır. Bu ilk külliyat, incelemede dikkate alınabilecek potansiyel olarak ilgili çalışmaların en geniş koleksiyonunu temsil etmiştir.

Tanımlamanın ardından inceleme, 654 kaydın tamamının başlık ve özetlerinin araştırma hedefleriyle ilgisini belirlemek üzere incelendiği **tarama aşamasına** geçmiştir. Bu aşamada, **11 mükerrer** kayıt tespit edilmiş ve manuel olarak kaldırılarak toplam benzersiz kayıt sayısı 643'e düşürülmüştür. Daha sonra başlıkların ve özetlerin eleştirel bir değerlendirmesi yapılmış ve dahil edilme kriterlerini karşılamayan **573 kayıt** hariç tutulmuştur. Bu dışlamalar temel olarak, terörizmde ailenin rolü, radikalleşme veya terörle mücadele çabaları gibi çalışmanın ana konularıyla tematik uyum eksikliğine dayanıyordu. Yalnızca başlıklarında ve özetlerinde potansiyel uygunluk gösteren çalışmalar tam metin değerlendirmesi için tutulmuştur.

Kalan **81 kayıt** daha sonra daha ayrıntılı bir **uygunluk değerlendirmesine** tabi tutulmuş ve bu makalelerin tam metinleri alınarak incelenmiştir. Bu aşama, metodolojik kalitenin, teorik çerçevelerin, bağlamın ve araştırma sorularıyla özel ilginin kapsamlı bir incelemesini içermektedir. Değerlendirilen 81 tam metin makaleden **48**'i, metodolojik zayıflıklar, radikalleşme veya terörle mücadelede aile boyutuyla doğrudan ilgili olmama veya yetersiz ampirik destek gibi çeşitli nedenlerle **hariç tutulmuştur**. Bu dışlamalar, yalnızca sağlam akademik değeri olan ve araştırma kapsamıyla doğrudan ilgili çalışmaların ileriye taşınmasını sağlamıştır.

Seçim sürecinin sonunda, **33 çalışmanın** nihai **sistematik incelemeye** dahil edilmesi uygun görülmüştür. Bu çalışmalar toplu olarak bu araştırmada gerçekleştirilen sentez ve analiz için ampirik ve teorik temel sağlamıştır. Dahil edilen çalışmalar şunlardır:

Tablo 2 Makale Listesi

No	Yazar	Yıl	Başlık	Dergi Adı
1	Schbley	2000	Torn Between God, Family, and Money: The Changing Profile of Lebanon's Religious Terrorists	Studies in Conflict & Terrorism
2	Van Brunschot & Sherley	2005	Communicating Threat: The Canadian State and Terrorism	The Sociological Quarterly

3	Speckhard & Ahkmedova	2006	The Making of a Martyr: Chechen Suicide Terrorism	Studies in Conflict & Terrorism
4	Speckhard & Ahkmedova	2006	The New Chechen Jihad: Militant Wahhabism as a Radical Movement and a Source of Suicide Terrorism in Post-War Chechen Society	Democracy and Security
5	Moscardino et al.	2007	Narratives from caregivers of children surviving the terrorist attack in Beslan: issues of health, culture, and resilience	Social Science & Medicine
6	Salari	2007	Patterns of intimate partner homicide suicide in later life Strategies for prevention	Clinical Interventions in Aging
7	Weine et al.	2009	Community and family approaches to combating the radicalization and recruitment of Somali-American youth and young adults: A psychosocial perspective	Dynamics of Asymmetric Conflict
8	Naber	2009	Transnational Families Under Siege: Lebanese Shi‘a in Dearborn, Michigan, and the 2006 War on Lebanon	Journal of Middle East Women's Studies
9	King et al.	2011	Normative Support for Terrorism: The Attitudes and Beliefs of Immediate Relatives of Jema’ah Islamiyah Members	Studies in Conflict & Terrorism
10	Guru	2012	Reflections on research: Families affected by counter-terrorism in the UK	International Social Work
11	Guru	2012	Under Siege: Families of Counter-Terrorism	British Journal of Social Work
12	Keenan & Hanson	2013	Gender, Place, and Social Contacts: Understanding Awareness of Vulnerability to Terrorism	Urban Geography
13	Zierhoffer	2014	Threat Assessment: Do Lone Terrorists Differ from Other Lone Offenders?	Journal of Strategic Security
14	Botha	2015	Radicalisation to Terrorism in Kenya and Uganda: Political Socialisation Perspective	Perspectives on Terrorism
15	Dalgaard	2016	The impact of Islam and the public and political portrayals of Islam on child-rearing practices—Discursive analyses of parental accounts among Muslims living in Denmark	Culture & Psychology
16	Abbas	2019	‘I grew a beard and my dad flipped out!’ Co-option of British Muslim parents in countering ‘extremism’ within their families in Bradford and Leeds	Journal of Ethnic and Migration Studies
17	Speckhard & Shajkovci	2019	The Jihad in Kenya: Understanding Al-Shabaab Recruitment and Terrorist Activity inside Kenya—in Their Own Words	African Security
18	Carson et al.	2019	The radicalization of the Kanes: family as a primary group influence?	Dynamics of Asymmetric Conflict
19	Puigvert et al.	2020	Grassroots community actors leading the	PLoS One

			way in the prevention of youth violent radicalization	
20	Ferguson & McAuley	2020	Radicalization or Reaction: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland	Political Psychology
21	BHATTACHARYA	2020	Violence On Women	World Affairs: The Journal of International Issues
22	Abo-Zena & Saif	2021	“Please god, don’t let it be Muslims”: perspectives on guiding conversations with Muslim children in a climate with prevalent Islamophobi	Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought
23	Sumpter et al.	2021	Testing Transitions: Extremist Prisoners Re-Entering Indonesian Society	Studies in Conflict & Terrorism
24	Cherney	2021	The Release and Community Supervision of Radicalised Offenders: Issues and Challenges that Can Influence Reintegration	Terrorism and Political Violence
25	Santhana Dass	2021	The use of family networks in suicide terrorism: a case study of the 2018 Surabaya attacks	Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism
26	Sila & Fealy	2022	Counterterrorism, Civil Society Organisations and Peacebuilding: The Role of Non-State Actors in Deradicalisation in Bima, Indonesia	The Asia Pacific Journal of Anthropology
27	Resnyansky et al.	2022	Reasons behind Reasons: A Communitarian Reading of Women’s Radicalization and Family Bombings in Southeast Asia	Studies in Conflict & Terrorism
28	Parvez & Hastings	2022	Understanding the role of digital media in female participation in terrorism: the case of Bangladesh	Small Wars & Insurgencies
29	Topal	2023	An Empirical Assessment of China’s Counterterrorism Efforts and Securitization of Turkic Muslims	Studies in Conflict & Terrorism
30	Ahdash	2023	Countering Terrorism in the Family Courts: A Dangerous Development	The Modern Law Review
31	Scremin	2023	Family Matters: A Preliminary Framework for Understanding Family Influence on Islamist Radicalization	Studies in Conflict & Terrorism
32	Thijssen et al.	2023	Radicalization Processes and Transitional Phases in Female and Male Detainees Residing in Dutch Terrorism Wings	Behavorial Science
33	Regan	2024	Pathways of radicalization: contrasting the Boston Marathon Bombers and Mohamad Merah	Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression

4.1 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Araştırma Eğilimleri (2000-2024)

Terörizm ve aile arasındaki ilişkiye yönelik akademik ilginin yörüngesi son yirmi yılda önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Literatürün 2000 yılından 2024 yılına kadarki eğilimleri incelendiğinde, değişen bir manzara ortaya çıkmaktadır: Marjinal ve yeterince araştırılmamış bir araştırma alanından, akademisyenlerin, politika yapıcıların ve uygulayıcıların giderek daha fazla ilgisini çeken bir alana doğru kademeli olarak ilerleyen bir alan. Bu evrim, küresel terörizm dinamiklerindeki daha geniş gelişmeleri, terörle mücadele politikasındaki değişiklikleri ve aileyi önemli bir analiz birimi olarak merkeze alan disiplinler arası yaklaşımların yükselişini yansıtmaktadır.

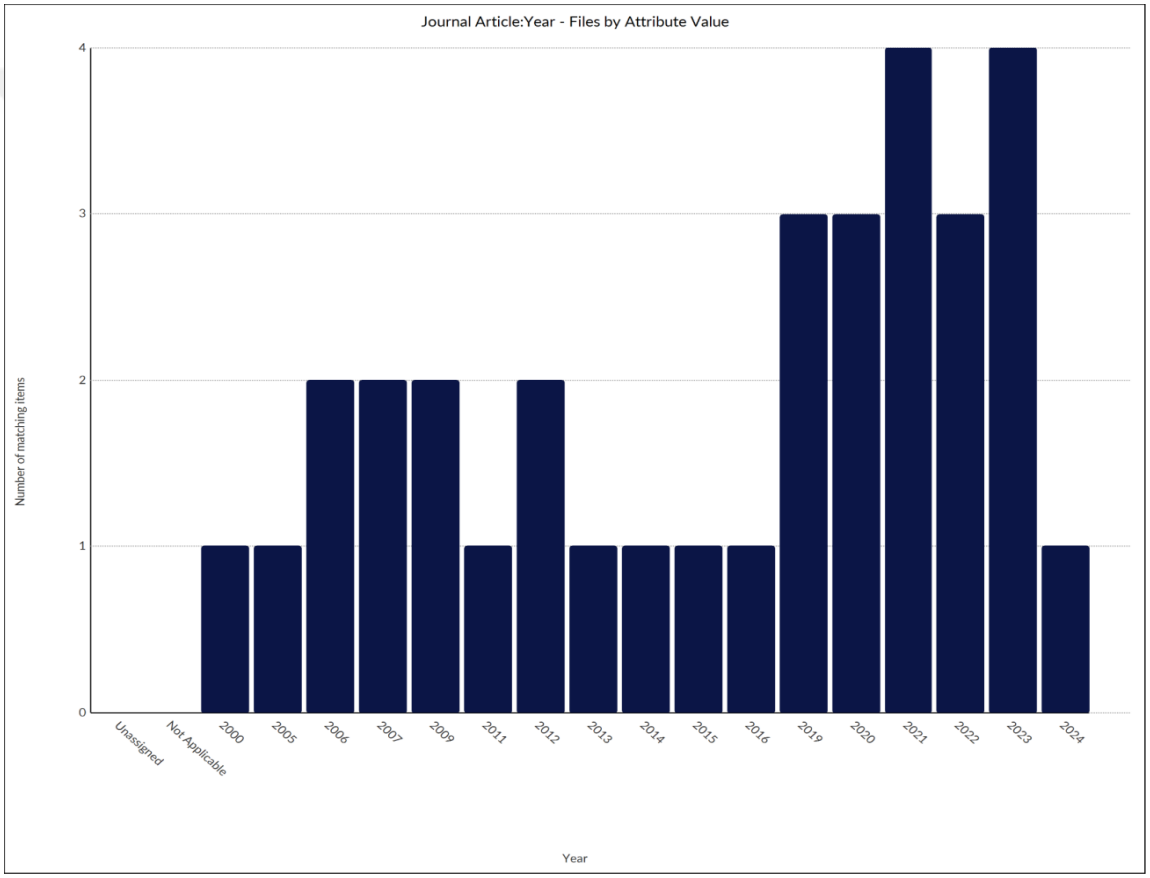

Şekil 2 Araştırma Eğilim Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri[1]

[1] Bu grafiği ve tezde yer alan benzer diğer grafikler, NVivo yazılımı kullanılarak otomatik olarak üretilmiştir. Analiz İngilizce olarak yürütüldüğü için, "Author" (Yazar), "Year" (Yıl), "Title" (Başlık) ve "Journal Name" (Dergi Adı) gibi ifadeler sistem tarafından varsayılan olarak İngilizce oluşturulmuştur. Teknik sınırlamalar nedeniyle bu etiketler manuel olarak Türkçeye çevrilememiştir. Bu durum, tezde NVivo ile oluşturulmuş tüm benzer tablolar için geçerlidir.

Erken Dönem (2000-2016): Marjinal İlgi ve Sınırlı Entegrasyon

2000 ile 2016 yılları arasında, aile ve terörizm arasındaki ilişkiye dair akademik araştırmalar akademik söylemin periferisinde kalmıştır. Bu süre zarfında, terörizmde ailenin rolünü ele alan hakemli yayınların sayısı çok azdı ve çoğu yıl bir veya iki çalışmadan fazlasına tanık olunmadı. Bu düşük yayın oranı, analitik spot ışıklarının bireysel motivasyonlara, ideolojik telkinlere ve şiddetin daha geniş siyasi veya dini nedenlerine sabitlendiği terörizm araştırmalarındaki daha geniş bir modeli göstermektedir. Bu baskın çerçeve içinde, bir etki veya kırılganlık alanı olarak aile genellikle göz ardı edilmiştir.

11 Eylül saldırılarına verilen küresel tepkinin önemli ölçüde şekillendirdiği 2000'li yılların başında, terörle mücadele araştırmalarında keskin bir artış görüldü. Ancak bu araştırmalar büyük ölçüde devletlerin güvenlik gündemleri ve istihbarat çıkarları tarafından yönlendirilmiştir. Bu nedenle, bu dönemdeki akademik çabaların çoğu terör örgütlerinin operasyonel stratejilerini anlamaya, eleman kazanma yollarını haritalandırmaya ve potansiyel saldırganların profilini çıkarmaya yönelikti. Güvenlik odaklı paradigma teknik gözetim, isyanla mücadele ve radikal bireylerin davranışsal ipuçları ve dijital ayak izlerine dayalı olarak tanımlanmasını vurgulamıştır. Bu manzara içerisinde sosyolojik ve ailesel boyutlar sınırlı bir şekilde dikkate alınmıştır.

Aile, bir bireyin hayatındaki tartışmasız en yakın ve kalıcı sosyal kurum olmasına rağmen, erken dönem terörizm çalışmalarında büyük ölçüde bir arka plan değişkeni olarak ele alınmıştır. Aileden bahsedildiğinde, sistematik bir analize tabi tutulmak yerine genellikle potansiyel bir travma (Dalgaard, 2016; Moscardino vd., 2007a; Weine vd., 2009), ekonomik sıkıntı (Schbley, 2000) veya ideolojik miras (Botha, 2015; Dalgaard, 2016; King vd., 2011) alanı olarak geçiştirilmiştir. Örneğin, ebeveyn ihmali, parçalanmış evler ya da istismarcı ortamlara ilişkin tartışmalar teröristlerin psikolojik profillerinde zaman zaman yer almış, ancak bu faktörler nadiren derinlemesine ele alınmış ya da daha geniş aile yapıları içinde bağlamsallaştırılmıştır.

Bu erken evre, aile birimi içinde cinsiyet ve yaşın nasıl ele alındığı konusunda da önemli bir bölünmüşlük sergilemiştir (Keenan & Hanson, 2013; Naber, 2009). Kadınları ya da çocukları terörizm bağlamında inceleyen çalışmalar bunu izole bir şekilde yapma eğilimindeydi ve genellikle kadınları pasif kurbanlar ya da anormal failler (Naber, 2009), çocukları ise potansiyel aktörler ya da ideolojik hedefler olarak değil savunmasız bağımlılar (Dalgaard, 2016; Moscardino vd.,

2007a) olarak çerçeveliyordu. Bu bölümlere ayrılmış yaklaşım, aile rollerinin ve ilişkilerinin farklı bağlamlarda ve radikalleşme aşamalarında nasıl işlediğini sentezleyebilecek tutarlı bir çalışma bütününün ortaya çıkmasını engellemiştir.

Terörizm çalışmalarında ailenin ihmal edilmesine katkıda bulunan bir diğer faktör de mikro düzeydeki aile etkileşimlerini makro düzeydeki radikalleşme süreçleriyle bütünleştirebilecek birleştirici bir teorik çerçevenin olmamasıydı. Sosyal Öğrenme Teorisi, Gerilme Teorisi veya Sosyal Bağ Teorisi gibi kriminolojik ve sosyolojik teoriler ailesel etki mekanizmalarını aydınlatma potansiyeline sahipken, bu çerçeveler bu dönemde terörizm çalışmalarında nadiren sistematik olarak uygulanmıştır. Sonuç olarak, değerli kavramsal araçlar yeterince kullanılmamıştır

Ayrıca, radikalleşmiş ortamlardaki aile yapılarını ve işlevlerini incelemek için özel olarak tasarlanmış ampirik araştırmaların eksikliği, alanın az gelişmişliğine katkıda bulunmuştur. Çalışmaların çoğu ikincil verilere veya eski aşırılık yanlılarıyla yapılan odaklanmış mülakatlara dayanmaktadır ki bunlar aile ilişkilerinin karmaşıklığını yakalamak için uygun olmayabilir. Bu ihmal aynı zamanda daha geniş kurumsal ve metodolojik kısıtlamaları da yansıtmaktadır. Bu dönemde birçok terörle mücadele araştırma girişimi hükümet tarafından finanse ediliyordu (Guru, 2012b, 2012a) ve dolayısıyla incelikli sosyolojik anlayışı teşvik etmekten ziyade eyleme geçirilebilir istihbarat üretmeye yönelikti. Çatışma bölgelerinde veya otoriter rejimler altında faaliyet gösteren araştırmacılar genellikle mülakat veya katılımcı gözlem için ailelere erişimde önemli engellerle karşılaşmış, bu da araştırmanın kapsamını daha da sınırlandırmıştır.

Dolayısıyla, 2000'den 2016'ya kadar olan dönem, terörizm ve aile çalışmalarında temel ancak az gelişmiş bir dönem olarak görülebilir. Bu döneme düzensiz ilgi, kavramsal parçalanma ve sosyolojik ve ailesel perspektifleri bir kenara iten güçlü bir güvenlik yönelimi damgasını vurmuştur. Ancak bu dönemde atılan temeller (münferit vaka çalışmaları, yeni ortaya çıkan teorik önermeler ve ön veri koleksiyonları şeklinde) daha sonraki yıllarda daha bütüncül ve geniş araştırma gündemleri için sıçrama taşları görevi görecekti. Küresel terörizm geliştikçe ve yeni zorluklar ortaya çıktıkça, bilim camiası aileyi sadece pasif bir arka plan olarak değil, radikal ideolojilerin beslendiği, tartışıldığı veya tasfiye edildiği aktif ve bazen çok önemli bir alan olarak anlamanın önemini fark etmeye başladı.

Büyüme ve Olgunlaşma Dönemi (2019-2024): Genişleme ve Kavramsal Yeniden Çerçeveleme

2019'dan itibaren alan, akademik çıktı ve kavramsal gelişimde önemli bir artışa tanık oldu. Araştırma hacmi, özellikle aile-terörizm bağlantısına odaklanan yılda üç ila dört yayınla önemli ölçüde artmıştır. Daha da önemlisi, bu araştırmaların doğası, keşifsel vaka çalışmalarından, aileyi yalnızca arka planda bir etki olarak değil, radikalleşme ve deradikalleşme süreçlerinde aktif bir aktör olarak kavramsallaştırmayı amaçlayan derinlemesine, teori odaklı analizlere doğru kaymıştır.

Bu genişleme birkaç faktörün bir araya gelmesiyle gerçekleşti. İlk olarak, yabancı savaşçıların ailelerinin, özellikle de IŞİD kontrolündeki bölgelerde yaşayan kadın ve çocukların ülkelerine geri gönderilmesi konusu birçok ülke için acil bir insani ve güvenlik sorunu haline geldi. Bu vakalar, suçluluk, mağduriyet ve etkili bir yeniden entegrasyon için gerekli mekanizmalar hakkında zor yasal, etik ve sosyal soruları gündeme getirdi. Bunun üzerine akademik araştırmacılar bu ailelerin deneyimlerini belgeleyen, sosyalleşme biçimlerini analiz eden ve toplum temelli yeniden entegrasyon programlarını değerlendiren ampirik çalışmalar üretmeye başladı.

İkinci olarak, radikalleşmenin bir aile süreci olarak nasıl işlediğini anlamaya yönelik artan bir vurgu vardı. Sosyolojik ve psikolojik teorilerden faydalanan araştırmacılar, aile üyeleri arasındaki ideolojik uyum veya ayrışmanın radikal yörüngeleri nasıl etkilediğini araştırmıştır. Bazı çalışmalar, aile içinde paylaşılan şikayetlerin veya ortak mağduriyet anlatılarının aşırılık yanlısı ideolojilerin benimsenmesini nasıl hızlandırabileceğini göstermiştir. Diğerleri ise ailevi gerilimlerin veya kuşak çatışmalarının gençlerin radikalleşmesi için katalizör görevi gördüğü durumları araştırmıştır.

Evlilik ve akrabalık da bu dönemde kilit temalar olarak ortaya çıkmıştır. Araştırmalar, bazı aşırılık yanlısı grupların işe alım ve ideolojik konsolidasyon için bir araç olarak evliliği stratejik olarak nasıl teşvik ettiğini göstermiştir (Carson vd., 2019; Ferguson ve McAuley, 2020; Santhana Dass, 2021). Bu bağlamlarda evlilik yalnızca kişisel veya dini bir bağlılık değil, aynı zamanda grup sadakatini genişleten ve örgüt içinde daha derin sosyal entegrasyon sağlayan siyasi bir eylemdi. Çalışmalar ayrıca annelerin radikal ideolojileri sürdürme veya bunlara meydan okumadaki

rolünü inceleyerek, anne otoritesinin nasıl hem aşırılık yanlısı değerler için bir kanal hem de potansiyel bir direniş alanı olabileceğini ortaya koymuştur.

Metodolojik açıdan bu döneme artan çeşitlilik ve karmaşıklık damgasını vurmuştur. Etnografik saha çalışmaları (Sila & Fealy, 2022), vaka çalışmaları (Parvez & Hastings, 2022; Santhana Dass, 2021) ve katılımcı eylem araştırmaları, daha geleneksel nitel görüşmeleri ve içerik analizini tamamlamaya başladı. Araştırmacılar, bireyler, aileler ve daha geniş sosyo-politik ortamlar arasındaki çok katmanlı etkileşimleri analiz etmek için Sosyal Bağ Teorisi, Aile Sistemleri Teorisi ve Ekolojik Sistemler Teorisi gibi çerçeveleri kullandılar. Bu disiplinler arası etkileşim, alanın analitik derinliğini zenginleştirmiş ve daha fazla teorik tutarlılık sağlamıştır.

Özellikle kayda değer bir gelişme, ailelerdeki dayanıklılık ve koruyucu faktörlere artan ilgidir (Abbas, 2019; Abo-Zena & Saif, 2021; Regan, 2024; Resnyansky vd., 2022; Scremin, 2023; Speckhard & Shajkovci, 2019; Thijssen vd., 2023). Araştırmacılar, yoksulluk, ayrımcılık veya siyasi istikrarsızlık gibi benzer yapısal zorluklarla karşılaşmalarına rağmen bazı aileleri aşırılık yanlısı söylemlere karşı daha dirençli kılan şeyin ne olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Literatürdeki bu olumlu dönüş, radikalleşmeye karşı tampon olarak duygusal desteğin, açık iletişimin ve güçlü ebeveyn katılımının önemini vurgulamıştır.

Buna paralel olarak, akademik çalışmaların politika ile ilgisi de önemli ölçüde artmıştır. Birçok araştırmacı hükümetler ve uluslararası kuruluşlar tarafından aile temelli müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmek üzere görevlendirilmiştir (Ahdash, 2023; Cherney, 2021; Sila ve Fealy, 2022; Sumpter vd., 2021; Topal, 2023). Bu durum, bulguların uygulayıcı araç setlerine, eğitim modüllerine ve politika önerilerine dönüştürülmesiyle araştırmaya daha uygulamalı bir boyut kazandırmıştır.

Sonuç olarak, 2019-2022 dönemi terörizm ve aile çalışmalarında bir olgunlaşma evresini temsil etmektedir. Bu dönem, radikal davranışlar üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratabilen karmaşık ve dinamik bir varlık olarak ailenin daha incelikli bir şekilde anlaşılmasıyla karakterize edilmiştir. Bu yıllarda elde edilen içgörüler, devam eden araştırmalar için sağlam bir temel oluşturmuş ve terörle mücadele ve yeniden entegrasyona yönelik daha insancıl ve bağlama duyarlı yaklaşımların şekillendirilmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Bu nedenle, 2017 ile 2022 yılları arasındaki geçiş ve büyüme dönemleri, terörizm ve aile

çalışmalarının gelişiminde çok önemli bir dönemi temsil etmektedir. Ailenin akademik ve politika tartışmalarında ihmalden merkeze doğru kademeli olarak kayması, radikalleşmenin sosyal boyutlarının daha geniş bir şekilde tanınmasını yansıtmaktadır. Akademisyenler, basit modellerin ötesine geçerek ve aşırıcılıktan etkilenen ailelerin yaşadıkları gerçeklerle ilgilenerek, daha etkili ve sürdürülebilir çözümlere giden yolları aydınlatmaya başladılar.

4.2 Terörizm ve Aile Çalışmalarının Tematik Analizi (2000-2024)

Bu bölüm, 24 yıllık bir zaman diliminde terörizm ve aile üzerine akademik literatürde ortaya çıkan başlıca kavramsal ve tematik kalıpların kapsamlı bir incelemesini sunmaktadır. Akademik söylemde tekrar eden anahtar kelimeler ve kategorileri incelemekte, zaman içinde vurgudaki değişimlerin izini sürmekte ve alanın daha geniş sosyopolitik ve politika değişiklikleriyle birlikte nasıl geliştiğini yansıtmaktadır. Hem nitel senteze hem de nicel tematik takibe dayanan analiz, nelere öncelik verildiği, nelerin yeterince araştırılmadığı ve bu kalıpların gelecekteki araştırmaların yönü için ne anlama geldiğine dair eleştirel içgörüler sunmaktadır.

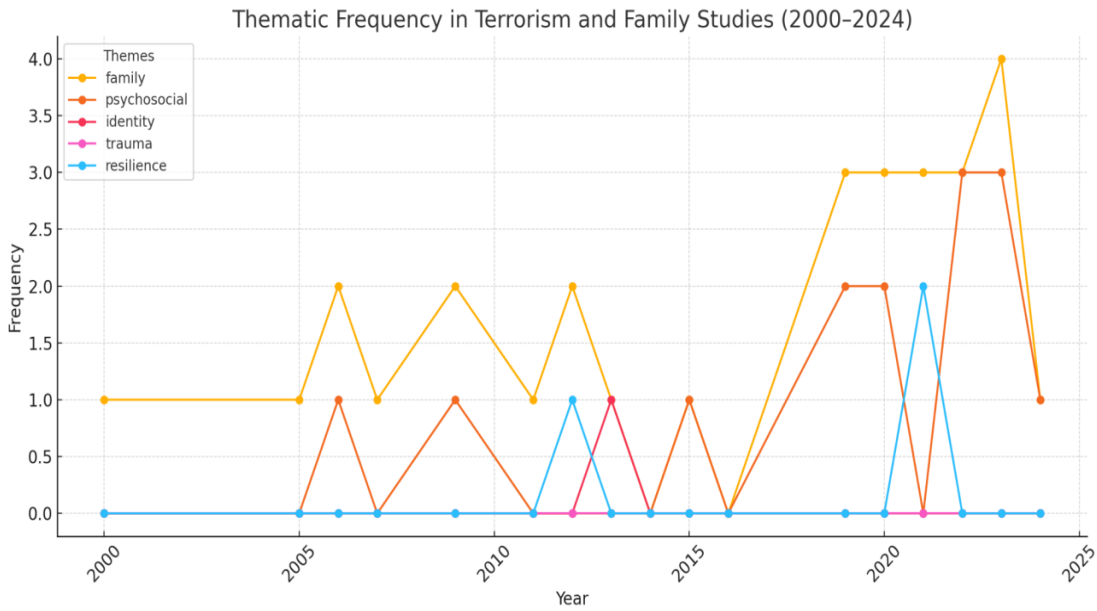

Şekil 3 Tematik Frekans Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri

2000-2024 yılları arasındaki çalışmaların tematik bir incelemesi, terörizm ve aile araştırmalarının evrimi hakkında daha fazla fikir vermektedir. 2013'ten itibaren "aile" anahtar kelimesi daha tutarlı bir şekilde ortaya çıkmaya başlamış ve 2019 ile

2023 yılları arasında en yüksek kullanımına ulaşmıştır. Bu tematik yoğunlaşma dönemi, radikalleşme, dayanıklılık ve yeniden entegrasyon süreçlerinde aile dinamiklerinin merkeziliğini kabul eden, alandaki daha geniş bir kavramsal değişimle aynı zamana denk gelmektedir. Bu dönemde "aile" kavramının literatürdeki görünürlüğü sadece hacimdeki artışı değil, aynı zamanda terörizm ve şiddete varan aşırıcılığın sosyal yapılara ve yakın ilişkilere derinlemesine gömülü olgular olduğunun giderek daha fazla kabul gördüğünü yansıtmaktadır.

Ancak, geleneksel olarak aşırıcılık söylemiyle ilişkilendirilen "radikalleşme", "yeniden entegrasyon" ve "önleme" gibi terimlerin endekslenen anahtar kelimeler olarak daha az sıklıkta ortaya çıkması dikkat çekicidir. Bu tematik azlık, bu kavramlarla ilgilenilmediğini değil, bu kavramların daha örtük, çok boyutlu merceklerle yeniden çerçevelendirildiğini gösteriyor olabilir. Radikalleşmeyle ilgili açık tartışmalar yerine, çalışmalar giderek aşırılıkçı yolların temelini oluşturan psikososyal faktörleri araştırmaktadır: travma, kimlik bozulması, sosyal yerinden edilme ve duygusal kırılganlık. Genellikle daha geniş "psikososyal" temalar başlığı altında tartışılan bu unsurlar, katı ideolojik profillemeden daha nüanslı, bağlama duyarlı anlayışlara doğru teorik ve metodolojik bir dönüş önermektedir.

Tematik özetlerde "dayanıklılık", "travma" ve "kimlik" gibi terimlerin tekrar tekrar öne çıkması bu değişimi pekiştirmektedir. Bu anahtar kelimeler, akademisyenlerin radikalleşmeye kişisel ve ailesel deneyimlere dayanan karmaşık ve katmanlı bir süreç olarak yaklaştıklarını göstermektedir. Örneğin, dayanıklılık sadece bireysel bir özellik olarak değil, istikrarlı aile ortamlarının, etkili ebeveynliğin ve duygusal destek sistemlerinin bir ürünü olarak giderek daha fazla incelenmektedir. Travma -özellikle nesiller arası travma ve şiddete maruz kalma- hem bir risk faktörü hem de terapötik müdahale için potansiyel bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Bu arada, kimlik yalnızca ideolojik bağlılık açısından değil, aynı zamanda aile ve toplum bağlamlarında şekillenen ilişkisel ve gelişimsel bir yapı olarak da çerçevelenmektedir.

Bu ilerlemeye rağmen, literatür kayda değer kavramsal boşluklar ortaya koymaktadır. "Ebeveyn", "çocuk" ve "kardeş" gibi anahtar kelimeler, yüksek çıktı yıllarında bile çarpıcı bir şekilde az temsil edilmektedir. Bu eksiklik, belirli ailevi roller ve etkileşimlere ilişkin ayrıntılı analiz eksikliğinin devam ettiğini göstermektedir. "Aile" giderek kritik bir analiz alanı olarak kabul görürken, iç

yapıları - ebeveynler ve çocuklar arasındaki dinamikler, kardeş ilişkileri, kuşak gerilimleri - yeterince incelenmemeye devam etmektedir. Gelecekteki araştırmalar, farklı rollerin ve ilişkilerin radikalleşmeye yatkınlığa ya da radikalleşmeden korunmaya nasıl katkıda bulunduğunu anlamak için aile birimini ayrıştırmaktan fayda sağlayacaktır. Benzer şekilde, aile yaşamının cinsiyete dayalı ve kültürel boyutları, aile temelli radikalleşmenin farklı sosyokültürel ortamlarda nasıl tezahür ettiğine dair sınırlı karşılaştırmalı araştırma ile eşitsiz bir şekilde incelenmeye devam etmektedir.

Ayrıca, "önleme" ve "yeniden entegrasyon" gibi terimlerin az temsil edilmesi, alanın disiplinler arası evrimini de yansıtabilir. Bu kavramlar, izole stratejiler olarak ele alınmak yerine giderek daha geniş kapsamlı sosyal uyum, onarıcı adalet ve travma bilinçli bakım tartışmalarına dahil edilmektedir. Örneğin, önleme artık genellikle toplumun dayanıklılığını ve ailenin güçlendirilmesini vurgulayan çerçeveler içinde yer alırken, yeniden entegrasyon uzun vadeli psikolojik iyileşme ve sosyal içerme merceğinden incelenmektedir. Bu değişim, alanın daha entegre bir yaklaşım geliştirdiği anlamına gelmektedir - etkili radikalleşmeyle mücadelenin, ailelerin yalnızca potansiyel risk alanları olarak değil, aynı zamanda dönüşüm ve iyileşmenin aktif aracıları olarak işlev gördüğü katmanlı ve çok aktörlü müdahaleleri içerdiğini kabul ederek.

Nicel veriler bu gözlemleri desteklemektedir. 2000-2024 yılları arasındaki tematik sıklık incelendiğinde, "aile" teriminin 2013 sonrasında istikrarlı bir şekilde artmaya başladığı ve 2023 yılında zirve yaptığı görülmektedir. Bununla birlikte, "ebeveyn", "çocuk", "akrabalık" ve "kardeş" gibi diğer terimler veri kümesi genelinde şaşırtıcı derecede nadir kalmıştır. Bu örüntü, ailelerin önemli olduğu kabul edilse de, araştırmacıların henüz sistematik olarak aileler içindeki nüanslı dinamikleri keşfetmediği fikrini güçlendirmektedir. Aileler içindeki belirli rollerin radikalleşme veya direnişe nasıl katkıda bulunduğu ve nesiller arası iletişim, duygusal bağ ve ailesel otorite yapılarının ideolojik aktarımla nasıl kesiştiği hakkında hala ortaya çıkarılması gereken çok şey var.

İlginç bir şekilde, "aile" teriminin kullanılma sıklığı artarken, terörizm ve aile konulu toplam yayın sayısı 2023 ve 2024 yıllarında hafif bir düşüş göstermiştir. Bu durum, nicelikten niteliğe doğru bir geçişe işaret etmektedir; bu da akademisyenlerin genel değerlendirmelerden ziyade daha derinlemesine ve hedefe yönelik çalışmalar yürüttüğünü göstermektedir. Bu çalışmalar giderek daha fazla ampirik kanıtlara

dayanmakta ve etnografik araştırma, psikolojik vaka çalışmaları ve boylamsal analiz dahil olmak üzere disiplinler arası metodolojiler kullanmaktadır. Akademik araştırmacılar ve politika uygulayıcıları arasında artan işbirliği, özellikle önleme ve yeniden entegrasyon programlarının tasarımı ve uygulanmasında aile odaklı çalışmaların pratik önemini de artırmıştır.

Dikkate değer bir eğilim, radikalleşmenin ailesel bağlamını anlamak için psikososyal çerçevelerin artan kullanımıdır. Araştırmacılar sadece ideolojik telkine odaklanmak yerine, aşırılıkçı etkinin giriş noktaları olarak duygusal kırılganlıkları, kimlik krizlerini ve çözülmemiş travmaları vurgulamaktadır. Bu içgörüler, risk altındaki bireyleri kendi ev ortamlarında destekleyebilecek erken müdahale stratejilerinin geliştirilmesinde özellikle değerlidir. Örneğin, ebeveynleri ideolojik manipülasyon veya psikolojik sıkıntı belirtilerini fark etmeleri için eğiten programlar hem Batı hem de Batı dışı bağlamlarda ilgi görmektedir.

Aynı zamanda, geniş ailenin - büyükanne ve büyükbabalar, teyzeler, amcalar ve kuzenler - rolü sınırlı ilgi görmüştür. Birçok kültürde geniş aile ağları değer aktarımı, ahlaki rehberlik ve çatışma çözümünde kritik bir rol oynamaktadır. Gelecekteki çalışmalar, bu geniş akrabalık yapılarının radikalleşme yollarını nasıl etkilediğini, özellikle de aile kimliğinin genellikle toplumsal ve dini aidiyetle iç içe geçtiği kolektivist toplumlarda araştırabilir.

Son olarak, anahtar kelime takibinde "topluluk" ve "din" gibi terimlerin bulunmaması, tematik entegrasyonda bir başka boşluğa işaret edebilir. Aileler izole bir şekilde var olmazlar; aşırılık yanlısı ideolojileri güçlendirebilecek ya da onlara meydan okuyabilecek topluluklar ve dini ağlar içine gömülüdürler. Ailelerin bu dış baskıları nasıl müzakere ettiklerini ve değerlerinin daha geniş toplumsal etkiler tarafından nasıl şekillendirildiğini anlamak, radikalleşme ve önlenmesine ilişkin bütüncül bir bakış açısı geliştirmek için elzemdir.

2000'den 2024'e terörizm ve aile çalışmalarının tematik analizi, hem önemli ilerlemeleri hem de kritik boşlukları vurgulamaktadır. Psikososyal ve ilişkisel boyutlara giderek daha fazla odaklanılması, terörizmin indirgemeci modellerinden hoş bir ayrılışı temsil etmektedir. Bununla birlikte, alan, nesiller arası, cinsiyete dayalı ve kültürel farklılıklar da dahil olmak üzere aile yaşamının çeşitliliğine ve karmaşıklığına daha fazla dikkat edilmesinden fayda sağlayacaktır. Ailelerin aşırılık yanlısı ideolojilerin hem aktarıcısı hem de tamponu olarak nasıl işlev gördüğüne dair

anlayışımızı derinleştirerek, araştırmacılar ve politika yapıcılar küresel terörizm sorununa daha etkili, insancıl ve sürdürülebilir yanıtlar üretebilirler.

4.3 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Coğrafi Eğilimler (2000-2024)

Bu bölüm, 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile arasındaki kesişime odaklanan akademik literatürün coğrafi dağılımının ayrıntılı ve genişletilmiş bir analizini sunmaktadır. Vaka çalışması konumları arasında haritalanan frekans verilerinden yararlanarak, hangi ülkelerin akademik ilgiyi yoğunlaştırdığını ortaya çıkarmakta, yeterince temsil edilmeyen bölgeleri tanımlamakta ve bu dengesizliklerin sonuçlarını araştırmaktadır. Bunu yaparken, coğrafyanın aile ve radikalleşmenin anlaşıldığı teorik ve pratik çerçeveleri nasıl şekillendirdiğini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

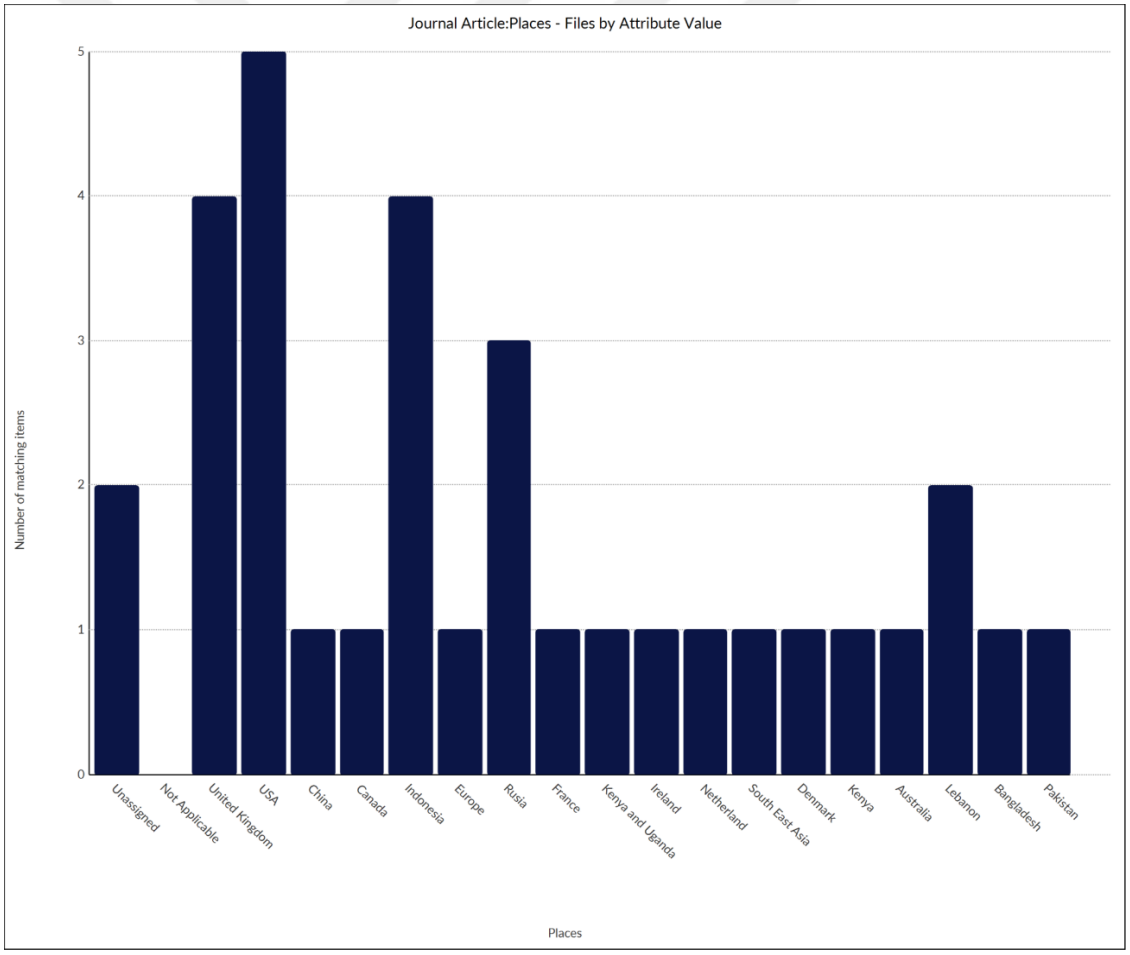

Şekil 4 Araştırma Yerleri Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri

Görsel veriler, Amerika **Birleşik Devletleri (5 çalışma)** ve **Birleşik Krallık'ın (4 çalışma)** en çok araştırılan yerler olduğunu ortaya koymakta ve ağırlıklı olarak Batı merkezli bir yönelimi yansıtmaktadır. Bu ülkelerin 11 Eylül sonrasında küresel terörle mücadele söyleminin şekillenmesinde oynadıkları büyük rol düşünüldüğünde bu beklenmedik bir durum değildir. Her iki ülke de ulusal güvenlik altyapısına ve araştırmalarına büyük yatırımlar yapmış, bu da terörizm çalışmalarıyla önemli bir akademik etkileşime dönüşmüştür. Daha da önemlisi, Birleşik Krallık radikalleşmenin önlenmesine aile katılımını açıkça dahil eden Önleme stratejilerine öncülük ederken, ABD de benzer şekilde risk altındaki bireylerin belirlenmesi ve yönlendirilmesinde ebeveynlerin ve yerel toplulukların rolünü araştırmıştır.

Bu baskın vakaların yanı sıra, **Endonezya (4 çalışma)** kritik bir Batı dışı bağlam olarak ortaya çıkmaktadır. Endonezya'nın durumu, dünyanın en büyük Müslüman çoğunluklu demokrasisi olması ve Jemaah Islamiyah ve son zamanlarda IŞİD yanlısı sempatizanlar da dahil olmak üzere cihatçı ağlarla mücadele konusunda uzun bir geçmişe sahip olması nedeniyle özellikle dikkate değerdir. Endonezya politikası ailesel ve toplumsal rehabilitasyon yaklaşımlarının önemini giderek daha fazla kabul etmiş ve hem dini yeniden eğitim hem de psikososyal desteği içeren çatışma sonrası yeniden entegrasyonda yenilikçi bir ülke olarak konumlandırılmıştır. Ülkenin en sık çalışılan bağlamlar arasında yer alması, akademik ilginin kültürel olarak gömülü radikalleşme anlayışlarına doğru kaydığını vurgulamaktadır.

Rusya (3 çalışma) da büyük ölçüde Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'daki şiddet içeren ayrılıkçı hareketlerle yaşadığı deneyim nedeniyle öne çıkmaktadır. Bu çatışmalara genellikle nesiller arası travma ve aile ve akrabalık ağlarının harekete geçirilmesi damgasını vurmaktadır, bu da Rusya'yı aile sistemlerinin şiddet döngülerini nasıl yeniden ürettiğini veya bunlara nasıl direndiğini incelemek için zorlayıcı bir örnek haline getirmektedir. Bu arada, **Avustralya (2 çalışma)** ebeveynleri, okulları ve inanç temelli kuruluşları hedef alan P/CVE programlarının proaktif gelişimi ile öne çıkmaktadır. Avustralya'nın demografik çeşitliliği ve geri dönen yabancı savaşçılarla olan ilişkisi, araştırmacıları aileyi hem kırılganlık hem de dayanıklılık alanı olarak keşfetmeye itmiştir.

Bu kilit bölgelerin ötesinde**, Çin, Kanada, Fransa, İrlanda, Kenya, Bangladeş, Pakistan, Güney Doğu Asya ve Lübnan** dahil olmak üzere bir düzineden fazla ülke ve bölgeyi kapsayan **geniş ancak sığ** bir çalışma **dağılımı**

bulunmaktadır. Bu konumların her biri veri setinde yalnızca bir kez yer almaktadır. Bu durum, terörizmin ve aile dinamiklerinin küresel kapsamının giderek daha fazla kabul gördüğünü gösterirken, bulguları zaman içinde bağlamsallaştırabilecek uzunlamasına veya derinlemesine çalışmaların eksikliğine de işaret etmektedir. Pakistan ve Bangladeş gibi uzun süreli aşırıcılık deneyimleri olan ülkeler, aile yapılarının hem radikalleşme hem de direniş süreçlerinde çok önemli olduğu karmaşık sosyopolitik ortamlara sahip olmalarına rağmen şaşırtıcı bir şekilde yeterince temsil edilmemektedir.

Literatürde belirgin bir şekilde yer almayan ya da yeterince temsil edilmeyen bölgeler arasında **Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA)** ve **Sahra Altı Afrika'nın** yanı sıra **Latin Amerika**'nın çoğu yer almaktadır. IŞİD, El-Şebab ve Boko Haram gibi gruplarda aile temelli üye kazanma stratejilerinin önemi göz önüne alındığında bu ihmal özellikle endişe vericidir. Bu bölgelerde geniş aileler, klanlar ve aşiret bağları genellikle Batı söylemine hakim olan çekirdek aile modelinden daha fazla ağırlık taşımaktadır. Bu nedenle, bu grupların akademik analize dahil edilmemesi, küresel ölçekte ilgili teori ve müdahalelerin geliştirilmesini sınırlandırmaktadır.

Coğrafi odaklanmadaki bu dengesizlik birkaç önemli zorluk ortaya çıkarmaktadır. Birincisi, öncelikle Batı toplumlarından elde edilen içgörülerin evrenselleştirilmesi ve böylece ailelerin aşırıcılık bağlamlarında nasıl işlediğini etkileyen kültürel, siyasi ve ekonomik farklılıkların göz ardı edilmesi riskidir. Örneğin, Batılı ebeveynlik ve otorite modelleri, yaşlıların ve geniş akrabaların genellikle birincil etkileyiciler olarak hizmet ettiği kolektivist kültürlerdekilerden önemli ölçüde farklıdır. Benzer şekilde, toplumsal cinsiyet rolleri, gençlerin eylemliliği ve dini eğitime ilişkin yorumlar bölgeler arasında farklılık göstermekte ve radikal ideolojilerin aile içinde nasıl aktarıldığını veya tartışıldığını etkilemektedir.

İkinci olarak, terörizmin **ulus ötesi boyutu** ulusal düzeydeki çalışmalarda yeterince hesaba katılmamaktadır. Diaspora aileleri, özellikle de kültürel kimlikleri çatışan veya yurtdışındaki çatışma bölgeleriyle bağlantılı olanlar, benzersiz stres faktörleriyle karşı karşıya kalabilir. Genellikle çatışan sadakatler arasında arabuluculuk yaparlar veya devlet şüphesiyle karşı karşıya kalırlar ve bu durum aile içindeki hem koruyucu hem de risk faktörlerini şekillendirebilir. Buna rağmen, bu sınır ötesi dinamiklerin müzakere edilmesinde ailenin rolünü inceleyen çok az literatür vardır ve ulus ötesi akrabalık bağlarının radikal ideolojilerin yayılmasına

veya kontrol altına alınmasına nasıl katkıda bulunduğuna dair yeterli analiz bulunmamaktadır.

Üçüncü olarak, **karşılaştırmalı bölgesel araştırmalara** büyük bir ihtiyaç vardır. Mevcut çalışmaların çoğu, bağlam açısından zengin olsa da küresel örüntüler hakkında daha geniş sonuçlar çıkarma becerisini sınırlayan tek ülkeli vaka çalışmalarına odaklanmaktadır. Karşılaştırmalı çalışmalar, farklı aile sistemlerinin benzer tehditler altında nasıl işlediğine veya yasal, eğitim ve refah sistemlerinin aşırıcılığa karşı ailesel tepkilere nasıl aracılık ettiğine dair içgörüler sunabilir. Bu tür karşılaştırmalı çerçeveler, hangi müdahalelerin kültürel olarak aktarılabilir ve hangilerinin bağlama özgü olduğunun belirlenmesine de yardımcı olacaktır.

Bölgesel kör noktalara ek olarak, ulus-altı analizin yeterince kullanılmadığını da belirtmek gerekir. Birçok çalışma ülkeyi homojen bir birim olarak ele almakta, kentsel-kırsal ayrımları, etnik bölünmeleri ve ailesel etkiyi şekillendiren sınıf dinamiklerini göz ardı etmektedir. Örneğin, kentin varoşlarındaki radikalleşme yolları, aynı ulusal ortamda bile orta sınıf banliyölerdekilerden önemli ölçüde farklı olabilir. Gelecekteki araştırmalar, aile ve radikalleşmenin yerel dinamiklerini daha iyi anlamak için ulusal bağlamları ayrıştırmalıdır.

Dolayısıyla, 2000'den 2024'e kadar terörizm ve aile çalışmalarının coğrafi dağılımı, Güneydoğu Asya'ya artan ilgiyle birlikte Batı ve Anglofon ülkelere doğru büyük ölçüde çarpık, ancak Küresel Güney'de büyük boşluklar olan bir araştırma manzarasını ortaya koymaktadır. Bu örüntü sadece akademik ilgiyi değil, aynı zamanda fon sağlayan kuruluşların ve araştırma kurumlarının jeopolitik gündemlerini de yansıtmaktadır. Sonuç, genişlemekle birlikte, siyasi şiddet ve ideolojik çekişme koşulları altında aile deneyimlerinin tüm çeşitliliğini temsil etmekte hala başarısız olan bir literatür tabanıdır.

Bu sınırlamaları ele almak için, gelecekteki araştırmalar aşağıdakilere öncelik vermelidir:

1. Başta Güney Asya, MENA, Sahra Altı Afrika ve Latin Amerika olmak üzere **yeterince temsil edilmeyen bölgelerde ampirik araştırmaların genişletilmesi**.
2. Dini, etnik ve siyasi bağlamlarda aile etkisindeki farklılıkları ve benzerlikleri inceleyen **kültürler arası karşılaştırmalı çalışmalar yürütmek**.

3. Diaspora topluluklarının ideolojik gerilimleri ve nesiller arası kimlik çatışmalarını nasıl yönettikleri de dahil olmak üzere **ulusötesi aile yapılarının araştırılması**.
4. Ailesel radikalleşmeye ilişkin bütüncül anlayışlar geliştirmek için sosyoloji, antropoloji, psikoloji ve siyaset bilimini bir araya getiren **disiplinler arası yaklaşımların teşvik edilmesi**.
5. Politikanın uygunluğunu ve kültürel duyarlılığı sağlamak için özellikle çatışmalardan etkilenen bölgelerdeki toplum liderleri, eğitimciler ve ebeveynlerden gelen **yerel sesleri ve tabandan gelen perspektifleri entegre etmek.**

Akademisyenler ancak araştırmanın coğrafi ve kültürel kapsamını genişleterek, ailelerin farklı ortamlarda radikal ideolojileri nasıl şekillendirdiğini, özümsediğini ve bunlara nasıl tepki verdiğini anlamak için daha kapsamlı, bağlama duyarlı ve eşitlikçi çerçeveler geliştirebilirler.

4.4 Terörizm ve Aile Çalışmalarının Disipliner Görünümü (2000-2024)

Bu bölüm, 2000'den 2024'e kadar terörizm ve aile çalışmalarına katkıda bulunan akademik disiplinlerin kapsamlı bir analizini sunmaktadır. Çalışmaların akademik alanlara göre dağılımını haritalandıran görsel verilerden yararlanarak, temel disipliner eğilimleri, ortaya çıkan tematik odakları ve kavramsal boşlukları ortaya koymaktadır. Amaç, sadece araştırmanın nereden geldiğini değil, aynı zamanda disipliner merceğin radikalleşme, karşı-radikalleşme ve yeniden entegrasyon süreçlerinde aile dinamiklerini anlama şeklimizi nasıl şekillendirdiğini anlamaktır.

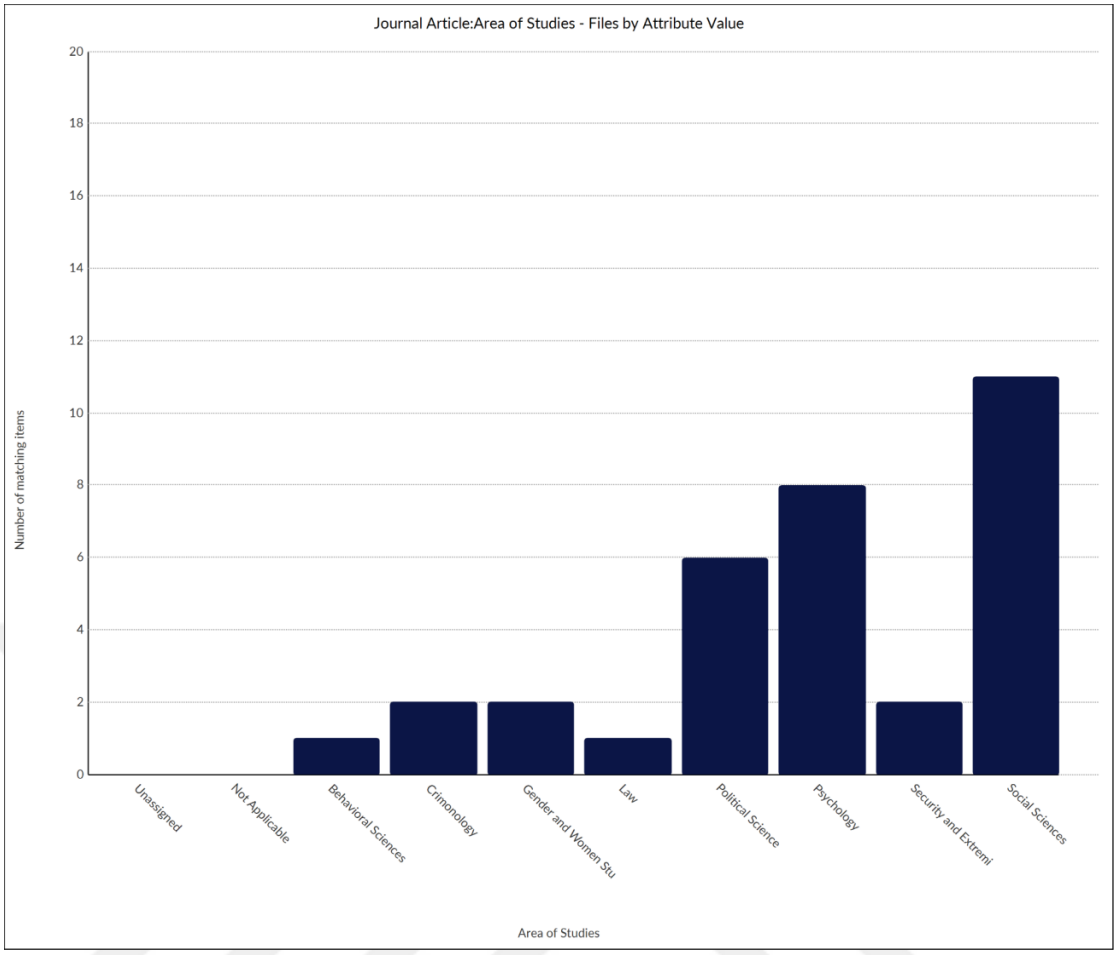

Şekil 5 Çalışma Alanı Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri

Grafik, iki disiplinin açık bir hakimiyetini göstermektedir: **Sosyal Bilimler (11 çalışma)** ve **Psikoloji (8 çalışma)**. Bu alanlar birlikte, terörizm ve ailenin kesişimi üzerine literatürün çoğunluğunu oluşturmaktadır ve militarize ve devlet merkezli çerçevelerden daha nüanslı, ilişkisel ve psikososyal yaklaşımlara doğru daha geniş bir disipliner kaymayı yansıtmaktadır.

Sosyal Bilimlerin baskınlığı, terörizmi anlamada yapısal, kültürel ve ilişkisel analizin öneminin altını çizmektedir. Bu çalışmalar genellikle sosyo-ekonomik koşulların, marjinalleşmenin, kimlik politikalarının ve sosyal uyumun aile ortamlarını nasıl etkilediğini ve aşırılık yanlısı davranışları hem teşvik etme hem de azaltmadaki potansiyel rollerini araştırmaktadır. Sosyal bilimler içerisinde sosyoloji, antropoloji ve sosyal politika gibi alt alanlar, ailelerin değerleri nasıl sosyalleştirdiği, travmayı nasıl aktardığı ve radikal ideolojilere karşı nasıl tampon görevi gördüğü konusundaki tartışmaları giderek daha fazla bilgilendirmektedir.

En çok temsil edilen ikinci alan olan **psikoloji**, bireysel ve kişiler arası boyutları vurgulamaktadır. Psikolojik çalışmalar sıklıkla aile ilişkilerinin duygusal dayanıklılığı, kimlik oluşumunu ve aşırılık yanlısı ideolojilere karşı kırılganlığı nasıl şekillendirdiğini incelemektedir. Ebeveyn bağı, bağlanma bozuklukları, travma sonrası stres ve nesiller arası travma gibi konular bu literatürde öne çıkmaktadır. Travma-bilgilendirmeli perspektiflerin ve gelişim psikolojisinin merkezi konumu, radikalleşmenin genellikle salt ideolojik bağlılıktan ziyade psikososyal stresten kaynaklandığının giderek daha fazla kabul gördüğünü göstermektedir.

Bu disipliner eğilimler önemli bir kavramsal evrime işaret etmektedir. İlk terörle mücadele araştırmaları gözetim, caydırıcılık ve ideolojik mücadeleyi vurgularken, mevcut çalışmalar daha çok önleme, iyileştirme ve yeniden entegrasyonla ilgilenmektedir - askeri veya kolluk kuvvetleri stratejilerinden ziyade sosyal ve psikolojik müdahalelere daha yakın hedefler. Bu anlamda, sosyal bilimlerin ve psikolojik çalışmaların yükselişi, bireylerin ve ailelerin sadece şüpheli veya fail olarak değil, aynı zamanda mağdurlar, hayatta kalanlar ve potansiyel değişim aracıları olarak görüldüğü terörizm çalışmalarının "insanileştirilmesine" işaret etmektedir.

Siyaset Bilimi (6 çalışma) de alanın disipliner yapısında kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışmalar yönetişim, ideoloji ve kurumsal müdahalenin kesiştiği noktada faaliyet gösterme eğilimindedir. Siyaset bilimindeki akademisyenler genellikle devletlerin aileleri önleme çabalarına dahil etmek için nasıl politikalar ürettiklerini, radikalleşmiş geri dönenleri ve ailelerini yeniden entegre etmenin siyasi sonuçlarını ve ideolojinin aile inançlarını ve uygulamalarını şekillendirmedeki rolünü inceler. Siyaset bilimi aynı zamanda ailelerin nasıl algılandığını ve terörle mücadele programlarına nasıl dahil edildiğini etkileyen sivil toplum, medya çerçevesi ve ulusal güvenlik söylemlerinin rolü hakkında da önemli bilgiler sağlar.

Bu üçlü -sosyal bilimler, psikoloji ve siyaset bilimi- çağdaş terörizm ve aile çalışmalarının disipliner temelini oluşturmaktadır. Bu üçlü birlikte makro düzeydeki yapılar, mezo düzeydeki kurumlar ve mikro düzeydeki ilişkiler arasındaki dinamik etkileşimi yansıtmaktadır. Bununla birlikte, bu disiplinlerin baskınlığı, eleştirel dikkat gerektiren bazı eksik temsil alanlarını da ortaya çıkarmaktadır.

Kriminoloji (2 çalışma) ve Güvenlik ve Aşırıcılık (2 çalışma), terörizm araştırmalarına tarihsel yakınlıkları göz önüne alındığında şaşırtıcı bir şekilde yeterince kullanılmamıştır. Gerilim teorisi, diferansiyel ilişki ve kontrol teorisi gibi

kriminolojik teoriler radikalleşme ile ilişkili sapkın davranışları anlamak için değerli çerçeveler sunmaktadır. Dahası, kriminologlar suçun önlenmesinde, çocuk suçluluğunda ve vazgeçmede ailenin rolünü uzun süredir incelemektedir ve bunların hepsi radikalleşme ve ayrılma süreçleriyle oldukça ilgilidir. Kriminolojinin sınırlı varlığı, kriminolojik teori ile terörizm çalışmaları arasında disipliner bir silo ya da çapraz tozlaşma eksikliğine işaret edebilir.

Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları (2 çalışma) yeni ortaya çıkan ancak hala marjinal bir katkıdır. Bu durum, kadınların aşırılık yanlısı hareketlerdeki rollerine -sadece destekçi veya eleman olarak değil, aynı zamanda anne, eş ve ideolojik uygulayıcı olarak- artan ilgi göz önüne alındığında özellikle dikkat çekicidir. Toplumsal cinsiyete duyarlı yaklaşımlar aile rollerinin nasıl cinsiyetlendirildiğini ve bu rollerin aşırılık yanlısı gruplar tarafından nasıl kullanıldığını ortaya koymaktadır. Örneğin, kadınlar yeni nesil savaşçıları yetiştirmekle görevlendirilebilir veya ideolojik saflığın sembolü olarak kullanılabilir. Toplumsal cinsiyet çalışmalarının asgari düzeyde temsil edilmesi, hem radikalleşme hem de radikalleşmeyle mücadele çabalarının toplumsal cinsiyete dayalı mantığını sorgulamak için kaçırılmış bir fırsata işaret etmektedir.

Özellikle vatandaşlık iptali, militan ailelerde çocuk velayeti, geri dönüş ve geri dönen çocukların haklarıyla ilgili yasal tartışmalar ışığında, **Hukuk'un (1 çalışma)** düşük varlığı özellikle dikkat çekicidir. Hukuki analiz, gözetim, zorunlu raporlama ve radikalleşmeden arındırma zorunlulukları gibi devletin aile hayatına müdahalelerinin etik boyutlarının incelenmesinde de kritik öneme sahiptir. Hukuk biliminin bu alandaki marjinal rolü, bütüncül politika çerçevelerinin oluşturulmasında hukuki ve sosyal perspektifler arasında köprü kurulmasına yönelik acil bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, **Davranış Bilimleri (1 çalışma)**, radikalleşmenin bilişsel ve duygusal etkenlerini anlamakla ilgili olmasına rağmen, önemli ölçüde yetersiz temsil edilmektedir. Davranış bilimleri karar verme süreçleri, bilişsel uyumsuzluk, sosyal öğrenme ve radikalleşme yollarını bozmayı amaçlayan davranışsal müdahalelere ilişkin içgörülere katkıda bulunabilir. Bu eksiklik, disiplinler arası örtüşme eksikliğini veya yayın yanlılığını yansıtabilir, ancak aynı zamanda disiplinler arası genişleme için potansiyel bir alana işaret etmektedir.

Veriler birlikte ele alındığında, terörizm ve aile çalışmalarının şu anda ilişkisel, duygusal ve toplumsal faktörleri vurgulayan disiplinler -özellikle sosyal

bilimler ve psikoloji- tarafından yönlendirildiğini göstermektedir. Bu umut verici bir gelişmedir ve radikalleşmenin daha insani ve bağlamsal olarak temellendirilmiş anlayışlarına doğru bir hareketi yansıtmaktadır. Bununla birlikte, alan disiplinler arası etkileşim açısından eşitsizliğini korumaktadır. Hukuki, kriminolojik, toplumsal cinsiyete dayalı ve davranışsal perspektifler yeterince araştırılmamış olup teori, uygulama ve politikada kritik boşluklar bırakmaktadır.

İleriye dönük olarak, araştırmacılar **daha fazla disiplinlerarasılığı** benimsemelidir. Akademisyenler, farklı alanlardan gelen içgörüleri sentezleyerek, ailelerin hem risk ortamları hem de koruyucu sistemler olarak nasıl işlediğinin karmaşıklığını daha iyi yakalayabilirler. Örneğin:

- **Hukuk akademisyenleri**, aile müdahalesine yönelik etik ve hak temelli yaklaşımları bilgilendirebilir.
- **Kriminologlar** sapkınlık, kontrol ve sosyal entegrasyon kalıplarını inceleyebilirler.
- **Toplumsal cinsiyet teorisyenleri** aile içindeki güç dinamiklerini ve normatif rolleri ortaya çıkarabilir.
- **Davranış bilimciler**, psikolojik değerlendirme ve davranış değişikliği için araçlar sunabilir.

Sonuç olarak, terörizm ve aile çalışmalarının disipliner analizi hem güçlü yönleri hem de sınırlılıkları ortaya koymaktadır. Sosyal bilimler ve psikolojinin mevcut hakimiyeti, ailenin aşırıcılıktaki rolüne ilişkin zengin, empatik ve sosyal olarak temellendirilmiş içgörüler üretmiştir. Yine de, bu ilişkinin çok yönlü doğasını tam olarak ele almak için alanın ufkunu genişletmesi gerekmektedir. Radikalleşmeyi önlemek, etkilenen aileleri desteklemek ve sürdürülebilir yeniden entegrasyonu teşvik etmek için gereken kapsamlı çerçeveleri ancak disiplinler arası diyalog ve işbirliği yoluyla geliştirebiliriz. Bu sadece disiplinler arası araştırmaları değil, aynı zamanda uygulayıcılar, hukuk uzmanları, eğitimciler ve toplum liderleri ile sektörler arası ortaklıkları da gerektirmektedir. Bu tür bir işbirliği, alanın kapsayıcı, yenilikçi ve etkili bir şekilde gelişmeye devam etmesini sağlayacaktır.

4.5 Terörizm ve Aile Araştırmalarında Yayın Örüntüleri (2000-2024)

Bu bölüm, 2000-2024 yılları arasında terörizm ve ailenin kesiştiği akademik araştırmalardaki yayın kalıplarının ayrıntılı bir analizini sunmaktadır. Analiz, bu tür çalışmaların yayınlandığı dergilerin dağılımını inceleyerek, baskın yayın platformlarını, disipliner genişliği, entelektüel kümelenmeyi ve parçalanma alanlarını vurgulamaktadır. Terörizm ve aile üzerine yapılan araştırmaların nerede yayınlandığını anlamak, alanın kurumsal gelişimini, disiplinler arası karakterini ve akademik ve uygulayıcı çevrelerde ne ölçüde görünürlük kazandığını izlememizi sağlar.

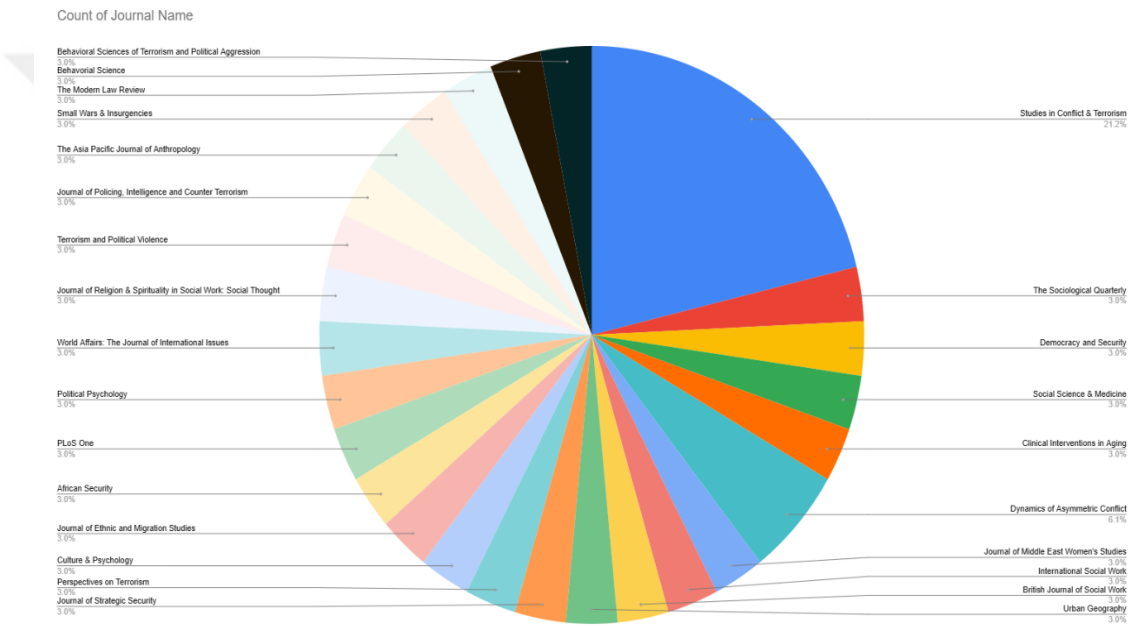

Şekil 6 Dergi Yayın Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri

Dergi dağılımını görselleştiren pasta grafik, bir derginin açık bir yayın merkezi olarak öne çıktığını ortaya koymaktadır: **Studies in Conflict & Terrorism**, tek başına bu alanda yayınlanan çalışmaların **%21,2'sini** oluşturmaktadır. Otuzdan fazla olan sonraki en sık kullanılan dergilerin her biri yayınların **sadece %3**'ünü oluşturmaktadır. Bunlar arasında sosyoloji, siyaset bilimi, psikoloji, antropoloji, hukuk, sosyal hizmet ve güvenlik çalışmaları gibi çok çeşitli disiplin alanlarından dergiler yer almaktadır.

Studies in Conflict & Terrorism'in öne çıkması, **güvenlik odaklı çerçevelerin** terörizm etrafındaki akademik tartışmayı şekillendirmede devam eden

merkeziliğini göstermektedir. Terörizm araştırmalarında en köklü dergilerden biri olan dergi, akademisyenlerin radikalleşme, askere alma, önleme ve aşırıcılıkla mücadele konularını keşfetmeleri için güvenilir bir platform sunmaktadır. Aile odaklı birçok çalışmanın burada yayınlanması, aile dinamikleri üzerine çalışan akademisyenlerin araştırmalarını daha geniş terörle mücadele söylemleriyle örtüşen terimlerle çerçevelemeye devam ettiklerini göstermektedir. Bu, ailelerin üye kazanma hatlarındaki rolünü, deradikalizasyon programlarına katılımlarını veya devletin terörle mücadele politikalarından etkilenme biçimlerini vurgulamayı da içermektedir.

Bu durum, bu tür çalışmaların politika izleyicilerine ulaşmasına ve terörizm çalışmaları alanında yüksek görünürlük sağlamasına yardımcı olabilirken, aynı zamanda endişeleri de beraberinde getirmektedir. Şöyle ki, çalışmalar genellikle bu tür dergilerin öncelik verdiği güvenlikleştirilmiş mantıklara ve devlet merkezli paradigmalara uymaya zorlandığından, alanın teorik yaratıcılığını sınırlayabilir. Araştırmacılar kendilerini çalışmalarını tehdit önleme veya ulusal güvenlik zorunluluklarıyla ilişkilendirerek gerekçelendirmek zorunda bulabilir ve bu da daha hümanist veya toplum odaklı perspektifleri gölgede bırakabilir.

Bu baskın mecranın ötesinde, yayın ortamı oldukça parçalı hale gelmektedir. Otuzdan fazla farklı dergi temsil edilmektedir ve her biri veri kümesinde yalnızca tek bir çalışmaya ev sahipliği yapmaktadır. Bunlar arasında örneğin **The Sociological Quarterly**, **Political Psychology**, **The Modern Law Review**, **Journal of Religion & Spirituality in Social Work**, **Social Science & Medicine**, **Urban Geography**, **Culture & Psychology** ve **Journal of Middle East Women's Studies yer** almaktadır. Bu çeşitlilik, terörizm ve aile araştırmalarının son derece **disiplinler arası** olduğunu, ancak aynı zamanda **akademik topluluklar arasında dağınık** olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu parçalanma hem olumlu hem de olumsuz anlamda yorumlanabilir. Bir yandan, çok sayıda disipline yayılmış olması, konunun zengin kavramsal potansiyeline işaret etmektedir. Terörizm ve aile çalışmaları, travma, ideoloji, ebeveynlik, toplumsal cinsiyet, hukuk, göç ve toplum katılımı gibi insan deneyiminin birçok alanına dokunur ve bu da onu geniş bir akademik alan yelpazesinde ilgili hale getirir. Öte yandan, kümelenme eksikliği entelektüel uyum eksikliğine işaret ediyor olabilir. Özel bir dergi veya sadece birkaç temel yayın organında kritik bir yayın

kitlesi olmadan, kümülatif bilgi oluşturmak, akademik tartışmayı teşvik etmek veya ortak teorik çerçeveler geliştirmek zorlaşır.

Ayrıca, aile çalışmalarıyla bariz ilgisi olan bazı disiplinlerin listede **yeterince temsil edilmemesi veya eksik** olması dikkat çekicidir. Örneğin, **aile çalışmaları**, **gençlik çalışmaları** ve **eğitim odaklı dergiler** neredeyse hiç yok. Çocuk gelişimi, ebeveynlik uygulamaları ve aile refahı konularında uzmanlaşan bu alanlar, ailelerin radikalleşmeyle ilişkili olarak nasıl koruyucu veya risk üreten ortamlar olarak işlev gördüğüne dair kritik içgörüler sunabilir. Benzer şekilde, **İslami çalışmalar**, **Orta Doğu çalışmaları** ve **karşılaştırmalı dini çalışmalar** alanındaki dergiler, terörizm ve radikalleşme üzerine yapılan birçok vaka çalışmasında din ve kültürün merkezde olmasına rağmen yeterince kullanılmamaktadır.

British Journal of Social Work, **International Social Work** ve **Clinical Interventions in Aging** gibi **sosyal hizmet ve halk sağlığı** dergilerinin varlığı cesaret verici bir işarettir. Bu dergiler daha uygulama odaklıdır ve genellikle ruh sağlığı uzmanları, çocuk koruma kurumları ve toplum çalışanları da dahil olmak üzere akademinin ötesindeki kitlelere ulaşır. Bu tür mecralarda yayın yapmak, radikalleşmeden etkilenen ailelerin sadece ideolojik programdan çıkarma değil, **destek hizmetlerine** de ihtiyaç duyabileceğine dair artan bir farkındalığı yansıtmaktadır. Travma bilgilendirmeli bakım, psikososyal destek ve onarıcı uygulamaların akademik araştırmalara entegre edilmesi, alanın **bakım merkezli paradigmalara** giderek daha açık olduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde, **Journal of Middle East Women's Studies** gibi **toplumsal cinsiyet odaklı dergilerin** dahil edilmesi, kadınların radikalleşmiş ailelerdeki rolüne - hem mağdur hem de fail olarak - artan bir ilgiye işaret etmektedir. Bu çalışmalar, aşırılık yanlısı ideolojilerin özellikle kadınlar için aile rollerini nasıl yeniden şekillendirdiğine ve annelerin ve eşlerin radikal normlara nasıl direndiğine ya da onları nasıl güçlendirdiğine odaklanma eğilimindedir. Bununla birlikte, bu tematik çizgi hala gelişmektedir ve feminist teori ve toplumsal cinsiyet analizi ile daha derin bir ilişki kurabileceği temel toplumsal cinsiyet çalışmaları dergilerinde daha fazla yayınlanmasından fayda sağlayacaktır.

Dergi listesi aynı zamanda belli bir **Batılı akademik önyargıyı** da yansıtmaktadır. Listede yer alan dergilerin çoğu ABD, İngiltere veya Avrupa'da yayınlanmakta ve ağırlıklı olarak Anglofon perspektiflerden yazmaktadır. Bu durum, özellikle terörizm ve aile dinamiklerinin farklı yasal, kültürel ve kurumsal

çerçevelerde ortaya çıktığı Küresel Güney bağlamlarında yerel bilginin temsilini sınırlayabilir. Asya, Afrika veya Orta Doğu'dan çok az bölgesel dergi temsil edilmekte, bu da bu bölgelerden gelen akademik ses ve temsiliyette bir boşluk olduğunu göstermektedir. Terörizm ve aile çalışmaları küresel olarak temsil edilebilir hale gelecekse, yeterince temsil edilmeyen bu bölgelerden ve bu bölgeler hakkında daha fazla yayın yapılmalıdır.

Bilimsel iletişim açısından, araştırmaların bu şekilde dağılması, alanda gezinmeye çalışan uygulayıcılar, politika yapıcılar ve akademisyenler için zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Merkezi yayın organları veya temalı sayılar olmadığında, önemli bulgular belirsiz veya teğet dergilerde gömülü kalabilir, görünürlüklerini ve alımlarını azaltabilir. Bu durum, genç akademisyenlerin kilit tartışmaları, önde gelen dergileri veya metodolojik en iyi uygulamaları tespit etmesini de zorlaştırmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelmek ve daha tutarlı bir alanın büyümesini desteklemek için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. **Önde Gelen Dergilerde Özel Sayılar Geliştirin**: Studies in Conflict & Terrorism, Terrorism and Political Violence veya Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism gibi dergiler özellikle aile ve terörizm konulu sayılara ev sahipliği yapmalıdır. Bu, görünürlük sağlayacak, önde gelen akademisyenlerin ilgisini çekecek ve ortaya çıkan içgörüleri pekiştirecektir.
2. **Disiplinlerarası İşbirliğini Teşvik Edin:** Psikologlar, sosyologlar, hukukçular ve sosyal hizmet uzmanları arasındaki ortak yazarlık, çalışmaların farklı dergilerin beklentilerini karşılamasına yardımcı olurken araştırma perspektifini de zenginleştirebilir.
3. **Az Temsil Edilen Dergileri Hedefleyin**: Akademisyenler, alanın erişimini genişletmek ve göz ardı edilen boyutları dahil etmek için aile çalışmaları, eğitim, göç ve bölgesel dergilere kasıtlı olarak başvurmalıdır.
4. **Açık Erişimi Teşvik Edin**: PLoS One veya Perspectives on Terrorism gibi açık erişimli dergilerde yayın yapmak, düşük kaynaklı ortamlardaki uygulayıcılar ve araştırmacılar için erişilebilirliği artırarak bilgi aktarımını iyileştirir.

5. **Akademik Ağlar Oluşturun**: Bu alan, konferans panellerini, yayınları ve ortak araştırmaları destekleyebilecek, özellikle aile ve terörizme odaklanmış daimi bir çalışma grubundan veya dernekten faydalanabilir.

Terörizm ve aile çalışmaları alanındaki yayın ortamı şu anda **baskın bir yayın organı** tarafından karakterize edilmekte **ve çok sayıda periferik mecra** tarafından **çevrelenmektedir**. Bu durum konunun disiplinler arası zenginliğini yansıtırken, aynı zamanda daha fazla tutarlılık, stratejik yayıncılık ve kurumsal destek ihtiyacına işaret etmektedir. Radikalleşme ve dayanıklılıkta ailenin rolüne olan ilgi artmaya devam ettikçe, akademik camia disiplinler ve coğrafyalar arasında daha derin, daha geniş ve daha etkili katılımı destekleyen hem entelektüel hem de organizasyonel yapılar geliştirmelidir.

4.6 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Yazar Bağlılıkları ve Kurumsal Görünüm (2000-2024)

Bu bölümde, 2000-2024 yılları arasında terörizm ve aile çalışmaları alanına katkıda bulunan yazarların kurumsal bağlantıları incelenmektedir. Yazar adres verilerinden yararlanılarak yapılan analiz, akademik üretimin üniversiteler, araştırma merkezleri ve akademik bölümler arasındaki dağılımını ortaya koymaktadır. Bu analiz, alana katkıda bulunan kilit isimleri tanımlamakta, alanın coğrafi ve disipliner genişliğini değerlendirmekte ve kurumsal yapının gelecekteki gelişime etkilerini göz önünde bulundurmaktadır.

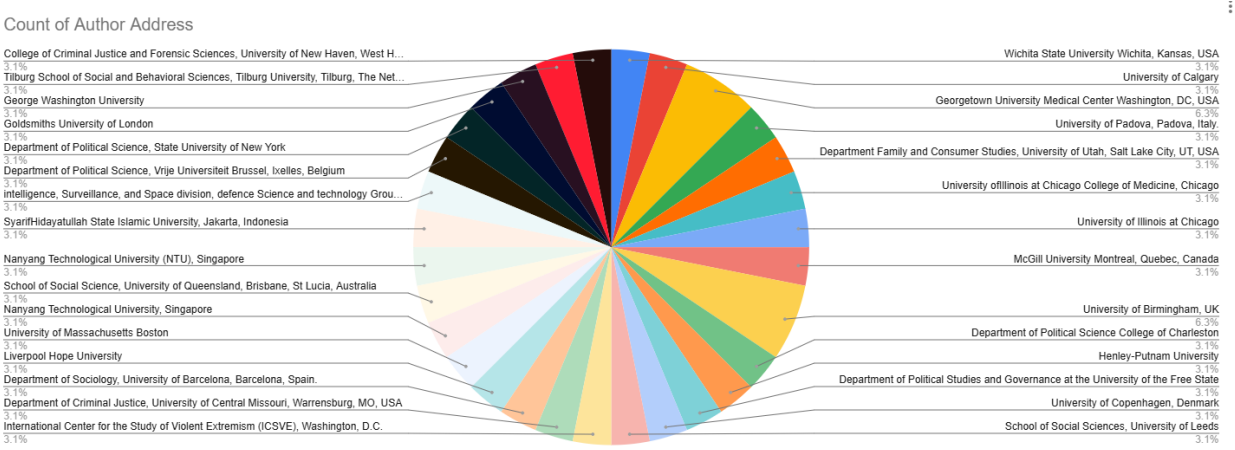

Şekil 7 Yazar Kurumlar Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri

Görsel veriler, oldukça parçalı bir yazarlık ortamını açıkça göstermektedir. Her biri yayınların **%6,3'ünü** oluşturan iki kurum-Georgetown **Üniversitesi Tıp Merkezi (ABD)** ve **Birmingham Üniversitesi (Birleşik Krallık)** dışında, diğer tüm kurumların her biri **yalnızca %3,1** oranında katkıda bulunmaktadır. Bu durum, tekil veya baskın bir akademik merkez olmaksızın **çok çeşitli kurumlara geniş bir şekilde dağılmış** bir araştırma alanını yansıtmaktadır.

Merkezileşme olmamasına rağmen, kurumsal yayılım çeşitliliği bakımından etkileyicidir. Terörizm ve aile çalışmalarına katkıda bulunan akademisyenlerin **Kuzey Amerika, Avrupa, Asya-Pasifik** ve **Afrika**'daki kurumlara bağlı olması, alanın küresel alaka düzeyini ortaya koymaktadır. Bu uluslararası kapsam, akademik sohbete çeşitli kültürel, siyasi ve sosyal perspektifler getirdiği için önemlidir.

Kuzey Amerika'da **Georgetown Üniversitesi**, **Utah Üniversitesi**, **Chicago Illinois Üniversitesi**, **Wichita Eyalet Üniversitesi**, **Calgary Üniversitesi** ve **Central Missouri Üniversitesi** gibi bir grup üniversite göze çarpmaktadır. Bu kurumlar Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'nın özellikle ruh sağlığı, aile çalışmaları, kriminoloji ve terörle mücadele politikası ile ilgili olarak terörizm araştırmalarına devam eden yatırımlarını yansıtmaktadır. Georgetown Tıp Merkezi ve Chicago Üniversitesi Tıp Fakültesi gibi ABD merkezli tıp ve psikoloji bölümleri, akademisyenlerin radikalleşmenin psikolojik ve sağlık boyutlarını ve aileler üzerindeki etkilerini giderek daha fazla araştırdıklarını göstermektedir.

Birmingham Üniversitesi, **Londra Goldsmiths Üniversitesi**, **Leeds Üniversitesi**, **Vrije Universiteit Brussel** (Belçika), **Kopenhag Üniversitesi**, **Padova Üniversitesi** (İtalya) ve **Barselona Üniversitesi** (İspanya) gibi kurumların hepsi söyleme katkıda bulunarak Avrupa temsiliyeti de eşit derecede güçlüdür. Bu kurumlarda siyaset bilimi ve sosyoloji bölümlerinin yaygınlığı, yapısal analiz, sosyal politika, yönetişim ve ideolojiye odaklanıldığını göstermektedir. Avrupa'nın küresel terörle mücadele çabalarındaki rolü ve özellikle Suriye'den geri dönenlerle ilgili olarak yeniden entegrasyon politikaları konusundaki proaktif tutumu, muhtemelen bu kurumların aktif katılımını açıklamaktadır.

Nanyang Teknoloji Üniversitesi (Singapur), **Queensland Üniversitesi (Avustralya)** ve **Syarif Hidayatullah Devlet İslam Üniversitesi (Endonezya)** başta olmak üzere **Asya-Pasifik kurumları** da iyi temsil edilmektedir. Bu üniversiteler **İslamcı radikalleşme**, **gençlerin katılımı** ve **toplum temelli müdahaleler** konusunda önemli bölgesel perspektifler sunmaktadır. Radikalleşmenin genellikle

din, sosyoekonomi ve yerel yönetimin karmaşık kesişim noktalarını içerdiği Güneydoğu Asya'da üniversiteler aile dinamiklerini daha geniş toplumsal çerçeveler içinde bağlamsallaştırmada kilit bir rol oynamaktadır. **Afrika**'da, **Free State Üniversitesi (Güney Afrika)** temsil edilen az sayıdaki kurum arasında yer almaktadır ve bu da Afrika kurumlarının terörizm ve aile konusundaki küresel literatürde sınırlı görünürlüğünün altını çizmektedir. Afrika'nın bazı bölgelerinde Boko Haram ve El-Şebab gibi aşırılık yanlısı hareketlerin önemli varlığı göz önüne alındığında, bu yetersiz temsil, kurumsal katılımda ileriye dönük olarak ele alınması gereken kritik bir boşluğa işaret etmektedir.

Ayrıca bu dağılım, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Avrupa'daki kurumların neden yazarlık ortamına hakim olduğunu açıklayan daha geniş jeopolitik ve akademik dinamikleri de yansıtmaktadır. İlk olarak, bu bölgeler küresel terörle mücadele söyleminin şekillendirilmesinde tarihsel olarak merkezi roller oynamıştır. ABD ve Batılı müttefikleri, 11 Eylül saldırılarından bu yana radikalleşme ve önleme konularını inceleyen disiplinler arası araştırmaları finanse etmek de dahil olmak üzere terörle mücadele altyapısına büyük yatırımlar yapmıştır. Bu bölgelerdeki birçok üniversite özellikle şiddet içeren aşırıcılık, güvenlik veya toplumsal dayanıklılık konularına odaklanan araştırma merkezleri kurmuştur.

İkinci olarak, bu ülkeler güçlü araştırma finansman mekanizmalarından ve kurumsal destekten faydalanmaktadır. ABD İç Güvenlik Bakanlığı, Kanada'nın SSHRC'si ve Avrupa Komisyonu'nun Horizon programları gibi kurumlar radikalleşme araştırmalarına öncelik vererek akademisyenlerin politika çerçeveleriyle doğrudan ilişki kuran uzun vadeli, veri açısından zengin çalışmalar yürütmesine olanak tanımıştır. Bu ortam, radikalleşmede ailenin rolü, psikolojik travma ve yeniden entegrasyon gibi karmaşık, disiplinler arası konuların araştırılmasına elverişlidir.

Üçüncüsü, bu konular aynı zamanda Batı'nın yerel bağlamlarıyla da oldukça ilgilidir. Radikalleşme, özellikle ülke içinde büyüyen aşırıcılık, diaspora toplulukları ve geri dönen yabancı savaşçılar açısından giderek daha fazla bir iç tehdit olarak görülmektedir. Sonuç olarak, aileler erken önleme stratejileri, eğitim ve ruh sağlığı müdahaleleri için bir odak noktası haline gelmiştir. Bu nedenle ABD, Birleşik Krallık ve AB ülkelerindeki araştırmacılar, özellikle çok kültürlü ve göçmen nüfuslarda aile ortamlarının radikalleşmeye nasıl katkıda bulunduğunu veya radikalleşmeyi nasıl azalttığını incelemeye teşvik edilmektedir.

Son olarak, İngilizce akademik yayıncılığın baskınlığı, Kuzey Amerika ve Avrupa'da yürütülen araştırmaların görünürlüğünü güçlendirmektedir. Bu bölgelerdeki akademisyenlerin yüksek etkili, İngilizce dergilerde yayın yapma olasılığı daha yüksektir ve bu da küresel akademik topluluk içindeki etkilerini artırmaktadır. Küresel Güney'den araştırmacılar, uzmanlık veya ilgi eksikliğinden değil, çalışmalarının yerel dillerde veya büyük akademik veri tabanlarında indekslenmeyen bölgesel dergilerde yayılması nedeniyle yeterince temsil edilmiyor olabilir.

Benzer şekilde, yazar bağlantılarında listelenen bölüm ve merkezlerin çeşitliliği, terörizm ve aile araştırmalarının **disiplinler arası doğasını** yansıtmaktadır. Katkıda bulunanlar

- **Ceza Adaleti ve Kriminoloji** (örneğin, New Haven Üniversitesi, Central Missouri Üniversitesi)
- **Siyaset Bilimi** (örneğin, State University of New York, Vrije Universiteit Brussel, University of the Free State)
- **Sosyoloji ve Sosyal Bilimler** (örneğin, Liverpool Hope Üniversitesi, Barselona Üniversitesi, Leeds Üniversitesi)
- **Psikoloji ve** Tıp **Bilimleri** (örneğin, Georgetown Tıp Merkezi, Chicago Üniversitesi Tıp Fakültesi)
- **Güvenlik ve İstihbarat Çalışmaları** (örneğin, Uluslararası Şiddete Varan Aşırıcılık **Çalışmaları** Merkezi)
- **Aile ve Tüketici Çalışmaları** (örneğin, Utah Üniversitesi)

Bu disiplinler arası yayılım, terörizm ve aile çalışmaları gibi sadece ideolojik ve siyasi soruları değil, aynı zamanda psikolojik travma, ebeveynlik, bakıcılık, damgalanma, yeniden entegrasyon ve sosyal dışlanmayı da ele alması gereken bir alan için hayati önem taşımaktadır. Veriler, araştırmaların hem geleneksel güvenlik çalışmaları arka planından hem de daha bütüncül, insan merkezli disiplinlerden ortaya çıktığını doğrulamaktadır.

Bununla birlikte, **kurumların yüksek dağılımı ve yoğunlaşmış akademik merkezlerin eksikliği** çeşitli zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Birincisi, **ağ oluşturmayı daha zor** hale getirmektedir. Tutarlı işbirliği veya tematik araştırma merkezleri olmadan, literatürün çoğu parçalı kalma riskiyle karşı karşıyadır. Tek başına veya disiplin siloları içinde çalışan akademisyenler birbirlerinin çalışmalarını

geliştirmekte başarısız olabilir ve bu da teorik iyileştirmeden ziyade kavramsal başlangıç noktalarının tekrarlanmasına yol açabilir. İkinci olarak, bu dağınıklık **politika etkisini** sınırlayabilir. Politika yapıcılar terörle mücadele stratejilerini şekillendirmek için genellikle önde gelen uzmanlık merkezlerine bakarlar. Aile ve terörizm konusunda net bir kurumsal otorite olmadan, akademisyenlerin radikalleşme ve yeniden entegrasyona yönelik daha insancıl, aileyi kapsayan veya travma-bilgilendirilmiş yaklaşımları etkili bir şekilde savunmaları daha zor olabilir. Üçüncü olarak, mevcut kurumsal harita önemli **bölgesel dengesizlikleri** ortaya koymaktadır. Küresel Kuzey iyi temsil edilirken, Küresel Güney -özellikle Sahra Altı Afrika, Orta Doğu ve Güney Asya'nın bazı bölgeleri- yeterince temsil edilmemektedir. Oysa bu bölgeler aile yapılarının, akrabalık ağlarının ve toplumsal otoritenin aşırılık yanlısı ideolojilerin hem yayılmasında hem de yıkılmasında özellikle önemli roller oynadığı bölgelerdir. Bu bölgelerin temsil edilmemesi, radikalleşme hakkındaki bilginin öncelikle Batı'da üretildiği, Güney'deki toplulukların ise öncelikle araştırma konuları veya müdahale hedefleri olarak ele alındığı **epistemik eşitsizlikle** ilgili endişeleri artırmaktadır.

Bu sınırlamaları ele almak ve alanın olgunlaşmasını desteklemek için çeşitli tavsiyelerde bulunulabilir:

1. **Tematik Araştırma Merkezleri Kurun:** Georgetown Üniversitesi ve Birmingham Üniversitesi gibi önde gelen kurumlar, psikoloji, hukuk, eğitim ve halk sağlığı alanlarındaki uzmanlıkları bir araya getirerek terörizm ve aile çalışmalarına adanmış disiplinler arası araştırma merkezlerini resmileştirebilir.
2. **Güney-Güney ve Kuzey-Güney İşbirliklerini Teşvik Edin:** Küresel Güney'deki üniversiteler ile Küresel Kuzey'deki muadilleri arasındaki ortaklıklar, daha dengeli temsil ve bağlamsal doğruluk sağlanmasına yardımcı olacaktır.
3. **Kurumsal Ağlar Geliştirin:** Resmi bir kurum konsorsiyumu ortak araştırmaları, veri paylaşımını, ortak fon başvurularını ve tematik yayınları destekleyebilir.
4. **Uluslararası Konferans ve Çalıştaylara Ev Sahipliği Yapmak:** Terörizm ve aile çalışmaları için özel bir akademik forum, disiplinler, coğrafyalar ve metodolojik gelenekler arasında diyaloğu kolaylaştıracaktır.

5. **Kariyerinin Başındaki Araştırmacıları Destekleyin:** Kurumlar, aile temelli radikalleşme konusuna odaklanan burslar ve misafir akademisyen fırsatları sağlayarak bu kritik alanda yeni nesil akademisyenleri yetiştirebilir.
6. **Çevrimiçi bir Dizin veya Araştırma Haritası Oluşturun:** Araştırmacıların ve kurumsal bağlantılarının kamuya açık bir veri tabanı, işbirliğini daha uygulanabilir hale getirebilir ve bu alanda çalışanlar için görünürlüğü artırabilir.

4.6 Terörizm ve Aile Çalışmalarında Gelişen Araştırma Temaları (2000-2024)

Bu bölüm, son yirmi yılda terörizm ve aile çalışmalarında gelişen odak alanlarının kapsamlı bir tematik analizini sunmaktadır. Tematik içeriğin kategorize edilmiş frekans dağılımına dayanarak, baskın araştırma alanlarını, yeni ortaya çıkan ilgi alanlarını, ve ihmal edilmiş ancak potansiyel olarak kritik yönleri tanımlamaktadır. Bu kalıplar, akademisyenlerin radikalleşme, terörizm ve dayanıklılıkla ilişkili olarak ailenin rolünü nasıl kavramsallaştırdıklarına dair fikir vermektedir.

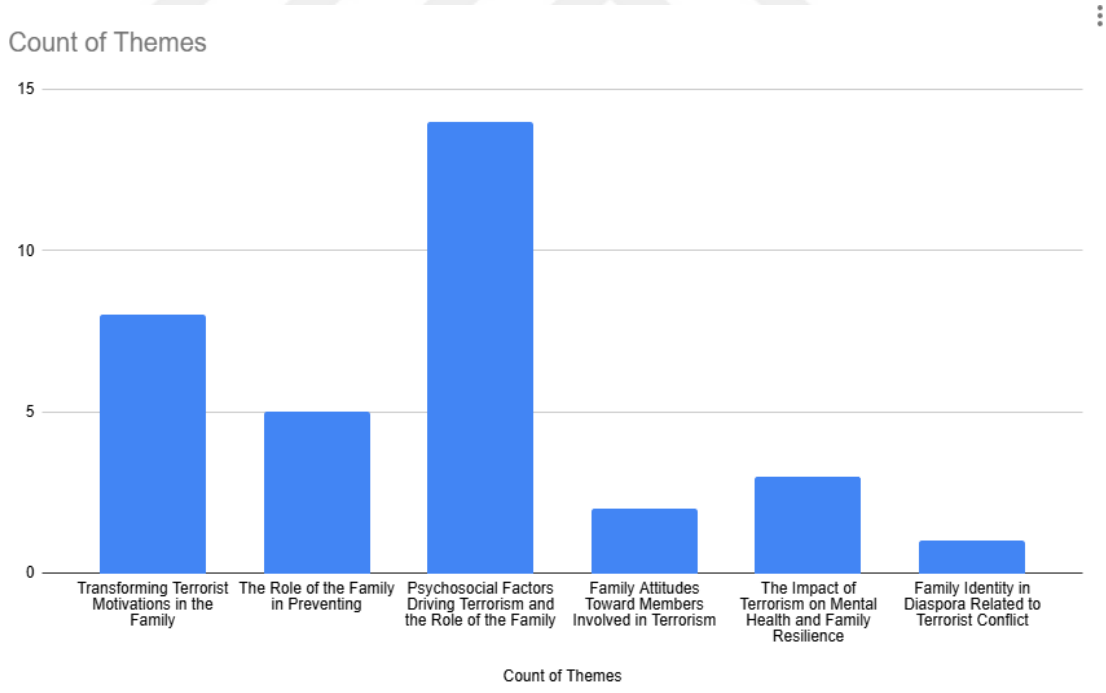

Şekil 8 Araştırma Temaları Grafiği
Kaynak: NVivo 15 tarafından oluşturulan araştırma verileri

Önemli bir farkla en öne çıkan tema, incelenen toplam çalışmaların 14'ünü **oluşturan Terörizme** Yön Veren **Psikososyal Faktörler ve Ailenin Rolü'dür**. Bu büyük vurgu, terörizm araştırmalarında ideolojik, siyasi veya dini açıklamalardan

daha samimi, ilişkisel ve psikolojik çerçevelere doğru kayda değer bir kayma olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kategori altındaki çalışmalar duygusal travma, bağlanma bozukluğu, sosyal marjinalleşme ve ruh sağlığı zafiyetlerinin radikalleşme süreçleriyle nasıl kesiştiğini incelemektedir. Aile, ilişkilerin kalitesine, iletişime ve duygusal istikrara bağlı olarak hem bir kırılganlık hem de koruma alanı olarak çerçevelenmektedir.

Birçok çalışma radikalleşmenin genellikle sadece ideolojik inançtan değil, erken yaşam deneyimlerinden kaynaklanan duygusal yaralara bir yanıt olarak ortaya çıktığını göstermektedir. Örneğin Speckhard ve Ahkmedova (2006), Çeçen gençler arasında savaş ve aile parçalanmasıyla şiddetlenen keder ve psikolojik travmanın bireyleri militan Vahhabilik yoluyla anlam bulmaya nasıl ittiğini göstermektedir. Burada terörizm, ailelerin çöktüğü durumlarda aşırılık yanlısı grupların ahlaki doğrulama sunmasıyla, derin kayıplar karşısında failliği ve saygınlığı geri kazanmanın bir yolu haline gelmektedir. Benzer şekilde, Moscardino ve diğerleri (2007b) Rusya'nın Beslan kentinde terörizmden etkilenen çocukların ailelerini araştırmaktadır. Bulguları, çocukların uzun vadeli psikolojik tepkilerini şekillendirmede bakım ve duygusal desteğin önemini vurgulamaktadır. Travma aile içinde empati, düzenleme ve anlam oluşturma yoluyla işlendiğinde, şiddete yatkınlık da dahil olmak üzere uyumsuz davranış riskini azaltmaktadır. Her iki çalışmada da aile, psikolojik dayanıklılığın ya da bu dayanıklılığın erozyona uğramasının önemli bir aracısıdır.

Bu örüntü diaspora ailelerinin deneyimlerinde de yankılanmaktadır. Somali-Amerikan topluluklarını inceleyen Weine ve diğerleri (2009), göçmen aileler içindeki duygusal kopukluğun, dışsal marjinalleşmeyle birleşerek bir kimlik ve aidiyet boşluğu yaratabileceğini savunmaktadır. Aşırılık yanlısı gruplar bu boşluğu doldurmak için devreye girmektedir. Buna karşılık, kültürel olarak temellendirilmiş, duygusal olarak açık ilişkiler sürdüren aileler radikal etkilere karşı bir tampon oluşturmaktadır. Dalgaard (2016) Danimarkalı Müslüman gençleri inceleyerek, aile diyaloğunun ve kültürel okuryazarlığın, aksi takdirde aşırılık yanlısı hizalanmaya dönüşebilecek kimlik krizlerinin üstesinden gelmede çok önemli olduğunu göstererek bunu desteklemektedir.

Psikososyal stres faktörleri, nesiller arası çatışma ve travma merceğinden incelendiğinde daha da kritik hale gelmektedir. Bhattacharya (2017) ve Abbas (2019) aile içi şiddet, duygusal ihmal ve ebeveyn yokluğunun etkilerini araştırarak bu tür

boşlukların genellikle netlik, aidiyet ve güçlenme duygusu sunan radikal anlatılarla nasıl doldurulduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar, terörizme karşı savunmasızlığın nadiren tek başına ideolojiyle ilgili olduğunu, bunun aile sistemleri içinde taşınan duygusal ve ilişkisel yaralarla ilgili olduğunu vurgulamaktadır.

Ayrıca, bazı çalışmalar çatışma bölgelerinden geri dönenleri ve yeniden entegrasyonlarında ailenin rolünü de araştırmaktadır. Topal (2021) ve Cherney & Belton (2019), aileler tarafından duygusal olarak reddedilmenin psikolojik sıkıntıya ve kimlik parçalanmasına katkıda bulunarak aşırıcılıktan uzaklaşmayı daha zor hale getirdiğini bulmuştur. Buna karşılık, sosyal damgalamaya rağmen geri dönen üyeleri kucaklayan aileler, duygusal iyileşmeyi ve ideolojik kopuşu teşvik etmektedir. Bu bulgular Gielen (2013) tarafından da desteklenmektedir; Gielen, sürekli aile katılımının uzun vadeli radikalleşmede en etkili desteklerden biri olduğunu savunmaktadır.

Daha da önemlisi, tüm aileler radikalleşmeyi engellemez; bazıları bunu pekiştirir. Carson, James ve O'Neal (2019), radikal ideolojinin normalleştirildiği ve nesiller arasında aktarıldığı nadir bir Amerikan ailesi vakası sunmaktadır. Çalışmaları, duygusal onaylamanın, aşırılık yanlısı inançlara eklendiğinde, aile bağlamında radikalizmi nasıl meşrulaştırabileceğini ortaya koymaktadır. Schbley (2000) de benzer şekilde, aile yükümlülükleri ile dini inançlar arasındaki kişisel kimlik çatışmalarının, özellikle sosyoekonomik stres ahlaki baskıyı yoğunlaştırdığında, bireyleri nasıl radikal kararlara itebileceğini göstermektedir.

Farklı coğrafyalarda -Çeçenistan, Doğu Afrika, ABD, Danimarka ve Endonezya- ortak bir tema ortaya çıkmaktadır: radikalleşme genellikle aşırılık yanlısı ideolojiye maruz kalmaktan ziyade, ele alınmamış duygusal acı, ailevi kopuş ve psikolojik tutarlılık arayışı ile ilgilidir. Botha (2015) ve Speckhard & Shajkovci (2019), terörist devşirenlerin duygusal kırılganlığı nasıl istismar ettiklerini ve duygusal olarak terk edilmiş gençlere vekil aileler sunduklarını detaylandırarak bunun altını çizmektedir.

Birlikte ele alındığında, bu çalışmalar aile merkezli terörle mücadele stratejileri için incelikli ve güçlü bir argüman sunmaktadır. Radikalleşmeyi önlemenin ideolojik çürütmeden daha fazlasını gerektirdiğini, duygusal restorasyon, ilişkisel iyileşme ve krizdeki ailelere destek gerektirdiğini öne sürüyorlar. Terörizmin psikososyal boyutu, aileyi hem risk alanı hem de dayanıklılığın kaynağı olarak kabul eden travma-bilinçli politikalar gerektirmektedir.

En sık rastlanan ikinci tema, 8 çalışmada ele alınan **Aile İçinde Terörist Motivasyonların Dönüştürülmesi'**dir. Bu tema, terörist angajmanını sürdüren motivasyonların bozulması, yeniden yönlendirilmesi veya yeniden şekillendirilmesinde ailelerin rolüne odaklanmaktadır. Tema, radikalleşmenin sosyal olarak gömülü ve psikolojik olarak içselleştirilmiş bir süreç olabileceği gibi, ailelerde bulunan köklü duygusal, kültürel ve ilişkisel mekanizmalar yoluyla tersine çevrilebileceği fikrine dayanmaktadır. İncelenen çalışmalar, dönüşümün genellikle izolasyonda ideolojik geri dönüşten ziyade, ailesel alanlarda kimlik, aidiyet ve duygusal güvenliğin yeniden oluşturulmasıyla ilgili olduğunu göstererek katkıda bulunmaktadır.

Schbley (2000), "Torn Between God, Family, and Money" (Tanrı, Aile ve Para Arasında Kalmış) adlı çalışmasında, dini gayret, ekonomik gereklilik ve ailevi sadakat arasında kişisel bir çatışma yaşayan bir Hamas militanının ilgi çekici bir vakasını sunmaktadır. Araştırma, aile içindeki duygusal ve ilişkisel bağların - özellikle de yükümlülükler ve duygusal bağların- aşırılık yanlısı inançları zayıflatan iç çelişkiler yaratabileceğini göstererek bu temayı desteklemektedir. Schbley, aileyi ideolojik açıdan tarafsız olarak çerçevelemek yerine, onu radikal kimliklere içeriden meydan okuyabilecek rakip bir anlam kaynağı olarak sunmaktadır.

Speckhard ve Ahkmedova (2006), ailelerin kayıp, şehitlik ve görev anlatılarının Çeçen intihar bombacılarının inşasını nasıl etkilediğini göstererek bu görüşü desteklemektedir. Bununla birlikte, bu anlatıların yeniden yorumlanabileceği noktaları da tespit etmektedirler. Ailesel empati ve duygusal uzlaşma arzularının, özellikle kişisel keder nedeniyle şehitliğe çekilen kadınlar arasında, şiddet ideolojilerini kesintiye uğratmak için katalizör olabileceğini öne sürüyorlar. Böylece aile şiddete alternatif senaryolar ortaya konduğunda psikolojik dönüşümün mümkün olduğu bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Moscardino ve diğerleri (2007), Beslan okul kuşatmasından etkilenen aileleri inceleyerek merceği travma sonrası bakım verme tepkisine kaydırmıştır. Çalışma faillerden ziyade hayatta kalanlara odaklanmış olsa da, ailelerin duygusal bakım ve anlamlandırma yoluyla travmayı nasıl aktif bir şekilde yeniden çerçevelendirdiğini göstermektedir. Bunu yaparken, bakım verenler çocukların nefret veya misillemeye yatkınlığını azaltıyor. Makale, aile içinde travmanın işlenmesinin zararlı yörüngeleri nasıl yeniden yönlendirebileceğini ve prososyal başa çıkma stratejilerini nasıl aşılayabileceğini göstererek bu temayı desteklemektedir.

Zierhoffer (2014) tehdit değerlendirme perspektifini entegre ederek nüans katmaktadır. Bulguları, yalnız aktörlerin sıklıkla ailevi kopukluk, ihmal veya işlev bozukluğu geçmişine sahip olduğunu vurgulamaktadır. Daha da önemlisi, aile bağları onarıldığında veya desteklendiğinde, radikal motivasyonları yumuşatabileceklerini ve insani bağ hissini yeniden tesis edebileceklerini savunmaktadır. Bu, radikalleşmenin ideolojiyle değil, aile yapıları içinde duygusal yeniden bütünleşme ve yeniden insanlaştırma ile nasıl başladığını göstererek tema ile uyumludur.

Dalgaard (2016) Danimarkalı Müslüman hanelerde kültürel kimlik, İslam ve aile söyleminin kesişimini araştırmaktadır. Çalışma, ötekileştirme ve kimlik karmaşasıyla boğuşan gençlerin, inanç ve sosyal aidiyeti yeniden yorumlamaları için aileleri tarafından nasıl yönlendirildiklerini ortaya koyuyor. Ebeveyn dayanıklılığı, diyalojik iletişim ve dini yeniden yorumlama, dönüşümün araçları olarak işlev görüyor. Makale, ailenin radikal anlatıları daha kapsayıcı ve yaşamı onaylayıcı terimlerle çerçeveleme yeteneğini teyit ederek, ailenin ideolojik değişimin hem kaynağı hem de alanı olduğu yönündeki temel tezi güçlendirmektedir. Bu temadaki diğer çalışmalar da (Abbas, Bhattacharya, Topal) benzer şekilde ailenin güçlü, uyumlu ve duygusal olarak ulaşılabilir olduğu durumlarda bireylerin aşırılık yanlısı ideolojilerden çıkma veya bunları yeniden çerçeveleme potansiyelinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. İster ebeveyn etkisi, ister büyüklerin rehberliği, isterse de basit bir duygusal eve dönüş arzusu yoluyla olsun, bu anlatılar tutarlı bir şekilde ailenin kimliği sabitlemekten daha fazlasını yaptığını, onu yeni ahlaki terimler altında yeniden şekillendirdiğini göstermektedir.

Bu makaleler birlikte, terörist motivasyonların dönüşümünün ailelerin duygusal yaşamına gömülü olduğunu göstererek temayı desteklemektedir. Analitik bakışı resmi müdahale programlarından samimi, günlük bakım, uzlaşma ve anlatı onarımı uygulamalarına kaydırıyorlar. Bu çalışmalar, radikalleşmeyi dışarıdan "düzeltilecek" bir patoloji olarak ele almak yerine, bireysel kimliği ayakta tutan ağların içinden nasıl çözülebileceğini göstermektedir. O halde aile sadece bir analiz birimi değil, ilişkisel süreklilik, sevgi ve yenilenmiş amaç yoluyla yaşamları yeniden yönlendirebilen dönüştürücü bir güçtür.

Politika ile daha uyumlu ancak yine de iyi temsil edilen bir tema, 5 çalışmada ele alınan **Terörizmin Önlenmesinde Ai**lenin Rolü'dür. Bu tema ailelerin radikalleşmeye yol açan yolları tespit etme hafifletme veya tamamen önleme konusundaki proaktif işlevlerine odaklanmaktadır. Her zaman doğrudan terörle

mücadele terimleriyle çerçevelenmemiş olsa da, burada gruplandırılan makaleler, aile yapılarının - iletişim, bakım, denetim ve topluluk konumlandırması yoluyla - radikal yörüngeleri tam olarak oluşmadan önce kesintiye uğratabilecek erken uyarı sistemleri ve esneklik alanları olarak nasıl hizmet ettiğini vurgulamaktadır.

Van Brunschot ve Sherley (2005) Kanada devletinin aşırıcılığa karşı aile ve toplum bağlarını nasıl harekete geçirmeye çalıştığına dair temel bir araştırma sunmaktadır. Hükümet aileleri güvenliğin sağlanmasında hayati ortaklar olarak çerçevelese de, yazarlar bu rolün desteklenmekten ziyade genellikle beklendiğini savunmaktadır. Aileler, yeterli eğitim veya psikolojik destek olmaksızın, sorunlu davranışları fark etmeleri ve bildirmeleri beklenen gayri resmi gözetim ajanları olarak görülüyor. Bu, önleme çalışmalarındaki daha geniş bir gerilimi yansıtmaktadır: ailelere müdahale için güvenilirken, bu rolü etkili bir şekilde yerine getirmek için gerekli araçlarla nadiren güçlendirilirler.

Salari (2007) temaya teğet ama aydınlatıcı bir açıdan katkıda bulunmaktadır. Yakın partner cinayeti-intihar vakalarına odaklanmış olsa da, bulguları aile içi işlev bozukluğu, psikolojik çöküş ve aile içi bağlamlarda artan şiddetin felaket sonuçlarının erken uyarı işaretleri olduğuna işaret etmektedir. Bu kavrayışın radikalleşme araştırmaları için önemli çıkarımları vardır. Aile içi şiddet örüntüleri nasıl aile temelli müdahale yoluyla engellenebiliyorsa, siyasi şiddete yol açan ideolojik tırmanış da engellenebilir. Salari'nin çalışması, zamanında aile katılımının tehlikeli yörüngeleri değiştirebileceği yönündeki önleyici argümanı güçlendirmektedir.

Naber (2009), Lübnanlı ulusötesi ailelerin 11 Eylül sonrasında yaşadıkları deneyimleri aktarmaktadır. Yoğunlaştırılmış gözetim, ayrımcılık ve şüphe ile karşı karşıya kalan bu aileler, güvenlikleştirmenin pasif kurbanları olmamışlardır. Aksine, çocukları için ahlaki rehberler ve kültürel tercümanlar oldular - kuşaklar arası gerilimleri yönetirken İslamofobi ile mücadele ettiler. Naber'in araştırması, aile söylemini kimlik aracılığı ve değer oluşumu için bir araç olarak çerçeveleyerek, marjinalleşmiş ailelerdeki günlük konuşmaların nasıl radikalleşmeyi önlemenin ince ama güçlü bir biçimi haline geldiğini göstermektedir. Daha doğrudan bir bağlamda, Sumpter, Wardhani ve Priyanto (2021) Endonezya'daki aşırılık yanlısı mahkumların ailelerini incelemektedir. Çalışmaları, ailelerin sadece yeniden entegrasyon için ahlaki çapalar olarak değil, aynı zamanda ideolojik değişimin uyanık gözlemcileri olarak nasıl hizmet ettiklerini ortaya koymaktadır. Aileler temel psikolojik

okuryazarlık ve radikal ipuçlarına ilişkin farkındalıkla donatıldıklarında, aşırılık yanlısı düşüncenin yeniden etkinleşmesini engellemek için daha iyi bir konuma sahip olurlar. Bu, içeriden önlemedir; incelikli, ilişkisel ve sürekli.

Cherney (2021) bu tartışmayı politikaya doğru genişletmektedir. Tahliye sonrası denetim modellerine ilişkin analizinde, aileler yeniden entegrasyon çerçevelerine yapısal olarak dahil edildiğinde -danışmanlık, sosyal destek ve koordineli kontroller yoluyla- yeniden suç işleme oranlarının düştüğünü göstermektedir. Aileler yeniden radikalleşmeye karşı duygusal dengeleyiciler ve ilişkisel tamponlar olarak işlev görmektedir. Cherney'nin çalışması, terörle mücadele politikasının cezalandırıcı gözetimden ailelerle proaktif ortaklığa kaydırılması için ikna edici bir örnek teşkil etmektedir.

Bu beş çalışmadan çıkan sonuç, ailenin hem kırılgan hem de becerikli bir portresidir - beklentilerin yükü altında ama kurumsal ortamlarda büyük ölçüde yetersiz kaynaklara sahip. Bu çalışmalar, toplu olarak, önlemenin yeniden çerçevelendirilmesi çağrısında bulunmaktadır: yukarıdan aşağıya bir dayatma olarak değil, eğitim, güçlendirme ve bakıma dayanan aşağıdan yukarıya bir strateji olarak. Aileler gözlemciden daha fazlasıdır; gençlerin günlük ahlaki şekillenmesinde aktördürler ve uygun destekle aşırılık yanlısı sürüklenmeye karşı en erken ve en etkili savunma hattı olarak hareket edebilirler.

Daha küçük ama önemli bir tema **olan Terörizmin Ruh Sağlığı ve Aile Direnci Üzerindeki Etkisi** 3 çalışma ile temsil edilmektedir. Bu çalışmalar aileyi terörizme katkıda bulunan bir unsur olarak değil, terörizmin **sonuçlarının mağduru** olarak yeniden konumlandırmaktadır. Bu tema, terörizme karşı verilen geniş kapsamlı mücadelede mağdur veya tali katılımcı olarak ailelerin deneyimlerine odaklanmaktadır. Devlet gözetiminin, ayrımcılığın, şiddetin ve travmanın, üyeleri terörizme karışmış ya da karıştığından şüphelenilen aileler üzerindeki psikolojik etkisine dikkat çekmektedir. Bu tema altındaki literatür, aileleri sadece radikalleşme veya yeniden entegrasyon vektörleri olarak değil, aynı zamanda bakım, ilgi ve yapısal destek gerektiren baskı altındaki birimler olarak yeniden çerçevelendirmeyi amaçlamaktadır.

Guru (2012), Birleşik Krallık terörle mücadele mevzuatından etkilenen ailelerin derinlemesine ihmal edilen deneyimlerini araştırmaktadır. Çalışma, bu ailelerin sadece duygusal ve psikolojik travmaya maruz kalmadıklarını, aynı zamanda sosyal yabancılaşma, damgalanma ve sistemik güçsüzleşme yaşadıklarını

ortaya koymaktadır. Guru, bu aileleri, dayanıklılıkları yalnızca iç duygusal dinamiklerle değil, aynı zamanda dış yasal ve siyasi baskılarla da şekillenen savunmasız gruplar olarak konumlandırıyor. Makale, bu tür ailelerin daha geniş refah ve hak temelli müdahalelerin bir parçası olarak desteklenmesi gerektiğinin altını çiziyor. Bu arada, Abo-Zena ve Saif (2021), terör saldırılarının ardından ABD'deki Müslüman bakıcıların yaşadığı beklenti travmasını ve kolektif kaygıyı araştırıyor. Çalışma, Müslüman ebeveynlerin çocuklarını İslamofobi, önyargı temelli zorbalık ve içselleştirilmiş korkudan korumak için gerçekleştirdikleri duygusal ve manevi emeği belgelemektedir. Yazarlar, dini başa çıkma ve bakım verme uygulamaları merceğinden, ailelerin toplumsal düşmanlığın ortasında psikolojik istikrarı ve kimlik onayını sürdürmek için aktif olarak çalıştıklarını savunuyor. Bu çalışma, dini azınlık ailelerindeki nesiller arası dayanıklılığa benzersiz bir bakış açısı getirmektedir.

Benzer şekilde, Santhana Dass (2021) Sri Lanka'daki intihar terörizmi üzerine yaptığı çalışmada, örgütlü şiddetin psikolojik etkisini destekleyen veya absorbe eden aile yapılarını incelemektedir. Araştırma, intihar terörizminin sürdürülmesinde aile ağlarının nasıl kullanıldığını ve aynı zamanda aynı ailelerin bu tür angajmanların duygusal maliyetini nasıl üstlendiğini araştırmaktadır. Araştırma, ailelerin militan mantıklar içinde işlevselleştirilirken, aynı zamanda bu katılımları nedeniyle travmatize edildiklerini öne sürmektedir. Dolayısıyla makale, uzun süreli çatışmalarda ailelerin hem stratejik kaynaklar hem de psikolojik kayıplar olarak ikili rollerini ortaya koymaktadır.

Tüm bu çalışmalar odağı, politikaların uygulanması veya radikalleşmenin önlenmesi için araçlar olarak ailenin araçsal anlayışlarından uzaklaştırmakta ve bunun yerine insani, duygusal ve psikolojik deneyimlerini aydınlatmaktadır. Aile direncini ve sosyal uyumu güçlendirmek için, terörizmin ve terörle mücadelenin ruh sağlığı sonuçlarını kabul etmenin ve ele almanın gerekli olduğunu savunmaktadırlar. Politikalar, siyasi şiddetin gölgesi altında yaşayan ailelerin onurunu, eylemliliğini ve iyileşme ihtiyaçlarını onaylayan bakım odaklı bir çerçeve tarafından bilgilendirilmelidir.

Terörizme Karışan Üyelere Yönelik Aile Tutumları teması sadece 2 çalışma ile daha az araştırılmıştır. Bu tema, ailelerin, üyelerinden birinin terör eylemlerine karışmasına duygusal ve bilişsel olarak nasıl tepki verdiğine odaklanmaktadır. Bu tema altındaki çalışmalar, aileleri yalnızca kontrol veya önleme araçları olarak çerçevelemek yerine, ailelerin kendi evlerinde radikalleşme ile karşı

karşıya kaldıklarında karşılaştıkları incelikli ahlaki ikilemleri, duygusal gerilimleri ve günlük müzakereleri araştırmaktadır. Bu çalışmalar politika ve güvenlik merceklerinin ötesine geçerek sadakat, utanç, destek ve iç kopuş gibi konuları sorguluyor.

King, Noor ve Taylor (2011), "Terörizme Normatif Destek" başlıklı çalışmalarında, cihatçı yabancı savaşçıların birinci dereceden akrabalarının terörizmle uyumlu veya terörizmi haklı çıkarabilecek inançlara sahip olup olmadıklarını araştırmaktadır. Psikolojik bir çerçevede yürütülen çalışma, bazı aile üyelerinin algılanan adaletsizlik, grup kimliği veya ideolojik yakınlık temelinde terörist eylemlere sempati duyduklarını veya bunları haklı bulduklarını ortaya koymaktadır. Ancak diğerleri onaylamadıklarını, hayal kırıklığına uğradıklarını ya da açıkça kınadıklarını ifade etmektedir. Çalışma, aile tutumlarının yekpare olmadığını; daha ziyade, daha geniş sosyal, siyasi ve duygusal etkileri yansıtan bir spektrumda yer aldığını ortaya koymaktadır. Çalışma, radikal eylemin algılanan meşruiyetinin şekillenmesinde aile desteğinin ya da reddinin kritik bir rol oynadığını göstererek temayı desteklemektedir.

Guru (2012), "Araştırma Üzerine Düşünceler: Birleşik Krallık'ta Terörizme Karşı Ceza Adaleti Tepkilerinden Etkilenen Aileler" başlıklı çalışmasında, ailelerin terörizmle suçlanan yakınlarının hapsedilmesi veya yargılanmasıyla nasıl başa çıktıklarına dair sosyolojik ve uygulamaya dayalı bir inceleme sunmaktadır. Çalışma, bu ailelerin genellikle korku, utanç, sadakat ve çaresizlik gibi karmaşık duyguları bir arada yaşadıklarını ortaya koyuyor. Guru, devlet mekanizmalarının bu ailelerin sarf ettiği duygusal emeği çoğu zaman fark edemediğini ve bunun yerine onlara şüpheyle yaklaştığını savunuyor. Makale, ailesel tepkilerin polislik, gözetim ve medyanın damgalaması gibi sistemik faktörler tarafından nasıl şekillendirildiğini ve aynı zamanda derin kişisel ahlaki hesaplaşmalara nasıl dayandığını göstererek bu temayla uyumludur.

Her iki makale de ailelerin terörizm sonrasında pasif gözlemciler olmadıklarını; parçalanmış güven, duygusal çalkantı ve rekabet halindeki sadakatler arasında gezinen manevi topluluklar olduklarını göstermektedir. Bu ailelerdeki psikolojik ve sosyal dinamikleri aydınlatarak, literatür politika, rehabilitasyon ve toplum katılımı için daha şefkatli ve bağlama duyarlı bir yaklaşımı davet etmektedir.

En az temsil edilen tema **olan Diasporada Terörist Çatışmaya Bağlı** Aile **Kimliği** sadece 1 çalışmada yer almaktadır. Bu tema, diasporik aile kimliklerinin

küresel terörizm ve ev sahibi toplumların sosyopolitik ortamlarıyla ilişkili olarak nasıl şekillendiğini ve müzakere edildiğini vurgulamaktadır. Özellikle Müslüman ve Orta Doğulu topluluklarla ilişkili diasporik ailelerin güvenlikleştirme, şüphe ve kültürel çatışmanın damgasını vurduğu bağlamlarda kimlik, aidiyet ve nesiller arası gerilimleri nasıl yönettiklerini incelemektedir. Bu tema, diasporanın yalnızca göç veya yer değiştirme anlamına gelmediğini, aynı zamanda aile yapısı içinde süregelen duygusal ve siyasi müzakereleri de içerdiğini kabul etmektedir.

Keenan ve Hanson (2013), "Gender, Place, and Social Contacts: Diasporik Müslüman Topluluklarda Aile Kimliğini Anlamak" başlıklı makalelerinde, cinsiyete dayalı deneyimlerin ve sosyal coğrafyaların diasporik Müslüman nüfus arasında aile kimliğini nasıl şekillendirdiğini araştırmaktadırlar. Makale, 11 Eylül sonrası kaygıların arka planında, gündelik etkileşimlerin, mekânsal aidiyetin ve enformel sosyal ağların, terörizm ve ulusal güvenliği çevreleyen daha geniş siyasi anlatılardan ayrılamayacak şekilde aile hayatını nasıl bilgilendirdiğini araştırmaktadır. Yazarlar, aile kimliğinin hem hane içinde hem de diasporik toplulukta toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyal beklentiler aracılığıyla birlikte inşa edildiğini savunmaktadır.

Araştırma, ailelerin, çocukların ve ebeveynlerin sosyal konumlarını kolektif olarak yönlendirdikleri - damgalanmaya karşı koydukları, alternatif anlatıları dile getirdikleri ve marjinalleşmeye direndikleri - alanlar olarak hareket ettiğini göstermektedir. Bu bağlamda aile, sembolik bir dayanıklılık ve kimlik koruma birimi haline gelmektedir. Çalışma aynı zamanda Batılı kültürel bağlamlarda yetişen çocuklar ile geleneksel veya dini dünya görüşlerine bağlı ebeveynler arasındaki nesiller arası müzakerelerin de altını çizmektedir. Bu kimlik müzakereleri, güvenlik söylemlerinde genellikle görünmez olsa da, radikal ideolojilere karşı çıkmak veya bunları önlemek için kilit alanları temsil etmektedir.

Sadece bir makale bu temayı doğrudan ele alsa da, makalenin içgörüleri temel niteliktedir. Bu tema, diasporik ailelerin terörizm söylemleriyle - onları destekleyerek ya da onlarla uyum sağlayarak değil, kapsayıcı, dirençli ve karmaşık kimliklerin inşası yoluyla onlara direnerek - nasıl katmanlı ve dinamik bir şekilde ilişki kurduklarını ortaya koymaktadır. Bu tema, gelecekteki araştırmaları kurban ve şüpheli ikileminin ötesine geçmeye ve bunun yerine aileyi diasporik güç ve sosyopolitik eylemlilik alanı olarak keşfetmeye teşvik etmektedir.

Birlikte ele alındığında, tematik dağılım alandaki hem derinliği hem de dengesizliği ortaya koymaktadır. Psikososyal ve önleyici yaklaşımlar iyi

geliştirilmişken, duygu, kimlik ve diaspora ile ilgili alanlar yeterince araştırılmamıştır. Bu durum, hükümetlerin ve uluslararası kuruluşların önleme ve yeniden entegrasyon gibi politika hedefleriyle uyumlu araştırmaları destekleme olasılığı daha yüksek olduğundan, daha geniş finansman eğilimlerini yansıtıyor olabilir. Bununla birlikte, aile deneyiminin duygusal, ahlaki ve kültürel boyutlarının ihmal edilmesi, alanın açıklayıcı gücünü ve uzun vadeli etkinliğini sınırlayabilir.

Daha kapsamlı ve eşitlikçi bir bilgi birikimi oluşturmak için, gelecekteki araştırmalar aşağıdaki hususları dikkate almalıdır:

1. Özellikle kuşaklar arası travma, ulusötesi ağlar ve kültürel aidiyetle ilişkili olarak **diaspora aileleri üzerine çalışmaları genişletmek**.
2. Keder, utanç, affetme ve inkar da dahil olmak üzere radikalleşmeye karşı **aile temelli duygusal tepkileri araştırın**.
3. Toplumsal cinsiyet, sınıf, etnik köken ve dinin terörizm ve dayanıklılıkta aile rollerini nasıl şekillendirdiğini araştırarak **kesişimsel yaklaşımları benimsemek**.
4. Radikalleşmiş ebeveynlerin çocuk**larına** hem savunmasız özneler hem de sosyal aktörler olarak bakarak **çocuk merkezli perspektifleri dahil edin.**
5. Temaların zaman içinde nasıl geliştiğini ve kültürel bağlamlar arasında nasıl değiştiğini takip eden **boylamsal ve karşılaştırmalı araştırmaları teşvik edin.**

Dolayısıyla, 2000'den 2024'e kadar terörizm ve aile araştırmalarındaki tematik eğilimler, aşırıcılığın psikososyal kökenleri ve ilişkisel dinamikleriyle umut verici bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak bu alan artık dikkatini duygusal karmaşıklık, kimlik inşası ve kültürler arası değişkenlik gibi aile yaşamının daha incelikli ve daha az araştırılmış boyutlarına çevirmelidir. Ancak o zaman sadece etkili değil, aynı zamanda adil, insancıl ve bağlamsal olarak temellendirilmiş politika ve uygulamaları bilgilendirme potansiyelini yerine getirebilir.

BÖLÜM 5
SONUÇ SENTEZI

5.1 Radikalleşmede Ailenin Rolü

İdeolojinin Kuşaklar Arası Aktarımı

Ailelerin radikalleşmeye katkıda bulunduğu en kalıcı ve karmaşık mekanizmalardan biri ideolojinin nesiller arası aktarımıdır. Bu kavram, aşırılık yanlısı veya radikal olanlar da dahil olmak üzere siyasi, dini ve sosyal inançların aile ortamında, özellikle de ebeveynler ve çocuklar arasında iletilme, pekiştirilme ve normalleştirilme yollarını kapsamaktadır. İncelenen literatürdeki birçok çalışma, aile ilişkilerinin sadece arka plandaki sosyal yapılar olarak değil, nesiller boyunca radikal dünya görüşlerinin şekillendirilmesinde aktif ve etkili aktörler olarak nasıl hizmet ettiğini göstermektedir. Aileler üyelerini sadece kültürel veya dini değerlere göre sosyalleştirmekle kalmaz, belirli durumlarda dışlayıcı, mutlakiyetçi ve zaman zaman şiddet içeren farklı bir dizi ideolojik inancı da telkin edebilir. Buradaki vurgu, ideolojilerin pasif bir şekilde özümsenmediği, bir nesilden diğerine bilinçli veya bilinçsiz olarak aktarıldığı ve genç üyelerin bilişsel, duygusal ve siyasi gelişimini şekillendirdiği aile içi dinamikler üzerinedir.

Aile Önemlidir adlı çalışmada*: İslamcı Radikalleşmede Aile Etkisini Anlamak için Bir Ön Çerçeve* adlı çalışmada Scremin (2023), ailenin özellikle "ideolojinin nesiller arası aktarımı" olarak adlandırdıkları yolla *radikal* inançların şekillenmesinde doğrudan bir rol oynadığını savunmaktadır. Burada aktarım süreci, inanç sistemlerinin, dini yorumların ve siyasi duruşların ebeveynlerden çocuklarına aktarılmasını içermektedir. Veriler, bazı ebeveynlerin yabancı düşmanı veya aşırılık yanlısı görüşleri açıkça desteklediğini ve bu ideolojileri çocuğun gelişim yıllarında ilettiğini ortaya koymaktadır. Örneğin, çalışmada aktarıldığı üzere, yabancı düşmanı değerlerin ideolojik sosyalleşme yoluyla ebeveynlerden çocuklara aktarılabileceği öne sürülmektedir. Bu tür bir aktarımın doğrudan etkinliği konusunda ampirik kanıtlar karışık olsa da, anekdotsal ve niteliksel anlatılar, bir neslin sahip olduğu ideolojilerin bir sonrakinin siyasi yönelimini ve dünya görüşünü nasıl derinden etkileyebileceğini vurgulamaktadır. Amy-Jane Gielen'in (2019) çalışması, "radikallerin genellikle ebeveynlerinin aşırı görüşlerini paylaştığını" belirterek bu fikri desteklemektedir, ancak bu tür ailesel etki her zaman doğrusal veya deterministik değildir. Radikal ideolojilere maruz kalan çocukların hepsi büyüyünce

aşırılık yanlısı olmayabilir; ancak bu fikirlerin aile içindeki varlığı özellikle duygusal bağ ve kültürel otorite yoluyla pekiştirildiğinde içselleştirilme olasılığını kesinlikle artırmaktadır.

Bu süreç*, Radikalleşme Yolları* adlı vaka çalışmasında çarpıcı bir şekilde gösterilmiştir*:* Regan'ın (2024) *Boston Maratonu Bombacıları ve Muhammed Merah Karşılaştırması*. Boston bombacılarından Tamerlan Tsarnaev'in radikalleşmesi kısmen annesi Zubeidat Tsarnaeva'nın güçlü ideolojik etkisine bağlanmaktadır. Batılı güçlere karşı derin siyasi şikayetleri olduğu ve Amerikan karşıtı komplo teorilerini seslendirdiği söylenen Zubeidat, oğlunun erken dönem siyasi bilincinin şekillenmesinde biçimlendirici bir rol oynamıştır. Onun 11 Eylül saldırılarının Müslümanları kötülemek için tasarlanmış bir Amerikan oyunu olduğuna dair ifadeleri, komplocu ve düzen karşıtı düşüncenin evde nasıl normalleştirildiğini örneklemektedir. Ayrıca, oğlunu dini faaliyetlere katılmaya teşvik etmiş ve cihatçı kavramların açıkça tartışıldığı telefon görüşmeleri yoluyla oğluyla iletişim halinde olduğu bildirilmiştir. Bu vakada anne sadece dini değerleri aktarmakla kalmamış, aynı zamanda oğlunu giderek radikalleştiren siyasi içerikli yorumlar da getirmiştir. Bir aile ilişkisinin samimi ve güvenilir çerçevesi içinde iletilen bu öğretiler daha da önem ve ağırlık kazanmıştır. Bu dinamik, ideolojik aktarımın nasıl sadece konuşmaya değil, ritüel, duygu ve güvene de gömülü olduğunu örneklemektedir - ailesel etkiyi özellikle güçlü ve dışarıdan karşı konulması zor kılan faktörler.

Benzer ideolojik miras kalıpları Ferguson & McAuley'in (2020) *Radikalleşme veya Tepki* başlıklı çalışmasında da görülmektedir*: Kuzey İrlanda'da Şiddet İçeren Aşırıcılığa Katılımı Anlamak.* Bu bağlamda, aile soyunun ve kolektif hafızanın rolü, siyasi şiddete uzun vadeli katılımın sürdürülmesinde çok önemli bir rol oynamıştır. Cumhuriyetçi topluluklar arasında, görüşülen kişilerin 20. yüzyılın başlarındaki mücadelelere kadar uzanan ailevi bir direniş ve militanlık mirasından bahsetmeleri yaygındı. Bireyler genellikle İrlanda milliyetçiliği uğruna hapse atılmış ya da şehit olmuş aile üyelerinden (babalar, anneler, amcalar ve dedeler) gururla bahsetmişlerdir. Bu ailesel anlatılar soyut tarihsel referanslar değil, çağdaş kimlikleri çerçeveleyen ve paramiliter örgütlere katılmanın algılanan meşruiyetini şekillendiren canlı anılardı. Bir görüşmecinin ifade ettiği gibi, "Büyükbabam James Connelly için çalışıyordu... annem Cumann na mBan üyesiydi... babam 1940'larda hapisteydi." Bu tür ifadeler, aile tarihlerinin sadece nasıl korunduğunu değil, aynı zamanda gündelik söylemde nasıl icra edildiğini, siyasi eylemi yönlendiren ve şiddete devam eden

katılımı meşrulaştıran kültürel senaryolar olarak nasıl hareket ettiğini yansıtmaktadır. Bu kuşaklar arası anlatılar ikili bir işlev görüyordu: bir yandan toplumsal kimlik ve mağduriyet duygusunu korurken, diğer yandan da militan direnişi ahlaki bir yükümlülük ve aile geleneği olarak meşrulaştırıyorlardı.

İdeolojik kalıtım fikri, davranışın -özellikle de sapkın veya şiddet içeren davranışların- gözlem, taklit ve pekiştirme yoluyla yakın sosyal gruplar içinde öğrenildiğini öne süren Sosyal Öğrenme Teorisi ile de örtüşmektedir. Radikal ideolojilerin benimsendiği ailelerde, çocukların bu inançlara sürekli olarak ve duygusal olarak yüklü ortamlarda maruz kalması, onları içselleştirme ve yeniden üretme olasılığını artırmaktadır. Bu teori, bir baba-oğul ikilisinin egemen vatandaş hareketine dayanan hükümet karşıtı inançlar üzerinde yoğun bir bağ paylaştığı *Kanes'in Radikalleşmesi* (Carson vd., 2019) gibi vakaları anlamada özellikle yararlıdır. Babanın radikal görüşleri, evde eğitim, ideolojik etkinliklere birlikte katılım ve diğer sosyalleştirici unsurlardan izolasyon yoluyla sistematik olarak oğluna aktarılmıştır. Joseph Kane, devlet kurumlarının kötülendiği ve şiddetin bir direniş biçimi olarak meşrulaştırıldığı bir ortamda yetişmiştir. Oğlunun oyuncak silah taşımak ve küçük yaştan itibaren kanun yaptırımı karşıtı duygularını ifade etmek gibi babasının tutumlarını taklit etmesi, radikal ideolojinin aktarımında birincil grup taklidinin rolünün altını çizmektedir.

Bununla birlikte, kuşaklar arası aktarımın tamamının ideolojik bir boşlukta gerçekleşmediğine dikkat etmek önemlidir; buna genellikle duygusal bağlılık, güven ve algılanan meşruiyet eşlik eder. Bu duygusal boyutlar ailesel ideoloji aktarımını daha sinsi ve etkili kılmaktadır. Dışarıdan üye toplayanların ya da çevrimiçi propagandanın aksine, aile üyeleri benzersiz bir kültürel ve duygusal otorite biçimine sahiptir. Mesajları uzak veya soyut olarak değil, günlük yaşamın ahlaki ve duygusal dokusuna derinlemesine gömülü olarak algılanır. Bu durum, özellikle kimliklerini oluşturma sürecinde olan çocuklar ve ergenler için direnişi zorlaştırmaktadır. Literatür, aileden geçen radikal ideolojilerin başlangıçta nadiren sorgulandığını göstermektedir; bunlar genellikle çocuğun erken yetişme dönemindeki "ahlaki evrenin" bir parçası olarak içselleştirilmektedir. Dahası, ideolojik anlatıların normalleştirilmesi ritüeller, hikaye anlatımı ve şehitleri anmak veya siyasi içerikli aile etkinliklerine katılmak gibi yaşanmış deneyimler yoluyla kolaylaştırılmaktadır. Bu uygulamalar sadece sembolik olmayıp, grup aidiyetini ve ideolojik bağlılığı pekiştiren endoktrinasyon araçları olarak işlev görmektedir.

Yine de literatür, ebeveyn inançları ile radikalleşme arasında bire bir nedensel bir ilişki olduğunu varsaymaya karşı uyarıda bulunmaktadır. Scremin'in (2023) belirttiği gibi, doğrudan kalıtıma ilişkin ampirik kanıtlar karışıktır. Bazı eski teröristler, ideolojik olarak ılımlı ve hatta şiddete karşı olan aile ortamlarını anlatmaktadır; bu da akran etkisi, çevrimiçi radikalleşme veya kişisel şikayetler gibi diğer aracı değişkenlerin araya girebileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, nesiller arası aktarımın gerçekleştiği durumlarda, bu aktarım genellikle daha sonraki radikal inançların üzerine inşa edildiği temel dünya görüşünü oluşturmaktadır. Tek neden bu olmayabilir, ancak verimli bir zemin oluşturmaktadır. Bu durum, radikalleşmeyle mücadele söyleminde yaygın olduğu üzere, aileleri sadece koruyucu faktörler olarak değil, aynı zamanda özellikle aşırılık yanlısı ideolojilerin aile geleneklerine veya siyasi mücadelelere gömülü olduğu bağlamlarda potansiyel radikalleşme vektörleri olarak görmenin önemini vurgulamaktadır.

Dolayısıyla, ideolojinin nesiller arası aktarımı, radikalleşmede ailenin daha geniş rolü içinde kritik bir mekanizma olarak literatürde karşımıza çıkmaktadır. İster açık talimatlar, ister pasif sosyalleşme, isterse de duygusal olarak yüklü mücadele ve kimlik anlatıları yoluyla olsun, aileler radikal inançların güçlü aktarıcıları olarak hareket edebilirler. Bu aktarım tekdüze ya da deterministik bir süreç değildir, ancak Çeçenistan ve Güneydoğu Asya'daki İslamcı radikalleşmeden Kuzey İrlanda'daki etno-milliyetçi militanlığa kadar çok sayıda vaka çalışmasındaki varlığı, daha derinlemesine araştırılmaya değer bir modele işaret etmektedir. Bu dinamiği anlamak hem araştırmacılar hem de politika yapıcılar için elzemdir zira yalnızca bireysel hassasiyetlere değil aynı zamanda aileler içinde yaratılan ideolojik ortamlara da duyarlı erken müdahalelere duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Bu nedenle radikalleşmeyle mücadele çabaları, aile yapılarıyla sadece dayanıklılık ve önleme alanları olarak değil, aynı zamanda aşırılık yanlısı ideolojinin potansiyel kuluçka merkezleri olarak da ilgilenmelidir.

Radikalleşme için Normatif ve Duygusal Destek

Radikalleşme süreci yalnızca ideolojinin özümsenmesiyle ilgili değildir; aynı zamanda son derece duygusal ve ilişkiseldir. Bu sürecin kritik ancak genellikle yeterince araştırılmamış boyutlarından biri, aile üyeleri tarafından sağlanan **normatif ve duygusal desteğin** rolüdür. Bilişsel veya doktriner öğrenmeyi vurgulayan ideolojinin nesiller arası aktarımından farklı olarak, normatif ve duygusal destek,

ailelerin aşırılık yanlısı eylemlerde bulunma kararlarını ahlaki olarak nasıl meşrulaştırdığı ve duygusal olarak nasıl onayladığı ile ilgilidir. Bu onaylar hem açık hem de örtük olarak iletilir ve bireylerin sadece neye inandıklarını değil, aynı zamanda bu inançlar ve ardından gelen eylemler hakkında nasıl hissettiklerini de şekillendirir. Bu nedenle, aileler her zaman telkin vermeyebilir, ancak aşırıcılığın kabul edilebilir, asil ve hatta beklenen olduğu ahlaki bir atmosfer yaratarak radikalleşmeyi derinden mümkün kılabilirler. Bu dinamik çeşitli kültürel, siyasi ve coğrafi bağlamlarda kendini göstermektedir ve radikalleşmenin duygusal ve normatif boyutlarında ailesel etkinin evrenselliğini ve önemini vurgulamaktadır.

Bu olgunun en çarpıcı örneklerinden biri King ve diğerlerinin (2011) çalışmasından gelmektedir. Bu araştırma, ailenin ahlaki sınırların şekillenmesindeki rolünü ortaya koyarak radikalleşmenin genellikle yalnız ya da dışarıdan etkilenen bir süreç olduğu yönündeki geleneksel düşünceye meydan okumaktadır. Bilinen teröristlerle bağlantılı bireylerle yapılan görüşmeler, birçok ailenin aşırılık yanlısı davranışları ya açıkça onayladığını ya da sessizce kabul ettiğini ortaya koymuştur. Çalışma, ailelerin terörizmin sadece hoş görülmekle kalmayıp ahlaki olarak haklı görüldüğü tutumsal ortamı ifade eden "normatif desteği" nasıl sağladığını vurgulamıştır. Daha da önemlisi, bu destek her zaman ideolojik terimlerle ifade edilmemiş; genellikle onur, fedakarlık ve toplum onayı gibi duygu yüklü anlatılarda yer almıştır. Örneğin, intihar bombacılarının ailelerinin maddi tazminat gibi somut faydaların yanı sıra artan sosyal prestij ve dini liyakat gibi soyut ödüller de aldıkları görülmüştür. Bu faydalar, terör eylemlerinin ahlaki sapmalardan ziyade daha büyük bir amaç için fedakârca katkılar olarak çerçevelendiği normatif bir çerçeveye katkıda bulunmuştur. Aile radikalleşen bireyi doğrudan saflarına katmamış ya da telkin etmemiş olsa bile, ailenin ahlaki ve duygusal onayı güçlü bir destekleyici olarak işlev görmüştür.

Bu ailesel destek teması Orta Doğu'dan vaka çalışmalarında daha da detaylandırılmıştır. King ve diğerlerinin (2011) aktardığına göre Post, Sprinzak ve Denny, ailelerin terörizme karışan bireylere nasıl hem açık hem de gizli teşvik sağladığını belgelemiştir. Birçok vakada, intihar bombacısı veya militan savaşçı olma kararı direniş veya endişeyle değil, sessiz bir gurur ve hatta kutlamayla karşılanmıştır. Bu aileler terörizme katılımı ruhani ve toplumsal tanınmaya giden bir yol olarak görmüş, eylemi meşru ve hatta takdire şayan bir yaşam tercihi olarak

pekiştirmişlerdir. Çalışma, bu destek biçiminin genellikle rasyonel fayda-maliyet analizlerinden kaynaklandığını vurgulamaktadır - aileler, bir aile üyesini şiddete kurban vermenin manevi maliyetine karşı sosyal, dini ve ekonomik kazanımları tartmaktadır. Bazı durumlarda bu kazançlar, ailenin değer sistemini terörizmi destekleme lehine değiştirecek kadar büyüktür. Bu durum, ailelerin radikalleşmeye karşı koruyucu tamponlar olduğu varsayımlarına meydan okumakta ve bireyin aşırıcılığa giden yolunu güçlendiren sessiz işbirlikçiler olarak hizmet etme potansiyellerini ortaya koymaktadır.

Duygusal desteğin rolü, Speckhard & Shajkovci (2019) ve Botha'nın (2015) El-Şebab'a katılımları inceleyen çalışmasında olduğu gibi Afrika bağlamlarında da belirgindir. Çalışma, aşırıcılığa yönelik ailevi desteğin pasif kabul veya kültürel onay ile sınırlı olmadığını, bazen aktif katılım biçimini aldığını göstermektedir. Örneğin, veriler bazı durumlarda tüm ailenin birlikte aşırılık yanlısı hareketlere katıldığını, kardeşlerin ve ebeveynlerin radikalleşen bireyi desteklediğini ya da ona eşlik ettiğini ortaya koymuştur. Araştırmaya katılanların yüzde 11'i ebeveynlerinin El-Şebab'a katılma kararlarını desteklediğini belirtirken, yüzde 6'sı aile üyeleriyle birlikte katıldıklarını bildirmiştir. Bu tür istatistikler, aşırılık yanlısı bağlılıkların şekillendirilmesi ve sürdürülmesinde aile dayanışmasının önemini göstermektedir. Aile üyeleri arasındaki duygusal bağlar, radikalleşen bireyin etrafında onu şüphe ve suçluluk duygusundan koruyan ve ideolojik inançlarını güçlendiren ahlaki bir kalkan oluşturmaktadır. Sevilen kişiler aşırılık yanlısı davayı sadece kabul etmekle kalmayıp aynı zamanda paylaştıklarında, radikalleşme bireysel bir inişten ziyade kolektif bir yolculuk haline gelir.

Aile desteğinin duygusal gücü, özellikle ailevi sadakatin çok önemli olduğu kolektivist kültürlerde çok güçlüdür. Bu tür toplumlarda, kişinin ailesini memnun etme veya onurlandırma arzusu, kişisel tereddüt veya ahlaki çatışmanın önüne geçebilir. Şehitlik veya militanlıktan duyulan ailevi gurur, bireyleri aşırılık yanlısı ideoloji konusunda kararsız olsalar bile beklentilere uymaya zorlayabilir. Bu durum, Ferguson & McAuley'in (2020) *Radikalleşme ya da Tepki* başlıklı çalışmasındaki anlatımlarında açıkça görülmektedir*: Kuzey İrlanda'da Şiddet İçeren Aşırıcılığa Katılımı Anlamak.* Cumhuriyetçi militanların anlatıları genellikle aile mirası ve nesiller boyunca hanelerini tanımlayan siyasi bir mücadeleyi sürdürme duygusal yükümlülüğü etrafında dönmektedir. Bu vakalarda normatif destek, duygusal bağlar ve siyasi taahhütlerin ayrılmaz bir şekilde iç içe geçtiği ailevi hikaye anlatımı,

ritüeller ve hafıza araçlarına gömülüdür. Bazıları için silahlı mücadeleye katılmak ideolojik inançtan ziyade sadakat, saygı ve ailevi beklentileri karşılama arzusuyla ilgiliydi.

Daha da önemlisi, aile içindeki duygusal ve normatif destek, açık ideolojik tartışmaların asgari düzeyde olduğu veya hiç olmadığı ortamlarda bile işleyebilir. Sessizlik de bir destek biçimi olabilir. Aileler bir üyenin radikal yörüngesini sorgulamadığında veya buna direnmediğinde, eylemsizlikleri zımni onay olarak yorumlanabilir. Thijssen diğerleri (2023)ve) ve Parvez & Hastings (2022, bazı radikalleşmiş kadın tutuklular için ailede duygusal destek ve eleştirel diyalog eksikliğinin, onları kendilerine bir amaç ve aidiyet duygusu sunan radikalleşmiş akranları veya partnerleriyle bağ kurmaya karşı savunmasız bıraktığını belirtmektedir. Ailenin duygusal bağlılık sağlamadaki başarısızlığı, aşırılık yanlısı ağlar tarafından doldurulan bir boşluk yaratmıştır. Tersine, radikal inançlar için ailesel duygusal onaylamanın varlığı bireyin doğruluk duygusunu pekiştirebilir ve ayrılma olasılığını azaltabilir.

Bu dinamikler, ailevi bağların duygusal manipülasyonunun ölümcül olabildiği intihar terörizmi ve çocukların şiddet içeren aşırıcılığa katılımı vakalarında özellikle rahatsız edicidir. Santhana Dass (2021) ve Resnyansky ve diğerleri (2022) tarafından analiz edilen *Surabaya bombalamaları* vakasında, çocuklar da dahil olmak üzere tüm ailenin saldırıya katıldığı vurgulanmaktadır. Bu olay, hane içindeki normatif ve duygusal pekiştirmenin, şehitliğin idealize edildiği ve kolektif şiddetin normalleştirildiği yalıtılmış bir ahlaki evreni nasıl yaratabileceğini ortaya koymuştur. Çocukların radikal medyaya ve cihadı yücelten masallara maruz kaldıkları, bunun da besleyici olması gereken ritüelleri endoktrinasyon mekanizmalarına dönüştürdüğü bildirildi. Bu uygulamalar şiddet içeren inançları aile hayatının duygusal dokusuna yerleştirerek radikalleşmeyi günlük sevgi ve güvenin bir parçası haline getirmiştir. Bu tür vakalar aile içi yakınlığın karanlık yüzünü -sevgi, sadakat ve ilginin şiddetin hizmetinde silah olarak kullanıldığını- ortaya koymaktadır.

Dahası, normatif ve duygusal destek statik değildir; siyasi, sosyal ve ekonomik bağlama bağlı olarak değişebilir. Guru (2012b) tarafından vurgulandığı üzere, devlet baskısı, gözetim ve ayrımcılık deneyimleri, özellikle de sistemin kendi topluluklarını haksız yere hedef aldığını düşündüklerinde, aileleri radikalleştirebilir. Üyelerini yargısız infazlar, sınır dışı etme veya hapis cezaları nedeniyle kaybeden aileler kolektif bir mağduriyet duygusu geliştirebilir ve bu da aşırıcılık için ahlaki bir

gerekçe haline gelebilir. Bu gibi durumlarda, aile radikalleştirici bir güç olarak başlamayabilir ancak travma ve adaletsizliğe maruz kalma yoluyla radikalleşebilir. Radikalleşen bireye verdikleri duygusal destek, ortak acı ve kolektif direnişten kaynaklanır ve siyasi baskının ailesel radikalleşmeyi beslediği, bunun da bireyin şiddete olan bağlılığını sürdürdüğü bir geri besleme döngüsü yaratır.

Sonuç olarak, aileler tarafından sağlanan normatif ve duygusal destek radikalleşme sürecinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Pasif seyirciler ya da doğası gereği koruyucu kurumlar olmaktan çok uzak olan aileler, ahlaki onayları, duygusal takviyeleri ya da sessizlikleriyle aşırıcılığın aktif destekçileri haline gelebilmektedir. Bu destek ideolojik övgü, ortak katılım, zımni onay ve hatta şehitliğin yüceltilmesi şeklinde tezahür edebilir. Tek bir bölge ya da ideolojiyle sınırlı olmayıp İslamcı, etno-milliyetçi ve aşırı sağcı bağlamlarda ortaya çıkmaktadır. Bu boyutu anlamak, aileleri sadece terörle mücadelede müttefik olarak değil, aynı zamanda radikal meşruiyetin potansiyel kaynakları olarak gören daha incelikli müdahale stratejileri geliştirmek için çok önemlidir. Bu nedenle radikalleşmeyi önlemeye yönelik programlar ailelerle eleştirel bir şekilde ilgilenmeli, hem risklerini hem de dönüştürücü aktörler olarak potansiyellerini tanımlamalıdır.

Bir Sosyalleşme Aracı Olarak Aile

Birincil sosyalleştirme ajanı olarak ailenin rolü sosyolojide temel bir kavramdır, ancak radikalleşme çalışmaları üzerindeki etkileri ancak son zamanlarda sistematik bir ilgi görmektedir. Sosyalleşme, bireylerin belirli bir toplumun veya grubun normlarını, değerlerini, inançlarını ve davranışlarını içselleştirdiği süreci ifade eder. Aileler, özellikle de erken çocukluk ve ergenlik dönemlerinde, bu sürecin ilk ve en etkili aktörleridir. Radikalleşme bağlamında bu etki, iyi huylu kültürel aktarımdan aşırıcılığın normalleştirilmesine kadar uzanan bir spektrum boyunca işleyebilir. Aileyi bu konuda özellikle güçlü kılan şey sadece aktardığı ideolojik içerik değil, aynı zamanda etkisini artıran duygusal güven, bağımlılık ve etkileşim sıklığıdır. Sistematik literatür incelendiğinde, terörizme bulaşan ya da aşırılık yanlısı ideolojileri benimseyen birçok bireyin sadece siyasi olaylardan ya da akran ağlarından etkilenmediği, aynı zamanda radikal söylemleri kabul etmelerini, hatta benimsemelerini ön koşul haline getiren ailesel sosyalleşme pratikleri tarafından da derinden şekillendirildiği ortaya çıkmaktadır.

Sosyalleştirici bir aktör olarak ailenin rolü, erken dönem aile deneyimlerinin siyasi bilinci nasıl şekillendirdiğini inceleyen Botha (2015) tarafından kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. El-Şebab, LRA, ADF ve MRC gibi örgütlerin eski üyeleriyle yapılan nitel görüşmelerden yola çıkan çalışma, ailesel sosyalleşmenin kimlik ve değer sistemlerinin inşasında kilit bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Araştırma, siyasi söylemlere aktif olarak katılan ebeveynlere sahip olan veya siyasi şikayetlerle ilgili tartışmalara maruz kalan çocukların, daha sonra aşırılık yanlıları tarafından harekete geçirilebilecek bir siyasi bilinç geliştirmelerinin daha muhtemel olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin Kenya bağlamında, El-Şebab katılımcılarının %68'i ve MRC katılımcılarının %78'i ebeveynlerinin çocukluklarında kendileriyle siyaset tartıştığını bildirmiştir (Botha, 2015). Bu siyasi tartışmalar soyut olmayıp genellikle etnik ötekileştirme, hükümetin yolsuzluğu ve adaletsizlik etrafında dönmekteydi; bunların hepsi de militan örgütler tarafından desteklenen anlatılarla uyumluydu. Düzenli konuşmalar ve toplumsal olayların ortak yorumları sayesinde çocuklar dünyayı bir şikayet ve direniş merceğinden anlamaya başladılar. Rutin aile etkileşimi yoluyla siyasi tutumların bu şekilde aktarılması, daha sonra radikalleşme için verimli bir temel oluşturdu.

Ayrıca çalışma, **erken ebeveyn-çocuk bağının** önemini ve duygusal ve bilişsel dayanıklılığı şekillendirmedeki rolünü vurgulamıştır. Bu bağın güçlü ve onaylayıcı olduğu durumlarda, çocukların güvenli bir kimlik geliştirmeleri ve aşırılık yanlısı söylemlere karşı dirençli olmaları daha olasıdır. Bununla birlikte, bağın zayıf olduğu veya çatışmanın damgasını vurduğu hanelerde, bireyler radikal gruplar da dahil olmak üzere alternatif kimlik kaynaklarına daha duyarlıydı. Evde duygusal destekten yoksun olan veya otoriter ya da yok ebeveynlerle büyüyen katılımcılar genellikle aidiyeti başka bir yerde aramış ve bunu ikame bir aile yapısı sunan sıkı sıkıya örülmüş militan örgütlerde bulmuşlardır. Bu bulgular, hem duygusal hem de ideolojik aile sosyalleşmesinin kalitesinin bireyleri aşırıcılığa karşı nasıl aşılayabileceğinin ya da onları aşırıcılığa karşı nasıl savunmasız hale getirebileceğinin altını çizmektedir.

Radikalleşmenin itici gücü olarak ailesel sosyalleşmenin bir başka ikna edici örneği *Kanes'in Radikalleşmesi*'nde bulunabilir: Speckhard & Shajkovci'(2019) çalışmasında bulunabilirnin *Birincil Grup Etkisi Olarak Aile adlı* . Bu Amerikan vaka çalışması, egemen vatandaş hareketine dayanan hükümet karşıtı inançları paylaşan bir baba ve oğul arasındaki yoğun sosyalleşmeyi vurgulamaktadır. Bu

vakada özellikle çarpıcı olan, baba-oğul ilişkisinin ayrıcalığı ve yoğunluğudur. Joseph Kane, babası tarafından evde eğitilerek daha geniş sosyal etkilerden uzaklaştırılmış ve tek bir ideolojik anlatıya maruz kalması sağlanmıştır. Baba oğluna sadece kolluk kuvvetlerine ve federal hükümete güvenmemeyi öğretmekle kalmamış, aynı zamanda bu dersleri davranış, söylem ve uygulama yoluyla pekiştirmiştir. Örneğin, Joseph'in küçük yaşlardan itibaren babasının söylem ve davranışlarını taklit ettiği, oyuncak silahlar taşıdığı ve algılanan otoriteye karşı "haklarını" savunduğu gözlemlenmiştir. Bu taklitçi davranış, aile içindeki öğrenme sürecinin altını çizmektedir: çocuklar, özellikle de bunlar zaman içinde ve duygusal olarak yüklü bağlamlarda pekiştirildiğinde, kendilerine en yakın kişilerin tutum ve eylemlerini gözlemlemekte ve model almaktadır.

Kane vakasının ortaya koyduğu şey, aile içindeki sosyalleşmenin radikalleştirici olması için şiddet içermesi veya açıkça aşırılık yanlısı olması gerekmediğidir. Devlet karşıtı söylemlerin her gün tekrarlanması, mağdur kimliğinin geliştirilmesi ve karşıt görüşlerin dışlanması, radikal eylemin mantıksal bir sonuç haline geldiği kapalı bir yorumlama sistemi yarattı. Bu vakada aile sadece ideoloji aktarmakla kalmamış, çocuğun epistemolojisini de şekillendirerek şiddetin sadece haklı değil aynı zamanda gerekli olduğu bir dünya görüşü inşa etmiştir. Bu durum sosyalleşmenin temel bir işlevini vurgulamaktadır: sosyalleşme bireylere sadece *ne düşüneceklerini* değil, aynı zamanda çevrelerindeki dünyayı *nasıl* düşüneceklerini ve yorumlayacaklarını da öğretir. Aileler ideolojik yankı odaları olarak faaliyet gösterdiklerinde, üyelerinin bilişsel esnekliğini etkili bir şekilde azaltarak onları siyah-beyaz düşünmeye ve mutlakçı ideolojilere daha duyarlı hale getirirler.

Benzer şekilde, Regan (2024) ailesel sosyalleşme sürecinin yine ön planda olduğunu vurgulamaktadır. Tamerlan Tsarnaev'in radikalleşmesinde, komplocu ve aşırılık yanlısı görüşlere sahip olan ve bunları sık sık dile getiren annesi Zubeidat'ın büyük etkisi olmuştur. Amerikan dış politikası, İslamofobi ve dini kader hakkındaki inançlarını çocuklarıyla açıkça paylaşmıştır. Özellikle, oğlunu dini metinler okumaya teşvik etti, onu çevrimiçi radikal içerikle tanıştırdı ve konuşmaları sırasında cihat gibi ideolojik olarak yüklü kavramları iletti. Bu gündelik ebeveynlik eylemleri aynı zamanda siyasi sosyalleşme eylemleriydi. Tamerlan ve annesi arasındaki ilişki duygusal bir yakınlıktı ve bu da muhtemelen annenin ideolojik öğretilerinin etkisini arttırdı. Bu vaka aracılığıyla, ailesel sosyalleşmenin gücünün yalnızca fikirlerin

aktarılmasında değil, aynı zamanda bu fikirleri anlamlı ve bağlayıcı kılan duygusal bağlarda yattığını bir kez daha görüyoruz.

Aile içinde sosyalleşme de genellikle ebeveynlerin kimliklerinin, inançlarının veya etnik kökenlerinin tehdit altında olduğunu hissettikleri, **algılanan veya gerçek ötekileştirme** ortamlarında gerçekleşir. Bu tür bağlamlarda aile, mağduriyet ve direniş anlatılarının bir hayatta kalma biçimi olarak aktarıldığı bir kültürel savunma alanı haline gelir. Guru (2012b), Guru (2012a))Topal (2023, Ahdash (2023, Sila & Fealy (2022)) ve tarafından görüldüğü üzere, devlet gözetimi ve terörle mücadele operasyonlarından etkilenen aileler sıklıkla travma, yabancılaşma ve damgalanma yaşamıştır. Buna karşılık olarak, bazı aileler bu deneyimleri kolektif şikayet anlatıları aracılığıyla çerçevelemeye başlamış ve bu anlatılar daha sonra çocuklara iletilmiştir. Bu sosyalleşme sadece savunmacı değildi, bazen şiddet de dahil olmak üzere muhalif politikaları meşrulaştıran radikal çerçevelere dönüşüyordu. Bu tür ortamlarda büyüyen çocuklar için radikal görüşler sapkın değildi; sistemik baskıya verilen rasyonel tepkiler olarak normalleştiriliyordu.

Bu arada, *Kenya'da Cihat* (Speckhard & Shajkovci, 2019) adlı çalışmada, aşırıcılığa sosyalleşmenin yalnızca ideolojik anlatılardan değil, aynı zamanda işlev bozukluğu, yoksulluk ve travma gibi yapısal aile sorunlarından da etkilendiği gösterilmiştir. Çalışma, on altı katılımcıdan onunun aile içi şiddet, ebeveyn yokluğu veya çözülmemiş keder gibi aile işlev bozukluğu yaşadığını bildirmiştir. Bu durumlarda, aile sosyalleşme rolünü prososyal bir şekilde yerine getirememiş, bireyleri duygusal olarak başıboş ve dış ideolojik tımarlamaya karşı savunmasız bırakmıştır. Destekleyici bir aile yapısının yokluğu, bu gençlerin çoğunun karşılaştığı ilk istikrarlı topluluğun aşırılık yanlısı grubun kendisi olduğu anlamına geliyordu. Bu durum, ailelerin ideal olarak radikalleşmeye karşı ilk savunma hattı olmalarına rağmen, duygusal ve ahlaki temel sağlamadaki başarısızlıklarının tam tersi bir etki yaratabileceğini ve kimlik, yapı ve aidiyet sunan grupların cazibesini kolaylaştırabileceğini göstermektedir.

Dolayısıyla aileler, etkileri çocukluğun çok ötesine uzanan güçlü sosyalleşme aracıları olarak hizmet ederler. Bireylerin dünyalarını yorumladıkları duygusal, ideolojik ve bilişsel çerçeveleri şekillendirirler. Aileler olumlu, açık ve prososyal sosyalleşme biçimleriyle meşgul olduklarında, üyelerini radikal ideolojilerin cazibesinden koruyabilirler. Ancak aileler kapalı ideolojik sistemler olarak faaliyet gösterdiklerinde, muhalif görüşleri dışladıklarında ya da eleştirel düşünme

olmaksızın mağduriyet ve direniş anlatıları aktardıklarında aşırıcılığın kuluçka merkezleri haline gelebilirler. Bu nedenle radikalleşme sürecinde aile temelli sosyalleşmeyi anlamak hem araştırmacılar hem de politika yapıcılar için elzemdir. Müdahaleler sadece bireysel radikalleşmeyi önlemeye odaklanmamalı, aynı zamanda aşırılık yanlısı dünya görüşlerini sürdüren aile dinamiklerini, anlatıları ve duygusal bağları da dikkate almalıdır. O halde radikalleşmenin önlenmesi sadece bir polislik ve politika meselesi değil, aynı zamanda fikirlerin ilk öğretildiği, hissedildiği ve inanıldığı mahrem alanların dönüştürülmesiyle de ilgilidir.

Kolektif ve Akraba Temelli Radikalleşme

Radikalleşmeyi çevreleyen birçok anlatıda, süreç bireysel bir yolculuk olarak çerçevelenir - ideolojik maruziyet, psikolojik şikayetler veya çevrimiçi manipülasyondan etkilenen kişisel bir dönüşüm. Ancak, ortaya çıkan literatür bu tabloyu giderek karmaşıklaştırmakta ve radikalleşmenin genellikle **kolektif ve akraba temelli** bir **olgu** olduğunu ortaya koymaktadır. Radikalleşen birçok birey, izole aktörlerden ziyade, radikal inançların, faaliyetlerin ve bağlılıkların akrabalar arasında paylaşıldığı ailesel ağlardan ortaya çıkmaktadır. Bu gibi durumlarda radikalleşme, sıkı sıkıya bağlı bir aile yapısı içinde ortaya çıkan, kan bağları, paylaşılan ritüeller ve kolektif kimlik yoluyla ideolojik bağlılığı güçlendiren bir grup deneyimidir. Bu aile temelli radikalleşme yolları sadece ideolojik benimsemenin gücünü ve hızını arttırmakla kalmaz, aynı zamanda devlet aktörleri için tespit ve engellemeyi daha zor hale getirir. Tüm ailelerin veya akraba gruplarının birlikte radikalleştiği çeşitli küresel vakaları inceleyerek, akrabalığın duygusal, sembolik ve taktiksel boyutlarının aşırılık yanlısı mobilizasyon için nasıl güçlü araçlar olarak hizmet ettiğini daha iyi anlayabiliriz.

Akraba temelli radikalleşme olgusu belki de en görünür şekilde Santhana Dass (2021) ve Resnyansky ve arkadaşları (2022) tarafından Endonezya'da 2018 Surabaya bombalamaları vakasında ortaya konmuştur. Bu koordineli saldırıda, üç çekirdek aile kiliselere ve polis tesislerine eş zamanlı intihar saldırıları düzenlemiş ve Endonezya tarihinde ilk kez çocuklar da dahil olmak üzere tüm aile birimleri fail olarak kullanılmıştır. Çocuklar İslam'ın Selefi-cihatçı yorumlarıyla yoğrulmuş bir ideolojik ortamda yetişmişlerdi. Ayrıca IŞİD videoları ve şehitliği yücelten masallar da dahil olmak üzere şiddet içeren cihatçı propagandaya maruz kalmışlardır. Bu çocuklar sadece ikincil katılımcılar değildi; aile içinde ideolojik olarak

yetiştirilmişlerdi. Akrabalık bağları o kadar güçlüydü ki, iltica ya da kaçışı neredeyse imkansız hale getiriyordu. Bir analizde belirtildiği gibi, "söz konusu akrabalık bağları hücreden ayrılmayı ve saldırı planlarını zorlaştırmaktadır çünkü bu kişinin kendi ailesine ihanet etmesiyle eşdeğer olacaktır." Bu bağlamda, aile sadakati zorlayıcı bir mekanizmaya dönüşerek iç disiplini sıkılaştırıyor ve her üyenin radikal bağlılığını daha dayanıklı hale getiriyor.

Aynı ailesel baskı ve uyum mekanizması Resnyansky ve diğerleri (2022) tarafından da vurgulanmaktadır. Makale, radikal ailelerin genellikle dini çalışma gruplarına birlikte katıldıklarını, ideolojik anlatıları güçlendiren kolektif ritüellere katıldıklarını ve aile dışındaki sosyal etkileşimi kısıtladıklarını ortaya koymaktadır. Bu uygulamalar, alternatif bakış açılarının sistematik olarak dışlandığı ve ailenin bireyin hem ideolojik hem de duygusal dünyası haline geldiği, kendi kendini idame ettiren bir yankı odası yaratmaktadır. Surabaya vakasında kadınlar ve çocuklar sadece askere alınmakla kalmamış, aynı zamanda akrabalık ve militan fedakarlığının nihai birleşimini temsil ederek saldırı stratejisinin sembolik olarak merkezinde yer almıştır. Cihatçı ideolojide cinsiyete ve nesle dayalı rollerin bu şekilde genişletilmesi, aileyi çevresel destekçiler olarak görmekten, onları terörün aktif failleri olarak tanımaya doğru bir geçişe işaret etmektedir. Böylece aile hem bir üye **toplama havuzu** hem de **ideolojik bir güçlendirici** olarak işlev görmekte ve radikalleşme çok kuşaklı, kolektif bir çaba haline gelmektedir.

Akraba temelli radikalleşmenin bir başka örneği de Speckhard & Ahkmedova (2006a) ve Speckhard & Ahkmedova (2006b) tarafından belgelendiği üzere **Çeçenistan** bağlamında ortaya çıkmaktadır. Çalışmada tüm ailenin -kardeşler, eşler ve ebeveynler- intihar görevlerine katıldığı veya lojistik destek sağladığı birçok örnek anlatılmaktadır. Çarpıcı bir vakada iki kız kardeş Moskova'daki tiyatro kuşatmasına katılmış, ardından biri ayrı bir uçak bombalama eylemine, diğeri de Beslan'daki okul kuşatmasına katılmıştır. Başka bir yerde ise bir baba, oğlu ve kızı koordineli bir kamyon bombalama eylemine katılmışlardır. Bu vakalar sadece aile ağlarını kullanmanın operasyonel avantajlarını değil aynı zamanda bu tür kararların altında yatan duygusal etkenleri de aydınlatmaktadır. Pek çok Çeçen hanesinde dini bağlılık ve siyasi direniş ailevi kimlikle kaynaşmış, şiddet eylemlerini davaya olduğu kadar akrabalara da sadakat meselesi haline getirmiştir. Dahası, çalışma radikal inançların genellikle evlilik yoluyla ortaya çıktığını veya yoğunlaştığını, eşlerin birbirlerinin ideolojik yönelimlerini pekiştirdiğini ve hatta yoğunlaştırdığını

vurgulamaktadır. Bazı örneklerde radikalleşme travma veya yerinden edilme sonrasında derinleşmiştir; bu da aile bağlarının militan bağlılığın hem kaynağı hem de pekiştiricisi olduğunu göstermektedir.

Hizbullah vakası, akrabalık yapılarının terörist operasyonlarda sadece duygusal araçlar değil **stratejik varlıklar** olduğunun da altını çizmektedir. Schbley (2000) tarafından tanımlandığı üzere, Hizbullah hücreleri genellikle yakın akrabalardan oluşmakta ve birbirine sıkı sıkıya bağlı aile birimleri etrafında örgütlenmektedir. Bu sadece operasyonel güvenliği arttırmakla kalmaz - çünkü aile üyelerinin birbirlerine ihanet etme olasılığı daha düşüktür - aynı zamanda bu hücreleri sızmalara karşı daha dirençli hale getirir. Aile sadakati, ideolojik bütünlüğü ve güvenilirliği koruyan koruyucu bir mekanizma olarak işlev görür. Çalışma, birçok Hizbullah terör eyleminin, hapisteki akrabalarını kurtarmak ya da geçmişte aileye yapılan haksızlıkların intikamını almak isteyen üyeler tarafından gerçekleştirildiğini belirtmektedir. Bu gibi durumlarda ailesel şikayet, kişisel travmayı kolektif eyleme dönüştürerek harekete geçirici bir güç haline gelmektedir. Bu mekanizma, intikam ve namus temelli ideolojilerin ailevi görevlerle birleşerek şiddet ve radikalleşme döngülerini pekiştirdiği diğer etnik-dini çatışma bölgelerinde de yankılanmaktadır.

Benzer akrabalık temelli radikalleşme dinamikleri *Radikalleşme veya Tepki*'de de gözlemlenebilir*: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland* (Ferguson & McAuley, 2020) başlıklı çalışmada da gözlemlenmiştir. Cumhuriyetçi paramiliter ağlar içinde, birçok kişi IRA'ya veya ilgili örgütlere bireysel inançla değil, güçlü aile soyu ve siyasi gelenek nedeniyle katıldığını bildirmiştir. Görüşülen kişilerden biri cumhuriyetçi mirasını gururla James Connelly'ye dayandırırken, diğerleri siyasi kimliğin ilk kaynakları olarak hapisteki aile üyelerini göstermiştir. Bu anlatılar, ailelerin radikal hareketlere katılımının **çok kuşaklı miraslar** yaratabileceğini, ideolojik bağlılığın tekil bir olay değil, hane anılarının, topluluk ritüellerinin ve duygusal sadakatin şekillendirdiği kümülatif bir süreç olduğunu göstermektedir. Bu ortamda radikalleşme, ideolojik dönüşümden ziyade ailevi ve milliyetçi bir proje içerisinde **miras kalan bir rolü yerine getirmekle** ilgilidir.

Boston Maratonu bombacılarının (Tamerlan ve Dzhokhar Tsarnaev) *Radikalleşme Yolları*'nda (Regan, 2024) analiz edilen vakası, bu temaya başka bir katman sağlamaktadır. Büyük kardeş Tamerlan, her ikisi de radikal görüşlere sahip olan ve onu radikal İslami literatür ve ağlarla tanıştıran annesi ve kuzeninden büyük

ölçüde etkilenmiştir. Tamerlan da küçük kardeşi Dzhokhar üzerinde, özellikle de ebeveynleri boşanıp ABD'yi terk ettikten sonra önemli bir etki yarattı. Dzhokhar'ın Tamerlan'a olan güçlü duygusal bağımlılığı onu kardeşinin ideolojik görüşlerine karşı oldukça duyarlı hale getirdi. Bu kardeşçe radikalleşme, akraba temelli etkinin nasıl çok kuşaklı olması gerekmediğini göstermektedir; özellikle duygusal bağımlılık veya ailevi çalkantı durumlarında yanal olarak -kardeşler arasında- meydana gelebilir. Tsarnaev kardeşlerin yakınlığı**, ideolojinin aktarılmasını ve pekiştirilmesini** kolaylaştırmış ve ortak kimliklerine derinlemesine gömülü ortak bir terör eylemiyle sonuçlanmıştır.

Aile bağları yoluyla kolektif radikalleşme İslamcı veya etnik-milliyetçi gruplarla sınırlı değildir. Amerika Birleşik Devletleri'nde, Carson ve diğerleri (2019) sağcı aşırıcılığın aile ağları içinde de nasıl gelişebileceğini göstermektedir. Diğer sosyal etkilerden büyük ölçüde izole edilmiş olan Joseph Kane, babası tarafından sürekli bir ideolojik bakım ve duygusal bağımlılık süreci yoluyla radikalleştirilmiştir. Egemen vatandaş seminerleri için ABD'nin dört bir yanına yaptıkları seyahatler, hükümete karşı karşılıklı güvensizlikleri ve yalıtılmış baba-oğul bağı, devlet karşıtı şiddetin normalleştirildiği bir mikro ortam yarattı. Surabaya ve Çeçen vakalarında olduğu gibi bu ailesel radikalleşme **de sevgi, sadakat ve ideolojinin birleşmesiyle** karakterize olmuş ve aile bağını koparmadan inanç sisteminden ayrılmayı neredeyse imkansız hale getirmiştir.

Tüm bu örneklerde yinelenen bir içgörü ortaya çıkmaktadır: **aile radikalleşmeyi sadece desteklemez, onu üretir**. Akraba grubu, travma, adaletsizlik, tecrit veya zulümle ilgili ortak deneyimlerin ideolojik çerçeveler aracılığıyla yorumlandığı ve kolektif olarak harekete geçildiği bir kuluçka makinesi görevi görür. Bu aile ortamları siyaset bilimci Scott Atran'ın deyimiyle "kutsal bir değer yapısı" sunar - inancın pazarlık konusu olmadığı ve sadakatin fedakarlık eylemleriyle ölçüldüğü bir alan. Daha da önemlisi, bu radikalleşmiş akraba birimleri genellikle geleneksel aşırıcılıkla mücadele stratejilerine direnir. Bireyleri radikalizmden arındırma çabaları sadece ideolojik inançla değil, aynı zamanda sevgi, güvenlik ve amaç sağlayan köklü duygusal ağlarla da mücadele etmek zorundadır.

Sonuç olarak, kolektif ve akraba temelli radikalleşme olgusu, terörizm manzarasının en güçlü ve en az anlaşılmış yönlerinden birini temsil etmektedir. Radikal inançlar ve kimlikler aile yapıları içine gömüldüğünde, sonuç şiddet eylemi olasılığını önemli ölçüde artıran güçlü bir ideoloji ve duygusal sadakat birleşimidir.

Bu tür ortamlar radikal normlara erken ve sürekli maruz kalmayı teşvik eder, muhalefeti bastırır ve ilişkisel baskı yoluyla bağlılığı güçlendirir. Politika yapıcılar ve uygulayıcılar, bu ailesel radikalleşme yollarının yarattığı benzersiz zorluğun farkına varmalı ve oyundaki kolektif dinamikleri ele alan hedefli müdahaleler geliştirmelidir. Bunlar arasında tüm aileye danışmanlık, topluma yeniden entegrasyon programları ve radikal akrabalık ağlarının dikkatli, kültürel açıdan hassas bir katılımla dağıtılması yer alabilir. Bu tür çabalar olmadan aile sadece bir sosyalleşme aracı olarak değil, aynı zamanda aşırıcılığın devamlılığı için en dirençli araçlardan biri olarak hizmet etmeye devam edecektir.

Aile Tarafından Zorlama, Baskı veya Etki

Ailenin radikalleşme üzerindeki etkisi genellikle ideolojik aktarım veya duygusal destek açısından çerçevelenirken, daha zorlayıcı ve daha az gönüllü bir dinamik de mevcuttur: aşırılıkçı yollara aile kaynaklı **baskı veya manipülasyon**. Bu boyut, hiyerarşi, yükümlülük ve duygusal bağımlılıkla işaretlenen aile ilişkilerinin, bireyleri radikal ideolojilere veya şiddet eylemlerine yönlendirmek için nasıl silah haline getirilebileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda zorlama her zaman açık tehdit veya güç içermeyebilir; daha ziyade, özellikle ataerkil veya sıkı örülmüş hanelerde **ailevi beklentiler, duygusal şantaj, rol modelleme veya dini otorite** yoluyla ince bir şekilde ortaya çıkabilir. Farklı kültürel ve ideolojik ortamlarda, literatürden elde edilen kanıtlar, bireylerin bazen sadece ideolojik inançla değil, duygusal, ahlaki veya yapısal baskılar nedeniyle direnilmesi zor olan ailesel etki nedeniyle **radikalleşmeye çekildiğini veya itildiğini** göstermektedir.

Zorlayıcı ailesel radikalleşmenin en iyi örneklerinden biri, Carson ve arkadaşları (2019) .tarafından, baba Jerry Kane'in oğlu Joseph'i egemen vatandaş ideolojisine ve nihayetinde şiddet içeren aşırıcılığa yönlendirmede merkezi bir figür olduğu Kanes'te bulunmuştur Bu vaka, çocuğun rakip fikirlere veya dış ilişkilere çok az erişimi olduğu ortamlarda zorlamanın nasıl gerçekleşebileceğini göstermektedir. Joseph evde eğitim görmüş, sosyal olarak izole edilmiş ve zamanının çoğunu sadece radikal hükümet karşıtı inançlara sahip olmakla kalmayıp aynı zamanda bunları günlük konuşmalar, ideolojik etkinliklere seyahat ve paramiliter tarzda eğitim yoluyla pekiştiren babasıyla geçirmiştir. Bu ilişki yoğun duygusal bağımlılık ve ılımlı etkilerin yokluğu ile karakterize edilmiş ve babayı hem **birincil duygusal**

bakıcı hem de ideolojik otorite haline getirmiştir. Joseph fiziksel olarak aşırıcılığa zorlanmamış olsa da, psikolojik tuzak önemliydi. Babasının dilini ve davranışlarını taklit etmiş, kolluk kuvvetleri karşıtı duygularını dile getirmiş ve nihayetinde cinayetle sonuçlanan silahlı bir çatışmaya girmiştir. Bu vaka, çocuğun kimliğinin ve dünya görüşünün ebeveyninkiyle o kadar iç içe geçtiği zorlayıcı bir dinamiği yansıtmaktadır ki**, sapma veya muhalefet neredeyse imkansızdır**.

Speckhard & Ahkmedova (2006a) tarafından incelendiği üzere, ailesel etki yoluyla zorlama *Çeçen cihatçı bağlamında* da belirgindir. Bu anlatılarda, eşler ve kardeşler de dahil olmak üzere aile üyeleri sıklıkla birbirlerini aşırılık yanlısı hareketlere katılmaya aktif olarak ikna etmekte ya da intihar görevlerine birlikte katılmaktadır. Böyle bir vakada intihar bombacısı olan bir kadın daha önce bir terör saldırısında ölmüş olan başka bir kadının kız kardeşiydi. Kardeşinin ölümünden duyduğu ailevi gurur ve keder kararında rol oynamış olsa da, kaybın intikamını almaya ve ailenin onurunu korumaya yönelik kültürel ve ailevi baskı muhtemelen radikal yolunu şekillendirmiştir. Onur, fedakarlık ve ailevi görevlerin çok önemli olduğu toplumlarda, **zorlayıcı unsur genellikle kültürel beklentilerin içine gömülüdür** ve bu da reddetmeyi yalnızca kişisel bir karar değil, aynı zamanda kişinin soyuna ihanet olarak algılanmasına neden olur. Bu ortamlarda bireyler -özellikle de kadınlar- kendilerini inançlarının değil, aile ve toplum içindeki rollerinin dikte **ettiği ideolojik yörüngelerde kapana kısılmış** bulabilirler.

Benzer şekilde, Surabaya bombalamalarını inceleyen Resnyansky ve diğerleri (2022) ve Santhana Dass (2021), aile temelli baskının bir başka çarpıcı örneğini sunmaktadır. Burada aileler yalnızca aşırıcılığı desteklemekle kalmamış, kendi çocuklarını intihar bombacısı olarak kullanmak da dahil olmak üzere kolektif olarak şiddete başvurmuştur. Bu ailelerdeki kadınlar genellikle, hane içinde dini lider rolünü üstlenen kocalarının ya da babalarının otoritesi nedeniyle katılan sınırlı failliğe sahip olarak tanımlanmıştır. Makalede belirtildiği üzere, intihar görevlerinde kadın ve çocukların kullanılması sadece terörist stratejinin evrimini değil, aynı zamanda radikal hanelerdeki iç **toplumsal cinsiyet ve güç dinamiklerini** de yansıtmaktadır. Kadınlardan kocalarının cihat yorumlarını benimsemeleri ve bunlara göre hareket etmeleri beklenmiştir ki bu da dini çerçeveli radikal ortamlarda **ataerkil baskının gücünün** altını çizen bir dinamiktir. Bu gibi durumlarda, radikalleştirici ataerkile uymayı reddetmek sadece ideolojik bir karar değil, duygusal, ruhsal ve bazen de fiziksel sonuçlarla dolu bir karardır.

Bu baskı kalıpları İslamcı veya etnik-milliyetçi bağlamlarla sınırlı değildir. *Tehdit Değerlendirmesi'nde: Yalnız Teröristler Diğer Yalnız Suçlulardan Farklı mı?* başlıklı makalede, aşırı sağcı bir Amerikalı radikal olan Eric Rudolph vakası, açık bir zorlamanın olmadığı durumlarda bile ailesel etkinin radikal inançları nasıl aşılayabileceğini ve pekiştirebileceğini göstermektedir (Zierhoffer, 2014). Rudolph'un annesinin, başta Hıristiyan Kimliği temelli beyaz üstünlükçü ve kürtaj karşıtı duruşu olmak üzere, Rudolph'un ideolojik görüşlerinin çoğunu paylaştığı ve teşvik ettiği bildirilmiştir. Rudolph'un terörist faaliyetlerini doğrudan emrettiğine ya da yönlendirdiğine dair bir kanıt olmasa da, **dünya görüşünü onaylaması**, muhtemelen eylemlerini cesaretlendiren **ahlaki bir temel sağlamıştır**. Buradaki etki, bireyin aşırılık yanlısı ideolojiyi argüman veya kanıt yoluyla değil, eleştirel olarak hiç sorgulanmamış derin aile değerleriyle uyumlu olduğu için içselleştirdiği **normatif bir zorlamadır**.

Ebeveynin ahlaki otoritesi de ince ama güçlü bir baskı mekanizması olarak işlev görebilir. Regan'a (2024) göre, Tamerlan Tsarnaev'in ideolojik gelişimi önemli ölçüde annesinin siyasi ve dini inançları tarafından şekillendirilmiştir. Zubeidat Tsarnaeva onu komplocu anlatılarla ve İslam'ın radikal yorumlarıyla tanıştırarak Batı'ya şüphe ve düşmanlıkla bakmaya teşvik etmiştir. Oğluyla arasındaki duygusal bağ, inançlarının etkisini güçlendirdi ve katılımı pasif etkinin ötesine geçerek aktif ideolojik danışmanlığa dönüştü. Bu anne otoritesi Tamerlan'ın dünya görüşünü ve nihayetinde radikal eylemlerini şekillendirmede önemli bir ağırlık taşımıştır. Buna karşılık Tamerlan da Dzhokhar'ın radikalleşmesinde benzer bir rol oynamıştır. Ebeveynleri Rusya'ya döndükten sonra, Dzhokhar duygusal olarak hem bakıcı hem de ideolojik rehber olan ağabeyine bağımlı hale geldi. Güven ve hayranlık üzerine **kurulu** bu **kardeş baskısı**, Dzhokhar'ın ideolojik değişimine ve Boston Maratonu bombalamasına katılmasına katkıda bulunmuştur. Yine, buradaki baskı tehditlerle değil, bir aile üyesinin etkisinin diğerinin özerkliğini geçersiz kıldığı **güçlü bir ilişkisel asimetri** ile karakterize edilmektedir.

Literatür ayrıca, bazı durumlarda **tüm aile dinamiğinin ideolojik uyum etrafında yapılandırılabildiğini** ve baskının tek bir otoriter figür tarafından değil, kolektif olarak uygulandığını ortaya koymaktadır. Ferguson & McAuley (2020), cumhuriyetçi ailelerden gelen birçok görüşmecinin, paramiliter örgütlere katılımın bir geçiş töreni olarak görüldüğü evlerde büyüdüklerini anlattıklarını göstermektedir. IRA ya da UDA'ya katılmak her zaman siyasi bir tercih meselesi değil, ailevi bir

beklenti meselesiydi -özellikle de şehitlik ya da hapis geçmişi olan soylardan gelenler için. Bir katılımcı, ailesinin cumhuriyetçi mücadeleye katılımının nesiller öncesine dayandığını, babasının ve amcalarının militan faaliyetler nedeniyle hapis yattığını anlattı. Bu tür ortamlarda çocuklar, **şiddetin normalleştirildiği ve direnişin yüceltildiği** bir dünya görüşü içinde sosyalleşmekte ve katılmamayı aile onuruna ve geleneğine ihanet gibi hissetmektedir. Bu tür bir sosyal zorlama özellikle aile, din ve ulusa bağlılığın sıkı bir şekilde iç içe geçtiği siyasi olarak kutuplaşmış topluluklarda belirgin olabilir.

Daha da önemlisi, radikalleşme süreçlerinde ailenin zorlayıcı etkisi her zaman doğrudan veya kasıtlı değildir. Çoğu durumda aileler, eleştirel katılım veya duygusal destek kapasitelerini azaltan **travma, yoksulluk veya marjinalleşme döngülerine** yakalanmaktadır. *Kenya'daki Cihad'*da (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019), radikalleşen bireylerin önemli bir kısmı, işlev bozukluğu, eksik ebeveynler ve çözülmemiş çatışmalarla işaretlenmiş hanelerden gelmiştir. Bu tür bağlamlarda, aşırılık yanlısı ideolojileri benimseyen kardeşler veya kuzenler ailede baskın figürler haline gelebilir ve sadece ideolojik olarak değil, yapısal olarak da -yiyecek, para veya koruma sağlayarak- etki gösterebilirler. Bu maddi ve duygusal bağımlılıklar, radikalleşen aile üyesinin otoritesinin diğerlerinin kırılganlıkları nedeniyle fiilen zorlayıcı hale geldiği **kaldıraç noktaları** olarak hizmet edebilir. Bu durumlarda radikalleşme ideolojik bir tartışmanın değil, sosyal ve ekonomik hayatta kalma mücadelesinin ürünüdür.

Radikalleşmede ailenin rolünün ideolojik öğretim veya duygusal desteğin ötesine geçtiği söylenebilir. Aileler, bireysel özerkliği sınırlayan, uyuma zorlayan ve şiddet içeren aşırıcılığa giden yolu hızlandıran zor**layıcı bir etki** uygulayabilir. İster ataerkil kontrol, ister normatif otorite, ister duygusal bağımlılık ya da kolektif beklenti yoluyla olsun, aileler muhalefetin bastırıldığı ve radikal davranışın sosyal olarak zorunlu kılındığı ortamlar haline gelebilir. Bu dinamikler, radikalleşmenin genellikle gönüllü, rasyonel bir seçim değil, sosyal olarak gömülü ve duygusal olarak kısıtlanmış bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu hususun anlaşılması, aileler içinde faaliyet gösteren **görünmez baskılara** duyarlı müdahale stratejilerinin tasarlanması için elzemdir. Radikalleşmeden uzaklaşmaya odaklanan programlar, bireyin ötesine geçerek aile sisteminin kendisine bakmalı, gücün nerede yoğunlaştığını ve etkinin nasıl uygulandığını belirlemelidir. Sadece bu karmaşık iç

dinamikleri ele alarak radikalleşmenin ailesel motorlarını sökmeyi ve gerçek bir ayrılma ve yeniden bütünleşme için alan yaratmayı umabiliriz.

Aile Ağlarının Terör Örgütleri Tarafından Stratejik Kullanımı

Radikalleşmeye ilişkin akademik söylemin büyük bir kısmı geleneksel olarak kişisel motivasyonlara, ideolojik anlatılara ve psikolojik kırılganlığa odaklanmış olsa da, önemli ancak genellikle göz ardı edilen bir unsur**, aile ağlarının terör örgütleri tarafından kasıtlı ve stratejik olarak kullanılmasıdır**. Bu gruplar aile bağlarından sadece pasif bir şekilde faydalanmazlar; aktif bir şekilde üye kazanımını, sadakati, operasyonel gizliliği ve ideolojik uyumu arttırmak için akrabalık yapılarından faydalanmaya çalışırlar. Aile birimleri, bir terör örgütünün dayanıklılığını ve etkinliğini artıran lojistik avantajlar, duygusal yalıtım ve ahlaki gerekçeler sağlar. Bu alt tema - tesadüfi bir korelasyona değil, hesaplanmış bir stratejiye dayanmaktadır - terörist ağların aileyi daha geniş örgütsel ve ideolojik aygıtları içinde nasıl **yapısal bir varlık** olarak gördüklerini ortaya koymaktadır. Farklı kültürel ve jeopolitik bağlamlarda, kanıtlar terörist grupların aile bağlantılarını sadece üye kazanmak için değil, aynı zamanda ideolojik bağlılığı derinleştirmek, operasyonel disiplini sağlamak ve faaliyetlerini dış kesintilerden korumak için kullandıklarını göstermektedir.

Bu stratejinin en açık tezahürlerinden biri Schbley(2000) 'in Hizbullah'ın örgütsel tasarımını inceleyen çalışmasında yer almaktadır. Hizbullah'ın hücreleri kasıtlı olarak akrabalık bağları etrafında yapılandırılmıştır-kardeşler, kuzenler ve geniş aile üyeleri militan birimlerinin omurgasını oluşturur. Bu yaklaşım tesadüfi değil stratejiktir. Akraba temelli hücrelerin sızma ya da ihanete uğrama olasılığı daha düşüktür çünkü ailevi güven firar riskini azaltır. Ayrıca, aileye sadakat kültürel normlarıyla örtüştüğünde iç disiplini uygulamak daha kolaydır. Akrabalık ağlarının stratejik kullanımı **ideolojik tutarlılığı** da artırır **- aileler** değerleri, dini inançları ve şikayetleri paylaşır, bu da onları endoktrinasyon ve mobilizasyon için verimli bir zemin haline getirir. Çalışmanın da belirttiği gibi, Hizbullah'ın akrabalık temelli yapısı, akrabaların hapsedilmesi ya da ölümü gibi ailevi şikayetlerin siyasi anlatıya sorunsuz bir şekilde entegre edilmesine olanak tanıyarak, intikamı bir üye kazanma ve elde tutma aracı olarak harekete geçirmektedir. Kişisel olan politikleşir ve politik olan da aile aracılığıyla hayata geçirilir.

Benzer bir model, Çeçen militan grupların yüksek riskli terör operasyonlarını yürütmek için aile ağlarını nasıl bilinçli olarak kullandıklarını vurgulayan *The New Chechen Jihad* (Speckhard & Ahkmedova, 2006a, 2006b) adlı çalışmada da görülmektedir. Çalışma, aile üyelerinin -ebeveynler, çocuklar, kardeşler- birlikte ya da art arda intihar saldırıları gerçekleştirdiği birçok vakayı belgelemektedir. Örneğin, iki kız kardeş ayrı ayrı saldırılarda yer almıştır: biri ticari bir uçağı bombalamış, diğeri ise Beslan okul katliamına katılmıştır. Başka bir yerde, bir baba, oğul ve kız Grozni'de ortak bir intihar saldırısı gerçekleştirmiştir. Her iki olayda da grubun aile birimlerine güvenmesi birden fazla stratejik amaca hizmet etti. Birincisi, planlama ve koordinasyonu kolaylaştırdı - aileler en az şüpheyle birlikte eğitim yapabilir, saklanabilir ve seyahat edebilirdi. İkincisi, **psikolojik uyum** yarattı; aile üyeleri arasındaki duygusal bağlar yüksek riskli görevlere katılma isteklerini artırdı ve ikinci kez sorgulanma veya terk edilme olasılığını azalttı. Son olarak, nesiller arası ideolojik aktarımı mümkün kılmış, radikal inançlar aile hatları boyunca aktarılarak tek bir neslin ötesinde bağlılığın sürekliliğini sağlamıştır.

Aile ağlarının kullanımı, Santhana Dass (2021) ve Resnyansky ve diğerleri (2022) tarafından analiz edildiği üzere, *Surabaya bombalamalarında* da belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Endonezya'daki bu eşgüdümlü intihar saldırıları, Jamaah Ansharut Daulah (JAD) gibi militan İslamcı grupların taktiklerinde önemli bir değişime işaret ediyordu ve bu gruplar, operasyonel doktrinlerinin bir parçası olarak açıkça **tüm aileyi işe almayı** benimsemişti. Saldırganlar arasında ebeveynler ve bazıları yedi yaşında kadar küçük olan çocuklar da vardı. Daha da önemlisi, bu spontane bir kolektif şehitlik eylemi değil, ailenin operasyonel bir birim olarak hesaplı bir şekilde kullanılmasıydı. Akrabalık yapısı radikalleşme ve planlama için kapalı ve güvenli bir ortam sağlayarak dış koordinasyon ihtiyacını azaltmış ve sızıntı riskini en aza indirmiştir. Çocuklar erken yaşlardan itibaren ideolojik olarak yetiştirilmiş, masallar, propaganda videoları ve dini toplantılar aracılığıyla cihatçı anlatılara maruz bırakılmıştır. İntihar saldırılarına çocukları dahil etme kararı aynı zamanda **sembolik** bir **değere** de sahipti , ideolojik saflık ve ailesel bağlılığı aktarırken aynı zamanda hedef toplumda psikolojik şok yaratıyordu. Burada aile hem bir askeri infaz aracı hem de bir propaganda unsuruydu.

Terör örgütleri aile ağlarını **lojistik amaçlarla** da kullanmaktadır. Speckhard & Ahkmedova (2006a) tarafından rapor edildiği üzere Çeçenistan örneğinde evlilik, örgütün ağını genişletmek için stratejik olarak kullanılmıştır. Militan liderler daha

geniş sosyal ve lojistik kaynaklara erişim sağlamak için belirli klan veya bölgelerle evlenirler. Akrabalık yükümlülüklerinin yasal ya da siyasi bağların önüne geçtiği geleneksel toplumlarda bu tür evlilikler geniş ailelerin tamamını militanlara destek (barınma, ulaşım ya da gizlenme) sağlamakla yükümlü kılar. **Evlilik temelli operasyonel genişlemenin** bu biçimi, ailenin nasıl altyapıya dönüştürülebileceğini göstermektedir: resmi örgütsel bağlardan ziyade kültürel ve sosyal normlara bağlı güvenli evler, kuryeler ve muhbirlerden oluşan dağıtılmış bir ağ.

Dahası, aile temelli askere alma, terör propagandası içinde sıklıkla bir **anlatı işlevi görmektedir**. Ferguson & McAuley (2020) tarafından yapılan araştırma, cumhuriyetçi paramiliter örgütlerden birçok katılımcının, katılımlarını ailevi bir mirasın parçası olarak tanımladığını vurgulamaktadır. Daha önceki çatışmalarda savaşmış veya ölmüş akrabaların hikayeleri, onurlandırılması ve taklit edilmesi gereken asil direniş eylemleri olarak çerçevelenmiştir. Bu aile hikayeleri davaya ahlaki meşruiyet sağlıyor ve **içeriden rol modeller** yaratarak dışarıdan ideolojik ikna ihtiyacını azaltıyordu. Terör örgütleri, aynı ailelerden gelen genç nesilleri saflarına katmak için bu tür anlatıları aktif bir şekilde geliştirip kullanmakta ve kan bağı yoluyla şiddetin ivmesini korumaktadır.

Terörist gruplar, eleman temini ve ideolojinin ötesinde, **iç yönetim ve kontrolü yönetmek** için aile yapılarını kullanırlar. Ataerkil veya klan temelli toplumlarda aile büyükleri genellikle grup disiplininin bekçileri veya uygulayıcıları olarak hareket eder. Hizbullah ve Çeçen bağlamlarında ideolojik ya da stratejik sapmalar aile içi mekanizmalarla (ayıplama, mirastan mahrum bırakma ve hatta fiziksel cezalandırma) denetlenebilir. Bu iç disiplin, örgütün dış yaptırım veya bürokratik izleme ile ilişkili risklere maruz kalmadan tutarlılığını korumasını sağlar. Ailenin grubun normlarını uyguladığı gerçeği, kişisel sadakati örgütsel bağlılıkla daha da iç içe geçirir.

Bu strateji yabancı veya dini bağlamlarla sınırlı değildir. ABD merkezli bir sağ kanat vakası *olan The Radicalization of the Kanes*'de aile, **kendi kendine yeten bir ideolojik hücre** olarak faaliyet göstermiştir (Carson vd., 2019). Baba ve oğul, diğer sosyal etkilerden izole edilmiş ve hükümet karşıtı inançlara derinlemesine dalmış, birbirini güçlendiren radikal aktörlerdi. Bu örnek daha geniş bir örgütsel yapı içermese de, aile bağlarının ideolojik militanlık için nasıl işlevselleştirilebileceğini göstermektedir. Aile, dış meydan okumalara karşı bağışıklığı olan ve eşgüdümlü şiddet uygulayabilen bir ideolojik kuluçka düğümü olarak işlev görmüştür. Bu

anlamda, merkezi olmayan veya "lidersiz direniş" terörizm modellerinde bile aile, uyum, operasyonel güvenilirlik ve duygusal motivasyon sağlayan stratejik bir birim olmaya devam etmektedir.

Son olarak, aile ağlarının terör örgütleri tarafından stratejik olarak kullanılması, **terörle mücadele çabaları için** ciddi **zorluklar** teşkil etmektedir. Bireyleri radikalleşmeden uzaklaştırmayı amaçlayan geleneksel yaklaşımlar genellikle radikalleşmeyi sürdüren daha geniş ailesel bağlamı göz ardı etmektedir. Tüm ailenin radikalleştiği durumlarda, ideolojik ve duygusal altyapının sağlam kalması halinde bir üyenin uzaklaştırılması veya rehabilite edilmesinin sınırlı bir etkisi olabilir. Dahası, standart gözetim ve istihbarat yöntemleri, gayri resmi, şifreli sosyal kodlar aracılığıyla iletişim kuran ve kurumsal kanallardan ziyade samimi güvene dayanan aile temelli hücrelere karşı etkisiz kalabilir. Bu grupların ailevi yapısı onları **daha dayanıklı, daha az nüfuz edilebilir ve** gevşek bağlarla bağlı bireylere ya da akran temelli hücrelere kıyasla **daha zor çözülebilir** hale getirir.

Dolayısıyla, terör örgütleri tarafından aile ağlarının stratejik kullanımı, sosyal dinamikler, kültürel normlar ve duygusal yapıların hesaplı bir şekilde anlaşılmasını yansıtmaktadır. Bu gruplar radikalleşme ve şiddeti aile birimlerinin içine yerleştirerek sadakati arttırmakta, operasyonel riski azaltmakta ve nesiller boyunca devam eden güçlü ideolojik anlatılar yaratmaktadır. Aile sadece bir kimlik ve aidiyet kaynağı değil, aynı zamanda **militan örgütün işlevsel bir kolu** haline gelir. Terörizmle etkin bir şekilde mücadele etmek için radikalleşmeyle mücadele politikaları, ailelerin aşırılık yanlısı hareketlerin sürdürülmesinde oynadığı araçsal rolü kabul etmeli ve ele almalıdır. Bu, aile merkezli müdahaleler geliştirmeyi, akraba ağlarına odaklanan toplum temelli istihbaratı güçlendirmeyi ve çok nesilli programlama yoluyla radikal ideolojinin sosyal yeniden üretimini bozmayı içerir. Böyle bir yaklaşım olmaksızın, terörist ağları dağıtma çabaları eksik kalacak ve aile yaşamına gömülü dirençli köklerle yüzleşmeksizin semptomları tedavi edecektir.

5.2 Terörizmi veya Radikalizmi Etkileyen Ailevi Faktörler.

Travma, Kayıp ve Aile Parçalanması

Radikalleşmeye giden yol genellikle ideoloji ile değil, **çözülmemiş travma ve parçalanmış aile yapıları** ile başlar. Farklı kültürel, jeopolitik ve dini bağlamlarda sistematik kanıtlar, terörizme katılımın önemli öncülleri olarak aile

içinde kayıp, şiddet ve yerinden edilmenin derin etkisine işaret etmektedir. Bu alt tema, savaşa bağlı yas, ebeveynlerin ölümü, ayrılık, zorunlu göç ve travmanın psikolojik sonuçları gibi deneyimlerin bireylerin duygusal ve kimliksel manzaralarını nasıl yeniden şekillendirdiğini ve onları radikal anlatılara karşı nasıl daha savunmasız hale getirdiğini araştırmaktadır. Aile, kayıp veya travma nedeniyle bozulduğunda, istikrar, duygusal düzenleme ve ahlaki temel kaynağı olarak işlevi zayıflar. Çoğu durumda, bu kesintilerden etkilenen bireyler alternatif anlam, adalet veya aidiyet kaynakları ararlar - genellikle aşırılık yanlısı hareketler tarafından sunulur.

Bu örüntünün en çarpıcı örneklerinden biri Speckhard & Ahkmedova (2006a) çalışmasında ortaya çıkmaktadır. "Kara Dullar" olarak adlandırılan olgu -Rusya ile savaşta erkek akrabalarını kaybeden kadın intihar bombacıları- **yas ve travmanın** terörizme katılımı nasıl katalize edebileceğini göstermektedir. Birçok vakada, kocalarının, oğullarının ya da erkek kardeşlerinin şiddet içeren ölümlerine tanık olan ya da kendileri çatışmayla bağlantılı şiddetin kurbanı olan kadınlar, kederlerinin militan ağlar tarafından silaha dönüştürüldüğünü gördüler. Şehitlik ve cihat anlatıları bu kadınlara kişisel acılarını kolektif fedakarlık olarak yeniden yorumlayabilecekleri bir çerçeve sundu. Bir kadın, Moskova'daki bir intihar saldırısının ardından kardeşinin cesedini televizyonda gördükten sonra günlerce uyuyamadığını ve yemek yiyemediğini anlattı. Kendisini görüntülerden rahatsız olmuş ve kederden bunalmış olarak tanımladı. Bununla birlikte, intiharı günah sayan dini inançlar kendi hayatına son vermesini engelliyordu - ancak aynı zamanda **şehitlik ideolojisi**, cihat sırasında ölümü, onu cennette ölen sevdikleriyle yeniden bir araya getirecek doğru bir eylem olarak hayal etmesine izin veren bir boşluk sağladı. Bu bağlamda, travma sadece umutsuzluğa yol açmakla kalmıyor, özellikle de dini veya milliyetçi ideoloji tarafından desteklendiğinde bir seferberlik mekanizmasına dönüşüyor.

Bu dinamikler, El-Şebab, ADF ve LRA gibi gruplara katılan bireyler arasında **ebeveyn yokluğu ve aile kaybı** oranlarının yüksek olduğunu bildiren Botha (2015) tarafından belgelenmiştir. Özellikle, ADF katılımcılarının %44'ü ve LRA katılımcılarının %38'i baba figürü olmadan büyüdüklerini bildirmiştir. Bir ebeveynin yokluğu tek başına radikalleşmeyi belirlemezken, sıklıkla **terk edilmişlik, savunmasızlık ve aidiyet arayışı** duygularıyla çakışmaktadır. Rapor, her iki ebeveyni de mevcut olan bireylerin bile genellikle duygusal olarak kopuk veya desteksiz hissettiklerini belirtmektedir. Bu tür bağlamlarda terör örgütleri, koruma,

rehberlik ve kimlik duygusu vaat eden ikame bir aile yapısı sunmaktadır. Ailenin duygusal dokusunun bozulması, militan ağların devreye girmesi için alan yaratmakta ve istikrarsızlığın hüküm sürdüğü yerde istikrar sunmaktadır. Bu bulgular, radikalleşme sürecinin genellikle herhangi bir ideolojik maruziyetten çok önce başladığını, köklerinin çözülmemiş ailevi kayıplara ve evin güvenlik ve onaylama sağlamadaki başarısızlığına dayandığını vurgulamaktadır.

Benzer şekilde, Speckhard & Shajkovci (2019) **erken aile parçalanması ve yoksulluğun** El-Şebab'a katılanlar arasında tekrar ettiğini bildirmektedir. Profili çıkarılan on altı kişiden onu işlevsiz ailelerde büyüdüklerini, altısı ebeveynlerinin ölümünü tecrübe ettiklerini ve birkaçı yabancılarla ya da yatılı okullarda yaşamak zorunda kaldıklarını bildirmiştir. Araştırmacılar, bu bireylerin çoğunun yetişme yıllarında anlamlı bir yetişkin gözetimi ya da duygusal destek görmediğini belirtiyor. Bazıları için bu bakım ve koruma boşluğu, onları cihat davasını hem dini bir görev hem de çektikleri acılar için bir adalet aracı olarak gösteren radikal savaşçıların duygusal çekimine karşı savunmasız bırakmıştır. Bu çalışma, duygusal travma ve bozulmuş yetiştirilme tarzını, radikal ideolojinin yerine getirmeyi vaat **ettiği psikolojik tutarlılık ve adalet ihtiyacına** bağlamaktadır. Bu vakalarda, aile parçalanması uzak bir arka plan faktörü değil, radikal ideolojiyi duygusal olarak yankı uyandıran ve ahlaki olarak zorlayıcı kılan temel katalizördür.

Aile kaybı travması her zaman şiddetli çatışmalardan kaynaklanmaz; bazen **göç ve zorla yerinden edilmeden** kaynaklanır. Weine ve diğerleri (2009) Somalili mülteci ailelerin nasıl çifte kopuş yaşadığını vurgulamaktadır: birincisi, anavatanlarında savaşla ilgili travma ve ikincisi, **zorunlu göç ve yeniden yerleştirme sırasında aile bütünlüğünün erozyona** uğraması. Pek çok genç, hayatlarının erken dönemlerini mülteci kamplarında ya da kentsel arafta, düzenli bir eğitim ya da ebeveyn gözetimi olmadan geçirmiştir. Bu koşullar sadece istikrarsızlaştırıcı değil, aynı zamanda yabancılaştırıcıdır. Gençler, ebeveynleri fiziksel olarak yanlarında olsa bile kültürel olarak yönlerini şaşırmış ve duygusal olarak terk edilmiş hissediyor. Çalışmanın da belirttiği gibi, "gençler ya hiç okula gitmemiş ya da yetersiz eğitim almış ve radikal ideolojilere maruz kalmışlardır." Savaş, yerinden edilme ve kültürel marjinalleşmenin bir araya getirdiği travma, El-Şebab gibi gruplardan eleman devşirenlerin kolayca istismar edebileceği duygusal bir boşluk yarattı. Bu gibi durumlarda radikalleşme öncelikle ideoloji tarafından değil,

çözülmemiş travma ve parçalanmış bir dünyada **duygusal netlik arayışı** tarafından yönlendirilmektedir.

Thijssen diğerleri (2023) ve) . veParvez & Hastings (2022tarafından kadın tutukluların radikalleşme öncesi yaşamlarını inceleyen bir başka karmaşıklık katmanı daha eklenmiştirVeriler, birçok kadının **parçalanmış evlerden veya şiddet içeren aile ortamlarından** geldiğini ve bunun da erken duygusal güvensizliğe ve kimlik krizlerine yol açtığını göstermektedir. Genellikle kendi ailelerinde dışlanan bu kadınlar, ideolojik topluluklar aracılığıyla onaylanma ve netlik arayışına girmişlerdir. Çalışma, "görülmeme, duyulmama ya da değer verilmeme" gibi erken dönem deneyimlerinin derin duygusal yaralar bıraktığını ortaya koyuyor. Bu kadınlar adalet, topluluk ve amaç sunduğunu iddia eden radikal ideolojilerle karşılaştıklarında kendi başlarına siyasi eylemde bulunmuyorlardı; **öz-değer ve aidiyet duygusunu yeniden inşa** etmeye çalışıyorlardı. Bu durum, çözülmemiş duygusal acının, özellikle de aşkınlık, saygınlık veya intikam vaadiyle birleştiğinde, ideolojik radikalleşmenin güçlü bir habercisi olduğunu vurgulayan travma ve aşırıcılık üzerine daha geniş psikolojik literatürle uyumludur.

Speckhard & Ahkmedova (2006b) da travma ve intikam arasındaki bağlantının özellikle açık olduğunu vurgulamaktadır. Çeçenistan'daki birçok intihar saldırganı aile üyelerinin ölümünü ya da işkence görmesini temel motivasyon olarak göstermiştir. Bir vakada Elza Gazueva adlı bir kadın, kocasına ve erkek kardeşine işkence eden bir Rus komutanla birlikte kendini havaya uçurmuştur. Onların infazına tanık olmaya zorlanmıştı; bu travma onu duygusal olarak paramparça etmiş ve ideolojik olarak şehitliğe hazır hale getirmişti. Bu tür bağlamlarda, **kişisel keder ve siyasi eylem arasındaki çizgi bulanıklaşır** ve aşırılıkçı ideoloji, aksi takdirde kabul edilemez olduğu düşünülen intikam için ahlaki bir çerçeve sunar. Bu dinamik Çeçenistan'la sınırlı değil; şehitlik kültürünün aileleri kişisel kayıpları dini bir görev olarak yorumlamaya teşvik ettiği ve böylece travmayı stratejik seferberliğe dönüştürdüğü Filistin'de de yankı buluyor. Burada ailenin kayıp deneyimi sadece duygusal bir yük değil, aşırılık yanlısı aktörler için **siyasi bir kaynak** haline geliyor.

Daha da önemlisi, aile travmasının silah haline getirilmesi her zaman dışarıdan empoze edilmez; bazen **aile içinde aktif olarak içselleştirilir**. Resnyansky ve diğerleri (2022) Surabaya intihar saldırılarında bir koca ve babanın, kısmen onları geride bırakıp bir "terörist" ailesi olmanın sosyal damgasına maruz kalmalarını önlemek için tüm ailesini cihada nasıl seferber ettiğini anlatmaktadır. Hep birlikte

ölürlerse cennette birleşeceklerine inanıyordu. Bu örnek, ailevi bağların terörizm tarafından koparılmadığı, aksine terörizmi meşrulaştırmak için kullanıldığı rahatsız edici bir mantığı ortaya koymaktadır. Kayıp travması, bunu kolektif kurtuluş olarak yeniden kurgulayan fail tarafından öngörülmekte ve önlenmektedir. Aile sadakatinin bu şekilde tersine çevrilmesi -sevginin yıkım için bir gerekçe haline gelmesi- ailevi travmanın aşırılık yanlısı inanç sistemleri tarafından en derin şekilde manipüle edildiğini göstermektedir.

Dolayısıyla, travma ve aile parçalanması radikalleşme çalışmalarında çevresel değişkenler değil, temel değişkenlerdir. Aile çöktüğünde -ölüm, yerinden edilme, istismar veya duygusal ihmal yoluyla- ideolojik grupların hassasiyetle istismar ettiği kırılganlıklar yaratır. İster keder, ister intikam, isterse aidiyet özlemi yoluyla olsun, bu tür kırılmalardan etkilenen bireyler anlam, adalet ve duygusal netlik sunan radikal anlatılara çekilirler. Bu bulgular, duygusal yaraları ele alan ve ailesel istikrarı yeniden inşa eden **travma bilgili karşı-radikalleşme stratejilerine** duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Terörizmi önlemek, bu nedenle, sadece ideolojiyi durdurmakla ilgili değildir - ideolojiyi ilk etapta çekici kılan psişik ve sosyal yaraları iyileştirmekle ilgilidir.

İşlevsiz Aile Dinamikleri ve İstismar

Aile yaygın olarak sosyalleşme, istikrar ve duygusal desteğin birincil birimi olarak kabul edilir. Ancak bu kurum parçalandığında veya işlevsiz hale geldiğinde, bireyleri radikalleşmeye karşı özellikle savunmasız hale getiren olumsuz psikososyal sonuçlar doğurabilir. Şiddet içeren aşırıcılık bağlamında, aile parçalanması ve işlev bozukluğu, ya aşırılık yanlısı katılıma doğrudan katkıda bulunan ya da bireyleri terörist gruplar da dahil olmak üzere alternatif aidiyet ve anlam yapılarına iten altta yatan koşullar olarak risk faktörleri olarak tekrar tekrar ortaya çıkmaktadır. Literatürün sistematik incelemesi güçlü ve tutarlı bir örüntü ortaya koymaktadır: ebeveynlerin olmadığı, duygusal ihmalin, istismarın, çatışmanın veya ekonomik zorlukların damgasını vurduğu hanelerde büyüyen bireylerin radikal hareketler tarafından sunulan tutarlılık, yapı ve kimlik arayışına girme olasılığı daha yüksektir. Bu gruplar genellikle ailevi başarısızlıkların bıraktığı duygusal ve yapısal boşlukları dolduran vekil aileler olarak işlev görmektedir. Bu tema, radikalleşme süreçlerinin temelinde yatan duygusal yoksunluk, kimlik krizleri ve aidiyet arayışı arasındaki karmaşık etkileşimin altını çizmektedir.

Aile işlev bozukluğunun radikalleşme üzerindeki etkisine ilişkin açık bir ampirik temel Botha'nın (2015) çalışmasında bulunmaktadır. Bu çalışma El-Şebab, Lord's Resistance Army (LRA), Allied Democratic Forces (ADF) ve Mombasa Republican Council (MRC) gibi gruplara katılan bireylerin detaylı bir analizini sunmaktadır. Veriler, bir baba figürünün yokluğunun özellikle önemli olduğunu göstermektedir. ADF katılımcılarının %44'ü baba figürü olmadan büyümüştür; LRA (%38), MRC (%31) ve hatta daha düşük temsil oranına rağmen El-Şebab (%18) için de benzer rakamlar söz konusudur. Bu yokluk genellikle yoksulluk, zayıf ebeveyn iletişimi ve gergin ilişkiler de dahil olmak üzere diğer ailevi işlev bozukluğu biçimleriyle aynı zamana denk gelmiştir. Daha da önemlisi, baba figürünün yokluğu sadece fiziksel yokluk değil, aynı zamanda duygusal ve ahlaki kopuş anlamına da geliyordu. Birçok vakada, genç erkekler aile birimleri içinde terk edilmiş, desteklenmemiş veya yabancılaşmış hissettiklerini bildirmişlerdir. Bu duygusal kopuşlar, aşırılık yanlısı grupların ideolojik tutarlılık ve sosyal dayanışma sunarak istismar etmekte hızlı davrandıkları bir rehberlik ve korunma özlemi yaratmıştır.

Ailevi parçalanma karşısında aidiyet ve kimliğe duyulan psikolojik ihtiyaç, Speckhard & Shajkovci(2019) 'nin *Kenya'daki Cihad* vaka çalışmasında da yankılanmaktadır. Görüşülen on altı kişiden on ikisi yoksulluk içinde büyüdüğünü, altısı ebeveynlerinden birini ya da her ikisini kaybettiğini ve on kişi de aile içi işlev bozukluğu yaşadığını anlatmıştır. Belirli vakalar boşanma, çok eşlilik ve sadakatsizliğin neden olduğu aile gerilimlerinden bahsederken, diğerleri uzak veya ihmalkâr akrabalarla yaşamanın yarattığı duygusal boşluğu anlatmıştır. Görüşülen kişilerden biri olan Abu Shaheed, boşanmış ebeveynlerinin her ikisiyle de hayal kırıklığına uğradıktan sonra on altı yaşında evden nasıl kaçtığını anlattı. "Öfkem babama yönelikti çünkü parası vardı ve benim yetiştirilmeme hiç katkıda bulunmadı" dedi. Karşılanmamış duygusal ve finansal ihtiyaçlardan doğan bu kızgınlık ve yabancılaşma, sonunda onu aşırıcılığa itti. Shaheed ve onun gibiler için El-Şebab'a katılmak sadece ideolojik bir karar değil, ihmal, utanç ve köksüzlükle tanımlanan bir hayattan duygusal bir kaçıştı.

Aile işlev bozukluğunun neden olduğu duygusal travma her zaman ev içinde açık şiddet olarak ortaya çıkmaz; bazen daha ince ancak aynı derecede yıpratıcıdır. Thijssen ve diğerleri (2023) kadın tutukluların önemli bir alt grubunun duygusal olarak destekleyici olmayan veya stresli aile ortamlarında büyüdüğünü belirtmiştir. Daha sonra radikal ağlara yatkın hale gelen bu kadınlar, aile ortamlarını sıcaklık,

istikrar ve ahlaki rehberlikten yoksun olarak tanımlamıştır. Bu bireyler için duygusal yoksunluk, başka bir yerde bağlantı ve kimlik arayışına girmelerine yol açan kilit bir faktör olmuştur. Radikal gruplar, özellikle de güçlü toplumsal ve ideolojik bağlara sahip olanlar, evde eksik olan yapıyı ve duygusal onaylamayı sağlamıştır. Dolayısıyla radikalleşme süreci, siyasi uyanışla ilgili olduğu kadar duygusal hayatta kalma ile de ilgili hale geldi.

Daha da önemlisi, işlevsiz aile ortamları yalnızca bireyleri tek başına etkilemekle kalmaz, aynı zamanda **aile içinde radikalleşme döngülerine** de katkıda bulunabilir. Sumpter diğerleri (2021) ve ve Cherney (2021), radikalleşmiş bir suçlunun, ne duygusal olarak istikrarlı ne de ideolojik olarak tarafsız bir aile ortamı nedeniyle cezaevinden sonra yeniden entegrasyonla mücadele ettiğini belirtmiştir. Başka bir üyesinin terörist faaliyetler nedeniyle hapse girmesinden zaten etkilenmiş olan aile, şartlı tahliye edilen kişinin rehabilitasyonunu destekleyecek duygusal kapasiteden ve ideolojik netlikten yoksundu. Suçlu, muhafazakar ve geleneksel görüşlere sahip ailesinin beklentileri ile terörle mücadele yetkililerinin ilgisini çeken bireyleri içeren mevcut akran grubunun beklentileri arasında kalmıştır. Bu tür vakalarda işlev bozukluğu iki yönlüdür: aile sadece duygusal veya ahlaki rehberlik sağlamakta başarısız olmakla kalmaz, aynı zamanda radikalleşmenin devam etmesini teşvik eden koşulları aktif olarak yeniden üretir veya sürdürür.

Aile içi işlev bozukluğunun bir başka çeşidi de, özellikle kadınlar söz konusu olduğunda, aile **içi şiddet, katı kontrol veya ataerkil tahakküm** deneyimidir. Bahattacharya'nın (2020) *Violence on Women (Kadına Yönelik Şiddet*) adlı kitabında, odak noktası radikalleşmeden daha geniş olsa da, aile içindeki toplumsal cinsiyete dayalı şiddet kalıpları konuyla ilgilidir. Babaları, erkek kardeşleri veya kocaları tarafından sistematik istismara maruz kaldıkları evlerde büyüyen kadınlar boyun eğdirilmelerini normal hatta ilahi olarak onaylanmış olarak görmeye başlayabilir. Şiddet ve kontrolün bu şekilde normalleştirilmesi, daha sonra onları dini veya siyasi saflık kisvesi altında aynı toplumsal cinsiyet hiyerarşilerini sürdüren radikal ideolojilere karşı daha duyarlı hale getirebilir. Dahası, bazı kadınlar radikal katılımı baskıcı ev içi rollerden bir direniş veya kurtuluş biçimi olarak görebilir. Her iki durumda da aile içi işlev bozukluğu, radikal ideolojilerin ya bir kaçış ya da evde halihazırda yaşanan kontrolün bir aynasını sunduğu kimlik yeniden müzakeresi için bir tetikleyici görevi görür.

Benzer şekilde, Parvez & Hastings (2022) internet üzerinden radikalleşen birkaç kadının iç çatışma veya ihmalin damga vurduğu ailelerden geldiğini araştırmıştır. Bir kadının hikayesi öne çıkmaktadır: güvenlik görevlileri evini ziyaret ettikten sonra kız kardeşi onları bıçaklamıştır; bu da derin ailevi gerilimlerin ve potansiyel bir iç radikalleşme modelinin işaretidir. Bir başka vakada ise bir babanın kızının şüpheli çevrimiçi davranışlarını rapor etmesi, aile birimi içinde yabancılaşma veya ideolojik çatışma olduğunu düşündürmektedir. Bu parçalanmış aile ilişkileri çoğu zaman kadınları duygusal dayanaklardan yoksun bırakmakta ve onları aile ortamlarından daha onaylayıcı, tutarlı ve amaçlı görünen topluluklarla karşılaştıkları çevrimiçi katılımlara karşı daha savunmasız hale getirmektedir.

Sağlam görünen ailelerde bile, **duygusal ihmalin, otoriter ebeveynliğin veya iletişim eksikliğinin** ince biçimleri radikalleşmenin tohumlarını ekebilir. Zierhoffer (2014) Ted Kaczynski'ninki gibi birçok vaka çalışmasının, ebeveynlerden duygusal yabancılaşma deneyimlerinin nasıl uzun vadeli psikolojik sorunlara yol açtığını vurguladığını belirtmektedir. Unabomber olarak da bilinen Kaczynski, duygusal istismar ve algılanan sosyal gelişim eksikliği nedeniyle ebeveynlerini suçlamıştır. Oldukça zeki ve akademik olarak başarılı olmasına rağmen, anlamlı ilişkiler kuramaması ve artan paranoyası evde duygusal beslenmenin yokluğuna bağlanmıştır. Bu vakada aile herhangi bir ideolojiyi desteklemiyordu, ancak işlev bozukluğu daha sonra radikal şiddet olarak ortaya çıkan psikolojik kırılganlıklar yarattı. Bu durum, aile işlev bozukluğunun radikalleşmeye katkıda bulunmak için açık bir siyasi telkin içermesi gerekmediğini göstermektedir; duygusal hasar tek başına daha sonraki aşırılık yanlısı davranışlara zemin hazırlayabilir.

Bu nedenle, aile biriminin parçalanması ve işlevsizliği, radikalleşme için önemli bir risk faktörü olarak birçok bağlamda ortaya çıkmaktadır. Ebeveyn yokluğu, duygusal ihmal, aile içi şiddet ya da yoksulluk ve travma gibi daha geniş yapısal başarısızlıklar yoluyla olsun, bu ailevi koşullar kimlik, aidiyet ve duygusal istikrarda bir boşluğa katkıda bulunur. İster İslamcı, ister etnik-milliyetçi ya da ideolojik olsun, aşırılık yanlısı gruplar net bir kimlik, güçlü bağlar ve bir amaç duygusu sunarak bu boşlukları istismar etmekte genellikle ustadır. Ailenin koruyucu, duygusal ve sosyalleştirici işlevlerini yerine getirememesi, radikal hareketlerin kolayca doldurabileceği bir boşluk yaratmaktadır. Sonuç olarak, radikalleşmeyle mücadele çabaları yüzeysel müdahalelerin ötesine geçmeli ve aile sistemlerindeki

derin duygusal ve yapısal kırılmaları ele almaya başlamalıdır. Ebeveyn desteği, gençlerin ruh sağlığı, nesiller arası iletişim ve travma bilgilendirmeli bakıma odaklanan programlar, sıklıkla şiddet içeren aşırıcılığa yol açan ailesel yolları bozmak için kritik öneme sahiptir.

Kültürel Normlar ve Onur Temelli Yükümlülükler

Radikalleşme genellikle kişisel psikoloji, ideoloji veya siyasi şikayetler merceğinden analiz edilir. Ancak bu derlemenin de gösterdiği gibi, aile hayatının sosyo-kültürel dokusu içerisinde eşit derecede güçlü bir başka boyut daha ortaya çıkmaktadır - özellikle de akrabalık yapıları içerisinde sosyal olarak içselleştirilen ve uygulanan **kültürel normların ve namusa dayalı yükümlülüklerin** etkisi. Birçok toplumda, özellikle de geleneksel, ataerkil veya aşiret geleneklerine dayananlarda, aile onuru soyut bir ideal değil, somut ve kolektif bir kaynaktır. Özellikle dış düşmanlar, iç ihanet veya ahlaki sapma tarafından tehdit edildiği düşünüldüğünde, bireylerden bu onuru korumaları, muhafaza etmeleri ve hatta intikamını almaları beklenir. Bu bağlamlarda radikalleşme yalnızca ideolojik inançtan değil, **ailenin itibarını koruma**, kültürel beklentilere uyma ya da onursuzluğun intikamını **alma gibi içselleştirilmiş görevlerden** kaynaklanabilir. Aile onuru siyasallaştığında veya askerileştiğinde, güçlü bir radikalleştirici güç olarak hareket edebilir.

Bu dinamik özellikle Ferguson & McAuley (2020) tarafından ortaya konmuştur; görüşülen birçok kişi cumhuriyetçi paramiliter örgütlere katılımlarını kültürel direnişe dayanan aile temelli yükümlülüklerin bir devamı olarak tanımlamıştır. Birçok katılımcı, hapis, şehitlik ve militanlığın yalnızca siyasi eylemler olarak değil, aynı zamanda **aile onurunun sembolleri** olarak çerçevelendiği nesiller arası mücadele miraslarına atıfta bulunmuştur. Örneğin bir katılımcı "Büyükbabam James Connelly için çalışıyordu... annem Cumann na mBan'daydı... babam 1940'larda hapishanedeydi" dedi. Bu anlatı sadece biyografik değil, normatiftir. Militan direnişe katılmamanın ailevi ve kültürel mirasa ihanet anlamına geleceği ahlaki bir yörüngeyi tarif ediyor. Bu tür bağlamlarda aile onuru ulusal kimlikten ayrılamaz ve şiddet bir geçiş töreni haline gelir. Bu tür onur temelli radikalleşme sosyal olarak onaylanmakta ve hikaye anlatımı, topluluk gururu ve ailesel beklentiler yoluyla pekiştirilmektedir.

Benzer bir durum Speckhard & Ahkmedova (2006b) tarafından da gözlemlenmiştir; öldürülen veya işkence gören aile üyelerinin intikamını alma beklentisi kişisel bir tercih olarak değil, özellikle erkekler için **ahlaki** bir **zorunluluk** olarak görülmektedir. Birçok vakada genç Çeçen erkekler, akrabalarının istismar edilmesi ya da öldürülmesi nedeniyle Rus devletine karşı misilleme yapmak için militan örgütlere katılmışlardır. Bu intikam duygusu irrasyonel ya da fanatik olarak değil, **kültürel olarak beklenen eril bir sorumluluk biçimi** olarak çerçevelenmiştir. Toplumsal cinsiyet, kültürel görev ve ailevi kinin birleşimi radikalleşme için siyasi ideolojinin önüne geçen güçlü bir çerçeve yaratıyor. Terörizme katılma kararı bir saldırganlık eylemi olarak değil, ailevi ve aşiretsel yükümlülüklerin yerine getirilmesi olarak çerçevelenmektedir. Bu sadece şiddeti ahlaki kılmakla kalmıyor, aynı zamanda onu eleştiriden muaf tutarak karşı anlatıların nüfuz etmesini zorlaştırıyor.

Santhana Dass (2021) ve Resnyansky ve diğerleri (2022) tarafından analiz edilen Surabaya bombalamalarında, namus yükümlülükleri ataerkil otorite ile rahatsız edici şekillerde kesişmektedir. Tüm ailesini intihar saldırılarına sürükleyen baba, bunu kısmen ailesini ahlaki ve dini otoritesinin bir uzantısı olarak gördüğü için yapmıştır. Verdiği karar sadece dini motivasyonla değil, aynı zamanda evin erkeğinin herkes için ahlaki yönü belirlediği **kültürel bir erkek egemenliği çerçevesi** içinde yer alıyordu. Bu, kadınların ve çocukların özerk aktörler değil, **ataerkil onurun taşıyıcıları** olduğu aşırılık yanlısı ortamlardaki daha geniş bir modeli yansıtmaktadır. Cihada katılımları bireysel bir eylemlilik olarak değil, kocalarının ya da babalarının doğruluğunun kanıtı olarak çerçevelenmektedir. Bu tür bağlamlarda kadınların radikalleşmesi, itaat ve fedakârlığın beklendiği ve reddetmenin utanç verici veya hainlik olarak görülebildiği **namus temelli toplumsal cinsiyet rolleri** tarafından şekillendirilmektedir.

Namus kavramı, Battacharya (2020) tarafından tartışıldığı üzere, bazı Güneydoğu Asya topluluklarındaki radikalleşme modellerinde de rol oynamaktadır. Burada utanç, itaat ve saflığa ilişkin geleneksel kültürel normlar, kadınların radikal gruplara katılımını meşrulaştırmak için kullanılmaktadır. Kadınlar Batılılaşma, romantik seçimler veya muhafazakar rollere uymayı reddetme nedeniyle "günah işlemiş" olarak görüldüğünde, bazı aileler dini militanlığa katılım da dahil olmak üzere **kurtarıcı eylemler** yoluyla topluma yeniden girmelerini teşvik etmektedir. Radikal bir davaya katılmak, **aile adını "temizlemenin"**, kişisel utancı toplumsal

gurura dönüştürmenin ve kültürel beklentilerle yeniden uyum sağlamanın bir yolu haline geliyor. Bu, kadınların bedenlerinin ve seçimlerinin aile onuru dili aracılığıyla siyasallaştırıldığı tehlikeli bir mantığı yansıtmaktadır. Radikal eylem sadece kabul edilmekle kalmıyor, aynı zamanda ailenin ahlaki dokusunda algılanan bir yırtığı sembolik olarak onardığı için değer görüyor.

Bangladeş'te kadınların aile üyeleri tarafından cihatçı hareketlere katılmaya teşvik edildiği, hatta bu yönde baskı gördüğü birkaç vaka rapor edilmiştir (Parvez & Hastings, 2022). adresinde yer alan bir vakada, bir kadın yalnızca çevrimiçi ortamlar aracılığıyla değil, aynı zamanda katılımı bir eş ve Müslüman kadın olarak görevlerini onurlu bir şekilde yerine getirmek olarak çerçeveleyen radikalleşmiş bir eş tarafından da teşvik edilmiştir. Bir başka vakada ise bir aile, bir kadın üyesinin internetteki davranışlarından şüphelenmesi üzerine dini bağlılığını kanıtlaması için baskı yapmıştır. Baskı tehditler yoluyla değil, **duygusal manipülasyon ve namusa bağlı söylemler** yoluyla gelmiş ve kadının suçluluk ve yükümlülük duygusunu pekiştirmiştir. Bu örnekler, kültürel namus kodları yoluyla radikalleşmenin geleneksel anlamda zorlama gerektirmediğini; itaati sevgi, görev ve ilahi ödüle bağlayan ince duygusal senaryolar, geleneğe başvurma ve ahlakçı dil yoluyla gerçekleşebileceğini göstermektedir.

Weine ve diğerleri (2009), Abbas (2019) ve Abo-Zena & Saif (2021) tarafından gösterildiği üzere, onur temelli motivasyonlar daha geniş **etnik ve dini kolektif kimliklerle** de etkileşime girmektedir. Bu diaspora bağlamlarında, aileler genellikle kuşak uyumsuzluğu, kimlik mücadeleleri ve dışsal damgalama ile boğuşmaktadır. Bazı Somalili aileler için aşırılıkçı ideolojilere katılım yalnızca kişisel bir inanç olarak değil, aynı zamanda İslamofobik ayrımcılık karşısında **inancın ve ulusun onurunu korumanın** bir yolu olarak çerçevelenmiştir. Gençler, hem örtük hem de açık bir şekilde, harekete geçmemenin korkaklık veya ihanet olarak yorumlanabileceği kolektif mağduriyet anlatılarına sosyalleştirildi. Bu durumlarda namus, ailenin ötesine geçerek dini ve etnik topluluğa yayılmakta, direnmek veya misilleme yapmak kolektif bir göreve dönüşmektedir. Çevrimiçi videolardaki, vaazlardaki veya akranlar arası sohbetlerdeki üye kazanma mesajları genellikle bu kültürel onur anlatısından yararlanarak gençlerden İslam'ın "onurunu geri kazanmalarını" veya "halkınızın onurunu savunmalarını" istedi.

Tüm bu vakaların gösterdiği şey**, onur, utanç ve göreve ilişkin kültürel senaryoların** aile yaşamında yerleşik kalmaya devam ettiği ve radikalleşme süreci

üzerinde muazzam bir etkiye **sahip** olduğudur. Bu senaryolar genellikle rasyonel veya ideolojik tartışmaları es geçmekte, bunun yerine erken yaşlardan itibaren içselleştirilen **duygusal zorunluluklar** olarak işlev görmektedir. Şiddet çağrısı siyasi bir tercih olarak değil**, kişinin akrabalarına, kültürüne veya inancına karşı ahlaki bir yükümlülük** olarak anlaşılmaktadır. Bu durum ayrılma çabalarını derinden zorlaştırmaktadır çünkü aşırılık yanlısı ideolojiyi terk etmenin kişinin ailesine veya toplumuna saygısızlık olarak görülebileceği anlamına gelmektedir. Bu dinamiğe yakalanan bireyler sadece ideolojik olarak bağlı değil, aynı zamanda ahlaki olarak da birbirine dolanmış durumdadır.

Sonuç olarak, kültürel normların ve namusa dayalı yükümlülüklerin radikalleşme üzerindeki etkisi kimlik, ahlak ve ailevi beklentilerin kesişimini vurgulamaktadır. Bu vakalarda radikalleşme sadece siyasi değil, aynı zamanda son derece kişiseldir. Duygusal bağlar, miras alınan anlatılar ve şiddeti erdem, itaati de onur olarak çerçeveleyen sosyal senaryolar tarafından şekillendirilir. Bu karmaşıklığın farkına varmak kültürel olarak bilgilendirilmiş karşı-radikalleşme programları geliştirmek için çok önemlidir. Bu programlar ideolojinin ötesine geçmeli ve radikalleşmiş aileler ve topluluklar içinde işleyen **onur ve utancın ahlaki ekonomilerini ortaya çıkarmaya** odaklanmalıdır. Sadece onurun sembolik gücünü ele alarak ve saygınlık ve kimliğe alternatif yollar sunarak, bireylere kültürel veya ailevi kimliklerini feda etmelerini talep etmeden şiddetten bir çıkış yolu sunabiliriz.

Ailelerin Siyasi ve Yapısal Olarak Marjinalleştirilmesi

Terörizm ve radikalleşme çalışmalarında bireysel mağduriyetlere, ideolojik telkinlere ve psikolojik kırılganlıklara büyük önem verilmektedir. Ancak bu mercek genellikle radikalleşmenin kolektif, yapısal boyutlarını, özellikle de **ailelerin ve toplulukların siyasi ve kurumsal olarak marjinalleştirilmesini** gizlemektedir; bu durum sadece bireylerin radikalleşmesine değil, aynı zamanda ailevi veya toplumsal ihanet ve izolasyon hissine de katkıda bulunmaktadır. Aileler kendilerini devlet veya egemen toplum tarafından sistematik olarak hedef alınmış, gözetlenmiş, dışlanmış veya insanlıktan çıkarılmış olarak algıladıklarında, üyelerinin radikalleşmesi yalnızca iç işlev bozukluğundan değil, dış **baskı ve adaletsizliğe bir tepki** olarak ortaya çıkabilir. Bu alt tema, sistemik dışlama, devlet şiddeti ve yapısal İslamofobinin aile ve toplum dinamikleri ile nasıl etkileşime girerek aşırıcılığın algılanan bir direniş,

adalet veya haysiyet restorasyonu biçimi haline geldiği bir bağlam ürettiğini araştırmaktadır.

Bu tema, Birleşik Krallık'ta üyeleri terörle mücadele mevzuatı kapsamında hedef alınan ailelerin deneyimlerine odaklanan nitel bir çalışma olan Guru (2012b) tarafından zengin bir şekilde geliştirilmiştir. Rapor, devletin terörle mücadele aygıtının sadece bireyleri etkilemekle kalmayıp **tüm aileler üzerinde** nasıl **geniş kapsamlı etkilere** sahip olduğunu, korku, damgalanma ve duygusal gerginlik iklimleri yarattığını ortaya koymaktadır. Görüşülen aileler, bir üyenin tutuklanması veya şüphelenilmesi nedeniyle sürekli gözetim altında tutulduklarını, toplum tarafından ayıplandıklarını, ekonomik olarak dışlandıklarını ve ruh sağlıklarının bozulduğunu anlattılar. Bir anne, oğlunun terör şüphelisi olarak etiketlenmesinin kendisini tüm aile kriminalize edilmiş gibi hissettirdiğini anlattı. Bir başka katılımcı, aklandıktan sonra bile kardeşinin davasının "bizi asla gerçekten terk etmediğini - toplumumuzda veya yetkililer tarafından bir daha asla aynı muameleyi görmediğimizi" bildirdi. Bu **kurumsal yabancılaştırma ve toplu cezalandırma** deneyimleri, Müslümanların, özellikle de ırkçı geçmişe sahip olanların yapısal olarak istenmeyen kişiler olduğu algısını pekiştiriyor. Bu tür bağlamlarda, devleti bir düşman ya da baskıcı olarak tasvir eden radikal anlatılar, teolojik ikna nedeniyle değil, **hissedilen bir ötekileştirme deneyimini** dile getirdikleri için verimli bir duygusal zemin bulmaktadır.

Aile genelindeki bu geniş yabancılaşma duygusu Somali-Amerikan Gençliğinde de görülmektedir. Çatışmalardan kaçarak ABD'ye yerleşen birçok Somalili aile, yazarların "ikincil travma" olarak tanımladıkları durumla karşı karşıya kalmıştır - sadece geçmişteki savaştan değil, mülteci yaşamının yapısal zorluklarından, ırksal profillemeden ve ekonomik dışlanmadan da. İşyerinde veya eğitim sisteminde güçsüzlük yaşayan ebeveynler genellikle çocuklarını sistemik ayrımcılıktan koruyamadıklarını hissetmiş, çocuklar da ebeveynlerinin yeni toplumlarında yollarını bulacak kültürel sermayeden yoksun olduklarını düşünmüşlerdir. Bu **nesiller arası yerinden edilme**, Somali-Amerikan topluluklarının artan gözetimiyle birleştiğinde, bazı gençlerin aşırılık yanlısı hareketler tarafından sunulan direniş veya mücadele anlatılarında daha fazla yankı bulduğu bir atmosfere katkıda bulunmuştur (Weine ve ark., 2009). Çalışma, bu gençlerin dini köktencilik nedeniyle değil, **hem kişisel hem de aile kimliklerinin**

sistematik olarak aşağılandığına dair artan bir his nedeniyle ideolojik militanlığa çekildiklerini belirtmektedir. Bir gencin ifade ettiği gibi, "Bize her zaman Amerikalı olmamızı söylüyorlar ama sonra bize ait değilmişiz gibi davranıyorlar. Ben de denemeyi bıraktım."

Yapısal yabancılaşma, Irelend'de görüldüğü gibi **yasal ve prosedürel ayrımcılıkta** da kendini göstermektedir (Ferguson & McAuley, 2020). Kuzey İrlanda vakası, devlet güvenlik güçlerinin aileleri hedef almasının kuşaklar boyu süren mağduriyetleri nasıl derinleştirdiğini ve şiddet içeren misillemeleri nasıl meşrulaştırdığını göstermektedir. Şüpheli IRA üyelerinin aileleri sıklıkla taciz edilmiş, işe alınmamış veya izinsiz baskınlara maruz kalmıştır. Bu durum zamanla **kolektif bir zulüm algısı** yaratmış, aile birimi ideolojik dönüşüm nedeniyle değil, **sistematik polislik ve gözetimin gündelik şiddeti** nedeniyle siyasallaşmış ve radikalleşmiştir. Birçoğu için paramiliter gruplara katılım sadece milliyetçilikle ilgili değil, ailesini savunmak ve tekrarlanan kamusal aşağılama ve sosyal dışlanma karşısında itibarını geri kazanmakla ilgiliydi. Bu vaka çalışmaları, aile radikalleşmesinin, aşırıcılığın uzun vadeli yapısal marjinalleşmeye karşı rasyonel veya ahlaki açıdan haklı bir tepki olarak yorumlandığı, **kurumsal iktidarın yaşanmış deneyimlerinden** ortaya çıkabileceğini ortaya koymaktadır.

Kenya ve Uganda'da da aynı mantık geçerlidir ancak jeopolitik bir bükülme söz konusudur (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019). Katılımcıların çoğu, toplumlarının ve dolayısıyla ailelerinin Kenya ve Uganda devletleri tarafından, özellikle de dini ve etnik hatlar üzerinden nasıl ötekileştirildiğini anlattı. Kıyı Kenya'daki Müslüman aileler ve batı bölgelerindeki Ugandalı aileler sistematik yetersiz yatırım, siyasi dışlanma ve güvenlikleştirilmiş polislikten şikayetçi oldu. Bu deneyimler, aile hayatına nüfuz eden **kolektif** bir **şikayet anlatısı** yarattı. Bu ailelerdeki gençler adaletsizlik, polis şiddeti ve topluluk haklarının erozyona uğraması hikayeleriyle büyüdü. Bu bağlamda, El-Şebab veya Müttefik Demokratik Güçler gibi militan gruplara yönelmek aileye ihanet olarak değil, ailesel ve toplumsal sadakatin bir uzantısı olarak görülmüştür. Böylece aile sadece bir mağduriyet alanı değil, aynı zamanda şiddeti ortak siyasi hafıza yoluyla meşrulaştıran **bir aktarım aracı** haline geliyor.

Avrupa ve Güney Asya'daki Müslüman aileleri kapsayan çeşitli vaka çalışmalarında görüldüğü üzere, yapısal ötekileştirme **dini ayrımcılıkla** da

kesişmektedir. Müslüman kadınlar, devletin terörizme ilişkin söyleminin -genellikle cinsiyetçi ve ırksal- kendilerini sadece başörtüsü taktıkları, mezhepler arası evlilik yaptıkları veya siyasi görüşlerini ifade ettikleri için zan altında hissetmelerine neden olduğunu anlatmıştır (BHATTACHARYA, 2020; Parvez & Hastings, 2022; Thijssen vd., 2023). Bazı durumlarda aile üyeleri, **dini vecibelerini yerine getirmelerinin bizzat suç teşkil** ettiğini ve dindarlık ile radikalizm arasındaki sınırın devlet paranoyası tarafından silindiğini hissetmeye başlamıştır. Bu tür hanelerde büyüyen genç kadınlar için, bu gözetim ve dışlanma anlatısı kimliklerinin bir parçası olarak içselleştirildi ve onları, inançlarının ve kadınlıklarının yükümlülükler olarak değil, güç ve saflık kaynakları olarak çerçevelendiği **radikal ağların sunduğu dayanışmaya** daha duyarlı hale getirdi.

Dahası, **aile ağlarının kriminalize** edilmesi, devlet politikalarının istemeden radikalleşmeyi teşvik ettiği bir başka mekanizmadır. Hizbullah'ın Lübnan'daki operasyonlarının incelenmesi, devlet baskısının ailesel radikalleşmeyi nasıl katalize ettiğini ortaya koymaktadır (Schbley, 2000). Ailenin bir üyesi hapse atıldığında ya da öldürüldüğünde, tüm akraba grubu duygusal ve maddi olarak etkilenir. Zaten yoksulluk ve siyasi dışlanma ile mücadele eden bu aileler genellikle destek sistemlerinden yoksun kalır ve **kederleri hızla siyasileşir**. Hizbullah ve diğer militan gruplar bu boşluğu maddi yardım, şehitlik onuru ve toplum tarafından tanınma sağlayarak doldurmaktadır. Bu gibi durumlarda **devletin yapısal ihmali, radikal aktörlerin eleman kazanma kapasitesini doğrudan kolaylaştırmakta** ve onları aile biriminin meşru koruyucuları gibi göstermektedir.

Tüm bu örneklerde ortak bir nokta var: Devlet ya da toplum aileye şüpheli, tehdit ya da yabancı bir beden muamelesi yaptığında, aile haysiyet, adalet ya da intikam vaat eden ideolojilere karşı daha savunmasız hale geliyor. Bu bağlamlarda radikalleşme aileye ihanet değildir; genellikle **devlete karşı aileye sadakat** eylemidir. Radikal aktörün izole bir aşırılık yanlısı olarak değil, bir aile savunucusu olarak yeniden çerçevelendirilmesi, terörizmin psikolojisini ve sosyolojisini anlama şeklimizi değiştirir. Aynı zamanda radikalleşmeyle mücadele stratejilerinin de yeniden düşünülmesini gerektirmektedir. Aileleri damgalayan, gözetleyen veya izole eden çabalar genellikle çözmeye çalıştıkları sıkıntıları derinleştirir. Bunun yerine, politikalar, aileleri yalnızca risk birimleri olarak değil, barışın inşasında potansiyel ortaklar olarak kabul ederek**, toplum katılımı, onarıcı adalet ve yapısal kapsayıcılık** tarafından yönlendirilmelidir.

Bu nedenle, siyasi ve yapısal marjinalleşme sadece soyut şikayetler yaratmaz**; aileler içinde sadakat, direniş ve kimliğin anlamını** yeniden yapılandırır. Aileler sistematik olarak dışlandığında veya kriminalize edildiğinde, üyeleri radikal eylemi aile sevgisinin ve toplumsal savunmanın bir uzantısı olarak görmeye başlayabilir. Bu dinamik, şiddete varan aşırıcılıkla mücadelede bütüncül bir yaklaşıma olan ihtiyacın altını çizmektedir; bu yaklaşım, ailelerin devleti nasıl deneyimlediğini şekillendiren siyasi, ekonomik ve sosyal koşulları ele almaktadır. Radikalleşmeye giden yapısal yolları ancak kurumlar ve marjinalleştirilmiş topluluklar arasındaki güveni yeniden tesis ederek bozmayı umabiliriz.

Aile İçinde İdeolojik Sosyalleşme ve Endoktrinasyon

Bireylerin aşırılık yanlısı inançları benimsedikleri birçok yol arasında en biçimlendirici ve en köklü olanlardan biri **aile içindeki ideolojik sosyalleşmedir**. Dışarıdan adam toplama ya da internet üzerinden radikalleşmenin aksine, bu süreç evin samimi, duygusal olarak yüklü ortamında gerçekleşir - tipik olarak sevgi, bağımlılık ve güven ile karakterize edilen bir ortam. Bu durum ailesel ideolojik sosyalleşmeyi hem özellikle güçlü hem de karşı radikalleşme çabalarına karşı son derece dirençli hale getirmektedir. Siyasi, dini veya kültürel ideolojilerin mutlak doğrular olarak sunulduğu ailelerde -özellikle de katı otorite yapıları tarafından pekiştirildiklerinde- radikal inançlar genellikle bilinçli olarak seçilmeden önce öğrenilir. Bu tür ortamlarda yetişen çocuklar radikalleşmeyi bir geçiş olarak değil, **dünya görüşünün doğal bir mirası** olarak deneyimleyebilir ve bu da onları gelecekte şiddet içeren aşırıcılığa katılmaya karşı daha savunmasız hale getirebilir. Bu çalışmada incelenen literatür, aile içindeki ideolojik telkinlerin farklı bağlamlarda aşırılıkçı yönelimlerin gelişimine nasıl katkıda bulunduğuna dair ilgi çekici ve çeşitli örnekler sunmaktadır.

Bu olguyu vurgulayan birincil vaka, egemen vatandaşlardan esinlenen şiddete karışan bir baba ve oğlun ABD merkezli çalışmasıdır (Carson vd., 2019). Joseph Kane, kendisini evde eğiten ve alternatif bakış açılarına erişimini kısıtlayan babası Jerry Kane tarafından tecrit edilerek büyütülmüştür. Babanın komplo teorileri, Hristiyan Kimliği inançları ve kolluk kuvvetleri karşıtı söylemlere dayanan derin hükümet karşıtı ideolojisi, öğretim, rol modelleme ve duygusal bağımlılığın bir kombinasyonu yoluyla aktarıldı. Sonuç, Joseph'in devleti sadece gayrimeşru değil kötü şiddeti de haklı bir direniş biçimi olarak görmeye başladığı kapalı bir sosyal

dünya oldu. Baba-oğul bağının duygusal yoğunluğu bu inançları daha da pekiştirerek Joseph'in radikalizmini sadece ideolojinin değil, **ahlaki mutlakiyetçilikle kaynaşmış ailevi sadakatin** bir ürünü haline getirdi. Bu bağlamda, aşırılık sapkın değil normatifti; evde öğrenilen değerlerin bir devamıydı.

Bu örüntü Boston Maratonu bombacıları ile diğer yalnız aktörlerde de yankılanmıştır (Regan, 2024). Tamerlan Tsarnaev'in ideolojik yolculuğu, onu komplocu düşünceyle ve İslam'ın aşırılıkçı yorumlarıyla tanıştıran annesi Zubeidat tarafından önemli ölçüde şekillendirilmiştir. Zubeidat'ın oğullarını radikal içerikler tüketmeye teşvik ettiği ve onları Batı'yı özünde yozlaşmış ve İslam'a düşman olarak gösteren tartışmalara dahil ettiği bildirilmektedir. Zubeidat tarafından verilen ideolojik mesajlar, anne şefkatinin merceğinden süzülerek daha büyük bir ağırlık ve algılanan özgünlük kazandırıldı. Daha sonra Tamerlan kendisi de radikalleştirici bir ajan haline geldi ve küçük kardeşi Dzhokhar'ı da aynı şekilde - paylaşılan medya, ahlaki eğitim ve duygusal otorite yoluyla - etkiledi. Bu nesiller arası ve kardeş temelli sosyalleşme, **ailenin radikalleşmenin hem tohum yatağı hem de güçlendiricisi olarak** nasıl **hareket edebileceğini** vurgulamaktadır; inançlar tekrarlanan maruz kalma, duygusal pekiştirme ve karşı anlatıların yokluğu yoluyla katılaşmaktadır.

Aile içindeki ideolojik sosyalleşme her zaman açıkça militan değildir; çoğu durumda, eleştirel düşünceye veya muhalefete çok az yer bırakan **yoğun dindarlık veya kültürel dogmatizm** ile başlar. Araştırmacılar (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019) daha sonra El-Şebab veya ADF gibi gruplara katılan birçok kişinin dinin katı bir şekilde uygulandığı ve sorgulanmadığı hanelerde yetiştiğini tespit etmiştir. Bu aileler genellikle açık tartışmayı caydırmış ve dini otoriteye mutlak itaati vurgulamıştır. Bu tür ortamlarda yetişen gençler, doğrudan aşırılık yanlısı öğretiler nedeniyle değil, ikili düşünmeyi normalleştiren **katı bilişsel çerçeveler** -doğruya karşı yanlış, bize karşı onlar, iyiye karşı kötü- nedeniyle gelecekte radikalleşmeye hazır hale gelmiştir. Medreselerde, hapishanelerde veya çevrimiçi ortamlarda İslam'ın radikal yorumlarına maruz kalan bu bireyler, zaten daha yüksek otoriteye ve ahlaki mutlakiyetçiliğe boyun eğmek üzere eğitildiklerinden, ideolojik olarak sorunsuz bir geçiş yaşamışlardır. Burada ailenin rolü aşırıcılığı aktarmak değil, zihni sorgulamadan kabul etmeye hazırlamaktır.

Otorite ve etki yoluyla telkin kavramı Endonezya ve Güneydoğu Asya örneğinde de merkezi bir öneme sahiptir (Resnyansky vd., 2022; Santhana Dass,

2021; Sila & Fealy, 2022; Sumpter vd., 2021) . Bu örnekte, çocuklar da dahil olmak üzere tüm aileler koordineli intihar saldırıları gerçekleştirmek üzere ideolojik olarak yetiştirilmiştir. Hem ruhani hem de ailevi lider olarak hareket eden baba figürü, eşini ve çocuklarını uzun bir süre boyunca şiddet içeren Selefi-Cihatçı öğretilere maruz bırakmıştır. Bu, IŞİD propaganda videolarını izlemeyi, özel çalışma çevrelerine (halaqahs) katılmayı ve şehitliği manevi ve ailevi bir istek olarak tartışmayı içeriyordu. Anne de hane içinde bu anlatıların pekiştirilmesinde rol oynamıştır. Söz konusu çocukların 9 ila 18 yaşları arasında olması, gençlerin en güvendikleri ilişki çevrelerinden gelen ideolojik şartlandırmalara karşı savunmasız olduklarının altını çizmektedir. Bu vaka ideolojik inanç ve aile sevgisi arasındaki çizgiyi bulanıklaştırmaktadır: **aileye sadık olmak cihadı benimsemek anlamına gelmekte** ve bunu reddetmek duygusal ihanet veya manevi başarısızlık olarak yorumlanabilmektedir.

Bazı durumlarda, aile temelli ideolojik sosyalleşme **evlilik ve romantik birlikteliklerle** kesişmektedir. Çalışma, kadınların aşırılık yanlısı ideolojileri benimsemiş eşlerle yakın ilişkiler yoluyla radikalleştiği vakaları belgelemektedir. Bu hanelerde ideolojik mesajlar dini talimatlar, romantik yükümlülükler ve paylaşılan ritüeller aracılığıyla iletilmiştir (Parvez ve Hastings, 2022; Thijssen vd., 2023). Bir katılımcı, kocasının kendisini şehitliği yücelten videolar izlemeye, dini izolasyona (hicret) katılmaya ve nihayetinde cihadı finansal ve lojistik olarak desteklemeye teşvik ettiğini anlatmıştır. Bu sosyalleşme biçimi güç yoluyla değil, **duygusal yakınlık ve manevi bağımlılık** yoluyla zorlayıcıdır. Kadınlar, genellikle ahlaki açıdan üstün veya ruhen aydınlanmış olarak görülen kocaları tarafından yönlendirilmekten "seçilmiş" ve "onurlandırılmış" hissettiklerini anlatmışlardır. Bu vakalarda radikal ideoloji aile içi sevgi, güven ve itaat yapısına gömülü hale gelmiş, bu da ailenin temel yapısını bozmadan ideolojik geri çekilmeyi zorlaştırmıştır.

Diaspora bağlamlarında, ideolojik sosyalleşme genellikle yabancılaşma veya kültürel yerinden edilme deneyimleriyle birlikte gerçekleşir. Somali-Amerikalı ebeveynlerin çoğu aşırılığı benimsememiş olsa da, bazıları **kin, ahlaki istisnacılık ve Batı kültürüne şüpheyle yaklaşan kolektif bir kimlik** aktarmıştır (Weine vd., 2009). Ev sahibi ülkede kimlik mücadelesi veren çocuklar için bu mesajlar koruyucu gerçek olarak içselleştirilebilir. Bazı katılımcılar "gerçek İslam'ın" Amerikan kültürüyle bağdaşmadığının ve bu dünyada çekilen acıların öbür dünyada ödüllendirileceğinin öğretildiğini anlatmıştır. Bu gençler daha sonra internette radikal

vaizlerle veya cihatçı ideolojiyi benimseyen akran gruplarıyla karşılaştıklarında, bu görüşleri evde öğrendiklerinin uzantısı olarak kabul etmeye ideolojik olarak zaten hazırdılar. Bu durum, aileler şiddeti doğrudan teşvik etmese bile**, ideolojik çerçevelerinin içe kapanıklığı, ahlaki hiyerarşiyi ve kültürel geri çekilmeyi pekiştirerek radikalleşmeye zemin hazırlayabileceğini** göstermektedir.

Daha da önemlisi, aile temelli bu sosyalleşme ve telkin süreçleri genellikle bilinçli farkındalığın yüzeyinin altında işlemektedir. İdeolojik olarak katı evlerde büyüyen çocuklar, alternatiflere hiç maruz kalmadıkları için inançlarını asla "radikal" olarak deneyimlemeyebilirler. Mutlakçılığın bu şekilde normalleştirilmesi, özellikle kimlik oluşumunun en değişken olduğu ergenlik ve erken yetişkinlik dönemlerinde, onları aşırılık yanlılarının saflarına katılmaya karşı savunmasız hale getirir. Dahası**, aileye duyulan duygusal sadakat**, bireyler çelişkili görüşlerle karşılaşmaya başladıklarında bile bu inançlara meydan okumayı veya bu inançları reddetmeyi zorlaştırır. İdeolojiden kopuş, sadece bir inanca değil, aynı zamanda bir ebeveyne, kardeşe veya eşe ihanet gibi hissedilebilir.

Aile içinde gerçekleşen ideolojik sosyalleşme ve telkinin radikalleşmenin en güçlü ve en az kabul gören etkenlerinden biri olduğu söylenebilir. İster doğrudan öğretim, ister duygusal modelleme ya da samimi zorlama yoluyla olsun, aileler aşırılık yanlısı anlatıları hem tanıdık hem de cazip kılan bilişsel, ahlaki ve manevi çerçeveleri şekillendirebilir. Dışarıdan devşirmenin aksine, ailesel telkin duygusal güven ve bağımlılığın ek gücüyle çalışır, bu da onu özellikle dayanıklı ve karşı konulması zor hale getirir. Bu nedenle önleme çabaları aileleri sadece radikalleşmeye karşı paydaşlar olarak değil, aynı zamanda -zaman zaman- **radikal ideolojinin birincil kaynakları** olarak da tanımalıdır. Bu da ailelerin inanç sistemlerini eleştirel bir şekilde incelemelerine yardımcı olabilecek, açık diyaloğu destekleyebilecek ve otoriter ve dışlayıcı anlatılara alternatifler sunabilecek incelikli müdahaleler gerektirmektedir. Bu tür stratejiler olmaksızın ev; sevgi, gelenek ve manevi rehberlik perdesinin arkasına gizlenen ideolojik radikalleşmenin en aşılmaz alanlarından biri olmaya devam edecektir.

5.3 Terörle Mücadele ve Radikalleşmeden Uzaklaştırmada Ailenin Rolü

Bağlantıyı Kesme ve Radikalleşmeden Uzaklaşma için Bir Katalizör Olarak Aile

Aileler sıklıkla radikalleşmeye giden yollara dahil edilirken, aynı derecede ikna edici bir kanıtlar bütünü de ailelerin **ayrılma ve rad**ikalleşmenin **katalizörleri** olarak rollerinin altını çizmektedir. Aileler -özellikle eşler, ebeveynler ve kardeşler- genellikle bir bireyin hayatındaki en yakın ve duygusal olarak en çok yankı uyandıran figürlerdir. Radikalleşmiş kişiler ideolojik bağlılıklarını sorgulamaya başladıklarında, aile üyeleri **kimlik dayanakları, duygusal çekicilik kaynakları veya pratik destek aracıları** olarak hizmet edebilir ve bunların hepsi şiddet içeren aşırılıktan ayrılmayı teşvik edebilir. Bu süreç mutlaka ideolojik bir dönüşümü gerektirmez; daha ziyade şiddet içeren davranışların kesintiye uğramasını ve kişisel ilişkilere, bakım sorumluluklarına veya ailevi sadakate gömülü ahlaki değerlere yeniden yönelmeyi içerir. Literatürün yakından okunmasıyla, ailelerin deradikalizasyonda sadece pasif bir rol oynamadıkları, birçok durumda **aşırılık yanlısı ağlardan çıkışı kolaylaştıran ve sürdüren aktif aktörler** oldukları ortaya **çıkmaktadır**.

Bu dinamik en güçlü şekilde *Aile Önemlidir* çalışmasında gösterilmiştir*: İslamcı Radikalleşme Üzerindeki Aile Etkisini Anlamak için Bir Ön Çerçeve* başlıklı çalışmada, aile üyelerinin -özellikle de annelerin ve eşlerin- radikalleşmiş bireyleri şiddet içeren yolları terk etmeye teşvik eden eleştirel sesler olarak hareket ettiği çok sayıda vaka tespit edilmiştir (Scremin, 2023). Birçok mülakatta, Suriye ve Irak'tan geri dönenler, bir aile üyesinin müdahalesini ayrılmalarında **dönüm noktası** olarak belirtmiştir. Örneğin bir katılımcı, eşinin çocuklarının geleceğini düşünmesi için defalarca yalvarmasının, cihatçı katılımın uzun vadeli amacını sorgulamasına nasıl yol açtığını anlattı. Bir başka vakada, bir annenin koşulsuz sevgi ve ilgi ifadesi, özellikle de militan bir grup içinde yaşadığı sömürücü ve insanlıktan çıkarıcı ilişkilerle karşılaştırıldığında, genç bir adamın seçimlerini yeniden değerlendirmesine yol açtı. Bu hikayeler**, duygusal açıdan önemli aile bağlarının**, sevdiklerinden kopmayı erdemli veya ideolojik saflık için gerekli olarak çerçeveleyen **aşırılık yanlısı** ideolojilere nasıl **karşı koyabileceğini** vurgulamaktadır.

Bu müdahaleleri etkili kılan şey sadece duygusal çekim değil, aynı zamanda aile üyelerinin sahip olduğu **ahlaki otorite ve güvenilirliktir**. Devlet aktörleri, dini

liderler veya sosyal hizmet uzmanlarının aksine, aileler radikalleşmiş bireylere genellikle sevgi, görev ve ortak tarih diliyle hitap ederler. *Family Matters*'da görüşülen bir kişinin ifade ettiği gibi: "İmam değildi, polis de değildi, bana ulaşan kız kardeşimdi. Bana tüm bunlardan önce kim olduğumu hatırlattı." (Scremin, 2023). Bu tür kimlik hatırlama, deradikalizasyon süreçlerinde kritik öneme sahiptir. Aileler bireyleri radikalleşme öncesi kimliklerine (oğul, baba, kız kardeş) bağlamaya yardımcı olarak ideolojik saflık veya şehitlik yerine **ilişki ve ilgiye dayanan alternatif bir ahlaki çerçeve** sunar. Bu çağrılar özellikle çocukluk anılarını, paylaşılan fedakarlıkları ya da aşırıcılığa katılımın devam etmesiyle tehdit altında olan uzun vadeli ailevi hayalleri çağrıştırdığında güçlüdür.

*Kenya'daki Cihad'*da yazarlar**, eşlerin ve annelerin sıklıkla** nasıl **araya girerek** erkek akrabalarını El-Şebab gibi gruplardan ayrılmaya ikna ettiklerini belgeliyor. Çarpıcı hikayelerden birinde, oğlunun nerede olduğunu öğrendikten sonra onu El-Şebab kampından almak için tehlikeli bir arazide yolculuk yapan bir anne anlatılıyor. Annenin ısrarı ve oğlunu terk etmeyi reddetmesi - oğlunun aşırılık yanlısı ideolojiyi benimsemiş olmasına rağmen - sonunda oğlunun teslim olmasını sağlamıştır. Bir başka vakada ise bir kadın, kocasının savaşa katılmaya devam etmesini ailesini koruma ve geçindirme görevinin ihlali olarak göstererek onu teslim olmaya ikna etti. Bu örnekler **ailenin ahlaki bir pusula haline geldiği** ve radikalleşmiş bireylere ideolojik balonun dışındaki yükümlülüklerini ve kimliklerini hatırlattığı daha geniş bir modeli yansıtmaktadır. Bu, tüm aile üyelerinin müdahale etmek için donanımlı veya istekli olduğu anlamına gelmez, ancak bağların güçlü olduğu yerlerde, değişim için önemli kaldıraç noktaları olarak hareket edebilirler.

Daha da önemlisi, deradikalizasyon her zaman dramatik yüzleşmelerle tetiklenmez. Pek çok vakada diyalog, bakım ve ilişkilerin sürdürülmesinden **oluşan yavaş ve kümülatif** bir **süreçtir**. Bu nedenle, ailenin rolü ince ama ısrarcı olarak tanımlanmıştır. Bir katılımcı, annesinin inançlarına asla doğrudan meydan okumadığını, ancak onu aile ritüellerine dahil etmeye ve ilgi mesajları göndermeye devam ettiğini anlattı. Zamanla, bu çatışmacı olmayan jestler ona bir zamanlar ailesinden aldığı sıcaklığı ve anlamı hatırlattı (Botha, 2015). Yolsuzluk veya başarısız vaatler nedeniyle militan grupla ilgili içsel hayal kırıklığı başladığında, ailesinin kalıcı varlığı ayrılma için **yumuşak bir iniş alanı** yarattı. Bu incelikli direniş biçimi - sürekli varlık ve koşulsuz sevgi yoluyla - aile üyelerinin ideolojik

argümanlar olmadan da aşırıcılığa karşı koymada **güçlü sessiz aktörler** olabileceğini kanıtlıyor.

Bu tema İslamcı radikalleşme ile sınırlı değildir. Ailenin **insanları militan faaliyetlerden "çekip çıkarmadaki"** rolü de belirgindir (Ferguson & McAuley, 2020). Birçok katılımcı, bir çocuğun doğumunun, bir eşin teşvikinin veya yakın bir aile üyesinin ölümünün, şiddete devam etmenin maliyetini ve anlamını yeniden değerlendirmelerine yol açtığını anlatmıştır. Hem cumhuriyetçi hem de sadık topluluklarda, aile dönüm noktaları düşünme anları yaratmış ve genellikle duygusal krizleri tetikleyerek bağların kopmasına neden olmuştur. "İyi bir baba" veya "iyi bir eş" olma arzusu, paramiliter gruplar tarafından desteklenen erkeklik anlatısına meydan okumuş ve yeni kimliklerin kök salması için alan açmıştır. Bu durum**, kişisel dönüşümün her zaman rasyonel bir karar olmadığını,** genellikle aile bağları tarafından katalize **edilen derin duygusal ve ilişkisel bir değişim olduğunu** vurgulamaktadır.

Tutuklu aşırılık yanlılarının rehabilitasyonu, aile ilişkilerinin yeniden kurulmasıyla önemli ölçüde desteklenmektedir (Thijssen vd., 2023; Topal, 2023). Hapis cezası sırasında ebeveynleri, kardeşleri veya çocuklarıyla temas halinde kalan hapsedilmiş bireyler, tahliye edildikten sonra yeniden bütünleşmek için genellikle daha iyi konumlandırılmışlardır. Bu vakalarda aile, hem bir **izleme organı hem de duygusal süreklilik kaynağı** olarak hizmet etmiş ve radikal bir gruptan ayrılmayla ilişkili yönelim bozukluğu ve damgalanmayı tamponlamaya yardımcı olmuştur. İstikrarlı ve kabul edici bir ailenin varlığının yeniden suç işleme olasılığını önemli ölçüde azalttığı bulunmuştur. Bu bulgular, ailelerin sadece önleyici aktörler olarak değil, aynı zamanda ideolojik ağların artık sunamayacağı duygusal bir çapa sağlayarak, **çıkış sonrası yaşamda sürekli destek sistemleri** olarak dahil edilmesinin önemine işaret etmektedir.

Ancak bu rolün zorlukları da yok değildir. Çeşitli çalışmalarda belirtildiği gibi, ailelerin kendileri travmatize olabilir, damgalanabilir veya bir üyenin radikalleşmesi nedeniyle parçalanabilir. Bazı durumlarda aileler, radikalleşen bir akrabalarıyla ilgilenmenin şüphe çekeceğinden ya da yasal sonuçlar doğuracağından korkmaktadır. Diğerlerinde ise aile üyeleri etkili bir şekilde müdahale edecek güven ya da bilgiye sahip değildir. Bununla birlikte, güven, iletişim ve duygusal bağların sağlam olduğu durumlarda aileler, ideolojiyi aşan çağrılar yoluyla şiddet döngüsünü kesintiye uğratmak için benzersiz bir konuma sahip olan **devlet dışı karşı-**

radikalleşme aktörleri olarak hareket edebilir (Abbas, 2019; Ahdash, 2023; Guru, 2012b, 2012a; Sila & Fealy, 2022; Topal, 2023).

Dolayısıyla aileler -özellikle de ebeveynler, eşler ve kardeşler gibi yakın akrabalar- deradikalizasyon sürecinde merkezi bir rol oynamaktadır. Ailelerin etkisi siyasi otorite ya da kurumsal güce değil**, duygusal güvenilirlik, ortak hafıza ve ahlaki çekiciliğe** dayanır. Aileler, ısrarlı diyalog, bakım eylemleri ve kimlik onaylama yoluyla, radikalleşmiş bireylerin sevgi, yükümlülük ve ilişkisel aidiyete dayanan alternatif yolları yeniden keşfetmelerine yardımcı olabilir. Aile, radikalleşmeden uzaklaşma sürecinin dışında kalmak yerine, genellikle duygusal ve ahlaki çekirdeğinde yer alır. Politika yapıcılar ve uygulayıcılar, bu süreçte desteklenmelerini, korunmalarını ve saygı görmelerini sağlarken, **akrabaları** bu kapasitede hizmet vermeleri için **donatan ve güçlendiren** aile merkezli programlara yatırım yapmakla iyi yapacaktır.

Önleme ve Barış İnşasının Aracıları Olarak Anneler ve Kadınlar

Erkekleri genellikle hem radikalleşmenin hem de terörle mücadelenin merkezinde konumlandıran baskın anlatılar arasında**, annelerin ve kadınların** rolü**, samimi bilgileri, duygusal etkileri ve bakıcı rollerinin** onları şiddet içeren aşırıcılığın önlenmesi ve tersine çevrilmesinde hayati aktörler haline getirdiğine dair artan kanıtlara rağmen, tarihsel olarak hafife alınmıştır. Aile biriminin içine gömülü aktörler olarak -genellikle kimliği şekillendirmek, ahlaki gelişimi denetlemek ve duygusal bağları sürdürmekten sorumlu olan- anneler ve kadınlar, **radikal yörüngeleri kesintiye uğratmak ve hem mikro hem de topluluk düzeylerinde barışın inşasını kolaylaştırmak** için benzersiz bir konuma sahiptir. Pasif kurbanlar ya da marjinal gözlemciler olmak yerine, kadınlar -özellikle de anne, eş ve kız kardeş rollerinde- terörle mücadele ve radikalleşmeden arındırma stratejilerinin temel direkleri olarak tanınmayı hak eden bakım, direniş ve müzakere pratiklerine aktif olarak katılmaktadırlar.

Bu konunun en açık ifadelerinden biri Endonezya'da Sumpter diğerleri (2021) ve) veSila & Fealy (2022tarafından sunulmuştur. Bu çalışmada, annelerin yalnızca bakıcı olarak değil, aynı zamanda **ideolojik bekçiler ve ahlaki eğitmenler** olarak da hareket ettiği görülmüştür. Dini bilgi, duygusal rehberlik ve sosyal normların aktarılması yoluyla anneler, çocuklarının şiddete veya barışa yönelmesini önemli ölçüde etkilemiştir. Bazı radikalleşmiş kadınlar ataerkil aile sistemleri içinde

ideolojik olarak yetiştirilirken, diğerleri aşırılık yanlısı anlatılara aktif olarak direnmiş ve bunları evde yapısöküme uğratmak için çalışmıştır. Çalışma özellikle, **annelerin kızları üzerindeki aşırıcı etkilere karşı koymak için müdahale ettiği**, ataerkil otoriteye meydan okuduğu ve dini anlatıları merhamet, sabır ve adaleti vurgulayacak şekilde yeniden ele aldığı örnekleri vurgulamaktadır. Bu kadınlar, İslam'ın militan yorumlarına karşı alternatif etik çerçeveler sunmak için hem annelik otoritelerini hem de manevi güvenilirliklerini kullanmışlardır.

Bu proaktif anne rolü, Thijssen ve diğerleri (2023)., Cherney (2021), Guru (2012b) ve Avrupa'daki Yaşam için Anneler ağını inceleyen Abbas (2019) tarafından da benzer şekilde vurgulanmaktadır Bu kadınlar, oğulları ve kızları radikalleşen ve çoğu durumda IŞİD'e katılmak için seyahat eden kadınlardır. Bu anneler utanç ya da sessizliğe boyun eğmek yerine örgütlenmiş, kendilerini eğitmiş ve radikalleşmeye **karşı ailevi içgörü, duygusal iyileşme ve yeniden entegrasyon desteğini içeren** sistemik tepkileri savunmuşlardır. Çalışma, annelerin, kolluk kuvvetleri veya kurumsal aktörlerin aksine, erken müdahale etmek veya ayrılmayı sürdürmek için gereken **duygusal yakınlığa ve güvene** sahip olduğunu ortaya koymaktadır. İnce davranış değişikliklerini fark edebilir, şifreli dili çözebilir ve şiddete göz yummadan sevgi sunabilirler. Bu müdahaleler her zaman dramatik değildir; bazen ısrarlı mesajlar, paylaşılan anıların hatırlatılması veya ilişkisel sadakate yönelik çağrılar şeklinde olabilir. Birçok vakada anneler, şüphe veya korku anlarında çocuklarının kendilerini arayarak veya mesaj atarak duygusal destek istediklerini bildirmişlerdir. Bu durum, bireyler son derece radikal ideolojileri benimsemiş olsalar bile, **annelik bağlarının duygusal olarak belirgin kaldığını** göstermektedir.

Kenya ve Uganda'da, anneler ve eşler yine aşırıcı etkiye karşı koymada kritik aktörler olarak tanımlanmaktadır (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019). Birçok anlatıda, anneler oğullarını El-Şebab kamplarından almak için kişisel güvenliklerini riske atmış veya askere alma görevlilerinin çocuklarıyla konuşmasına izin vermemiştir. Çalışma, bu topluluklardaki kadınların genellikle **gayriresmi gözetim ağları** oluşturduklarını, bilgi paylaştıklarını ve çocuklarını radikal etkilerden koruma çabalarını koordine ettiklerini belirtiyor. Bu kadınların rolünü kurumsal çabalardan ayıran şey, sahip oldukları **derin yerel bilgi ve ilişkisel bağlılıktır**. Bu kadınlar sadece güvenlik çerçevesindeki aktörler değildir; onlar toplumun refahının, kültürünün ve aile bütünlüğünün koruyucularıdır. Yaptıkları iş cezalandırmadan ziyade **kontrol altına alma, bakım ve kefaretle** ilgilidir. Dahası, genellikle ev

ortamları ve gayriresmi dini toplantılar gibi devlet aktörlerinin erişemediği alanlarda faaliyet gösterirler, bu da onlara erken önlemede stratejik bir avantaj sağlar.

Scremin (2023), Avrupalı geri dönenler bağlamında**, eşlerin ve annelerin yeniden entegrasyonu desteklemede** nasıl **önemli bir rol oynadıklarını** belgelemektedir. Kadınlar geri dönenleri karşılamakla kalmamış, bürokratik sistemlerde yollarını bulmalarına, sosyal bağlarını yeniden kurmalarına ve psikolojik travmalarını atlatmalarına yardımcı olmuşlardır. Bazı durumlarda, eşlerin kendileri de daha önce radikalleşmişti ve eşlerinin ideolojik yolculuğuyla empati kurmak için benzersiz bir donanıma sahiplerdi. Bu kadınlar duyguların dengelenmesinde, pratik davranışların teşvik edilmesinde ve toplumun şüphelerinin azaltılmasında **sessiz ama sürekli bir rol** oynamıştır. Katkıları çoğu zaman resmi programlar tarafından fark edilmemiş olsa da, bu çalışma, çıkış sonrası şiddetsizliğin sürdürülmesi için devam eden varlıkları çok önemli olan "duygusal vaka çalışanları" olarak görülmeleri gerektiğini savunmaktadır.

Özellikle, kadınların önleme konusundaki potansiyeli yakın aile ilişkileriyle sınırlı değildir. Kadınların, özellikle ailelerin terörle mücadele operasyonları nedeniyle travmatize olduğu bağlamlarda, **toplum düzeyinde barış inşası girişimlerinde** liderlik rolleri üstlendikleri görülmektedir (Guru, 2012b, 2012a). Bazı durumlarda, gözaltına alınan veya şüpheli kişilerin anneleri **alternatif adaletin savunucuları** olmuş, yargısız şiddete karşı konuşurken aynı zamanda aşırılık yanlısı ideolojileri de kınamışlardır. Hem devlet istismarını hem de şiddet yanlısı aşırıcılığı eleştiren bu ikili konum, kadınlara birden fazla kitleye seslenebilecekleri **inandırıcı bir ahlaki duruş** kazandırmaktadır. Savunuculukları her zaman ideolojik veya akademik terimlerle değil, dini ve siyasi bölünmelerin ötesinde yankı **bulan insani ve anaç bir dille** çerçevelenmiştir.

Elbette annelerin ve kadınların radikalleşmeyle mücadeledeki etkinliği otomatik değildir. Birçok çalışma ataerkil normların ve içselleştirilmiş toplumsal cinsiyet hiyerarşilerinin **kadınların eylemliliğini sınırlayabileceğini** belirtmektedir. Kadınların kendilerinin radikalleştiği ya da cezalandırılmaktan korktukları durumlarda, sessiz kalabilir ya da suç ortağı olabilirler. Diğerleri, özellikle kadınların karar alma alanlarından dışlandığı toplumlarda, bilgiye veya kurumsal desteğe erişimden yoksun olabilir. Bununla birlikte, kadınlar desteklendiğinde -eğitim, güçlendirme ve tanınma yoluyla- rolleri dönüştürücü olabilir. Radikalleşen birey ile

daha geniş toplum arasındaki duygusal ve ideolojik uçurumu kapatarak hem kişisel hem de toplumsal açıdan **onarıcı** bir ayrılma **modeli** sunabilirler.

Radikalleşmeyi düzeltmek için kadınlara aşırı beklentiler yüklemenin riskleri de vardır. Terörle mücadeleye yönelik feminist eleştirilerin de belirttiği gibi, kadınları -özellikle anneleri- aşırıcılığı tespit etmek ve önlemekten sorumlu olarak konumlandırmak **haksız gözetim, suçlama, veya kooptasyona** yol açabilir. Bu nedenle programlar, kadınların devletin araçları olarak değil, **barışın inşasında** görüşlerine saygı duyulan ve ihtiyaçları karşılanan **özerk ortaklar** olarak görülmesini sağlamalıdır. Kadınları tepkilerden korumak, onlara psikolojik destek sağlamak ve **seslerinin sadece politikayı uygulamak yerine politikayı bilgilendirdiği alanlar yaratmak** için çaba gösterilmelidir.

Dolayısıyla, annelerin ve kadınların terörle mücadele ve radikalleşmenin önlenmesindeki rolü tesadüfi değil, temeldir. Duygusal zekaları, ahlaki otoriteleri ve ilişkisel emekleri sayesinde kadınlar önleme ve iyileştirmenin ön saflarında yer alırlar. İster bir çocuğun gidişatına müdahale etsinler, ister bir eşin ayrılmasına yardımcı olsunlar ya da toplumsal tepkileri organize etsinler, katkıları evin ötesine, daha geniş barış inşası ve dayanıklılık yapılarına uzanır. Potansiyellerinden tam olarak faydalanabilmek için radikalleşmeyle mücadele çabaları **cinsiyet ayrımı gözetmeyen modellerin ötesine** geçmeli ve kadınların getirdiği etki, bakım ve ahlaki otoritenin cinsiyete dayalı boyutlarını tanımalıdır. Kadınları barış aktörleri olarak desteklemek, radikalleşme riski altındaki kişilerin hayatlarındaki duygusal olarak en bağlı, sosyal olarak en güvenilir ve ahlaki olarak en inandırıcı figürlerden bazılarını güçlendirmek anlamına gelir.

Tahliye Sonrası Yeniden Entegrasyon ve İzleme Sürecinde Aile

Eski şiddet yanlısı aşırılık yanlılarının cezaevinden tahliyesi veya yabancı savaş alanlarından dönüşü, terörle mücadele politikasının yaşam döngüsündeki en karmaşık zorluklardan birini ortaya çıkarır: **yeniden entegrasyon ve tahliye sonrası izleme**. Bu aşamanın merkezinde, genellikle destek, gözetim ve sosyal yeniden oryantasyonun fiili ön cephesi haline gelen aile yer alır. Aileler salıverilen kişiye fiziksel, duygusal ve ilişkisel olarak benzersiz bir yakınlık sunar ve bu nedenle radikalleşme sonrası davranışın şekillenmesinde kritik bir rol oynar. İster barınma, duygusal düzenleme, toplumsal arabuluculuk, ister gayri resmi gözetim sağlasın, aileler devlet yapıları ile kişisel rehabilitasyon arasındaki boşluğu doldurmada çok

önemlidir. Ancak, ailelerin katılımı riskler, sınırlamalar veya ahlaki gerilimlerden yoksun değildir. Bu tematik analizde incelenen literatürün de ortaya koyduğu gibi, ailenin yeniden entegrasyondaki rolü hem **muazzam bir potansiyele hem de karmaşık kırılganlıklara** sahiptir.

Aile, tahliye sonrası destek için "sessiz bir altyapı" olarak sunulmaktadır. Cherney (2021), şartlı tahliye memurlarının, sosyal hizmet uzmanlarının ve psikologların bireyin tutumlarını, günlük davranışlarını ve yeniden entegrasyon yörüngesini izlemek için sıklıkla ailelere - dolaylı veya açık bir şekilde - güvendiklerini vurgulamaktadır. Aile üyeleri genellikle birincil duygusal muhataplar haline gelir ve tahliye edilen kişinin utanç, hayal kırıklığı ve sosyal reddedilme korkusu gibi karmaşık duyguların üstesinden gelmesine yardımcı olur. Raporda alıntılanan bir şartlı tahliye memuru, "Bir program sunabiliriz, ancak aile çıpası yoksa, kum üzerine inşa ediyoruz demektir" diyor. Bu "çapa" hem ahlaki bir pusula hem de duygusal bir düzenleyici olarak işlev görür ve şüphe veya ayartma anlarında istikrar sağlar. Serbest bırakılan bireyin aşırılıktan uzaklaşıp uzaklaşmayacağı genellikle **aile desteğinin kalitesine** ve ailenin gizliliğe veya nüksetmeye izin vermeden güveni sürdürme becerisine bağlıdır.

Ancak aynı çalışma, **tüm ailelerin** tahliye sonrası izleme sürecine **katılma konusunda eşit derecede yetenekli veya istekli olmadığını** ortaya koymaktadır. Ailelerin kendilerinin radikal ideolojilere dahil oldukları ya da yakınlarının davalarına sempati duydukları durumlarda, destek genellikle devam eden ideolojik izolasyona dönüşmüştür. Bir örnekte, bir şartlı tahliye mahkumunun babası da aşırılık yanlısı sempatileri nedeniyle gözetim altındaydı ve oğluna barınma imkanı sağlamış ancak oğlunu ayrılma oturumlarına katılmaktan caydırmıştı. Bu tür örnekler **aile katılımının iki ucu keskin doğasını** ortaya koymaktadır: yakınlık destek sunarken, aynı zamanda bireyleri dış denetimden koruyabilir veya önceki bağlılıkları pekiştirebilir. Bu bulgu, **aileyi** yeniden entegrasyon ortağı olarak dahil etmeden önce **ailenin ideolojik iklimini değerlendirmenin** gerekliliğinin altını çizmektedir.

Bir başka zorluk da, özellikle radikalleşme sürecinde hiçbir rolleri olmadığı halde yine de iyileşmeyi kolaylaştırmalarının beklendiği durumlarda **ailelere yüklenen manevi yüktür**. Çünkü eski radikallerin aileleri genellikle hem kendi toplumları hem de devlet tarafından damgalanmaktadır (Guru, 2012b; Topal, 2023). Gözetim, kamuoyu şüphesi ve itibar zedelenmesi yaşayabilirler - bunların hepsi yeniden entegrasyonun duygusal ve psikolojik bedelini artırır (Topal, 2023). Bir

araştırmadaki katılımcılardan biri, oğulları Suriye'den döndükten sonra, görünürde ayrılmasına rağmen komşularının ailelerinden nasıl uzak durmaya başladığını anlatmıştır (Guru, 2012b). Bu sosyal izolasyon, ailenin tahliye sonrası sağlıklı bir ortamı sürdürmesini zorlaştırmış, gerginliğin ve duygusal dalgalanmanın artmasına katkıda bulunmuştur. Burada, **ailenin sosyal olarak yeniden bütünleşmesi**, bireyin etkili bir şekilde yeniden bütünleşmesi için bir ön koşul haline gelmektedir.

Bu engellere rağmen, çeşitli çalışmalar ailelerin hem **yeniden suç işlemeye karşı tampon hem de yeniden entegrasyon iskeleleri olarak** nasıl başarılı bir şekilde hizmet edebildiğini göstermektedir. Çatışma bölgelerinden geri dönenlerle ilgili vaka çalışmaları, güçlü aile bağlantıları olanların istihdam, eğitim fırsatları ve ruh sağlığı hizmetlerine erişme olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Scremin, 2023). Bir örnekte, geri dönen bir kişinin ağabeyi "gölge vaka çalışanı" rolünü oynamış, denetimli serbestlik randevularına eşlik etmiş, barınma sağlamasına yardımcı olmuş ve şüpheci topluluk üyeleriyle görüşmeleri kolaylaştırmıştır. **Sosyal aracılığın** bu gayri resmi ancak **son derece etkili biçimi** geri dönen kişinin daha hızlı ve daha büyük bir güvenle yeniden entegre olmasını sağladı. Bu tür örnekler, **aile desteğinin sosyal sermayeye** nasıl **yayılabileceğini** ve eski radikallerin daha geniş toplumda kimliklerini ve itibarlarını yeniden inşa etmelerine nasıl yardımcı **olabileceğini** göstermektedir.

Bu süreçler Thijssen diğerleri (2023)ve, Sumpter ve diğerleri (2021) ve () Cherney2021'nin hapsedilen aşırılık yanlılarının yeniden entegrasyonunu araştıran çalışmalarında da görülmektedir. Çalışma, **hapsedilme sırasında ve sonrasında aile bağlarının yeniden** kurulmasının başarılı bir ayrılmanın önemli bir belirleyicisi olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle kadın mahkûmların duygusal destek ve onay için ailelerine güvendikleri görülmüştür. Bazıları, uzaklaşmış ebeveynleri veya kardeşleriyle ilişkilerini yeniden kurmak için cezaevi ziyaretlerini kullanırken, diğerleri ilişkisel süreklilik duygusunu korumaya yardımcı olan yazılı yazışmaları sürdürmüştür. Bu bireyler için aile sadece ahlaki bir kontrol noktası olarak değil, aynı zamanda hapishane kaynaklı kimlik krizlerine ve tahliye sonrası yabancılaşmaya karşı tampon görevi gören bir **duygusal dayanıklılık** kaynağı olarak da hizmet etmiştir. Bulgular, mahkumların rehabilitasyonunu hedefleyen müdahalelerin, aileleri sadece pasif destekçiler olarak değil, **yapılandırılmış bir yeniden entegrasyon planının ortak katılımcıları** olarak aktif bir şekilde dahil etmesi gerektiğini göstermektedir.

Bununla birlikte, tüm aile dinamiklerinin faydalı olmadığını belirtmek önemlidir. Bazı vakalarda, **nesiller arası çatışma** veya çözülmemiş travma, ailenin etkili destek sağlama kabiliyetini tehlikeye atmıştır. Örneğin Kenya'da eski bir El Şebab üyesi eve dönüşünün güvensizlik ve sessizlikle gölgelendiğini anlattı. Babası onunla konuşmayı reddetmiş, kardeşleri onunla ilişkilendirilmekten korkmuş ve annesi hem sevgi hem de kızgınlık ifade etmiştir (Speckhard & Shajkovci, 2019). Bu tür senaryolarda aile, destekten ziyade bir **gerilim ve duygusal kırılganlık alanı** haline gelir. Kasıtlı arabuluculuk ve psikolojik destek olmadan, bu çözülmemiş çatışmalar **yeniden** suç işlemeyi veya duygusal çöküşü körükleyebilir ve böylece **yeniden entegrasyon hedeflerini baltalayabilir**. Bu durum**, ailenin yeniden entegrasyonunu verili bir durum olarak değil**, hazırlık, iyileşme ve kurumsal destek gerektiren **bir süreç olarak ele almanın** önemini vurgulamaktadır.

Son olarak, yeniden entegrasyon sadece **bir güvenlik meselesi olarak** değil, **ilişkisel bir süreç olarak** çerçevelenmelidir. Aileler, gözetim aygıtının uzantıları olarak değil de ortakları olarak görüldüklerinde, tahliye sonrası izleme ve desteğe katılma olasılıkları daha yüksektir. Özellikle terörle mücadelenin tarihsel olarak korku ve kızgınlık yarattığı toplumlarda devlet aktörleri ve aileler arasında güven inşası esastır. Şeffaf iletişim, kültürel duyarlılık ve onarıcı adalet modelleri şüphelerin azaltılmasına ve aileler ile yetkililer arasındaki **işbirliğinin geliştirilmesine** yardımcı olabilir. Ancak bu tür bütüncül yaklaşımlar sayesinde aileler **pasif seyirciler olmak yerine koruyucu faktörler** olarak potansiyellerini gerçekleştirebilirler.

Bu nedenle, tahliye sonrası yeniden entegrasyon ve izlemede ailenin rolü hem hayati hem de karmaşıktır. Aileler genellikle resmi kurumlar aracılığıyla erişilemeyen duygusal destek, lojistik yardım ve manevi destek sağlarlar. Bununla birlikte, uzun vadeli ayrılma sürecinde etkili ortaklar olarak hizmet vermeleri için ele alınması gereken önemli risklerle de -ideolojik, duygusal ve sosyal- karşı karşıyadırlar. Terörle mücadele politikası **aile merkezli yeniden entegrasyon stratejilerini** içerecek şekilde evrilmeli, ailelerin duygusal emeklerini tanımakla kalmayıp somut kaynaklar, profesyonel rehberlik ve saygı ile desteklemelidir. Bunu yaparak aileler sadece değişimin tanıkları değil, dönüşümün ortak yazarları haline gelebilir.

Terörle Mücadelede Aile Katılımının Zorlukları

Aileler deradikalizasyonda ve bireylerin şiddet içeren aşırıcılıktan uzun vadede ayrılmalarında vazgeçilmez bir rol oynayabilirken, terörle mücadele çerçevelerine dahil olmaları önemli komplikasyonlar doğurmaktadır. Literatürde aileler sadece müdahalenin aracıları olarak değil, aynı zamanda **yapısal şüphe, duygusal aşırı yüklenme ve sosyal marjinalleşmenin kurbanları** olarak da ortaya çıkmaktadır. Birçok durumda, radikalleşmeyi önlemeye yönelik politika ve uygulamalar, aileleri istemeden yabancılaştırmış veya damgalamış, güveni baltalamış ve koruyucu veya rehabilite edici aktörler olarak hareket etme kapasitelerini sınırlamıştır. Bu zorluklar, güvenlik zorunlulukları, ailesel özerklik, duygusal güvenlik ve daha geniş sivil haklar konuları arasındaki gerilimleri içeren hem pratik hem de etik niteliktedir. Bu bölüm, terörle mücadelede aile katılımının katmanlı ve çoğu zaman çelişkili boyutlarını inceleyerek, dikkatle tasarlanmayan veya hassasiyetle uygulanmayan stratejilerin nasıl ters sonuçlar doğurabileceğini göstermektedir.

En kalıcı zorluklardan biri, özellikle ırksal veya dini azınlık topluluklarına mensup **ailelerin** kriminalize **edilmesi ve güvenlikleştirilmesidir**. Bu tema Guru (2012a), Abbas (2019) ve Guru (2012b) tarafından derinlemesine incelenmiş ve Birleşik Krallık'taki Müslüman ailelerin Prevent gibi aşırıcılıkla mücadele politikalarının bir sonucu olarak nasıl artan gözetim, damgalanma ve korku yaşadıklarını incelemiştir. Bazı aileler, çevrimiçi paylaşımlar veya sınıf içi konuşmalar da dahil olmak üzere çocuklarının siyasi veya dini görüşlerini küçük çaplı ifade etmelerinin ardından yetkililer tarafından ziyaret edildiklerini bildirmiştir. Bu tür müdahalelerin etkisi sadece prosedürel değil, duygusal ve ilişkiseldi. Ebeveynler, kardeşler ve eşler sorgulanırken veya zan altında bırakılırken kendi evlerinde izlendiklerini hissettiklerini bildirmişlerdir. Bir katılımcı bu deneyimi "normal bir ailesi olma hakkımızı kaybetmek" olarak tanımlayarak, ailelerin önleme konusunda müttefik olarak değil, **terörün potansiyel suç ortakları** olarak muamele gördüklerinde hissettikleri derin güçsüzlüğü vurgulamıştır. Bu tür bir genel şüphe, aileler ve devlet aktörleri arasında etkili bir işbirliği için gerekli olan güveni aşındırmaktadır.

Kurumsal güvensizlik sorunu, şeffaflık ve iletişim eksikliği ile daha da artmaktadır. Aileler genellikle şüphenin hangi kriterlere göre belirlendiğini, yasal

telafi süreçlerini veya kendilerine sunulan destek hizmetlerini anlamakta zorlanıyor. Bazı aileler, kolluk kuvvetlerinin ancak bir genç Suriye'ye gittiğinde veya hakkında iddianame hazırlandığında iletişime geçtiğini ve önceden uyarı, ortaklık veya destek konusunda çok az şey sunduğunu anlattı. Bazı anneler, kendilerine araç veya rehberlik sağlanmış olsaydı daha erken müdahale edebileceklerini, ancak bunun yerine çok geç olana kadar kurumlar tarafından terk edildiklerini hissettiklerini söyledi (Weine ve ark., 2009). Ailelerin sadece muhbir ya da yükümlülük olarak görüldüğü bu **reaktif terörle mücadele yaklaşımı**, onların erken müdahale eden ve işbirliği yapan kişiler olarak potansiyel rollerinin altını oymaktadır.

Bir diğer kritik zorluk ise terörle mücadelenin aile üyeleri üzerinde yarattığı **duygusal ve psikolojik baskıdır**. Geri dönen yabancı savaşçıların aileleri kendilerini "her yönden baskı altında" hissettiklerini ifade etmişlerdir - sevdiklerini izlemeleri, toplumun şüphelerini yönetmeleri ve yetkililerle irtibat kurmaları beklenirken bir yandan da kendi korku, ihanet veya utanç duygularını işlemeleri beklenmektedir. (Cherney, 2021; Sumpter vd., 2021) Birçoğu travma sonrası stres, yeniden radikalleşme riskleri veya akrabalarının kullandığı ideolojik dille nasıl başa çıkacakları konusunda psikolojik destekten ve hatta temel bilgilerden yoksundu. Bu yük, özellikle hem duygusal bakım hem de sosyal arabuluculuk işini üstlenen kadınlar için daha da ağırdır. Bu nedenle, ailelere **genellikle** bu tür yüksek riskli angajmanlar için gerekli araçlar, tazminat veya güvenlik ağları sunulmadan, **tipik olarak eğitimli profesyonellere ayrılmış sorumluluklar yüklenmektedir**.

Bazı durumlarda, aileler akrabalarının radikal inançları konusunda, özellikle de bu inançlar ailenin paylaştığı daha geniş çaplı şikayetlerden kaynaklanıyorsa, **ideolojik veya duygusal olarak kararsız** olabilirler. Örneğin Kenya ve Uganda'da bazı aileler çocuklarının militan gruplara katılımını sapkınlık olarak değil, **siyasi direniş veya toplum savunmasının** bir biçimi olarak görmüştür (Botha, 2015). Bu durum, ailelerin radikal ideolojiyi otomatik olarak reddedeceğini varsayan terörle mücadele programları için büyük bir zorluk teşkil etmektedir. Yerel siyasi geçmişler ve toplumsal şikayetler hakkında incelikli bir anlayış olmadan, müdahaleler ailelerin sessizliğini veya kararsızlığını karmaşıklıktan ziyade suç ortaklığı olarak yanlış yorumlayabilir. Bu ailelerin katılımını sağlamak için sadece güvenlik çerçeveleri değil, aynı zamanda kriminalize edilme tehdidi olmaksızın şikayetlerin ifade edilmesine alan tanıyan **diyalojik, kültürel olarak bilgilendirilmiş yaklaşımlar** da gereklidir.

Aileler terörle mücadele çabalarına katılmaya istekli ve muktedir olsalar bile, **toplum içindeki güvenilirlikleri** tehlikeye girebilir. Akrabalarını ihbar eden ya da yetkililerle işbirliği yapan aileler, özellikle birbirine sıkı sıkıya bağlı ya da siyasi olarak kutuplaşmış ortamlarda hain ya da işbirlikçi olarak görülebilir. Örneğin, eski İrlandalı cumhuriyetçilerin aileleri, sevdikleri için endişelendiklerinde bile rehabilitasyon programları veya kolluk kuvvetleriyle işbirliği yaptıkları için sosyal olarak dışlandıklarını anlatmışlardır (Ferguson & McAuley, 2020). Ailenin **kendi toplumuna sadakati ile devlete karşı sorumluluğu arasında sıkışıp** kaldığı bu olgu, sessizlik, geri çekilme veya kopuşla sonuçlanabilir. Koruyucu çerçeveler olmaksızın, aileler imkansız ahlaki ikilemlere düşmekte ve etkili önleme aracıları olarak rollerini daha da zayıflatmaktadır.

Dahası, **ailelerin** sadece istihbarat toplama veya toplum gözetimi araçları olarak **araçsallaştırılması** riski vardır. Terörle mücadele politikalarına yönelik bazı feminist eleştiriler, ailelerin -özellikle de kadınların- genellikle kendi ihtiyaçları ve sınırları olan özerk aktörler yerine güvenlik aygıtının uzantıları olarak çerçevelendiğini savunmuştur. Bu çerçeveleme, ailelerin gerçekleştirdiği ilişkisel ve duygusal işlerin altını oymakta ve rollerini gözetim düğümlerine indirgemektedir. Bazı kadınlar, hükümet programlarının destek sunmaktan ziyade bilgi almakla ilgilendiğine dair endişelerini dile getirmiştir (Parvez ve Hastings, 2022; Thijssen vd., 2023; Topal, 2023). İşbirliğinin mahremiyet, saygınlık ve hatta çocukların velayeti pahasına olacağından korkmuşlardır. Bu kaygılar, ailelerin istihbarat kaynağı olarak değil, güvenlik ve iyileşmenin ortak katılımcıları olarak görüldüğü **güven tesis edici ve etik bir angajmana** duyulan ihtiyacın altını çizmektedir.

Bu zorluklara rağmen, birçok aile kurumsal ihmal veya düşmanlık karşısında bile cesurca ve becerikli bir şekilde hareket etmeye devam etmektedir. Ancak, bunu yapma kapasiteleri genellikle **yapısal destek, yasal koruma ve kültürel tanınmaya** bağlıdır. Aileleri güçlendiren programlar, farkındalık kampanyalarının ötesine geçmeli ve travma konusunda bilgilendirilmiş hizmetler, hukuki yardım, toplumsal cinsiyete duyarlı eğitim ve akran liderliğindeki destek grupları da dahil olmak üzere **anlamlı ortaklıklar geliştirmelidir**. Daha da önemlisi, bu tür çabalar terörle mücadele söylemini sıklıkla şekillendiren baskın şüphe mantığına da meydan okumalıdır. Aileler doğaları gereği tehlikeli ya da sapkın değildir. Aksine**, risk, kırılganlık ve dayanıklılık ortamlarına gömülü**, eylemlilikleri kendi koşullarında anlaşılması gereken **bağlamsal aktörlerdir**.

Sonuç olarak, aileler terörle mücadelede ve radikalleşmenin azaltılmasında ortaklar olarak önemli bir potansiyele sahip olsalar da, katılımları ahlaki, duygusal ve yapısal gerilimlerle doludur. Şüpheyle muamele gördüklerinde, rızaları olmadan izlendiklerinde ya da desteği olmadan yüklendiklerinde aileler işbirliğinden uzaklaşabilir ya da işbirliğine tamamen direnebilirler. Bu nedenle etkili bir terörle mücadele politikası kontrol paradigmasından **ilişkisel** bir paradigmaya, saygınlık, güven ve güçlendirmeyi merkeze alan bir **paradigmaya** geçmelidir. Devletler ve kurumlar ailelerin karşılaştıkları zorlukları kabul ederek ve onların refahına yatırım yaparak sadece daha etik değil aynı zamanda daha etkili bir terörle mücadele mimarisi geliştirebilirler. Nihayetinde aileler sadece çözümün bir parçası olarak görülmemeli, aynı zamanda çözümün **birlikte yaratılmasında ortak** olarak görülmelidir.

Aile Odaklı Erken Tespit ve Raporlama

Terörle mücadelenin gelişen ortamında, erken müdahale kavramı hem pratik bir gereklilik hem de stratejik bir zorunluluk olarak giderek daha fazla ilgi görmektedir. Bu çerçevede aileler, radikalleşmenin başlangıcına işaret edebilecek davranış, tutum veya dildeki ince değişimleri tespit edebilen **ilk gözlemciler ve erken müdahale** ekipleri olarak hareket etmek için benzersiz bir konuma sahiptir. Devlet aktörleri veya kurumsal paydaşların aksine, aile üyeleri potansiyel olarak radikalleşmiş bir bireyin hayatında günlük, duygusal olarak yakın ve genellikle aracısız bir konuma sahiptir. Bu yakınlık, erken uyarı işaretlerini (geri çekilme, gizlilik, ideolojik saplantı, şikayet veya şiddet ifadeleri) resmi makamlar tarafından görünür hale gelmeden çok önce fark etmelerini sağlar. Bu nedenle aileler, şiddeti güç kullanarak değil, tanıma, konuşma ve bazı durumlarda raporlama yoluyla önleyebilen **birincil tespit düğümleri** olarak hizmet edebilirler. Yine de bu rol duygusal, etik ve yapısal karmaşıklıklarla doludur ve hem fırsatların hem de kısıtlamaların dikkatle değerlendirilmesini gerektirir.

Aile odaklı tespitin önemi, akrabaların tam gelişmiş radikalleşmeden önce davranış değişikliklerini fark ettiği gerçek dünya vakaları aracılığıyla sunulmaktadır (Abbas, 2019; Scremin, 2023). Bir vakada, bir anne ergenlik çağındaki oğlunun yalnız başına uzun saatler geçirdiğini, aile yemeklerinden kaçındığını ve önceki hobilerine katılmayı reddettiğini gözlemlemiştir. Başlangıçta ergenliğe atfedilse de, değişim yoğunlaştı ve çevrimiçi etkinliği gizlilik içinde gizlendi. Sonunda anne

cihatçı ideolojiyle bağlantılı materyaller buldu ve yerel bir imam aracılığıyla yardım istedi. Bu **çatışmacı olmayan müdahale nihayetinde** genç adamı daha derin radikalleşmeden uzaklaştırdı. Bu vaka**, duygusal sezgilerin ve ilişkisel uyanıklığın** değerini göstermektedir; bir bakıcının bireye olan aşinalığı, erken aşamadaki önlemede çok önemli bir varlık haline gelmektedir. Ayrıca ailelerin devlet mekanizmalarına başvurmadan önce nasıl **toplum temelli çözümler** aradıklarını göstererek, bu tür erken uyarıları alabilecek ve bunlara yanıt verebilecek aracı destek yapılarına duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Benzer bir model, geniş aile üyelerinin Joseph Kane'in izolasyonu (Carson vd., 2019), aşırı söylemleri ve hükümet karşıtı ideoloji etrafındaki takıntılı davranışları konusunda endişelenmeye başladığı *The Radicalization of the Kanes*'te de yansıtılmaktadır. Babası Jerry Kane ideolojik etkinin birincil kaynağı olsa da, diğer aile üyeleri sıkıntı ve potansiyel tehlike işaretlerini fark etmiş ancak çatışma korkusu veya raporlama için net kanalların olmaması nedeniyle harekete geçmekte tereddüt etmiştir. Bu tereddüt, aile odaklı tespitte yaygın bir engeldir: uyarı işaretleri mevcut olsa bile, **akrabalığın duygusal ağırlığı ve ihanet korkusu** harekete geçmeyi geciktirebilir veya engelleyebilir. Çalışma, ailelerin sadakat ve güvenlik arasındaki ahlaki gerilimi aşmalarına yardımcı olacak, sadece gizli değil aynı zamanda **duygusal olarak destekleyici** raporlama sistemlerine duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Aile üyeleri tarafından erken teşhis, özellikle genç kadınlar arasında radikal gidişatların belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bir örnekte, bir baba kızının tarayıcı geçmişi aracılığıyla radikal forumlara katılımını keşfetmiş ve cezalandırmak yerine endişeyle kızıyla yüzleşmiştir (Weine vd., 2009). Duygusal açıklık ve sakin sorgulama ile işaretlenen yaklaşımı, sonunda kızının bağlantıyı kesmesine izin veren bir diyalog alanı yarattı. Başka bir vakada, bir kız kardeş, ebeveynleri tarafından tekrarlanan uyarıların göz ardı edilmesinin ardından kardeşinin çevrimiçi konuşmalarını yetkililere bildirmiştir. Bu örnekler, erken tespitin genellikle **aile ağları arasında dağıtıldığını**, kardeşlerin, ebeveynlerin veya eşlerin her birinin farklı gözlemsel içgörülere katkıda bulunduğunu göstermektedir. Tespitin etkinliği genellikle sadece ne görüldüğüne değil, **ailenin nasıl tepki verdiğine** de bağlıdır - panik, inkar veya proaktif katılım.

Bu potansiyele rağmen, birçok aile **erken raporlama** konusunda önemli **engellerle** karşılaşmaktadır. *Kuşatma Altında: Kuşatma Altında: Terörle Mücadele*

Eden Aileler'de katılımcılar, yetkilileri uyarmanın sonuçları konusunda korku, kafa karışıklığı veya güvensizlik hissettiklerini anlatmışlardır. Bir anne, oğlunun davranışları hakkında konuşursa diğer çocuklarının velayetini kaybetmekten korktuğunu anlattı. Bir başka baba ise şüphelerini bildirmesi halinde oğlunun hapse atılacağından ya da polis tarafından zarar göreceğinden endişe ediyordu (Guru, 2012b). Bu endişeler, genellikle ayrımcılık, fişleme veya yardımcı olmayan bürokratik yanıtlarla ilgili geçmiş deneyimlere dayanan, **devlet mekanizmalarına karşı derin bir güven eksikliğini** yansıtmaktadır. Bu korku, neyin "bildirilebilir" bir davranış olduğunu çevreleyen belirsizlikle daha da artmaktadır. Aileler genellikle dini literatüre duyulan ilginin, kıyafetlerdeki bir değişikliğin ya da siyasi ifadelerdeki bir artışın kırmızı bayrak olarak nitelendirilip nitelendirilmeyeceğinden emin olamamakta, bu da ya aşırı raporlamaya ya da daha yaygın olarak sessizliğe yol açmaktadır.

Aileler, çocuklarının radikal mesajlara maruz kalmasından duydukları endişeye rağmen, kriminalize edilme ve sosyal damgalanma korkusu nedeniyle yetkililerle temasa geçmekten nasıl çekindiklerini anlatmışlardır (Weine vd., 2009). Çalışma, ailelerin kolluk kuvvetlerine başvurmadan önce yerel dini liderlere, toplum danışmanlarına ve hatta sağlık uzmanlarına danışmayı tercih ettiklerini ortaya koymuştur. Bu durum, endişeleri cezalandırıcı olmayan ve bağlama duyarlı bir şekilde kabul edebilecek ve önceliklendirebilecek **güvenilir, kültürel açıdan yetkin aracıların** önemini vurgulamaktadır. Dolayısıyla, aile odaklı tespitin başarısı sadece farkındalığa değil**, aynı zamanda harekete geçmek için güvenli ve erişilebilir yolların varlığına** da bağlıdır.

Dahası, tespit çabalarının etkinliği, **ailenin radikalleşme süreçleri hakkındaki bilgisine** yakından bağlıdır. Birçok çalışma, birçok ailenin erken işaretleri doğru yorumlayacak ideolojik veya psikolojik okuryazarlığa sahip olmadığına dikkat çekmektedir (Abbas, 2019; Botha, 2015). Örneğin, dini uygulamalardaki bir değişim, ideolojik aşırıcılığa açılan potansiyel bir kapı olarak anlaşılmak yerine, manevi gelişim olarak karşılanabilir veya göz ardı edilebilir. Bunu ele almak için, ailelere yönelik eğitim girişimleri korku tacirliğinden veya ırksal profillemeden kaçınmalı ve bunun yerine radikalleşme göstergeleri, risk faktörleri ve destekleyici müdahaleler hakkında **net ve dengeli bilgiler** sağlamalıdır. Bu tür programlar **kapasite geliştirmeye** odaklanmalı ve ailelerin devlet denetiminin pasif özneleri olmak yerine bilinçli aktörler olmalarını sağlamalıdır.

İhbarda bulunmayı tercih eden **aile üyeleri için duygusal destek** de aynı derecede önemlidir. Bazı durumlarda, aile üyeleri kendi toplumlarından tepki görmekte veya ihbar ettikleri kişiyle uzun süreli duygusal kopuşlar yaşamaktadır (Abo-Zena & Saif, 2021; Topal, 2023). Bu sonuçlar, danışmanlık, akran desteği ve hukuki yardım da dahil olmak üzere raporlama sonrası bakım sistemlerine duyulan ihtiyacın altını çizmektedir. Bu tür hükümler olmadan, harekete geçmeye istekli aileler bile derin acı çekebilir ve potansiyel olarak **gelecekteki işbirliğini caydırabilir**.

Ancak, bu zorluklara rağmen, aile üyeleri tarafından erken teşhis ve raporlamanın **şiddet eylemlerini önlediği veya başarılı bir şekilde ayrılmaya yol açtığı** çok sayıda vaka vardır. Dikkatle ele alındığında ve uygun hizmetlerle desteklendiğinde, aileler tehlikeyi erken fark etme ve uygun önlemleri alma konusunda oldukça etkili olabilirler. Ailelerin bu alandaki rolü sadece reaktif değil, **önleyici ve tedbir alıcıdır**; bu da onları radikalleşmeyle mücadelenin ilk aşamalarında önemli aktörler haline getirmektedir.

Son olarak, aile odaklı erken tespit ve raporlama, terörle mücadele stratejisinin kritik ancak yeterince kullanılmayan bir ayağını temsil etmektedir. Aileler radikalleşmenin erken belirtilerini tespit etmek ve bunlara yanıt vermek için gereken yakınlığa, duygusal zekaya ve bağlamsal bilgiye sahiptir. Ancak, harekete geçme kabiliyetleri genellikle korku, güvensizlik, bilgi eksikliği ve yetersiz kurumsal destek nedeniyle kısıtlanmaktadır. Erken müdahalede ailelerin potansiyelinden tam olarak faydalanmak için devletler ve sivil toplum aktörleri **güvene dayalı çerçeveler kültürel olarak yerleşik raporlama kanalları ve raporlama sonrası destek sistemleri** geliştirmelidir. Aileleri bu rolde güçlendirmek sadece bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda ilişkisel sorumluluk, sosyal uyum ve etik yönetişim meselesidir. Şiddet içeren aşırıcılıkla mücadelede aile, dönüşümün sadece bir tanığı değil, aynı zamanda en güçlü başlatıcılarından biri olmaya devam etmektedir.

5.4 Radikalleşmenin Önlenmesinde Aile

Aile Koruyucu Faktörleri ve Psikososyal Dayanıklılık

Radikalleşme ve radikalleşmenin önlenmesine ilişkin giderek büyüyen literatürde, akademisyenler ve uygulayıcılar **aile birimini yalnızca potansiyel bir risk alanı olarak değil, aynı zamanda koruyucu bir direnç alanı olarak da**

giderek daha fazla kabul etmektedir. Bu değişim, geleneksel olarak aileleri, özellikle Müslüman veya göçmen topluluklarda, pasif seyirciler veya gizli tehditler olarak konumlandıran güvenlik söylemlerinden bir sapmayı temsil etmektedir. Bunun yerine, çağdaş araştırmalar ailelerin **ön cephe tamponları** olarak işlev görebileceğini vurgulamaktadır - psikolojik istikrarı **aktif olarak** beslemek, değerleri şekillendirmek ve **bireyleri aşırılık yanlısı ideolojilere karşı aşılayacak** şekilde kimlik gelişimini teşvik etmek. Bu "koruyucu faktörler" soyut ilkeler değildir; günlük ebeveynlik uygulamalarına, duygusal bağlara, diyalog kalıplarına ve ailesel destek ağlarına gömülüdürler ve toplu olarak psikososyal dayanıklılığın özünü oluştururlar.

Duygusal dayanıklılık teması, Minnesota'daki *Somalili* ailelere incelikli bir etnografik bakış sunan Som*ali-Amerikan Gençliğinin Radikalleşmesiyle Mücadelede Toplum ve Aile Yaklaşımları* çalışmasının merkezinde yer almaktadır. Bu ailelerin çoğu iç savaştan kaçmış ve Amerika Birleşik Devletleri'ne yerleşmeden önce mülteci kampları, yerinden edilme ve yoksulluğun istikrarsızlaştırıcı koşullarını yaşamıştır (Weine ve ark., 2009). Bu tür bir travma kırılganlığı artırabilirken, çalışma**, güçlü iç bağları, açık iletişimi ve tutarlı ebeveyn varlığını sürdüren** ailelerin, radikal fikirlere çevrimiçi olarak veya akranları aracılığıyla maruz kaldıklarında bile aşırılık yanlısı mesajlara direnen gençler yetiştirme olasılığının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Araştırmacılar bu durumu "ilişkisel esneklik" olarak adlandırdıkları, gençlere istikrarlı bir kimlik, duygusal onay ve aidiyet duygusu veren ve bunları militan ya da ideolojik gruplarda arama ihtiyacını azaltan ailesel yakınlık yapısına bağlıyor. Bir genç şöyle diyor: "Babam yaşadığım her şeyi anlamayabilir ama her zaman benim yanımda olduğunu biliyorum. Başka kimseye bir şey kanıtlamama gerek yok."

Benzer bir anlayış, güçlü anne bağlarının, özellikle de dini bilgi ve toplumla bütünleşme temelinde olanların nasıl **önleyici güçler** olarak hareket edebileceğini araştıran birkaç çalışmada da ortaya çıkmaktadır (Sila ve Fealy, 2022; Sumpter vd., 2021). Araştırmanın en önemli bulgularından biri, çocuklarına dini korku veya otoriterlik yerine şefkat, sabır ve çoğulculuk çerçevesinde öğreten annelerin, **ikili düşünceye direnebilen** ve aşırılık yanlısı yorumları reddedebilen gençler yetiştirdiğidir. Evde verilen din eğitiminin, duygusal sıcaklık ve entelektüel alçakgönüllülükle birleştiğinde, katı telkinlere karşı önemli bir **psikolojik bağışıklık**

sağladığı görülmüştür. Dolayısıyla, ailenin önleyici işlevi sadece izleme veya kontrolle ilgili değildir; değerlerin aile alanı içinde nasıl aktarıldığı ve yorumlandığı ile derinden ilişkilidir.

Daha da önemlisi, Scremin (2023) İngiltere, Lübnan ve Danimarka da dahil olmak üzere çeşitli bağlamlarda **koruyucu ebeveynlik stratejilerini** de tanımlamıştır. Her üç durumda da, rehberlik, karşılıklı saygı ve tutarlılığa **dayalı ilişkisel ebeveynliği** vurgulayan aileler, radikal etkilere karşı dayanıklılık açısından daha iyi sonuçlar elde etmiştir. Buna karşılık, otoriter veya aşırı müsamahakâr ebeveynlik tarzları kutuplaşma ve yabancılaşmayla daha sık ilişkilendirilmiştir. Çalışmada görüşülen Lübnanlı bir baba, ergenlik çağındaki oğlunun komplo videolarına artan ilgisini, bunları tamamen yasaklayarak değil, onu açık tartışmaya ve birlikte karşı okumaya davet ederek nasıl yönettiğini vurguladı. Raporda **"eleştirel eşlik"** olarak adlandırılan bu uygulama, çocuğun özerkliğini korumaya yardımcı olurken aile bağlarını güçlendiriyor ve analitik düşünmeyi teşvik ediyor - ideolojik manipülasyona karşı psikososyal savunmanın iki temel ayağı.

Psikososyal dayanıklılık, özellikle ikinci nesil gençler arasında **göçmen kimliği müzakeresi** bağlamında da ortaya çıkmaktadır. Bir ebeveyn, çocuklarının okul sistemlerinde ve toplumsal beklentilerde yollarını bulmalarına yardımcı olurken kültürel ve dini mirası koruma çabalarını anlatmıştır (Abo-Zena & Saif, 2021). Bunu başaran ebeveynler, bir kimliği diğerinden "kötü" veya "daha az saf" olarak çerçevelemeden, çocuklarının güven ve öz yeterlilikle işaretlenmiş **melez kimlikler** geliştirmelerini sağladı. Bu durum, hem ebeveynlerinin kültüründen hem de ev sahibi toplumdan dışlanmış hisseden gençleri sıklıkla avlayan aşırılık yanlısı anlatıların cazibesine direnmek için çok önemliydi. Bu ailelerde kültürel gurur ve dini süreklilik dışlayıcı değildi; aksine, gençleri radikal alternatifleri reddetme konusunda güçlendiren kimlik çıpaları olarak hizmet ediyorlardı.

Ayrıca, **destekleyici kardeş dinamiklerinin varlığı** da önleyici bir rol oynamıştır. Bazı durumlarda, büyük kardeşler gayriresmi akıl hocaları veya rol modelleri olarak hareket etmiş, gerçek dünyadan tavsiyeler ve duygusal destekle hayal kırıklığı veya kafa karışıklığı anlarını hafifletmeye yardımcı olmuşlardır. *Family Matters*'da yer alan bir anlatıda, Kopenhag'da bir genç okulda İslamofobik zorbalıkla mücadele ediyordu (Scremin, 2023). Ebeveynleri desteklerini ifade ederken, öfkesini yatıştıran ve onu internette bulduğu aşırılık yanlısı videolardan uzaklaştıran ablası olmuştur. Bunu ideoloji yoluyla değil, kendi mücadelelerini

anlatarak ve bireysel intikam yerine kolektif dayanıklılığı vurgulayarak **paylaşılan kırılganlık** yoluyla yaptı. Bu hikaye, **kardeşler veya kuzenler arasındaki yatay aile bağlarının**, özellikle de gençlerin ebeveyn**lerinin** kendi nesillerinin gerçekleriyle temas halinde olmadıklarını düşündükleri bağlamlarda**, dikey ebeveyn çabalarını** nasıl **tamamlayabileceğini** göstermektedir.

Ancak koruyucu faktörlerin varlığı sadece kişiler arası dinamiklere bağlı değildir; **sosyal ve kurumsal bağlamlardan** da etkilenirler. Destekleyici topluluk ağlarına, dini alanlara veya eğitim ortamlarına erişimi olan ailelerin güçlü önleyici kapasite sergileme olasılığı daha yüksektir. Örneğin, ebeveyn eğitim atölyelerine veya inanç temelli gençlik mentorluk programlarına katılan Somali-Amerikalı ailelerin aşırıcılık, kimlik ve ayrımcılık gibi hassas konuları tartışırken daha proaktif ve özgüvenli oldukları görülmüştür (Weine ve ark., 2009). Bu aileler, paylaşılan anlatılardan, topluluk rol modellerinden ve kurumsal güvenden faydalanarak **daha geniş dayanıklılık ağlarına bağlanmışlardır**. Buna karşılık, dil engelleri, hükümete güven eksikliği veya sosyal damgalanma nedeniyle izole edilmiş aileler, radikalleşmenin erken belirtilerini fark etmekte veya gençleri etkili bir şekilde dahil etmekte daha fazla zorluk çekmiştir. Bu bulgu, ailelerin tek başlarına değil, kolektif bir güvenlik ağının parçası olarak hareket etmelerini sağlayarak, **aile dayanıklılığını daha geniş bir toplum altyapısına bağlamanın** önemini vurgulamaktadır.

Bu çalışmalardan çıkan en önemli sonuçlardan biri**, önlemenin her zaman görünür veya dramatik olmadığıdır**. Genellikle küçük, tutarlı jestlerden oluşur: bir çocuğa gününün nasıl geçtiğini sormak, aile rutinlerini belirlemek, yargılamadan dinlemek veya dini uygulamalarda şefkati modellemek gibi. Görünüşte sıradan olan bu eylemler, radikal ideolojileri daha az çekici kılan bir duygusal güvenlik ve ahlaki netlik ortamı yaratır. Bu nedenle, etkili önleme, tek bir olay veya uyarı işaretlerinin kontrol listesi olarak değil, **ilişkisel bir süreç** olarak anlaşılmalıdır. İstikrarlı, duygusal olarak açık ve bir amaca bağlı aileler, gençlere genellikle parçalanmış bir dünyada bir **tutarlılık duygusu** sunar ve bu tutarlılık, aşırılık yanlılarının üye kazanmasına karşı en büyük savunmaları haline gelir.

Dolayısıyla radikalleşmenin önlenmesinde ailenin rolü **duygusal güvenlik, kimlik oluşumu ve ahlaki rehberlik sağlama kapasitesine** dayanmaktadır. Sağlıklı ebeveynlik, açık iletişim, dini ılımlılık ve topluluk ağlarına dahil olma yoluyla aileler aşırılık yanlısı ortamların ideolojik baskılarına dayanmak için gerekli psikososyal dayanıklılığı geliştirir. Bu önleyici mekanizmalar gözetim, şüphe veya kurumsal

otoriteye dayanmaz; ilişkisel, duygusal ve derinlemesine bağlamsaldır. Bu nedenle, radikalleşmeyi önlemeyi amaçlayan politika ve programlar, aileleri sadece risk bilgilerinin pasif alıcıları olarak değil, aynı zamanda nefret ve şiddete karşı direnç oluşturmanın günlük işlerine -genellikle resmi eğitim veya tanınma olmaksızın- halihazırda katılan **aktif dayanıklılık aracıları** olarak tanımalı ve desteklemelidir. Güçlendirildiklerinde, güvenildiklerinde ve desteklendiklerinde aileler sadece ilk savunma hattı değil, aynı zamanda en kalıcı savunma hattıdır.

Önleyici Faaliyetlerde Anneler ve Toplumdaki Kadınlar

Şiddet içeren aşırıcılığın önlenmesi bağlamında, anneler ve toplum temelli kadınlar, risk altındaki bireylerin günlük yaşamlarına **derinlemesine** gömülü ve radikal yörüngeleri tespit etmek, bozmak ve yeniden yönlendirmek için benzersiz bir konuma sahip **sessiz aktörler** olarak ortaya çıkmıştır. Çeşitli kültürel ve jeopolitik ortamlarda bu kadınlar gayri resmi ağlar, dini ve ahlaki rehberlik ve bakıcılık rolleri aracılığıyla faaliyet göstermektedir. Resmi güvenlik ortakları olarak nadiren kabul edilseler de, literatür kadınların -özellikle de anne, kız kardeş ve eş rollerinde- genellikle **teyakkuz, ahlaki dayanak ve erken müdahalenin birincil aracıları** olarak hareket ettiklerini göstermektedir. Katılımları ilişkisel, sezgisel ve günlük bakım ve endişe eylemlerine dayanmaktadır. Ancak, bu potansiyele rağmen, katkıları yapısal tanınma, kurumsal destek ve cinsiyet eşitliğine uygun katılım eksikliği nedeniyle sıklıkla kısıtlanmaktadır.

Bunun güçlü bir örneği, Somali-Amerikalı kadınların topluluklarında ortaya çıkan riskleri ele almak için nasıl gayri resmi destek yapıları oluşturduklarını vurgulayan Weine ve diğerlerinin (2009) çalışmasında ortaya çıkmaktadır. Ev içi ve dini hayata derinlemesine gömülü olan anneler ve teyzeler, çocuklarındaki geri çekilme veya ideolojik değişimlerin erken belirtilerini sıklıkla fark etmiş ve korku veya dışlama ile değil, ilişkisel dikkatle karşılık vermişlerdir. **Topluluk toplantıları, cami temelli tartışmalar ve akran ağları gibi resmi olmayan mekanizmalar** aracılığıyla kadınlar, endişe verici davranışları tespit etmede, çevrimiçi etkileri tartışmada ve ılımlı dini öğretileri güçlendirmede birbirlerini destekleyerek kolektif tepkiler organize ettiler. Kadınların eylemleri, **devlet güdümlü olmaktan ziyade toplum kökenli** olan ve aileleri ve daha geniş akrabalık ağları içinde sahip oldukları ahlaki otorite ve güvene dayanan bir annelik aktivizmi biçimini ortaya koymaktadır.

Bu model diaspora topluluklarına özgü değildir. Kadınların, özellikle de annelerin ve eşlerin rolü, tabandan gelen önlemlerde çok önemlidir. Çalışma, Kenya kıyılarında ve Uganda'nın kuzeyinde kadınların genellikle **gayrı resmi topluluk nöbetçileri** olarak hareket ettiklerini, oğullarını kimin ziyaret ettiğini fark ettiklerini, sosyal geri çekilme modellerini izlediklerini ve hanelerindeki dini konuşmaları takip ettiklerini belgelemektedir (Botha, 2015). Bazı durumlarda kadınlar oğullarını El-Şebab veya Müttefik Demokratik Güçler gibi grupların askere alma çabalarından kurtarmak için fiziksel müdahalede bulunmuştur. Bunu resmi bir talimatla değil, **annelik sorumluluğu ve ahlaki aciliyet** nedeniyle yaptılar ve önlemenin duygusal emek, dini içgörü ve kültürel bilginin kesiştiği noktada nasıl gerçekleştiğini gösterdiler.

Anneler ayrıca **rehabilitasyon ve topluma yeniden entegrasyon çabalarına katılımlarıyla** önleyici bir rol oynamaktadır. Genellikle erkeklerin hapse girdikten veya aşırıcı ağlara dahil olduktan sonra rehabilitasyonuna odaklanılsa da, hayatlarındaki kadınlar genellikle başarılı bir ayrılma için gereken duygusal ve lojistik desteği sağlar (Cherney, 2021). Eşler ve anneler, geri dönenlerin şartlı tahliye koşullarına uymalarına, sosyal güveni yeniden inşa etmelerine ve istikrarlı rutinleri yeniden kurmalarına yardımcı olmuştur. Onların desteği, bireylerin toplum tarafından reddedilme veya duygusal izolasyon nedeniyle yeniden suç işleme riski altında olduğu **hassas geçiş döneminde** genellikle kritik öneme sahiptir. Ancak bu kadınlar resmi yeniden entegrasyon programlarında nadiren eğitilmekte, desteklenmekte ve hatta kendilerine danışılmakta, bu da onları çok az rehberlik veya tanıma ile yüksek riskli duygusal emekle baş başa bırakmaktadır.

Önlemenin cinsiyete dayalı rolü de farklı bir biçim almaktadır. Kadınlar - özellikle de anneler- çocuklarının çevrimiçi deneyimlerine aracılık eden potansiyel aktörler olarak tanımlanmıştır (Parvez & Hastings, 2022). Bazı kadınlar, örgün eğitimden veya dijital okuryazarlıktan yoksun olmalarına rağmen, kızlarının eriştiği medya türleriyle ilgili endişelerini dile getirmiş ve **onların katılımını izlemeye veya yönlendirmeye** çalışmıştır. Bununla birlikte, çalışma bu kapasitenin sınırlarına da dikkat çekmektedir - birçok anne dijital içeriğin ideolojik boyutlarını anlama veya yeterli dini karşı anlatılar sunma konusunda kendilerini yetersiz hissetmektedir. Bu durum daha geniş bir örüntüyü ortaya koymaktadır: kadınlar müdahale edebilecek

yakınlığa ve ilişkisel yetkiye sahip olsalar da, etkililikleri bilgiye, eğitime ve temsiliyetlerine saygı gösteren destekleyici çerçevelere erişmelerine bağlıdır.

Ancak, annelerin ve kadınların önleyici kapasitesi **yapısal ve kültürel kısıtlamalar** nedeniyle sıklıkla zayıflamaktadır. *Kuşatma Altında: Terörle Mücadele Eden Aileler*'de, önlemenin cinsiyete dayalı yükleri açıkça ortaya konmuştur. Devlet şüphesinden etkilenen ailelerdeki kadınlar -özellikle İngiltere'deki Müslüman aileler- **aynı anda hem çocuklarının davranışlarından sorumlu hem de kurumsal tepkiyi önleme konusunda güçsüz** hissettiklerini bildirmişlerdir (Guru, 2012b). Bazı durumlarda kadınlar, endişelerini açıkça dile getirmenin çocuk koruma müdahaleleri de dahil olmak üzere gözetim veya yasal sonuçlara yol açacağından korkmuşlardır. Bu bir sessizlik ve korku atmosferi yaratarak önleyici bir şekilde hareket etme kabiliyetlerini sınırlandırmış ve halihazırda bakım işiyle uğraşanları duygusal olarak yıpratmıştır.

Kurumsal güvensizliğe ek olarak, **ailelerin kendi içindeki ataerkil normlar** da kadınların etkisini sınırlayabilmektedir. Bazı hanelerde kadınlar, dini eğitim veya siyasi kimlik tartışmalarında kenara itildiklerini, erkek akrabaların bu alanlar üzerinde kontrol sahibi olduğunu bildirmiştir. Bu iç ötekileştirme, kadınların önleyici bir şekilde hareket etme kapasitesini, bunu yapacak ilişkisel içgörülere veya endişelere sahip olsalar bile zayıflatmaktadır. Literatürdeki pek çok vakada görüldüğü üzere, kadınlar bazen inanç veya davranışlardaki radikal değişimlerin farkında olsalar **da toplumsal cinsiyete dayalı hiyerarşiler veya nesilsel otorite** nedeniyle anlamlı bir müdahalede bulunacak güçten yoksundurlar.

Yine de, bu kısıtlamalar karşısında bile, literatür birçok annenin ve toplumdaki kadınların **becerikliliğini, cesaretini ve stratejik zekasını** yansıtmaktadır. İster doğrudan yüzleşme, ister sürekli bakım, dini yeniden yorumlama veya akran desteği yoluyla olsun, çok **az tanınma ve çok az kaynakla** yüksek riskli önleme faaliyetlerinde bulunmaya devam ediyorlar. Eylemleri bürokratik değil ilişkiseldir; güvenlik söyleminden ziyade koruma, sevgi ve sosyal sorumluluk değerlerine dayanmaktadır. Literatür, kadınlara değişim için platformlar, destek için alanlar ve temel kaynaklara erişim sağlandığında, önleme kapasitelerinin yalnızca harekete geçmekle kalmayıp aynı zamanda **güçlendiğini** göstermektedir.

Bu nedenle, anneler ve toplumdaki kadınlar **gayri resmi önleme ve duygusal yönetişimin** kesiştiği noktada durmakta ve radikalleşme süreçlerinin erken tespiti, bozulması ve yeniden yönlendirilmesinde vazgeçilmez roller oynamaktadır. Katkıları

bağlama duyarlı, duygusal olarak incelikli ve derin ilişkiseldir. Onların potansiyelinden faydalanmak için radikalleşmeyle mücadele çerçeveleri **retoriğin ötesine geç**meli **ve kadın aktörleri tanıyan, koruyan ve güçlendiren yapılara yatırım yapmalıdır**. Buna eğitim, akran destek ağları, ruh sağlığı kaynaklarına erişim ve politika tasarımında gerçek istişare dahildir. Kadınları barışın sembolik figürleri olarak konumlandırmak yerine, **gündelik aşırıcılıkla mücadelede aktif aktörler** olarak kabul edilmeli ve içgörüleri soyutlamaya değil deneyime dayanmalıdır. Bu anlamda önleme sadece bir ideoloji meselesi değil, bir ilişki meselesidir. Ve bu alanda kadınlar zaten liderlik etmektedir.

Hane İçinde Erken Diyalog ve Eğitim

Radikalleşmeyi önleme mimarisinde, hane halkı merkezi ancak genellikle takdir edilmeyen bir rol oynamaktadır. Radikalleşmeyle mücadele politikalarının çoğu okullara, dini kurumlara ve kolluk kuvvetlerine odaklanırken, araştırmalar giderek artan bir şekilde **ev içindeki erken diyalog ve eğitime** çok önemli bir savunma hattı olarak işaret etmektedir. Çocukların yaşamlarının ilk yıllarında edindikleri değerler, eleştirel düşünme becerileri, dini çerçeveler ve duygusal alışkanlıklar sadece gelişimsel temeller değil, aynı zamanda ideolojik filtrelerdir. Bir ailenin kimlik, adalet, şikayet ve aidiyet hakkında konuşma şekli, gençlerin mağduriyet, yabancılaşma veya militan görev gibi dış anlatıları nasıl işlediğini belirler. Kasıtlı olarak ve açıklıkla yapıldığında, **erken dönem aile içi diyalog** aşırıcılığa karşı bağışıklık kazandırmak için **proaktif bir strateji haline gelir**, ilişkisel öğrenme ve ahlaki netlik yoluyla dayanıklılığı teşvik eder.

Ev içi söylemin önemi, ikinci kuşak *Somalili gençlerin* kimlik, aidiyet ve siyasi çatışma etrafında **çatışmalı veya eksik diyalogla** büyüdüklerini anlattıkları *Somali-Amerikan Gençlerin Radikalleşmesiyle Mücadelede Toplum ve Aile Yaklaşımları*'nda güçlü bir şekilde ortaya çıkmaktadır (Weine vd., 2009). Bazı katılımcılar kendilerini iki kültürel dünya arasında sıkışmış hissettiklerini, bir yandan ailelerinin Somali-İslam mirasına sahip çıkmaları beklenirken diğer yandan Amerikan okul kültürünün gerekliliklerini yerine getirmeleri gerektiğini anlatmışlardır. Aileler korku, travma ya da kelime dağarcığı eksikliği nedeniyle bu konuşmalardan kaçındığında, gençler çevrimiçi radikal etkileyicilerin basit cevaplarına karşı savunmasız kalıyordu. Bir katılımcı şunları söyledi: "Evde ırkçılık ya da İslamofobi hakkında konuşmazdık. Bu yüzden internette biri bana Batı'nın

Müslümanlardan neden nefret ettiğini anlattığında mantıklı geldi." Bu vaka, **evdeki sessizliğin** nasıl aşırılık yanlısı ideologların doldurmakta hızlı davrandığı **yorumsal boşluklar yarattığını** göstermektedir. Bunun aksine, kimlik, ayrımcılık ve inanç konularında zor konuşmalar yapan aileler çocuklarına **karmaşık anlatılar** sunarak dünyayı 'biz ve onlar'a indirgeyen ikili ideolojilere direnmelerine yardımcı olmuştur.

Benzer bir bulgu, Danimarka (Dalgaard, 2016), Lübnan (Naber, 2009; Schbley, 2000) ve Birleşik Krallık Guru, 2012a, 2012b; Scremin, 2023) genelinde hane halkı önleme çabalarını detaylandıran bazı ülkelerde de belgelenmiştir. Çalışmalar**, radikalleşme hakkında tehdit edici olmayan, yaşa uygun yollarla diyalog** başlatan ailelerin**,** çocukların eleştirel farkındalık geliştirmelerine yardımcı **olma konusunda** daha başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Bir İngiliz baba, siyasi şiddetin sonuçlarını tartışmak için haber hikayelerini kullandığını ve çocuklarını yargılanma korkusu olmadan fikirlerini ifade etmeye ve soru sormaya davet ettiğini anlatmıştır. Bu konuşmalar sorgulama olarak değil, **etik düşünme** anları olarak çerçevelenmiştir. Sonuç sadece bilişsel gelişim değil, aynı zamanda duygusal güvenlik oldu; dinlendiğini hisseden çocukların ideolojik kafa karışıklığı veya ahlaki kriz zamanlarında rehberlik arama olasılıkları daha yüksekti. Bu şekilde, hane halkı eğitimi inançları denetlemek değil, gençlerin fikirleri destekleyici bir ahlaki çerçeve içinde kendi terimleriyle değerlendirmelerini sağlayarak **yorumlayıcı eylemliliği beslemekle** ilgilidir.

Hane eğitimi, özellikle marjinalleşme veya şiddetten etkilenen topluluklarda, ebeveynlerin **şikayet ve adalet** hakkında nasıl eğitim verdiklerini de içerir. *Kenya ve Uganda'da Radikalleşmeden Terörizme* adlı çalışmada araştırmacılar, devlet şiddeti, yoksulluk ve tarihsel dışlanma gibi siyasi şikayetleri kabul eden ve aynı zamanda şiddetsizliği teşvik eden ailelerin, gençleri silahlı gruplara katılmaktan caydırmada daha başarılı olduğunu bulmuşlardır. Bir anne, çocuklarına etnik topluluklarının karşılaştığı adaletsizliklerin yanı sıra direniş biçimleri olarak eğitim, dua ve toplum hizmetinin önemini öğrettiğinden bahsetti. Bunu yaparken, **silahlı mücadeleye**, kültürel gururdan kaynaklanan ancak barışçıl dönüşüme yönelik **ahlaki bir alternatif sundu**. Bu örnek**, acı ve direniş etrafında ailesel anlatı oluşturmanın,** algılanan adaletsizliğe karşı gençlerin tepkilerini şekillendirmede nasıl kritik bir rol oynadığını göstermektedir.

Ancak, birçok araştırmanın da işaret ettiği gibi, bu tür bir diyalog kapasitesi tüm aileler arasında eşit olarak dağılmamaktadır. Bazı ebeveynler, ya çocuklarının

kafasına "fikirler sokacaklarından" ya da güvenle diyalog kuracak dini veya siyasi bilgiye sahip olmadıklarından korkarak radikalleşme üzerine konuşmalar başlatmaktan derin endişe duyduklarını ifade etmişlerdir (Guru, 2012b). Diğerleri ise bu konuları açmanın yabancılar tarafından gözetlenmeyi veya yanlış yorumlanmayı tetikleyeceğinden endişe ediyordu (Topal, 2023). Kökleri yapısal güvensizlik ve kültürel ötekileştirmeye dayanan bu korkular, **ebeveynler arasında** ideoloji, kimlik ve aşırılıkçılık hakkında korkutucu olmayan, gelişimsel olarak uygun yollarla nasıl konuşulacağına dair rehberlik de dahil olmak üzere **kapasite** geliştirme ihtiyacını vurgulamaktadır. Bu destek olmadan, iyi niyetli aileler bile sessiz kalabilir ve bu sessizlikte radikal ideolojiler genellikle büyümek için alan bulur.

Bir başka karmaşıklık katmanı da, özellikle göçmen veya mülteci aileler olmak üzere, **kuşaklar arası veya kültürel farklılıkların** olduğu hanelerde ortaya çıkmaktadır. Genç kadınlar, ya çevrimiçi dünyayı anlamadıkları için ya da kızlarının hayatlarıyla ilgisiz olduğunu düşündükleri kültürel normlara bağlı kaldıkları için ebeveynlerini sıklıkla "iletişimsiz" olarak tanımlamaktadır (Parvez & Hastings, 2022). Bu bağlamlarda, etkili önleme, ailenin **nesiller arası güveni yeniden inşa** etme becerisine bağlıdır ve gençlerin hem anlaşıldıklarını hem de yönlendirildiklerini hissetmelerini sağlar. Bu da ebeveynlerin konuştukları kadar dinlemelerini ve **entelektüel alçakgönüllülüğü** modellemelerini - ortak öğrenme için alan yaratırken bilmediklerini **kabul etmelerini** - gerektirir. Ebeveynler otorite figürleri yerine birlikte öğrenenler olarak hareket ettiklerinde, ev diyaloğu ideolojik kontrolden ziyade **ilişkisel** bir **güçlendirme** aracı haline gelir.

Bu nedenle, evdeki erken diyalog ve eğitim radikalleşmenin önlenmesi için tamamlayıcı değil, **temeldir**. Ev, ahlaki muhakemenin başladığı, duygusal alışkanlıkların oluştuğu ve adalet ve kimlik anlatılarıyla ilk karşılaşılan yerdir. Aileler açık iletişime, eleştirel düşünceye, duygusal okuryazarlığa ve dini tevazuya öncelik verdiklerinde, **yaşam boyu sürecek ideolojik dayanıklılığın** temelini atmış olurlar. Bu nedenle önleme çabaları, en etkili radikalleşmenin hapishanelerde veya programlarda değil, sıradan oturma odalarında, güven ve sevgi içinde her gün tekrarlanan sıradan konuşmalarla başlayabileceğini kabul ederek yukarı doğru hareket etmelidir. Bunu desteklemek için politikalar ebeveyn eğitimine, toplumsal diyalog kolaylaştırıcılığına ve aileleri gençleri dünyadan korkarak değil, dünyayla **eleştirel ve şefkatli** bir ilişki içinde yetiştirmeleri için donatan anlatı araçlarına yatırım yapmalıdır.

Aile Önleme Kapasitesine Yönelik Zorluklar

Aileler radikalleşmenin önlenmesinde hayati aktörler olarak giderek daha fazla kabul görürken, bu rolü yerine getirme kabiliyetleri genellikle **çok sayıda yapısal, duygusal ve sosyal engelle kısıtlanmaktadır**. Araştırmalar, ebeveynlerin, kardeşlerin ve geniş akrabaların derin bir sorumluluk ve endişe duygusuna sahip olsalar bile, genellikle **yetersiz donanıma** sahip olduklarını**, desteklenmediklerini veya sistematik olarak güvensiz** olduklarını, bu da katılımlarını parçalı hale getirdiğini ve hatta ters etki yarattığını göstermektedir. Ailelerin karşılaştığı sınırlamalar ilgisizlik veya cehaletten değil, daha ziyade elverişli ortamların yokluğundan kaynaklanmaktadır. Kurumsal güvensizlikten duygusal tükenmişliğe ve aşırı güvenlikleştirmeye kadar uzanan bu zorluklar, etkili önlemenin yalnızca ailelerde farkındalık yaratmakla değil, aynı zamanda **ailelerin müdahale etmesinin beklendiği koşulları değiştirmekle** de ilgili olduğunu ortaya koymaktadır.

Aile temelli önlemenin önünde en sık dile getirilen engellerden biri**, devlet yetkililerine ve kurumlarına duyulan güvensizliktir**. Birleşik Krallık'taki aileler, radikalleşmeyle ilgili endişeleri hakkında açıkça konuşmaktan korktuklarını, bunun polis müdahalesi, çocuğun uzaklaştırılması veya damgalanmayla sonuçlanacağından korktuklarını bildirmiştir (Abbas, 2019; Ferguson & McAuley, 2020; Guru, 2012a). Bazı ebeveynler, çocuklarının sınıftaki küçük yorumları veya çevrimiçi etkinlikleri nedeniyle işaretlenmesinin ardından yetkililer tarafından ziyaret edildiğini anlatmıştır. Bu karşılaşmalar, şiddeti önleme konusunda kendilerini güçlü hissetmek yerine, özellikle Müslüman ve göçmen topluluklarda ailelerin **kendilerini suçlu ve izleniyor** hissetmelerine neden olmuştur. Bir annenin ifade ettiği gibi, "Yardım etmemizi istediklerini söylüyorlar ama bize bir şey saklıyormuşuz gibi davranıyorlar." Bu duygu, gerçek bir katılım için gereken güveni aşındırıyor ve genellikle ailelerin sessizliğe gömülmesiyle sonuçlanıyor - tam da önleme çerçevelerinin başarmayı amaçladığı şeyin tersi.

Aşırı güvenlikleştirme meselesi bu dinamikle yakından bağlantılıdır. Aileler refahın ortakları olarak görülmek yerine öncelikle potansiyel istihbarat kaynakları olarak görüldüğünde kurumlarla ilişkileri gerginleşmektedir (Topal, 2023). Birçok kadın, çocuklarını "gözetlemelerini" bekleyen, hatta bazen oğullarını veya kızlarını belirsiz "radikal davranış" belirtileri nedeniyle ihbar etmelerini söyleyen önleme modellerinden duydukları rahatsızlığı dile getirmiştir. Bu çerçeveleme sadece ailenin

duygusal dokusuna zarar vermekle kalmıyor, aynı zamanda **anne sevgisini bir gözetim aracı olarak metalaştırarak** hem ebeveyn-çocuk güvenine hem de anne-kurum ilişkilerine zarar veriyor. Dayanışma yerine şüphe üzerine inşa edilen önleme stratejileri çoğu zaman yarardan çok zarar getirir. Bu yaklaşımlar, aileleri ortak bir koruma projesine davet etmek yerine, erken müdahalede bulunabilecek kişileri izole etmekte ve yabancılaştırmaktadır.

Bir diğer engel de **duygusal kapasite ve psikolojik yorgunluktur**. Birçok aile halihazırda travma, yoksulluk, ayrımcılık veya nesiller arası çatışmanın ağırlığıyla baş etmeye çalışmaktadır. *Somali-Amerikalı Gençlerin Radikalleşmesiyle Mücadelede Toplum ve Aile Yaklaşımları* adlı çalışmada, özellikle mülteciler olmak üzere çok sayıda ebeveyn, birden fazla işte çalışmak, yeni bir kültüre uyum sağlamak ve yurtdışındaki diğer aile üyelerine destek olmak gibi hayatta kalma talepleri karşısında bunalmış hissettiklerini bildirmiştir (Weine ve ark., 2009). Bu tür ortamlarda, önleme için gerekli olan proaktif konuşmalar, duygusal izleme veya eleştirel katılım için çok az yer vardır. Somalili bir anne şöyle diyor: "Çocuklarımla her şeyi konuşmak istiyorum ama bazen kelimeleri bulamayacak kadar yorgun oluyorum." Maddi destek ve psikososyal hizmetler olmadan, ailelerden yüksek riskli önleme çalışmaları yapmalarını beklemek gerçekçi değildir ve bazı durumlarda **sömürücüdür**.

Dahası, **bilgi ve kaynak eksikliği** önemli bir sınırlama teşkil etmektedir. Birçok ebeveyn, radikalleşmenin erken belirtilerini fark etme veya nasıl tepki vereceklerini bilme konusunda kendilerini güvende hissetmediklerini kabul etmiştir (Scremin, 2023). Bazıları konuyu sadece uluslararası terörizmle ilişkilendirmiş ve yerel aşırıcılığın önemini fark edememiştir. Diğerleri ise aşırı tepki vermekten ya da yanlış bir şey söylemekten korkmuştur. Bu durum kritik bir boşluğu vurgulamaktadır: **ailelerden eğitim almadan müdahale etmeleri beklenmektedir**, tıpkı temel ilk yardım olmadan tıbbi bakım vermelerinin istenmesi gibi. Bazı kuruluşlar atölye çalışmaları veya araç setleri sağlasa da, bu kaynaklara erişim genellikle şehir merkezleriyle sınırlıdır veya yalnızca İngilizce olarak kolaylaştırılır, azınlık dillerini konuşanlar ve marjinal topluluklar hariç tutulur. Bu eşitsizlik, harekete geçmeye istekli olsalar bile birçok aileyi **işlevsel olarak desteksiz** bırakmaktadır.

Önlemenin toplumsal cinsiyete dayalı dinamikleri de özellikle kadınlar üzerinde engeller oluşturmaktadır. Anneler genellikle koruyucu ve barış sağlayıcı

olarak değerlendirilirken, önleyici rolleri nadiren yapısal güçlendirme ile eşleştirilir. Anneler, siyasi forumlara, finansmana veya politika istişaresine erişimleri engellenirken çocuklarının seçimlerinden ahlaki olarak sorumlu tutulduklarını bildirmiştir (BHATTACHARYA, 2020). Duygusal emekleri teoride kutlanmakta ancak pratikte göz ardı edilmektedir. Buna ek olarak, ataerkil hanelerde kadınlar karar verme gücünden yoksun olabilir veya çocuklarının dini veya siyasi görüşleri hakkındaki konuşmalardan dışlanabilir. Annelik failliğinin tam anlamıyla gerçekleşmesi için, genellikle kamu politikalarından gizlenen bu aile içi dinamiklerin ele alınması gerekmektedir. **Aile biriminin kendi içindeki toplumsal cinsiyet eşitsizliğini** ele almadan, önleme çabaları dışlayıcı normlara meydan okumak yerine onları pekiştirme riski taşır.

Aileler ayrıca, özellikle sevdikleri birinin aşırılık yanlısı olduğundan şüphelenildiğinde veya suçlandığında, **dışsal damgalanma ve içsel utançla** karşı karşıya kalmaktadır. Eski savaşçıların aileleri komşuları tarafından dışlandıklarını, topluluk etkinliklerine erişimlerinin engellendiğini ve çocuklarının eylemlerinden dolayı suçlandıklarını anlatmışlardır (Botha, 2015). Bu kamusal utanç çoğu zaman yardım aramalarını, diyaloğa katılmalarını veya kurumlara güvenmelerini engellemiştir. Eş zamanlı olarak, aileler genellikle başarısızlık, suçluluk veya kafa karışıklığı duygularıyla mücadele ederek yoğun bir **iç utanç** yaşarlar (Moscardino ve ark., 2007a). Bu duygusal felç sessizlik, inkar veya kaçınma ile sonuçlanabilir ve bunların hepsi erken önlemeyi engeller. Önleme programları **ailelerin kendi travmalarını işlemeleri için güvenli alanlar** sağlamadıkça, onlardan başkalarının **travmalarına** müdahale etmelerini beklemek mantıksızdır.

Son olarak, **çatışan kültürel ve kuşaksal anlatılar** önleme sürecini tehlikeye atabilir. Birçok genç kadın, kuşak farklılıkları nedeniyle çevrimiçi faaliyetlerini, ideolojik ilgi alanlarını veya kişisel mücadelelerini aile üyeleriyle paylaşmadıklarını söylemiştir (Parvez & Hastings, 2022). Ebeveynler genellikle dijital okuryazarlıktan, dini esneklikten veya kültürel nüanstan yoksundu ve bu da onları temassız gibi gösteriyordu. Bu iletişim kopukluğu, ailelerin radikal değişimleri fark etmelerini veya fark etseler bile etkili bir şekilde ele almalarını engelleyebilir. **Kuşaklararası farklılıklar arasında köprü kuracak ve karşılıklı dinlemeyi teşvik** edecek stratejiler olmadan, önleme tek taraflı bir amaç olarak kalır.

Bu zorluklar bir araya geldiğinde, ailelerin radikalleşmenin önlenmesi için gerekli olmalarına rağmen, **genellikle çok fazla şeyle görevlendirildiklerini ve çok**

az şeyle donatıldıklarını ortaya koymaktadır. Müdahale etme kabiliyetleri sadece farkındalık veya niyete değil, kurumlara güven, duygusal bant genişliği, kültürel sermaye, sosyal destek ve aile içi iletişim gibi karmaşık bir faktörler ekolojisine bağlıdır. Ailelere, kapasitelerine yatırım yapmadan, korkularını ele almadan ve duygusal emeklerini onaylamadan doğal önleme varlıkları olarak davranmak, yalnızca politika başarısızlığı değil, aynı zamanda **ilişkisel güvene ihanet** etme riski taşır. Dolayısıyla, ailelerin radikalleşmeyi önleme potansiyeli gerçektir ancak bu ne otomatik ne de koşulsuzdur. Aileler sosyal, politik ve duygusal dünyalara gömülüdürler ve bu durum, onları derinden önemsiyor ve harekete geçmek istiyor olsalar bile, çoğu zaman yanıt verme yeteneklerini engellemektedir**. Önleme modellerinin başarılı olabilmesi için** aileyi idealize etmekten bütüncül kapsayıcı ve ilişkisel stratejiler yoluyla **aileyi güçlendirmeye** geçmeleri gerekir. Buna travma konusunda bilgilendirilmiş programlar, kültürel açıdan uygun kaynaklar, çok dilli sosyal yardım, ruh sağlığı desteği ve yapısal korumalar dahildir. Ancak o zaman aileler bunalmış tanıklar olmaktan çıkıp **güvenlik ve dayanıklılığın ortak yaratıcıları** haline gelebilirler.

5.5 Aile ve Terörizm Üzerine Araştırma Yaklaşımlarının Yorumlanması

Aşağıdaki tablo, önceki çalışmaların terörizm ve radikalleşme bağlamında ailenin rolüne nasıl yaklaştıklarının bir sentezini sunmaktadır. Literatürü, her biri ailenin radikalleşme, önleme ve radikalleşmeden uzaklaşma süreçlerini etkilediği veya bunlardan etkilendiği anlaşılan belirli bir yolu yakalayan beş ana yaklaşım olarak sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırma, konuyla ilgili akademik söylemde ortaya çıkan temel yaklaşımlara yapılandırılmış bir genel bakış sağlamaktadır.

Tablo 3 Araştırma Yaklaşımı Karşılaştırması

Yaklaşım	Ailenin Rolü	Odaklanma
Radikalleşme Ajanı	Radikal normların veya işlev bozukluğunun kaynağı	İdeolojinin aktarımı
Bağlamsal Etki	Stres altında risk faktörü	Sosyoekonomik ve siyasi bağlam
Önleyici Ortak	Koruyucu faktör	Erken teşhis ve duygusal destek
Deradikalleşme Aktörü	Kolaylaştırıcı veya engel	Rehabilitasyon ve radikalleşme sonrası
Toplumsal Cinsiyet Analizi	Cinsiyete dayalı gözetim veya güçlendirme	Radikalizm/terörle mücadelede kadınların rolü

1. **Bir Radikalleşme Aracı Olarak Aile**

İlk ve belki de en sık incelenen yaklaşım aileyi radikalleşmenin potansiyel bir kaynağı veya kolaylaştırıcısı olarak görmektedir. Bu görüşe göre, aile ortamları sadece pasif veya nötr alanlar değildir; aksine, değerlerin, ideolojilerin ve dünya görüşlerinin aktarıldığı ve pekiştirildiği aktif alanlardır. Önceki çalışmalar, radikal inançların ya doğrudan öğretim yoluyla ya da aşırılıkçı anlatılarla uyumlu belirli siyasi, dini veya sosyal şikayetlerin normalleştirilmesi yoluyla aile içinde aktarıldığı örnekleri belgelemiştir. Bu gibi durumlarda aile, genellikle kültürel veya ideolojik eğitim kisvesi altında radikal fikirlere maruz kalınan ilk yer olarak hizmet etmektedir.

İdeolojik aktarımın yanı sıra, ihmal, aile içi şiddet, otoriter ebeveynlik veya duygusal kopuş gibi aileyle ilgili faktörler de radikalleşmeye giden yollarla ilişkilendirilmiştir. Bu koşullar psikolojik kırılganlıklar ve yabancılaşma hissi yaratarak bireyleri, özellikle de ergenleri ve genç yetişkinleri aşırılık yanlılarının saflarına katılmaya daha yatkın hale getirebilir. Duygusal destek eksikliği, olumlu rol modellerinin yokluğu veya aile içi çatışmalara maruz kalmak bireyleri başka yerlerde aidiyet, amaç veya onay aramaya itebilir ve bazen onları kimlik, yön ve topluluk duygusu sunan aşırılık yanlısı gruplara yönlendirebilir.

Bu yaklaşım hane halkının iç dinamiklerine dikkat çekmekte ve yetiştirilme tarzının, iletişim kalıplarının ve ilişkisel bağların etkisini vurgulamaktadır. Radikalleşmenin her zaman izole veya dış ortamlarda başlamadığının altını çizer; birçok durumda, tanıdık ilişkilere dayanır ve aile alanı içindeki günlük etkileşimler yoluyla geliştirilir.

2. **Bağlamsal Bir Etki Olarak Aile**

Öne çıkan ikinci bir araştırma yaklaşımı ise aileyi daha geniş sosyal, ekonomik ve siyasi zorluklar bağlamında incelemektedir. Bu bakış açısı, aileleri radikalleşmenin doğrudan kaynakları olarak tasvir etmek yerine, onları daha geniş sistemik baskılar tarafından şekillendirilen ve bunlara yanıt veren birimler olarak görmektedir. Yoksulluk, sosyal dışlanma, ayrımcılık, siyasi çatışma, zorunlu göç ve yapısal marjinalleşme gibi faktörler sıklıkla aile hayatını zorlayan ve dolayısıyla aile üyeleri arasında radikalleşme riskini artıran altta yatan koşullar olarak gösterilmektedir.

Örneğin, ekonomik olarak yoksun bölgelerde yaşayan aileler kronik stres, sosyal istikrarsızlık ve eğitim veya istihdam fırsatlarına sınırlı erişim yaşayabilir. Bu

baskılar aile bütünlüğünü bozabilir ve ebeveynlerin veya vasilerin rehberlik, gözetim veya duygusal destek sağlama kapasitesini azaltabilir. Benzer şekilde, yerinden edilme veya çatışmalardan etkilenen aileler travma, kayıp veya ev sahibi toplumlarında sosyal entegrasyon eksikliğinden muzdarip olabilir. Bu tür ortamlarda, özellikle gençler, kendilerini güçlendirme veya intikam öneren radikal ideolojilere daha açık hale getiren şikayetler ve hayal kırıklıkları geliştirebilirler.

Bu yaklaşım, dış koşulların aile içi dinamikleri nasıl etkilediğini incelemenin önemini vurgulamaktadır. Radikalleşmenin, ailelerin içinde bulunduğu daha geniş ortamlar dikkate alınmadan tam olarak anlaşılamayacağını öne sürer. Daha da önemlisi, sıkıntı veya marjinalleşme yaşayan ailelerin, değerleri veya niyetleri nedeniyle değil, karşılaştıkları yapısal engeller nedeniyle daha savunmasız olabileceği gerçeğini de vurgulamaktadır.

3. Önleyici Bir Ortak Olarak Aile

Büyük ölçüde ailenin riskle ilgili yönlerine odaklanan önceki iki yaklaşımın aksine, giderek artan bir araştırma grubu dikkatleri koruyucu ve önleyici bir güç olarak ailenin potansiyeline çevirmiştir. Bu yaklaşım, iyi işlediğinde ailelerin radikalleşmeye karşı ilk savunma hattı olarak hizmet edebileceğini kabul etmektedir. Güven, açık iletişim, empati ve tutarlı destek ile karakterize edilen güçlü aile ilişkileri, aşırılık yanlısı etkiye karşı güçlü tamponlar olarak hizmet edebilir.

Çok sayıda çalışma, radikalleşmenin erken belirtilerine işaret edebilecek davranış, dil veya tutumlardaki ince değişiklikleri ilk fark edenlerin genellikle aile üyeleri olduğunu göstermiştir. Ebeveynler, kardeşler ve hatta geniş akrabalar duygusal geri çekilme, gizli davranışlar veya katı ideolojilere artan bir bağlılık tespit edebilir. Aileler bilgi, güven ve kaynaklara erişimle donatıldıklarında, ister açık diyalog yoluyla, ister profesyonellerden yardım isteyerek ya da sadece bireyleri aşırılık yanlısı gruplara yönelmekten caydıracak duygusal zemin sağlayarak erken müdahale edebilirler.

Bu araştırma aynı zamanda eğitim programları, toplumsal katılım girişimleri ve okullar, sosyal hizmetler ve kolluk kuvvetleri ile ortaklıklar yoluyla ailelerin güçlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Ebeveynlik becerilerinin güçlendirilmesi, dayanıklılığın artırılması ve destekleyici aile ortamlarının oluşturulması, radikalleşmenin kök salmadan önce önlenmesi için giderek daha etkili stratejiler olarak görülmektedir. Devlet öncülüğündeki gözetim veya cezalandırıcı

önlemlere odaklanan yaklaşımların aksine, bu model güven, özen ve toplum temelli önlemeye öncelik vermektedir.

4. Bir Deradikalleşme Aktörü Olarak Aile

Literatürdeki bir diğer önemli yönelim, ailelerin radikalleşmeden uzaklaşma ve yeniden entegrasyon süreçlerindeki rolüyle ilgilidir. Burada aile pasif bir seyirci olarak değil, aşırılık yanlısı faaliyetlere karışmış bireylerin iyileşme ve rehabilitasyonunda aktif bir katılımcı olarak görülmektedir. Aileler aşırılık yanlısı gruplardan ayrılmak isteyen bireylere duygusal istikrar, kabul ve manevi teşvik sağlayarak topluma yeniden girişlerini kolaylaştırabilir ve şiddet içermeyen yeni kimlikler inşa etmelerine yardımcı olabilir.

Bazı deradikalizasyon programları, sosyal bağların rolünü vurgulayan aile terapisi, manevi danışmanlık ve denetimli yeniden entegrasyon planları kullanarak aileleri müdahale çabalarına resmi olarak entegre etmiştir. Bu bağlamlarda aileler, deradikalizasyon yolculuğu boyunca bireyleri izlemeye, motive etmeye ve onlara rehberlik etmeye yardımcı olabilecek destek ağları olarak hizmet etmeye teşvik edilmektedir. Aile desteğinin yokluğu nüksetmeye veya izolasyona yol açabileceğinden ve bu da yeniden radikalleşme olasılığını artırdığından, ailelerin katılımı genellikle gerekli görülmektedir.

Bununla birlikte, literatür ailenin ayrılmayı kolaylaştırma kapasitesinin abartılmasına karşı da uyarıda bulunmaktadır. Bazı durumlarda, aile üyelerinin kendileri aşırılık yanlısı görüşlere sahip olabilir veya bireyin yeniden entegrasyonunu destekleme konusunda isteksiz olabilir. Bu durum reddedilme, yabancılaşma veya aşırılık yanlısı söylemlerin güçlenmesiyle sonuçlanabilir. Bu nedenle, aileler radikalleşmenin önlenmesinde önemli bir rol oynayabilirken, ailelerin etkinliği kendi istekliliklerine ve değişimi destekleme kapasitelerine bağlıdır.

5. Aile Rollerinin Cinsiyete Dayalı Analizi

Son yaklaşım, aile rollerinin radikalleşme ve terörle mücadele ile nasıl kesiştiğine dair cinsiyete dayalı bir analiz içermektedir. Bu araştırma grubu, kadınların ve kız çocuklarının aile içinde oynadıkları belirli rolleri incelemekte ve şiddet içeren aşırıcılık bağlamında pasifliklerine ilişkin varsayımlara meydan okumaktadır. Birçok terörle mücadele politikasında kadınlar, özellikle de anneler, doğal koruyucular ya da radikal davranışların erken tespitçileri olarak tasvir edilmektedir. Programlar genellikle kadınları özellikle ev içi ve toplumsal ortamlarda gayri resmi önleme aracıları olarak harekete geçirmek üzere tasarlanmıştır.

Ancak eleştirel çalışmalar, bu tür tasvirlerin geleneksel toplumsal cinsiyet normlarını pekiştirirken kadınlara orantısız sorumluluk yükleyebileceğini savunmaktadır. Buna ek olarak, bazı araştırmalar kadınların radikal hareketlerde destekçi, üye toplayıcı ve hatta savaşçı olarak aktif roller oynayabildiğini ortaya koymakta ve kadınların yalnızca besleyici figürler olarak basitçe tasvir edilmesinin onların farklı motivasyonlarını ve eylemliliklerini gözden kaçırabileceğini öne sürmektedir. Bu yaklaşım, toplumsal cinsiyet beklentilerinin hem radikalleşme hem de önleme konusunda aile rollerini nasıl şekillendirdiğinin daha incelikli bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, cinsiyetten bağımsız olarak tüm aile üyelerinin katkılarını ve karşılaştıkları zorlukları tanıyan daha kapsayıcı ve dengeli stratejiler için çağrıda bulunmaktadır.

5.6 Literatürdeki Boşluklar ve Gelecekteki Araştırmalar için Yönergeler

Terörizm ve radikalleşme literatürü ailesel faktörlerin önemini giderek daha fazla kabul etse de, bazı önemli boşluklar ve sınırlamalar devam etmektedir. Bu boşluklar kavramsal netlik, metodolojik çeşitlilik, bağlamsal farklılıklar, cinsiyete dayalı varsayımlar ve politika çıkarımları ile ilgilidir. Mevcut literatürün daha derin bir sentezi, hem doygunluk alanlarına hem de daha fazla araştırma gerektiren alanlara işaret etmektedir. Bu bölümde bu sınırlamalar özetlenmekte ve ailelerin farklı sosyopolitik ve kültürel bağlamlarda şiddet içeren aşırıcılıkla nasıl kesiştiğine dair anlayışımızı geliştirebilecek gelecekteki araştırmalar için potansiyel yönler önerilmektedir.

Belirlenen Boşluklar ve Sınırlamalar

1. **Bireysel Yollara Aşırı Vurgu, Aile Sistemlerine Sınırlı Odaklanma**

En belirgin kısıtlamalardan biri, aileyi çevresel veya arka plan değişkeni olarak ele alırken bireysel aktöre -genellikle radikalleşmiş gençlere- odaklanma eğilimidir. Birçok çalışmada, aile etkisi öncelikle radikalleşme için bir risk faktörü olarak incelenmekte, **aile sistemlerinin** dinamik ve birbirine bağlı birimler olarak nasıl işlediğine sınırlı ilgi gösterilmektedir. Radikal görüşlerin ortaya çıkmasını veya reddedilmesini şekillendirebilecek aile içi karar alma süreçlerini, iletişim **kalıplarını**, duygusal karşılıklı bağımlılıkları ve aile içindeki kuşak anlatılarını ele alan araştırma eksikliği bulunmaktadır.

2. **Sınırlı Boylamsal ve Bağlamsal Derinlik**

Mevcut araştırmaların büyük bir kısmı kesitsel veya anekdot niteliğinde olup, geriye dönük mülakatlara veya sınırlı boylamsal takibi olan vaka çalışmalarına dayanmaktadır. Bu durum, aile etkisinin radikalleşme **öncesinde, sırasında ve sonrasında** nasıl geliştiğine dair anlayışımızı zayıflatmaktadır. Çok az sayıda çalışma ilişkilerdeki, inanç sistemlerindeki veya dayanıklılık mekanizmalarındaki değişiklikleri incelemek için aile üyelerini zaman içinde takip etmektedir. Ayrıca, literatürün çoğu yüksek profilli veya küresel çatışma bölgelerine odaklanmakta, diasporik topluluklar veya çevrimiçi ortamlar gibi aile varlığının daha ince ama yine de etkili olabileceği yerelleştirilmiş, şiddet içermeyen radikalleşme eğilimlerine yeterince ilgi gösterilmemektedir.

3. **Aile Seslerinin ve Birinci Şahıs Perspektiflerinin Eksikliği**

Önleme ve deradikalizasyon süreçlerine ailelerin de dahil edilmesine yönelik çağrılar artmakla birlikte, literatürde aile üyelerinin doğrudan anlatılarına nadiren yer verilmektedir. Ebeveynler, kardeşler, eşler ve çocuklarla **konuşulmaktan** ziyade genellikle onlar **hakkında konuşulmaktadır**. Onların sesleri, deneyimleri, ikilemleri ve radikalleşmiş bir aile üyesiyle başa çıkma konusundaki ahlaki müzakereleri sıklıkla eksiktir. Bu eksiklik, ailenin duygusal karmaşıklığını, travmasını ve direncini hesaba katmadan "destekleyici" ya da "işlevsiz" olarak aşırı araçsal ya da basit bir imaj yaratma riski taşır.

4. **Toplumsal Cinsiyet Önyargıları ve Rol Stereotiplemesi**

Yinelenen bir konu da aile rollerinin cinsiyetçi bir çerçeveye oturtulması, özellikle de kadınların -özellikle de annelerin- varsayılan karşı-radikalleşme aracıları olarak araçsallaştırılmasıdır. Kadınların erken teşhis ve önleme rolleri sıklıkla desteklenirken, literatür genellikle kadın bakıcıların üzerindeki duygusal yükü ele almadan onlara besleyici, gözetim odaklı bir işlev yüklemektedir. Buna karşılık, erkeklerin aile içinde karşı-radikal aktörler olarak yer alması nispeten daha az araştırılmıştır. Dahası, çalışmalar güç ilişkileri, kuşaklararası otorite ve cinsiyetler arası iletişim dahil olmak üzere aile içindeki toplumsal cinsiyet dinamiklerini nadiren araştırmaktadır; bunların tümü radikalleşme veya direnişin yörüngesini şekillendirebilir.

5. **Eleştirel Sorgulama Yerine Politika Odaklı Anlatılar**

Özellikle terörle mücadele politikası gündemleri tarafından desteklenen veya etkilenen literatürün çoğu, aileleri devlet müdahalesinin araçları olarak ele alma eğilimindedir. Bu yaklaşım**,** aile ilişkilerini araçsallaştırma riski taşımakta, onları erken tespit, raporlama ve kontrol araçları olarak tasvir etmekte ve çoğu zaman yeterli etik değerlendirme yapmamaktadır. Sonuç olarak, ailelerin yaşadıkları deneyimler genellikle düzleştirilir veya devlet güvenliğini ilişkisel refahtan üstün tutan bir risk yönetimi çerçevesi tarafından gizlenir. Eleştirel, toplum temelli ve aileleri güçlendiren perspektifler yeterince temsil edilmemektedir.

Gelecekteki Araştırmalar için Öneriler

1. **Aile İçi Dinamiklerin İncelenmesini Derinleştirin**

Gelecekteki çalışmalar, ebeveynler ve çocuklar, kardeşler, eşler ve geniş akrabalar gibi aile içindeki ilişkilerin radikal ideolojilere karşı duyarlılığı veya direnci nasıl etkilediğini araştırmalıdır. Etnografik yaklaşımlar, niteliksel yaşam öyküleri ve aynı haneden birden fazla aile üyesiyle yapılacak derinlemesine mülakatlar, bir bireyler topluluğundan ziyade karmaşık bir sosyal birim olarak aile hakkında daha zengin içgörüler sağlayacaktır.

2. **Boylamsal ve Yaşam Seyri Araştırmalarını Genişletin**

Ailesel etkinin zaman içinde nasıl işlediğini yakalamak için araştırmacılar, kritik yaşam evreleri boyunca inançların, davranış değişikliklerinin ve duygusal bağların gelişimini takip eden boylamsal çalışmalara yatırım yapmalıdır. Aile desteğinin dayanıklılığını, radikalleşmenin aile bütünlüğü üzerindeki etkisini ve radikalleşme sonrası iyileşme sürecini anlamak alana önemli katkılar sağlayacaktır.

3. **Nüanslı Bir Toplumsal Cinsiyet Perspektifini Dahil Edin**

Gelecekteki araştırmalar, kadınları doğal bakıcılar, erkekleri ise yoksun veya radikalleştirici güçler olarak kalıplaştırmaktan kaçınan daha eleştirel bir toplumsal cinsiyet merceği benimsemelidir. Toplumsal cinsiyet normlarının, beklentilerinin ve rollerinin aile içinde nasıl işlediğini ve radikalleşme sürecini nasıl şekillendirdiğini veya bu sürece nasıl direndiğini araştırmak önemlidir. Buna ek olarak, babaların,

erkek kardeşlerin ve erkek vasilerin hem radikal hem de önleyici rollere katılımı daha fazla akademik ilgiyi hak etmektedir.

4. **Kültürel ve Bağlamsal Olarak Duyarlı Çerçeveler Geliştirin**

Küresel Güney'de yeterince temsil edilmeyen bölgeler, Batı bağlamlarındaki göçmen aileler ve aile etkileşim modellerinin önemli ölçüde farklılık gösterdiği dijital yerli haneler de dahil olmak üzere çeşitli sosyokültürel ortamlarda daha fazla karşılaştırmalı araştırmaya ihtiyaç vardır. Gelecekteki araştırmalar herkese uyan tek bir modelden kaçınmalı ve aile yapılarını, dini uygulamaları, nesiller arası travmayı ve göç geçmişlerini dikkate alan kültürel olarak uyumlu çerçeveler geliştirmelidir**.**

5. **Aileleri Araçsallaştırmak Yerine Güçlendirmeye Doğru Geçiş**

Gelecekteki araştırmalar, aileleri sadece terörle mücadele politikasının araçları olarak görmek yerine, ailelerin radikalleşme ile karşılaştıklarında kendi rollerini, ihtiyaçlarını ve stratejilerini nasıl tanımladıklarını keşfetmelidir. Bu, ailelerin seslerini destek programlarının tasarımına entegre etmeyi ve güvenliği ve ayrılmayı teşvik ederken ailesel güveni koruyan toplum temelli, gözetim dışı yaklaşımları keşfetmeyi içerir.

BÖLÜM 6
SONUÇ

Bu çalışma, 2000-2024 yılları arasında radikalleşme, terörizm, terörle mücadele ve deradikalleşme süreçlerinde ailenin rolü üzerine gelişen bilimsel söylemi sistematik olarak araştırmayı amaçlamıştır. Hakemli 33 çalışmanın tematik sentezi yoluyla, ailelerin şiddet içeren aşırıcılığın yörüngesinde hem risk faktörleri hem de koruyucu ajanlar olarak işlev gördüğü karmaşık, çok yönlü ve çoğu zaman çelişkili yolları aydınlatmıştır. Dört ana kodun merceğinden 33 çalışmanın bulguları: **(1) Radikalleşmede Ailenin Rolü**, **(2) Terörizmi veya Radikalizmi Etkileyen Aile Faktörü**, **(3) Terörle Mücadele ve Radikalleşmeyi Önlemede Ailenin Rolü ve (4) Radikalleşmeyi Önlemede Aile**. Her bir tema, aile biriminin radikalleşme ve terörle mücadele bağlamında nasıl işlediğine dair karmaşık ve çok yönlü bir anlayışı kapsamaktadır. Bu kategoriler toplu olarak, ailenin sadece pasif bir arka plan faktörü değil, aktif, dinamik bir aktör -bazen zarar veren, bazen iyileştiren ve çoğu zaman her ikisini de aynı anda yapan- olduğu iç içe geçmiş bir anlatı oluşturmaktadır.

İlk kategori, ailenin ya ideolojik telkin ya da duygusal kopuş alanı olarak radikalleşme sürecine doğrudan katılımını vurgulamaktadır. Bu temanın merkezinde *ideolojinin nesiller arası aktarımı* kavramı yer almakta olup, aşırılık yanlısı inançlar, şikayetler ve davranışlar ebeveynlerden çocuklara aktar*ılmakta* veya ailesel sadakat yoluyla pekiştirilmektedir. Bu bağlamda aileler sadece radikalleşmeye tanıklık etmekle kalmaz, aynı zamanda radikalleşmenin kolaylaştırıcısı da olabilirler. Bu hem aşırıcılığa kayan siyasi sosyalleşme veya dini eğitim yoluyla açık bir şekilde, hem de hane içinde şiddet, travma veya izolasyonun normalleştirilmesi yoluyla gizli bir şekilde gerçekleşir. Bu kategoriden çıkan sonuç, radikalleşmenin son derece duygusal ve ilişkisel olduğudur. Pek çok birey aşırıcılığa sadece ideoloji yoluyla değil, miras kalan bir görev duygusu, algılanan adaletsizlik veya çözülmemiş psikolojik yaralar (genellikle aile içinde açılan veya ele alınmayan yaralar) yoluyla çekilmektedir. Bu kategoride incelenen çalışmalar, ailelerin güvenlik, ahlaki rehberlik veya duygusal destek sağlamada başarısız olduğu durumlarda, aşırılık yanlısı anlatıların boşluğu doldurmak için devreye girebileceğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla radikalleşme sadece bireylerin neye inandıklarıyla değil, kendileri, aileleri ve dünyadaki yerleri hakkında nasıl hissettikleriyle de ilgilidir.

İkinci kategori, rollerin ötesine geçerek **terörizme ve radikalizme dolaylı olarak katkıda bulunan aile temelli faktörleri** incelemektedir. Bu bulgular radikalleşmenin tek başına doğmadığını, genellikle daha geniş ailevi, kültürel ve sosyo-ekonomik stres faktörleri arasında geliştiğini göstermektedir. Örneğin aile içindeki toplumsal cinsiyet rolleri radikalizme karşı kırılganlığı etkileyebilir. Ataerkil yapılar, aile içi şiddet veya katı beklentiler, özellikle gençler ve kadınlar arasında kızgınlığı veya kimlik krizlerini körükleyebilir. Otoriterlik, ihmal veya duygusal olarak ulaşılamama gibi kötü ebeveynlik uygulamaları psikolojik parçalanmaya daha fazla katkıda bulunur. Bu iç aile dinamikleri, dış siyasi ve sosyal şikâyetlerle birleştiğinde, aşırılık yanlılarına katılım için verimli bir zemin yaratır.

Dahası, ulusötesi kimliklere sahip aileler, özellikle de göçmen veya diasporik haneler, sıklıkla kültürel uyumsuzluk, sosyal dışlanma ve kuşak çatışması yaşamaktadır. Bu tür bağlamlarda yetişen gençler, evdeki geleneksel beklentiler ile daha geniş toplumdaki aidiyet eksikliği arasında sıkışmış hissedebilirler. Bu "arada kalmışlık" genellikle aşırılık yanlısı ideolojilerin istismar ettiği kimlik boşlukları yaratır. Bu nedenle radikalleşme sadece ideolojiye verilen bireysel bir tepki olarak değil, aynı zamanda ailesel ve yapısal parçalanmaya verilen ilişkisel bir tepki olarak da anlaşılmalıdır.

Bunun tam tersine, üçüncü kategori ailelerin **radikalleşmeye karşı koyma ve radikalleşmeyi azaltma** konusunda nasıl **ön saflarda** yer aldığını araştırmaktadır. Aileler, özellikle ergenlik veya kişisel kriz dönemlerinde, radikal davranışların erken uyarı işaretlerine genellikle benzersiz bir erişime sahiptir. Yeterli farkındalık, iletişim becerileri ve kurumsal destek ile donatıldıklarında aileler radikalleşme derinleşmeden müdahale edebilirler. Aileler hem duygusal dayanak noktası hem de risk altındaki bireyler ile ilgili sosyal hizmetler veya devlet hizmetleri arasında köprü görevi görebilirler.

Deradikalizasyonun da duygusal ve ilişkisel onarıma dayandığında en başarılı olduğu gösterilmiştir. Koşulsuz kabul ve yeniden bütünleşme yolları sunan aileler - utanç veya yabancılaşma olmadan - psikolojik dönüşüme elverişli bir ortam yaratır. Bu özellikle eski aşırılık yanlılarının kimliklerini ve sosyal bağlantılarını yeniden inşa etmeye çalıştıkları durumlarda geçerlidir. Duygusal bağlar, empati ve güvenle beslendiğinde, kişisel iyileşme ve şiddet ağlarından ayrılma için temel oluşturabilir. Ancak ailelerin bu roldeki etkinliği genellikle yapısal ve politik engeller tarafından baltalanmaktadır. Birçoğu gözetim altında tutulmakta, damgalanmakta ya da

suçlanmaktadır; bu da iyileştirici aktörler olarak hareket etme kapasitelerini aşındıran koşullardır. Bu nedenle bu sentez, aileleri güvenlik tehdidi olarak değil, destek, eğitim ve kaynakları hak eden barış inşası ortakları olarak çerçeveleyen politikaları savunmaktadır.

Son kategori ise **ailelerin önleyici potansiyeline** odaklanmaktadır. Sıcaklık, empati ve ahlaki netlik ile karakterize edilen aileler aşırılık yanlısı söylemlere karşı koruyucu bir kalkan sağlar. Duygusal güvenlik, eleştirel düşünmeyi ve öz-değeri teşvik eder - ideolojik manipülasyona direnmede iki temel bileşen. Tutarlı iletişim ve karşılıklı saygı yoluyla aileler, radikal gruplar tarafından sıklıkla istismar edilen yabancılaşmaya karşı koyan bir aidiyet duygusu aşılayabilir. Dahası, nesiller arası iyileşme sürecine dahil olan aileler - geçmiş travma ya da kültürel yerinden edilmenin kabul edilmesi ve ele alınması - güçlü bir dayanıklılık kapasitesi gösterirler. Bu tür ailelerde hayatta kalma, merhamet ve haysiyet hikayeleri aktarılır ve şiddet ve intikama alternatif anlatılar sunar. Toplumsal güven de çok önemli bir rol oynamaktadır. Uyumlu ve destekleyici topluluklar içinde yer alan ailelerin radikalleşmeyi önlemek için gereken kaynaklara ve sosyal sermayeye erişme olasılığı daha yüksektir. Bu kategori aynı zamanda önleyici çabaların en çok aileler tek başlarına hareket etmek zorunda bırakılmadığında etkili olduğunu vurgulamaktadır. Okullar, dini liderler, sosyal hizmet uzmanları ve yerel yönetimlerle işbirliği ailelerin önleyici rollerini güçlendirebilir. Bu anlamda önleme, sadece uyanık olmakla değil, aşırılık yanlısı ideolojilerin kök salmakta zorlanacağı ortamlar yaratmakla ilgilidir.

Bu dört kategoriyi sentezlediğimizde, ailenin hem toplumun bir mikrokozmosu hem de birey ile daha büyük sosyo-politik güçler arasında bir arabulucu olduğu ortaya çıkmaktadır. Aileler şiddet döngülerini devam ettirebilir veya iyileşme döngülerini teşvik edebilir. Radikalleşmeye açılan kapılar ya da iyileşmeye giden köprüler olarak hizmet edebilirler. Daha geniş baskı, göç, hafıza ve aidiyet sistemlerini yansıtırlar. Bu sentez, aileyi ya bir tehdit ya da bir çözüm olarak ikili terimlerle görmek yerine, onun içsel karmaşıklığını ortaya koymaktadır. Aileler aynı anda hem terörizmden hem de terörizm içindeki aktörlerden etkilenir. Hem kırılgan hem dirençli, hem parçalanmış hem de iyileşmişlerdir. Bu nedenle, terörle mücadele stratejileri cezalandırıcı veya gözetime dayalı yaklaşımların ötesine geçmeli ve hassas, ilişkisel ve toplum merkezli aile temelli müdahalelere yatırım yapmaya başlamalıdır.

Sonuç olarak, araştırmalar terörizmi anlamak için aileleri soyut birimler olarak değil, sevgi, çatışma, travma ve umutla şekillenen canlı sistemler olarak anlamamız gerektiğini göstermiştir. Radikalleşme ve aşırıcılığa karşı mücadele sadece savaş meydanlarında ya da politika odalarında değil, empati, dayanıklılık ve aidiyet tohumlarının ekildiği ya da ihmal edildiği oturma odalarında, mutfaklarda ve aile sofralarında verilmektedir. Aileleri bu mücadelenin karmaşık aktörleri olarak tanımak ve güçlendirmek, daha sürdürülebilir, insancıl ve etkili çözümlere giden bir yol sunmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

Abbas, M.-S. (2019). 'Sakal bıraktım ve babam çıldırdı! İngiliz Müslüman ebeveynlerin Bradford ve Leeds'teki aileleri içinde 'aşırılık' ile mücadelede işbirliği. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, *45*(9), 1458-1476. https://doi.org/10.1080/1369183x.2018.1466694

Abo-Zena, M. M., & Saif, W. (2021). "Lütfen Tanrım, Müslümanlar olmasın": İslamofobinin yaygın olduğu bir ortamda Müslüman çocuklarla yapılan konuşmalara rehberlik etme perspektifleri. *Sosyal Hizmette Din ve Maneviyat Dergisi: Sosyal Düşünce*, *40*(2), 166-188. https://doi.org/10.1080/15426432.2020.1871152

Ahdash, F. (2023). Aile Mahkemelerinde Terörizmle Mücadele: Tehlikeli Bir Gelişme. *The Modern Law Review*, *86*(5), 1197-1231. https://doi.org/10.1111/1468-2230.12812

BHATTACHARYA, S. (2020). Kadına Yönelik Şiddet. *Dünya İşleri: The Journal of International Issues*, *24*(2).

Bjørgo, T., & Carlsson, Y. (2005). *Şiddet Yanlısı ve Irkçı Gençlik Gruplarına Erken Müdahale.* www.nupi.no

Boland, A., Cherry, M. G., & Dickson, R. (2017). *Sistematik Bir İnceleme Yapmak: Bir Öğrenci Rehberi*. SAGE.

Bornstein, M. H. (2002). Ebeveynlik el kitabı: Çocuklar ve ebeveynlik, Cilt 1, 2. baskı. M. H. Bornstein (Ed.), Ebeveynlik *el kitabı: Çocuklar ve ebeveynlik, Cilt 1, 2. baskı.* Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Botha, A. (2015). Kenya ve Uganda'da Terörizme Radikalleşme: Siyasal Sosyalleşme Perspektifi. *Perspectives on Terrorism*, *9*(5).

Carson, J. V., James, P. A., & O'Neal, T. A. (2019). Kanların radikalleşmesi: Birincil grup etkisi olarak aile? *Dynamics of Asymmetric Conflict*, *12*(1), 67-89. https://doi.org/10.1080/17467586.2019.1568513

Chaliand, G., & Blin, A. (2016). Terörizmin tarihi: Antik çağlardan IŞİD'e. *Terörizmin Tarihi* içinde*: Antik Çağ'dan IŞİD'e*.

Cherney, A. (2021). Radikalleşmiş Suçluların Serbest Bırakılması ve Toplum Gözetimi: Yeniden Entegrasyonu Etkileyebilecek Sorunlar ve Zorluklar. *Terrorism and Political Violence*, *33*(1), 119-137. https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1530661

Cook, J., & Vale, G. (2018). *DAEŞ'ten "Diaspora "ya: İslam Devleti'nin Kadınlarının ve Çocuklarının İzini Sürmek.* www.icsr.info.

Copeland, S. (2019). Terörizm hikayeleri anlatmak: militanların öz hesaplarının incelenmesine anlatı yaklaşımlarının uygulanması için bir çerçeve. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, *11*(3), 232-253. https://doi.org/10.1080/19434472.2018.1525417

Dalgaard, N. T. (2016). İslam'ın ve İslam'ın kamusal ve siyasi tasvirlerinin çocuk yetiştirme pratikleri üzerindeki etkisi-Danimarka'da yaşayan Müslümanlar arasında ebeveyn anlatılarının söylemsel analizleri. *Culture & Psychology*, *22*(1), 65-79. https://doi.org/10.1177/1354067x15621478

Davis, J., West, L., & Amarasingam, A. (2021). Terörizm Araştırma İnisiyatifi Etkiyi Ölçüyor, Önyargıyı Ortaya Çıkarıyor mu? Terörizmde Kadınlarla İlgili Literatürün Atıf Analizi. *Kaynak: Perspectives on Terrorism*, *15*(2), 58-76. https://doi.org/10.2307/27007296

Duriez, B., & Soenens, B. (2009a). Irkçılığın nesiller arası aktarımı: Sağcı Otoriterlik ve Sosyal Baskınlık Yöneliminin Rolü. *Journal of Research in Personality*, *43*(5), 906-909. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2009.05.014

Duriez, B., & Soenens, B. (2009b). Irkçılığın kuşaklar arası aktarımı: sağcı otoriterliğin ve sosyal baskınlık yöneliminin rolü. *JOURNAL OF RESEARCH IN PERSONALITY, 43*(5), 906-909.

Ellefsen, R., & Sandberg, S. (2022). Radikalleşmenin Gündelik Önlenmesi: Aile, Akran ve Polis Müdahalesinin Etkileri. *Studies in Conflict and Terrorism.* https://doi.org/10.1080/1057610X.2022.2037185

Epstein, G. S. (2007). Aile içinde aşırılık. *Journal of Population Economics, 20*(3), 707-715. https://doi.org/10.1007/s00148-006-0100-0

Ferguson, N., & McAuley, J. W. (2020). Radikalleşme ya da Tepki: Kuzey İrlanda'da Şiddet İçeren Aşırıcılığa Katılımı Anlamak. *Politik Psikoloji, 41*(2). https://doi.org/10

Gielen, A.-J. (2019). Şiddet İçeren Aşırıcılıkla Mücadele: Neyin, Kimin, Hangi Koşullarda ve Nasıl İşe Yaradığını Değerlendirmek için Gerçekçi Bir İnceleme? *Terrorism and Political Violence, 31*(6), 1149-1167. https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1313736

Gitaningrum, I. (2021). Çocuklar ve Terörizm: Halifeliğin Endonezyalı Yavruları için İnsan Hakları. *JURNAL PENELITIAN.* https://doi.org/10.28918/jupe.v18i2.4170

Gregg, H. S. (2014). Seküler ve Dini Terörizmi Tanımlamak ve Ayırt Etmek. *Kaynak* içinde*: Perspectives on Terrorism* (Cilt 8, Sayı 2). https://www.jstor.org/stable/26297135

Guru, S. (2012a). Araştırma üzerine düşünceler: Birleşik Krallık'ta terörle mücadeleden etkilenen aileler. *International Social Work, 55*(5), 689-703. https://doi.org/10.1177/0020872812447625

Guru, S. (2012b). Kuşatma Altında: Terörle Mücadele Aileleri. *British Journal of Social Work, 42*(6), 1151-1173. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs089

Hafez, M. M. (2016). Bağlayan Bağlar: Teröristler Aile Bağlarını Nasıl İstismar Ediyor? *Terörizmle Mücadele Merkezi Dergisi: CTC Sentinel, Cilt 19*(2), 15-17.

Harris, C., & Milton, D. J. (2016). Kadınlar İçin Durmak Terörizme Karşı Durmak mıdır? Kadın Hakları ve Terörizm Arasındaki Bağlantıyı Keşfetmek. *Journal of Human Rights, 15*(1), 60-78. https://doi.org/10.1080/14754835.2015.1062722

Hoffman, B. (2017). *Inside terrorism* (Üçüncü Baskı). Kolombiya Üniversitesi Yayınları.

Jacques, K., & Taylor, P. J. (2013). Kadın failli terörizmin mitleri ve gerçekleri. *Law and Human Behavior, 37*(1), 35-44. https://doi.org/10.1037/h0093992

Jesson, Jill., Matheson, Lydia., & Lacey, F. M. (2011). *Literatür taraması yapmak: geleneksel ve sistematik teknikler*. SAGE.

Keenan, K., & Hanson, S. (2013). Cinsiyet, Yer ve Sosyal Bağlantılar: Terörizme Karşı Savunmasızlık Farkındalığını Anlamak. *Urban Geography, 34*(5), 634-656. https://doi.org/10.1080/02723638.2013.778707

King, M., Noor, H., & Taylor, D. M. (2011). Terörizme Normatif Destek: Cemaat-i İslamiye Üyelerinin Yakın Akrabalarının Tutum ve İnançları. *Studies in Conflict & Terrorism, 34*(5), 402-417. https://doi.org/10.1080/1057610x.2011.561471

Kruglanski, A. W., & Fishman, S. (2009). Terörizmi harekete geçiren nedir? Bireysel, grupsal ve örgütsel yönleri. *Revista de Psicologia Social, 24*(2), 139-162. https://doi.org/10.1174/021347409788041480

Laqueur, W. (1999). *Yeni Terörizm: Fanatizm ve Kitle İmha Silahları*. Oxford Üniversitesi Yayınları.

Moscardino, U., Axia, G., Scrimin, S., & Capello, F. (2007a). Beslan'daki terör saldırısından sağ kurtulan çocukların bakıcılarının anlatıları: sağlık, kültür ve dayanıklılık konuları. *Social Science & Medicine, 64*(8), 1776-1787. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2006.11.024

Moscardino, U., Axia, G., Scrimin, S., & Capello, F. (2007b). Beslan'daki terör saldırısından sağ kurtulan çocukların bakıcılarının anlatıları: sağlık, kültür ve dayanıklılık konuları. *Social Science & Medicine*, *64*(8), 1776-1787. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2006.11.024

Naber, N. (2009). Kuşatma Altındaki Ulusötesi Aileler: Dearborn, Michigan'daki Lübnanlı Şiiler ve 2006 Lübnan Savaşı. *Journal of Middle East Women's Studies*, *5*(3).

Naeem, M., Ozuem, W., Howell, K., & Ranfagni, S. (2023). Nitel Araştırmalarda Kavramsal Model Geliştirmek için Adım Adım Tematik Analiz Süreci. *International Journal of Qualitative Methods*, *22*(October), 1-18. https://doi.org/10.1177/16094069231205789

Osman, M. N. M. (2010). Nusantara'da Halifeliğin Yeniden Canlandırılması: Hizbut Tahrir Endonezya'nın mobilizasyon stratejisi ve Endonezya'daki etkisi. *Terrorism and Political Violence*, *22*(4), 601-622. https://doi.org/10.1080/09546553.2010.496317

Parvez, S., & Hastings, J. V. (2022). Kadınların terörizme katılımında dijital medyanın rolünü anlamak: Bangladeş örneği. *Small Wars & Insurgencies*, *33*(8), 1345-1371. https://doi.org/10.1080/09592318.2022.2109371

Pereda, N. (2013). Çocuk mağdurlar arasında terörizmin psikolojik sonuçlarının sistematik incelemesi. *International Review of Victimology*, *19*(2). https://doi.org/10.1177/0269758012472771

Peter Murdock, G. (1949). *SOSYAL YAP*I. Macmillan.

Pine, D. S., Costello, J., & Masten, A. (2005). Travma, yakınlık ve gelişimsel psikopatoloji: Savaş ve terörizmin çocuklar üzerindeki etkileri. *Neuropsychopharmacology*, *30*(10). https://doi.org/10.1038/sj.npp.1300814

Puigvert, L., Aiello, E., Oliver, E., & Ramis-Salas, M. (2020). Gençlerin şiddet içeren radikalleşmesinin önlenmesinde tabandan gelen toplum aktörleri öncülük ediyor. *PLoS One*, *15*(10), e0239897. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239897

Rabasa, A., Pettyjohn, S. L., Ghez, J. J., & Boucek, C. (2010). *İslamcı Radikalleri Radikalleştirmek*. RAND Corporation. http://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1053srf

Rapoport, D. C. (2019). Modern terörizmin dört dalgası. *Ulusötesi Terörizm* içinde. https://doi.org/10.4324/9781315235691-1

Regan, J. (2024). Radikalleşme yolları: Boston Maratonu Bombacıları ve Muhammed Merah'ın karşılaştırılması. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, *16*(1), 125-145. https://doi.org/10.1080/19434472.2022.2039750

Resnyansky, L., Smith, C., Taylor, C., Sulistiyanto, P., Merryman, G., & Mujahiduddin. (2022). Sebeplerin ardındaki sebepler: Güneydoğu Asya'da Kadınların Radikalleşmesi ve Aile Bombalamalarının Komüniteryen Bir Okuması. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1-26. https://doi.org/10.1080/1057610x.2022.2034229

Robison, K. K. (2010). Terörizmin sosyal kökenlerini ortaya çıkarmak: Terörizmin azaltılmasında kadınların güçlendirilmesinin rolü. *Studies in Conflict and Terrorism*, *33*(8), 735-756. https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.494171

Salari, S. (2007). Yaşamın ilerleyen dönemlerinde eş cinayeti intiharı örüntüleri Önleme stratejileri. *Clinical Interventions in Aging*, *2*(3). https://doi.org/https://doi.org/10.2147/cia.S12159924

Santhana Dass, R. A. (2021). İntihar terörizminde aile ağlarının kullanımı: 2018 Surabaya saldırıları üzerine bir vaka çalışması. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, *16*(2), 173-191. https://doi.org/10.1080/18335330.2021.1906932

Schbley, A. H. (2000). Tanrı, Aile ve Para Arasında Kalanlar: Lübnan'ın Dini Teröristlerinin Değişen Profili. *Studies in Conflict & Terrorism*, *23*(3), 175-196. https://doi.org/10.1080/105761000412760

Schmid, A. (2013). Radikalleşme, De-Radikalleşme, Karşı-Radikalleşme: Kavramsal Bir Tartışma ve Literatür Taraması. *Terörizm ve Terörizmle Mücadele Çalışmaları.* https://doi.org/10.19165/2013.1.02

Schmid, A. (2023). Terörizmi tanımlamak. *Uluslararası Terörle Mücadele Merkezi* içinde. https://doi.org/10.4324/9781315744636

Schmid, A. P. (2014). *Şiddet İçeren ve Şiddet İçermeyen Aşırıcılık: Aynı Madalyonun İki Yüzü mü?* http://edition.cnn.com/2001/US/11/06/gen.attack.on.terror/.

Schuurman, B. (2020). Terörizm Araştırmaları, 2007-2016: Veri, Yöntem ve Yazarlık Üzerine Bir İnceleme. *Terrorism and Political Violence*, *32*(5), 1011-1026. https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1439023

Scremin, N. (2023). Aile Önemlidir: İslamcı Radikalleşme Üzerindeki Aile Etkisini Anlamak için Bir Ön Çerçeve. *Studies in Conflict & Terrorism*, *46*(8), 1491-1507. https://doi.org/10.1080/1057610x.2020.1841242

Shaw, J. A. (2003). Savaşa/teröre maruz kalan çocuklar. *Klinik Çocuk ve Aile Psikolojisi Dergisi* (Cilt 6, Sayı 4). https://doi.org/10.1023/B:CCFP.0000006291.10180.bd

Sila, M. A., & Fealy, G. (2022). Terörle Mücadele, Sivil Toplum Kuruluşları ve Barışın İnşası: Endonezya, Bima'da Devlet Dışı Aktörlerin Radikalleşmedeki Rolü. *The Asia Pacific Journal of Anthropology*, *23*(1), 97-117. https://doi.org/10.1080/14442213.2022.2041076

Silke, A., & Schmidt-Petersen, J. (2017). Altın Çağ mı? Terörizm Çalışmalarında En Çok Atıf Alan 100 Makale Bize Ne Söylüyor? *Terrorism and Political Violence*, *29*(4), 692-712. https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1064397

Sjoberg, L., & Gentry, C. E. (2011). Kadın Toplumsal Cinsiyet ve Terörizm. *The University of Georgia Press* içinde. The University of Georgia Press.

Slone, M., & Mann, S. (2016). Savaş, Terörizm ve Silahlı Çatışmanın Küçük Çocuklar Üzerindeki Etkileri: Sistematik Bir Gözden Geçirme. *Çocuk Psikiyatrisi ve İnsan Gelişimi*, *47(*6). https://doi.org/10.1007/s10578-016-0626-7

Speckhard, A., & Ahkmedova, K. (2006a). Bir Şehidin Oluşumu: Çeçen İntihar Terörizmi. *Studies in Conflict & Terrorism*, *29*(5), 429-492. https://doi.org/10.1080/10576100600698550

Speckhard, A., & Ahkmedova, K. (2006b). Yeni Çeçen Cihadı: Savaş Sonrası Çeçen Toplumunda Radikal Bir Hareket ve İntihar Terörizminin Kaynağı Olarak Militan Vahhabilik. *Democracy and Security*, *2*(1), 103-155. https://doi.org/10.1080/17419160600625116

Speckhard, A., & Shajkovci, A. (2019). Kenya'daki Cihad: Kenya'da El-Şebab'ın İşe Alımlarını ve Terörist Faaliyetlerini Kendi Sözleriyle Anlamak. *African Security*, *12*(1), 3-61. https://doi.org/10.1080/19392206.2019.1587142

Sumpter, C., Wardhani, Y. K., & Priyanto, S. (2021). Geçişlerin Test Edilmesi: Endonezya Toplumuna Yeniden Giren Aşırılıkçı Mahkumlar. *Studies in Conflict & Terrorism*, *44*(6), 473-494. https://doi.org/10.1080/1057610x.2018.1560666

Thijssen, G., Sijtsema, J., Bogaerts, S., Voorde, L. V, & Masthoff, E. (2023). Hollanda Terörle Mücadele Cezaevlerinde Kalan Kadın ve Erkek Tutuklularda Radikalleşme Süreçleri ve Geçiş Evreleri. *Behavorial Science*, *13*(10). https://doi.org/10.3390/bs13100877

Thomas, J., & Harden, A. (2008). Sistematik incelemelerde nitel araştırmaların tematik sentezi için yöntemler. *BMC Medical Research Methodology*, *8*, 1-10. https://doi.org/10.1186/1471-2288-8-45

Tischler, H. L. (2011). *Sosyolojiye giriş*. Wadsworth, Cengage Learning.

Topal, R. (2023). Çin'in Terörle Mücadele Çabaları ve Türki Müslümanların Güvenlikleştirilmesi Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme. *Studies in Conflict & Terrorism*, *46*(9), 1745-1765. https://doi.org/10.1080/1057610x.2021.1892604

Tulga, A. Y. (2000). Terörizmde Kitle İletişim Araçlarının Rolü ve Bireyler Üzerindeki Etkisi. *İnsan-İnsan, 7(*25). https://doi.org/https://doi.org/10.29224/insanveinsan.695346

UNICEF. (2023, 23 Haziran). *Savaş zamanlarında çocuklara yönelik altı ağır ihlal: Çocuklar silahlı çatışmalarda nasıl ön saflardaki hedefler haline geldi?* UNICEF. https://www.unicef.org/stories/children-under-attack-six-grave-violations-against-children-times-war

Van Brunschot, E. E. G., & Sherley, A. J. (2005). Tehdit İletişimi: Kanada Devleti ve Terörizm. *The Sociological Quarterly*, *46*(4), 645-669. https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2005.00030.x

Weine, S., Horgan, J., Robertson, C., Loue, S., Mohamed, A., & Noor, S. (2009). Somali-Amerikalı gençlerin ve genç yetişkinlerin radikalleşmesi ve örgüte katılmasıyla mücadelede toplum ve aile yaklaşımları: Psikososyal bir bakış açısı. *Dynamics of Asymmetric Conflict*, *2*(3), 181-200. https://doi.org/10.1080/17467581003586897

Zada, K., Suardi, S., Khasanah, L., Aderina, A., & Fathudin, F. (2021). BRSAMPK HANDAYANI, JAKARTA'DA ÇOCUK TERÖRİZMİNİN RADİKALLEŞTİRİLMESİ. *Penamas*, *34*(1). https://doi.org/10.31330/penamas.v34i1.491

Zierhoffer, D. (2014). Tehdit Değerlendirmesi: Yalnız Teröristler Diğer Yalnız Suçlulardan Farklı mı? *Journal of Strategic Security*, *7*(3), 48-62. https://doi.org/10.5038/1944-0472.7.3.3

APPENDIX 1

INTERSECTION OF TERRORISM AND FAMILY RESEARCH: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW.

(Master's Thesis English Draft)

MOCH HISYAM PUTRA

PREFACE

“One must still have chaos in oneself to be able to give birth to a dancing star.”
— Friedrich Nietzsche

There are seasons of the mind when the sun forgets to rise—when thought grows heavy, and meaning dissolves into shadow. This work was written through such a season.

Not all struggles announce themselves loudly. Some arrive in silence, wearing the face of ordinary days. They seep into the hours like fog, making each step uncertain, each page a distant shore. There were mornings when words refused to come, not out of defiance, but because something deeper within no longer believed in the shape of language. There were nights where questions circled like vultures above the unwritten.

Yet something endured. Not brilliance, not clarity—but a quiet defiance. A thread pulled forward in the dark, with no promise of where it would lead. And so, this work was built not in leaps, but in slow, stubborn inches. It was not born out of certainty, but from the decision to move, even when standing still seemed easier.

This work is, in truth, a record of persistence. Not the kind adorned with celebration, but the kind that leaves its trace only in the fact that it exists at all. Each sentence carries within it the weight of having been almost abandoned, and the resolve of having been reclaimed.

If the pages feel uneven, if the thought sometimes drifts—it is because they were formed in a state of becoming. They reflect a mind not always at peace with itself, but always reaching. For meaning. For coherence. For air.

To those who walk similar paths, whose efforts unfold under invisible burdens—I offer this not as a guide, but as proof: that it is possible to create even when undone, to finish something even when you feel unfinished yourself.

This work, in the end, is not a monument. It is a candle that stayed lit through the wind.

Moch Hisyam Putra

ABSTRACT

This study explores the multifaceted role of the family in the processes of radicalization, terrorism, and counterterrorism, drawing from a systematic literature review of 33 peer-reviewed studies published between 2000 and 2024. Although the role of ideology, political grievances, and global structures in terrorism has been extensively explored, the influence of family as both a risk and protective factor remains relatively understudied and fragmented in the scholarly literature. This research addresses this gap by employing a qualitative meta-synthesis approach to identify recurring themes, conceptual frameworks, and practical implications related to the family's involvement in radicalization and its potential in counterterrorism and deradicalization efforts.

Using thematic coding through NVivo 12, four major categories were synthesized: (1) Family Role in Radicalization, (2) Family Role in Counter-terrorism and Deradicalization**,** (3) Family Factors that Influence Terrorism or Radicalism**,** and (4) Family in Preventing Radicalization. Within these overarching codes, subthemes such as intergenerational transmission of ideology, emotional trauma, gender dynamics, parenting practices, transnational marginalization, and intergenerational healing emerged as central mechanisms through which families influence the trajectory of (de)radicalization.

The findings reveal that families are not monolithic actors in these processes. In some contexts, they serve as incubators for extremist ideologies, especially where intergenerational grievances, authoritarian parenting, or emotional neglect prevail. In other cases, families become agents of resilience and reintegration, especially when emotional acceptance, communication, and community engagement are present. The family can simultaneously be a site of vulnerability and a mechanism for resistance. This ambivalence challenges the simplistic binary of the family as either a risk or protective factor and calls for a more relational, intersectional, and dynamic understanding of its role.

A key contribution of this research lies in its emphasis on the emotional and psychosocial dimensions of radicalization, showing that individual trajectories into extremism are often driven not just by ideological beliefs but by familial ruptures, unresolved trauma, and a search for identity and belonging. Similarly, successful counterterrorism strategies are most effective when they support families in becoming sites of healing, trust, and moral clarity rather than instruments of surveillance or coercion.

This study also critiques the policy tendency to instrumentalize families in counter-radicalization efforts without providing adequate structural or emotional support. It advocates for a shift toward trauma-informed and community-rooted approaches that recognize families as complex, lived spaces with transformative potential. Therefore, the family must be understood not merely as a context within which radicalization occurs, but as an active, evolving actor in the broader ecology of terrorism and resilience. By centering the family in academic and policy discussions, this research offers a more human-centered and socially grounded approach to countering violent extremism.

Keywords: Family, Terrorism, Radicalization, Counterterrorism, Deradicalization, Systematic Literature Review.

TABLE OF CONTENT

INTERSECTION OF TERRORISM AND FAMILY RESEARCH: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW. 1
ABSTRACT 2
CHAPTER 1 INTRODUCTION 6
1.1 Research Question 7
1.2 Purpose of Study 9
CHAPTER 2 CONCEPTUAL BACKGROUND 10
2.1 Terrorism 10
2.2 Radicalism 11
2.3 Family 14
CHAPTER 3 METHODOLOGY 18
3.1 Type of Methodology 18
3.2 Data Collecting, Processing, and Recording. 19
3.3 Data Assessment and Extracting. 20
3.4 Data Analysis 22
CHAPTER 4 RESULT OF STUDY 24
4.1 Research Trends in Terrorism and Family Studies (2000–2024) 29
Early Period (2000–2016): Marginal Attention and Limited Integration 29
Period of Growth and Maturation (2019–2024): Expansion and Conceptual Reframing 31
4.2 Thematic Analysis of Terrorism and Family Studies (2000–2024) 34
4.3 Geographical Trends in Terrorism and Family Studies (2000–2024) 37
4.4 Disciplinary Landscape of Terrorism and Family Studies (2000–2024) 41
4.5 Publication Patterns in Terrorism and Family Research (2000–2024) 45
4.6 Author Affiliation and Institutional Landscape in Terrorism and Family Studies (2000–2024) 49
4.6 Evolving Research Themes in Terrorism and Family Studies (2000–2024) 54
CHAPTER 5 SYNTHESIS OF RESULT 66
5.1 Family Role in Radicalization 66
Intergenerational Transmission of Ideology 66
Normative and Emotional Support for Radicalization 69
Family as a Socializing Agent 73
Collective and Kin-Based Radicalization 77

Coercion, Pressure, or Influence by Family 81
Strategic Use of Family Networks by Terrorist Organizations 85
5.2 Family Factors that Influence Terrorism or Radicalism. 88
Trauma, Loss, and Family Disruption 88
Dysfunctional Family Dynamics and Abuse 92
Cultural Norms and Honor-Based Obligations.....95
Political and Structural Marginalization of Families.....99
Ideological Socialization and Indoctrination Within Families 102
5.3 Family Role in Counter-Terrorism and Deradicalization.....106
Family as a Catalyst for Disengagement and Deradicalization 106
Mothers and Women as Agents of Prevention and Peacebuilding.....109
Family in Post-Release Reintegration and Monitoring.....112
Challenges of Family Involvement in Counter-Terrorism 115
Family-Driven Early Detection and Reporting.....118
5.4 Family in Preventing Radicalization 122
Family Protective Factors and Psychosocial Resilience.....122
Mothers and Community Women in Preventive Action 125
Early Dialogue and Education in the Household.....128
Challenges to Family Prevention Capacity.....130
5.5 Interpreting Research Approaches on Family and Terrorism 134
5.6 Gaps in the Literature and Directions for Future Research.....137
Identified Gaps and Limitations 138
Recommendations for Future Research.....139
CHAPTER 6 CONCLUSION.....141
BIBLIOGRAPHY 145

CHAPTER 1
INTRODUCTION

The participation of women and children in extremist movements or even terrorism has been considered increased, either in the national or international group. International Centre for the Study of Radicalization, reported that 4.761 women from around the world have joined terrorist groups since 2003-2022 (Cook & Vale, 2018). Meanwhile, UNICEF (2023) confirmed a total of more than 105.000 children have been recruited and joined as members of extremist and radical groups. The research considered the phenomenon of children and women involved in terrorist groups as a result of the role of terrorist members who influence their family members to get involved in terrorist activity (Bjørgo & Carlsson, 2005; Duriez & Soenens, 2009a; Epstein, 2007). This phenomenon is called "kinship radicalization", where family members, kinship, or friendships have been targeted for radicalization (Hafez, 2016). It is highlighted that terrorism studies can no longer be isolated as partial individual cases; terrorism issues need an analysis that places family as a variable. Because most terrorist would also involve their family member in order to build a safe place in their environment as the high risk of their activities (Ellefsen & Sandberg, 2022). Family ties offer the potential strategy to maintain the ideological existence of terrorist groups and it has been rooted in tribal tradition (Hafez, 2016).

However, a robust body of contemporary literature on terrorism tends to focus on individuals who committed in terrorist groups (A. P. Schmid, 2014). Most of the analysis of terrorism research tends to separate analysis in men or husbands (Chaliand & Blin, 2016; Kruglanski & Fishman, 2009; Osman, 2010; Tulga, 2000), women or wives (Harris & Milton, 2016; Jacques & Taylor, 2013; Robison, 2010; Sjoberg & Gentry, 2011), and children particularly (Gitaningrum, 2021; Pine et al., 2005; Shaw, 2003; Zada et al., 2021). This potential lack of integrated analysis could have significant implications for how we understand counter-terrorism and extremism issues. As a result, in order to make practical policy, the practitioner could lose the portray of the comprehensive relation of the individual terrorist with their family that is associated with the spreading of terrorist activities and ideology broadly. Thus, this research is keen to track change in the intersection of terrorism and family studies by doing a systematic literature review

(SLR). This research relies on the main question: 1) What is the research dynamic in the subfield of terrorism and family studies from 2000-2024 including research trends, scopes, publications, author, aim and focus, theory and method, places, themes, and area of studies; and 2) What is the synthesis of the subfield of terrorism and family studies from 2000-2024. By proposing those questions, the research aims to determine whether this area is an ignored subfield, or perhaps is only abandoned, so it needs to be tidied up to grasp the comprehensive picture of studies.

Although the systematic literature review is new approach of methodology, however the systematic literature review research of terrorism studies has been done by several researchers. Schuurman (2020) and Silke & Schmidt-Petersen (2017) conducted systematic literature review on terrorism studies in general to review the data, method, authorship and citation record. Slone & Mann (2016) and Pereda (2013) also used Systematic Literature Review on subfield the relation of terrorism and children to track the social effect of terrorism and psychological consequence on children. The newest research is conducted by Davis et al. (2021) that focus on in subfield terrorism and women and aims to measure impact and bias. Nevertheless, none of systematic review has been conducted in the subfield of terrorism and family. Therefore, this research article seeks to enhance and broaden current research efforts, illustrating the extensive scope and depth of the intersection between family and terrorism studies.

1.1 Research Question

The purpose of the research is to reveal and investigate the intersection between terrorism and family research by answering 2 main research questions:

3. What is the research dynamic in the subfield of terrorism and family studies from 2000-2024?
    a. **Research Trend**: How has the volume of literature on terrorism and family studies changed from 2000 to 2024? What are the emerging research trends in terrorism and family studies during this period?
    b. **Research Scopes**: What specific aspects of family life are most frequently explored in the context of terrorism studies?

How do the scopes of studies vary across different time periods within 2000-2024?

c. **Research Publications**: Which academic journals have published the most on terrorism and family studies between 2000 and 2024? What are the most cited works in this subfield, and what impact have they had on subsequent research?

d. **Author and Affiliation**: Who is the common researcher or author who conducted the research? Where is the affiliation of the author or researcher?

e. **Research Places**: Which geographic regions or countries have been the primary focus of terrorism and family studies? How do the findings vary across different cultural or regional contexts?

f. **Research Themes:** What are the recurring themes and topics within the literature on terrorism and family studies? How do themes related to the impact of terrorism on family structures and relationships develop over the review period?

g. **Area of Studies:** How is the relationship between terrorism and family issues integrated into broader fields of study, such as psychology, sociology, political science etc? What interdisciplinary approaches are evident in the study of terrorism and family, and how do these approaches enhance understanding of the subject?

4. What is the synthesis of the subfield of terrorism and family studies from 2000-2024?

    a. What are the key findings across studies in the subfield of terrorism and family studies?

    b. What is the role of the family in the process of radicalization of individuals involved in terrorism?

    c. What are the family factors that influence the likelihood of someone being involved in terrorist activities?

    d. How can family dynamics prevent or accelerate the process of radicalization?

e. What is the role of the family in counter-terrorism strategies, especially in deradicalization programs?
f. How have previous research approaches defined and analyzed the relationship between family and terrorism?
g. What gaps or limitations can be identified in the existing literature on terrorism and family studies? Based on the synthesis of the literature, what are the recommended directions for future research?

1.2 Purpose of Study

By answering those questions, the objective of the research is to give comprehensive insight and provide a basis for the development of more effective and forward-looking policies and interventions for terrorism issues. Thus, the policy makers can get a comprehensive portrait to draw up the policies to prevent radicalization extremism, and terrorism ideology in the family member. Furthermore, the systematic literature review will provide the future research agenda in the subfield of terrorism and family in order to develop research novelty in sociology or even another field study.

CHAPTER 2
CONCEPTUAL BACKGROUND

2.1 Terrorism

Defining terrorism is tough work as the motive and actor of terrorism are diverse in every phenomenon. However, although the definition of terrorism has been discussed by many scholars and policy-maker, there are still remaining a numerous definitions of terrorism that has little consensus each other. For instance, Hoffman (2017) defines terrorism as a threat or violence act that targeting civilians, property or government facilities to create nuance of fear in order to achieve the status quo of group activity. Whereas, The United Nations Security Council define terrorism as:

> "a *criminal act, including against civilians, committed with the intent to cause death or serious bodily injury, or taking of hostages, with the purpose to provoke a state of terror in the general public or in a group of persons or particular persons, intimidate a population or compel a government or an international organization to do or to abstain from doing any act*."

By both definitions we can conclude that terrorism has characteristics such as a) violence act; b) targeting public, group or person; c) threatening by creating fear; d) seizing legal power. The objective is to occupy the existing political, social, military, or religious order in specific state or region. Therefore, terrorism often seen as an ideological movement.

Traditionally, terrorism is divided into 3 categories: left, right and ethnic-separatist (Rapoport, 2019). Left-winged terrorist refer to left ideology oriented such as Anarchist, Marxist and socialist. Right-winged terrorism tends to hold racist, fascist or nationalistic ideology. Ethnic-separatist often seen as a group that use terror tactic to fight for independence or freedom from a state or military force — rebellion (Gregg, 2014). These three categories of terrorism group typically popular in the era 17th-20th centuries.

However, in the last century, there is widespread a new group of terrorism called Religious Terrorism. Mark Juergensmeyer argues that it emerges first in the early 1980s and typically shows extreme and chaotic irrational acts (Laqueur, 1999). David C. Rapoport said that religious terrorism is marked by using sacred text and

scriptures such as holy book, historic example and religious symbol (Rapoport, 2019). The goal is obvious uniquely religious goals. Although scholar like Walter Laqueur (1999) see Religious Terrorism as “the new right-winged terrorism”, but this categorizing cannot accommodate the unique purpose of transnational goals or their desire to destroy the world that cannot be founded in nationalism belief. Therefore, religious terrorism is the new type of terrorism, which is different with all type of traditional terrorism. Religious terrorism is a group that use violence toward civilians in order to force public, government, or state to achieve religious dream for the sake of religion goals. Nevertheless, a religious terrorism act can be influence by something outside of the faith, but the goals is still uniquely religious (Gregg, 2014).

Eventually, scholars divided the categories of terrorism into 4 including left terrorism, right terrorism, ethnic-separatist terrorism and religious terrorism. This research will rely on those definitions and categories while defining terrorism in the systematic literature review process. Thus, the systematic literature review will include the research that focuses on all those categories of terrorism.

2.2 Radicalism

Radicalization comes from the origin word called "radix", which means root. This means the process of changing a social order to its roots (the most basic part). Radicalization means the process of becoming radical. Every ideology can become radical. Every ideology tends to become radical if it is too extreme in its adherents, so that they consider the ideology they adhere to to be the most correct ideology and other ideologies are wrong and must be eradicated. Radicalization is defined as:

> “*the process of adopting an extremist belief system, including the willingness to use, support, or facilitate violence, as a method to effect societal change*.” (Rabasa et al., 2010, p. 1)

Radicalization is understood to be a process because it requires stages that must be taken to turn others into radicals. The most important process in radicalization is the process of adopting radicalism in an individual or group. The goals of radicalization are to gain support for the ideology held by radicals, the widespread use of radicalism, making it easier for radical groups to use violence, and social change in society. Social change is the most important goal. The expected

social change is the overall social change in the joints of community life, until it penetrates its roots. Therefore, radicalization is the process of spreading radicalism, the main goal of which is to bring about social change in the society, to become a society in accordance with the ideology espoused by radicals.

According to research conducted by the International Center for Counter Terrorism (A. Schmid, 2013, p. 24), the factors that influence individuals or groups to become radicalized are:

7. Personality factors (open-mindedness to radical religious or political ideologies);
8. Socio-economic and political factors (the view that themselves or other groups are being discriminated against);
9. Ideological factors (the strong influence of radical ideology on him);
10. Community factors (the presence of radical groups or radical sub-cultures in the neighborhood);
11. Group factors (opportunities to join radical groups);
12. Enabling factors (the possibility within the individual to become radicalized and supported by the opportunity to become radicalized).

The Empirical Assessment of Domestic Radicalization (EADR) identifies ten causal mechanisms that are proposed as factors leading to radicalization and involvement in extremist violence. These factors include: (1) personal crisis, where individuals experience difficulties that create a cognitive opening for radicalization; (2) psychological vulnerability, which makes people more receptive to extremist messages and groups; (3) material rewards, such as gaining status; (4) recruitment, or having access to extremist groups; (5) group biases, including both ingroup and outgroup pressures like groupthink and perceived threats; (6) group norms, which involve exposure to group beliefs and the influence of persuasive leaders; (7) cognitive frame alignment, the process of adopting and aligning with radical ideologies; (8) community crisis, where external threats or collective crises affect the group; (9) psychological rewards, such as finding meaning or recognition; and (10) physical vulnerability, which involves physical, material, or community distress.

According to Social Movement Theory, radicalization involves a set of opinions and beliefs within a population that reflect a desire to change aspects of the social structure or distribution of rewards in society. Typically, before becoming radicalized, individuals face personal and social strain, creating a sense of

uncertainty, which makes them more vulnerable to aligning with violent extremists. This alignment offers them a sense of certainty and can justify violent actions against others. To understand how radicalization unfolds, it is essential to examine how individual processes interact with their environment. The environment, through influences like peers and the media, shapes personal constructs. When individuals feel disconnected from their environment, these personal constructs can foster hostility and lead to radicalization. Additionally, the timing of these events is crucial, as these interactions vary throughout different stages of human development.

Research also points to several other factors that contribute to the process of radicalization. These include personal or social crises, psychological vulnerability, or incentives, as well as difficult home environments, such as growing up in a broken home or witnessing parental conflict (A. Schmid, 2013, 2023). Beyond individual factors, environmental influences are also significant in the radicalization process. Discrimination, marginalization, and stigmatization are key triggers, often linked to perceived threats to the community and feelings of social disconnection. Additionally, group norms and prejudices play a role in radicalization by reinforcing collective identity, solidifying one's ideology, and fostering an 'us versus them' mentality.

Therefore, radicalism in this research refers to the process of a person being radicalized by several factors, particularly family environment. The research sought to expose the process of people being engaged and involved in the radical or terrorism group within family ties or kinship ties. As some research indicates that family may play a direct role in the radicalization process. Mark Bornstein (2002) suggests that parents can influence their children through their genetic traits, belief systems, and behaviors. Similarly, Bart Duriez and Bart Soenens (2009b) argue that a more fundamental intergenerational transfer of ideology exists, including the direct transmission of xenophobic values from parents to children. Amy-Jane Gielen adds that radicals often share their parents' extreme views. However, it is important to note that the extent to which parents successfully pass on their beliefs has mixed empirical support. Simon Copeland cautions that accounts from current and former terrorists reveal few cases of individuals inheriting extremist ideologies from their parents, and when this does occur, these inherited beliefs are often only part of the motivation for engaging in violence.

2.3 Family

An anthropologist George P. Murdock (1949) defines a Family as a social group that lives together and carries out economic and reproductive cooperation. This may include two adults who have a socially sanctioned sexual relationship, and one or two children born or adopted. However, this definition is too limited as it excludes many social groups, for instance, single-parent families. Therefore, understanding the concept of family can be done by presenting the function that is performed in society. Tischler (2011) examines the function of family as: 1) Regulating Sexual Behavior; 2) Patterning Reproduction; 3) Organizing Production and Consumption; 4) Socializing Children; 5) Providing Care and Protection; 6) and Providing Social Status.

All those functions can be found in two types of family structure form. First, Nuclear Family, the basic structure of a family, comprising a married couple and the children, either biologically or adoption. Second, Extended Family encompasses a broader network of relations and generations beyond the nuclear family. This means that, in addition to married parents and their children, there could be grandparents, parents' siblings, siblings' spouses and children, and in-laws. Members of the extended family either reside together in one household or in close proximity, forming a collaborative and interconnected unit (Tischler, 2011).

Whereas, in sociology, Family is defined by several approaches. Sociological theories of the family offer frameworks for analyzing how families function, change, reproduce values, and reflect larger social processes. These theories have developed over time, each responding to the historical, cultural, and intellectual currents of their era. Therefore, family theories are best understood within the sociocultural and historical contexts from which they emerged, acknowledging the interplay between empirical research and the theoretical lenses used to interpret it.

One of the earliest dominant paradigms in the sociological study of the family was structural-functionalism. Drawing heavily on the work of Talcott Parsons and Robert Bales, this perspective viewed the family as a key institution that contributes to the stability and continuity of society. It emphasized the functions that families perform, such as socializing children, regulating sexual behavior, and providing emotional support (Boss et al., 1993). According to Parsons, the nuclear family structure—comprising a breadwinning father and homemaking mother—was

functionally suited to the needs of industrial society. The differentiation of roles into instrumental (task-oriented) and expressive (relationship-oriented) was seen as essential for maintaining societal equilibrium. While this model provided a clear framework for analyzing family roles and expectations, it was also critiqued for being overly deterministic, ignoring the diversity of family forms, and reinforcing gender inequality by naturalizing traditional roles (Boss et al., 1993; Hammond, 2023).

In contrast to macro-structural perspectives, symbolic interactionism introduced a micro-sociological approach to the family. This theory shifted the focus from structures and functions to the meanings that individuals assign to their roles and relationships within the family unit. Grounded in the interpretive tradition, symbolic interactionism emphasized that families are not fixed entities but are constantly created and recreated through daily interactions. Concepts such as role-taking, self-concept, and the definition of the situation were central to understanding how family members perceive their identities and obligations. For instance, the role of "mother" or "father" is not universally defined but is interpreted based on social context, experience, and interaction (Boss et al., 1993; Hammond, 2023). This perspective was influential in highlighting the subjective experiences of family life but has also faced criticism for lacking attention to power relations, social inequalities, and broader institutional forces.

Building on a rational-choice framework, social exchange theory approached family relationships through the lens of cost-benefit analysis. It assumed that individuals are motivated by self-interest and engage in relationships that offer the greatest personal rewards while minimizing costs. In the context of families, this theory has been applied to understand decisions around marriage, divorce, caregiving, and domestic labor. Partners are seen as actors evaluating their relationships based on perceived gains—such as emotional support, companionship, and material resources—against the burdens they bear (Boss et al., 1993; Hammond, 2023). Although it provides useful tools for analyzing relational negotiations, social exchange theory has been critiqued for its reductionist assumptions, as it tends to underplay affective bonds, normative commitments, and the cultural meanings that influence family decisions (Rosser & Harris, 2003).

Challenging consensus-based frameworks, conflict theory conceptualized the family as a site of struggle, inequality, and power dynamics. Influenced by Marxist

thought, this perspective emphasized how familial relationships reflect and reproduce societal hierarchies, particularly around class, gender, and authority. Families were not seen as harmonious units but as contested terrains where resources—whether emotional, economic, or symbolic—are unevenly distributed. The patriarchal family, in this view, serves as an ideological and structural tool that upholds male dominance and capitalism by assigning unpaid labor to women and regulating inheritance and kinship ties. Conflict theory provided a powerful critique of traditional family models and highlighted issues such as domestic violence, child abuse, and economic dependency (Boss et al., 1993; Hammond, 2023). However, its focus on inequality sometimes overshadowed the emotional and cooperative aspects of family life, prompting calls for more nuanced analysis.

A transformative development in the theorization of the family came with the rise of feminist theories, which fundamentally questioned the gender-blindness of earlier paradigms. Feminist scholars argued that mainstream theories either ignored or distorted women's experiences, rendering their labor, emotions, and voices invisible. Early feminist critiques, such as those by Jessie Bernard, exposed the "his" and "her" marriages—how men and women often experience the same marital relationship differently. Feminist theories brought to light the gendered division of labor, the undervaluation of caregiving, and the public/private dichotomy that relegated family matters outside the scope of political and economic analysis (Boss et al., 1993). They also introduced intersectional frameworks that accounted for how race, class, and sexuality intersect with gender to shape diverse family experiences. Rather than offering a single theory, feminism encompasses multiple strands—from liberal to radical to postcolonial—each with distinct emphases but united in challenging the power imbalances embedded in familial and societal structures.

Alongside these sociological perspectives, family development theory provided a temporal and life-course dimension to the analysis of family dynamics. This approach conceptualized families as progressing through normative stages—such as courtship, marriage, parenting, and retirement—each associated with specific developmental tasks and transitions (Hammond, 2023). The theory was instrumental in linking individual life trajectories to broader family patterns and emphasized adaptation and continuity across the lifespan. Yet, it has been criticized for assuming a linear and universal path that fails to reflect the complexities of modern family life, such as divorce, blended families, or same-sex partnerships.

Systems theory offered another holistic approach, treating the family as an interdependent system where each part affects and is affected by the others. Borrowing concepts from cybernetics and biology, this perspective focused on communication patterns, feedback loops, and homeostasis. Families were seen as organized wholes, with boundaries, rules, and roles that maintained balance and responded to internal or external stress. This theory gained popularity in clinical settings, particularly in family therapy, for its emphasis on relational dynamics rather than individual pathology (Boss et al., 1993; Hammond, 2023). However, it has been critiqued for its abstract language and insufficient attention to social context, especially the impact of structural inequalities on family systems.

All these theories reflect the evolving understanding of the family in sociology—from static, role-based structures to dynamic, interactional, and contested arenas. It emphasizes that no single theory can fully explain the complexity of family life. Rather, each provides partial insights that must be situated within their historical moment and epistemological assumptions. As families continue to change in response to globalization, migration, economic shifts, and social movements, theoretical approaches must also adapt, incorporating both empirical evidence and critical reflexivity. The study of the family thus remains a vibrant and necessary field for understanding not only intimate life but also the broader contours of society itself.

CHAPTER 3
METHODOLOGY

3.1 Type of Methodology

The research applied the Systematic Literature Review Method. Boland, Cherry, and Dickson (2017) stated that a systematic review is "a literature review that is designed to locate, appraise and synthesize the best available evidence relating to a specific research question in order to provide informative and evidence-based answers". Hence, the goal of this methodology is to make holistic information and evidence by synthesizing the findings of the specific research field. The terms 'systematic' here refer to methodological rigor, which differs from traditional literature review that only focused on writing existing knowledge without arranged methodology (Jesson et al., 2011). Therefore, systematic literature review is more scientifically prescribed model rather than traditional literature review. It involves ordered structure such as stated purpose, a question, a defined search approach, stating inclusion and exclusion criteria, producing a qualitative appraisal of articles.

Furthermore, in systematic literature research, the task is to interpret the existing research, show the contradictions and discover the gaps of certain research topic. As a scientific research, systematic literature review seeks to provide a new dimension or perspective of knowledge as its contribution in academia. The result of a systematic literature review often used for informing future practice or research and recommendations to professionals in order to create decisions and design policy (Boland et al., 2017; Jesson et al., 2011).

In this research, the systematic literature review was utilized for synthesizing the intersection of terrorism and family research. This methodology process was carried out in several stages. **First**, identifying review questions, scoping, and research protocol. The review question in this research is: 1) What is the research dynamic in the subfield of terrorism and family studies from 2000-2024? 2) What is the synthesis of the subfield of terrorism and family studies from 2000-2024? The limit of research scope is contemporary research in 21st century, which means starting from 2000 until 2024. This limitation helped research to map out the characteristics of terrorism and family research in the 21st century.

3.2 Data Collecting, Processing, and Recording.

The next stage of literature review is collecting data. In systematic literature research, the data is clear, a literature. However, there is characteristic literature that is considered appropriate for systematic literature review. Jesson et al. (2011) states that 2 types of literature must be considered to be reviewed. First, **peer-review literature**, which means the article or literature that has passed the review process before being published. Peer-review literature refers to the literature that is believed to have a standard of reliability. Second, **journal rating**, which means the article or literature that is published in high journal rating. Thus, by considering those two types means that the material of article or literature that is used in systematic literature review is scientifically trustable.

Considering the types of articles, this research used several indexed reputable publishers as search engine databases for searching material. The publishers included: ScienceDirect, SAGE, Web of Science, JSTOR, and Taylor & Francis. The sources have been proven as trusted reference sources that published the paper within the transparency peer review process. During the literature search, the research applied searching keywords “Family and Terrorism”, “Family and Radicalism”, and “Family and Extremism” and “Family AND Terrorism OR Terrorist OR Radicalism OR Extremism”. The result of the keyword was only screened by title and abstract that focused on terrorism and family research. The relevant article of studies that selected and downloaded were imported on the reference manager application EndNote 21.

Next, all selected and downloaded articles were filtered by applying rigorous inclusion/exclusion criteria to ensure all included papers have the key information that the research requires. The inclusion criteria of this research are:

1. in English or has an English-language abstract available;
2. published between 2000-2024;
3. focused on the family as the subject of the research in terrorism issue;
4. reported field research evidence of qualitative research;
5. it is a journal, proceeding, or paper that is indexed in Scopus and has a peer review process.

Whereas the research excluded the article that:

1. published before 2000;

2. is not an English paper;
3. is a book chapter,
4. and it is not field research.

Moreover, the inclusion criteria of the research also applied PICo criteria as following:

P (Population or Subject)	Family
I (Phenomena of Interest)	Terrorism, Radicalization, Extremism.
Co (context)	Local, National, International

All the process of data collecting, further, was recorded by The Preferred Reporting Item for Systematic Review and Meta-Analyses (PRISMA) tools. PRISMA is a tool developed to help researchers doing Systematic Review or Meta-Analyses to track and report the review. PRISMA tools include PRISMA Statement or checklist that reports the result of systematic review and PRISMA Diagram Flow that reports the record of collected data in the whole research. Therefore, the PRISMA tools helped researchers to keep track of the research rigorously during the systematic literature review research.

3.3 Data Assessment and Extracting.

Next, the included articles were assessed by applying Critical Appraisal Skills Programs (CASP) checklist to assess the methodological quality of the research article. CASP contains 3 sections that function to ensure the validity and reliability are methodologically appropriate. Therefore, CASP helped to screen and assess whether the research literature is worth to be reviewed or not. The 3 sections are:

4. **Section A**: are the results of the study valid? This section contains 6 following questions such as;
    a. Was there a clear statement of the aims of the research?
    b. Is a qualitative methodology appropriate?
    c. Was the research design appropriate to address the aims of the research?
    d. Was the recruitment strategy appropriate to the aims of the research?

e. Was the data collected in a way that addressed the research issue?
f. Has the relationship between researcher and participants been adequately considered?

5. **Section B**: what are the results? This section contains 3 following questions such as;
    a. Have ethical issues been taken into consideration
    b. Has the data analysis sufficiently rigorous?
    c. Is there a clear statement of findings?
6. **Section C**: will the results help locally? This section contain 1 following question such as;
    a. How valuable is the research?

After the literatures were screened and assessed, researchers started to extract data from each included study and present them in the review project. The process of extracting data was helped by using application NVivo 14. The extracting data was conducted by considering the research question. In this research, the research questions are:

3. The research dynamic in the subfield of terrorism and family studies from 2000-2022, which focused on extracting data about: research trends, scopes, publications, author and affiliations, aims and focuses, theory, method, places or study setting, themes, and area of studies.
4. The synthesis of the subfield of terrorism and family studies from 2000-2022, which focused on extracting data about: the key findings across studies, the impact of phenomena, and discovering research gaps.

All the process of extracting data were managed by considering following methodological procedure that Boland et al (2017) suggested:

a. Transparency
b. Contextual Information
c. Sufficient Data
d. Internal Consistency
e. Authenticity
f. Iteration

3.4 Data Analysis

Thematic Synthesis was used in the research for analyzing data. Thematic synthesis is particularly relevant in systematic reviews research, aiming to synthesize data from various studies to explore research in diverse settings (Boland et al., 2017). Thematic synthesis is an analysis technique that involves the systematic identification of recurring themes or issues across multiple studies, interpretation and explanation of these themes, and drawing conclusions in systematic reviews (Jesson et al., 2011). Therefore, thematic analysis is proper technique for analyzing multidisciplinary datasets and providing understanding of multi paradigms. It involves the process of systematically *translating* the result of study for conceptualizing synthesis of systematic reviews, either deductive or inductive. This research, particularly, employs the inductive process that generated themes based-on finding or result of study.

Thematic synthesis requires three steps: coding text, developing descriptive themes, and generating analytical themes (Naeem et al., 2023; Thomas & Harden, 2008). **Coding text** simply means giving the code on the text that is reviewed. Coding text requires 2 steps: first, researcher define the finding of studies or literature. The definition of findings must be clear as well, either it is only selective finding such as the result of participant report in the study or include author's interpretation and conclusion. This research identified both of the data as the finding. Therefore, the coding included the participant report and author interpretation or analysis. After defined the finding, researcher conduct the next step, which is line-by-line coding. This is done by reading carefully the finding and highlighting the sentences or paragraph. It aims to associate all relevant text with one or more themes or codes and, where no pre-existing theme exists to encapsulate the meaning of the text, a new code is created.

The result of line-by-line codes that have been created are further organized into descriptive themes. This second step is called **developing descriptive themes**. It is the process to categorize the codes that contain the same idea into one theme description. The objective is to reveal the relationship between codes and associate the codes with one another (Naeem et al., 2023). Then, the reviewer gives a thick description to explain the relationship and association between codes. Therefore, the role of the reviewer to interpret the data is significant.

After the descriptive themes are developed, reviewers continue into the last step, **generating analytical themes.** Analytical themes mean the themes that provide conceptualization of descriptive themes. It is the analysis of descriptive themes that have elaborated with concept or theory to explain the phenomena that have been coded. This process generates a set of statements which can themselves be analyzed thematically, generating the analytical themes (Naeem et al., 2023; Thomas & Harden, 2008).

CHAPTER 4
RESULT OF STUDY

The PRISMA 2020 flow diagram below presented in this study details the comprehensive and systematic process used to identify, screen, assess, and include relevant literature for the final review. This methodical approach is critical in ensuring transparency, replicability, and rigor in the selection of sources for a systematic literature review.

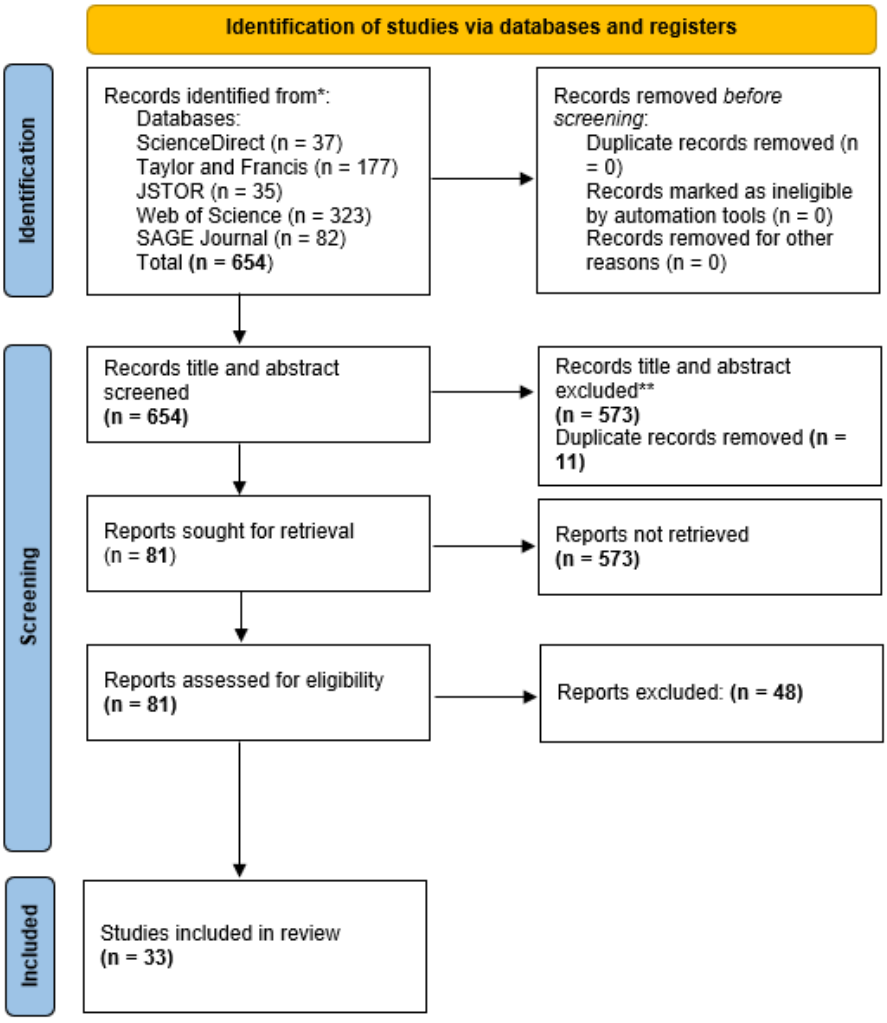

*Consider, if feasible to do so, reporting the number of records identified from each database or register searched (rather than the total number across all databases/registers).

**If automation tools were used, indicate how many records were excluded by a human and how many were excluded by automation tools.

The process began with the **identification phase**, in which a total of **654 records** were retrieved from five major academic databases: ScienceDirect (n = 37),

Taylor and Francis (n = 177), JSTOR (n = 35), Web of Science (n = 323), and SAGE Journals (n = 82). These databases were chosen for their reputability and extensive coverage of scholarly literature relevant to the subject matter. At this stage, no records were excluded through automated tools, duplication detection, or any other preliminary filtering mechanisms. This initial corpus represented the broadest collection of potentially relevant studies available for consideration in the review.

Following identification, the review proceeded to the **screening phase**, where the titles and abstracts of all 654 records were examined to determine their relevance to the research objectives. During this stage, **11 duplicate entries** were identified and removed manually, reducing the total number of unique records to 643. A critical evaluation of titles and abstracts was then carried out, leading to the exclusion of **573 records** that did not meet the inclusion criteria. These exclusions were primarily based on the lack of thematic alignment with the core topics of the study, such as the role of the family in terrorism, radicalization, or counter-terrorism efforts. Only those studies that showed potential relevance in their titles and abstracts were retained for full-text assessment.

The remaining **81 records** were then subjected to a more detailed **eligibility assessment**, in which the full texts of these articles were retrieved and reviewed. This phase involved a thorough examination of the methodological quality, theoretical frameworks, context, and specific relevance to the research questions. Out of the 81 full-text articles assessed, **48 were excluded** for several reasons, including methodological weaknesses, lack of direct relevance to the family dimension in radicalization or counter-terrorism, or insufficient empirical support. These exclusions ensured that only studies with robust academic merit and direct pertinence to the research scope were carried forward.

At the conclusion of the selection process, **33 studies** were deemed suitable for inclusion in the final **systematic review**. These studies collectively provided the empirical and theoretical foundation for the synthesis and analysis conducted in this research. The following studies included are:

No	Author	Year	Tittle	Journal Name
1	Schbley	2000	Torn Between God, Family, and Money: The Changing Profile of Lebanon's Religious Terrorists	Studies in Conflict & Terrorism

2	Van Brunschot & Sherley	2005	Communicating Threat: The Canadian State and Terrorism	The Sociological Quarterly
3	Speckhard & Ahkmedova	2006	The Making of a Martyr: Chechen Suicide Terrorism	Studies in Conflict & Terrorism
4	Speckhard & Ahkmedova	2006	The New Chechen Jihad: Militant Wahhabism as a Radical Movement and a Source of Suicide Terrorism in Post-War Chechen Society	Democracy and Security
5	Moscardino et al.	2007	Narratives from caregivers of children surviving the terrorist attack in Beslan: issues of health, culture, and resilience	Social Science & Medicine
6	Salari	2007	Patterns of intimate partner homicide suicide in later life Strategies for prevention	Clinical Interventions in Aging
7	Weine et al.	2009	Community and family approaches to combating the radicalization and recruitment of Somali-American youth and young adults: A psychosocial perspective	Dynamics of Asymmetric Conflict
8	Naber	2009	Transnational Families Under Siege: Lebanese Shi‘a in Dearborn, Michigan, and the 2006 War on Lebanon	Journal of Middle East Women's Studies
9	King et al.	2011	Normative Support for Terrorism: The Attitudes and Beliefs of Immediate Relatives of Jema’ah Islamiyah Members	Studies in Conflict & Terrorism
10	Guru	2012	Reflections on research: Families affected by counter-terrorism in the UK	International Social Work
11	Guru	2012	Under Siege: Families of Counter-Terrorism	British Journal of Social Work
12	Keenan & Hanson	2013	Gender, Place, and Social Contacts: Understanding Awareness of Vulnerability to Terrorism	Urban Geography
13	Zierhoffer	2014	Threat Assessment: Do Lone Terrorists Differ from Other Lone Offenders?	Journal of Strategic Security

14	Botha	2015	Radicalisation to Terrorism in Kenya and Uganda: Political Socialisation Perspective	Perspectives on Terrorism
15	Dalgaard	2016	The impact of Islam and the public and political portrayals of Islam on child-rearing practices—Discursive analyses of parental accounts among Muslims living in Denmark	Culture & Psychology
16	Abbas	2019	'I grew a beard and my dad flipped out!' Co-option of British Muslim parents in countering 'extremism' within their families in Bradford and Leeds	Journal of Ethnic and Migration Studies
17	Speckhard & Shajkovci	2019	The Jihad in Kenya: Understanding Al-Shabaab Recruitment and Terrorist Activity inside Kenya—in Their Own Words	African Security
18	Carson et al.	2019	The radicalization of the Kanes: family as a primary group influence?	Dynamics of Asymmetric Conflict
19	Puigvert et al.	2020	Grassroots community actors leading the way in the prevention of youth violent radicalization	PLoS One
20	Ferguson & McAuley	2020	Radicalization or Reaction: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland	Political Psychology
21	BHATTACHARYA	2020	Violence On Women	World Affairs: The Journal of International Issues
22	Abo-Zena & Saif	2021	"Please god, don't let it be Muslims": perspectives on guiding conversations with Muslim children in a climate with prevalent Islamophobi	Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought
23	Sumpter et al.	2021	Testing Transitions: Extremist Prisoners Re-Entering Indonesian Society	Studies in Conflict & Terrorism
24	Cherney	2021	The Release and Community	Terrorism and

			Supervision of Radicalised Offenders: Issues and Challenges that Can Influence Reintegration	Political Violence
25	Santhana Dass	2021	The use of family networks in suicide terrorism: a case study of the 2018 Surabaya attacks	Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism
26	Sila & Fealy	2022	Counterterrorism, Civil Society Organisations and Peacebuilding: The Role of Non-State Actors in Deradicalisation in Bima, Indonesia	The Asia Pacific Journal of Anthropology
27	Resnyansky et al.	2022	Reasons behind Reasons: A Communitarian Reading of Women's Radicalization and Family Bombings in Southeast Asia	Studies in Conflict & Terrorism
28	Parvez & Hastings	2022	Understanding the role of digital media in female participation in terrorism: the case of Bangladesh	Small Wars & Insurgencies
29	Topal	2023	An Empirical Assessment of China's Counterterrorism Efforts and Securitization of Turkic Muslims	Studies in Conflict & Terrorism
30	Ahdash	2023	Countering Terrorism in the Family Courts: A Dangerous Development	The Modern Law Review
31	Scremin	2023	Family Matters: A Preliminary Framework for Understanding Family Influence on Islamist Radicalization	Studies in Conflict & Terrorism
32	Thijssen et al.	2023	Radicalization Processes and Transitional Phases in Female and Male Detainees Residing in Dutch Terrorism Wings	Behavorial Science
33	Regan	2024	Pathways of radicalization: contrasting the Boston Marathon Bombers and Mohamad Merah	Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression

4.1 Research Trends in Terrorism and Family Studies (2000–2024)

The trajectory of scholarly interest in the relationship between terrorism and family has undergone significant transformation over the past two decades. An examination of literature trends from the year 2000 to 2024 reveals a shifting landscape: one that has gradually moved from a marginal and underexplored area of research to a domain that increasingly garners attention from scholars, policymakers, and practitioners alike. This evolution reflects broader developments in global terrorism dynamics, changes in counter-terrorism policy, and the rise of interdisciplinary approaches that center the family as a crucial unit of analysis.

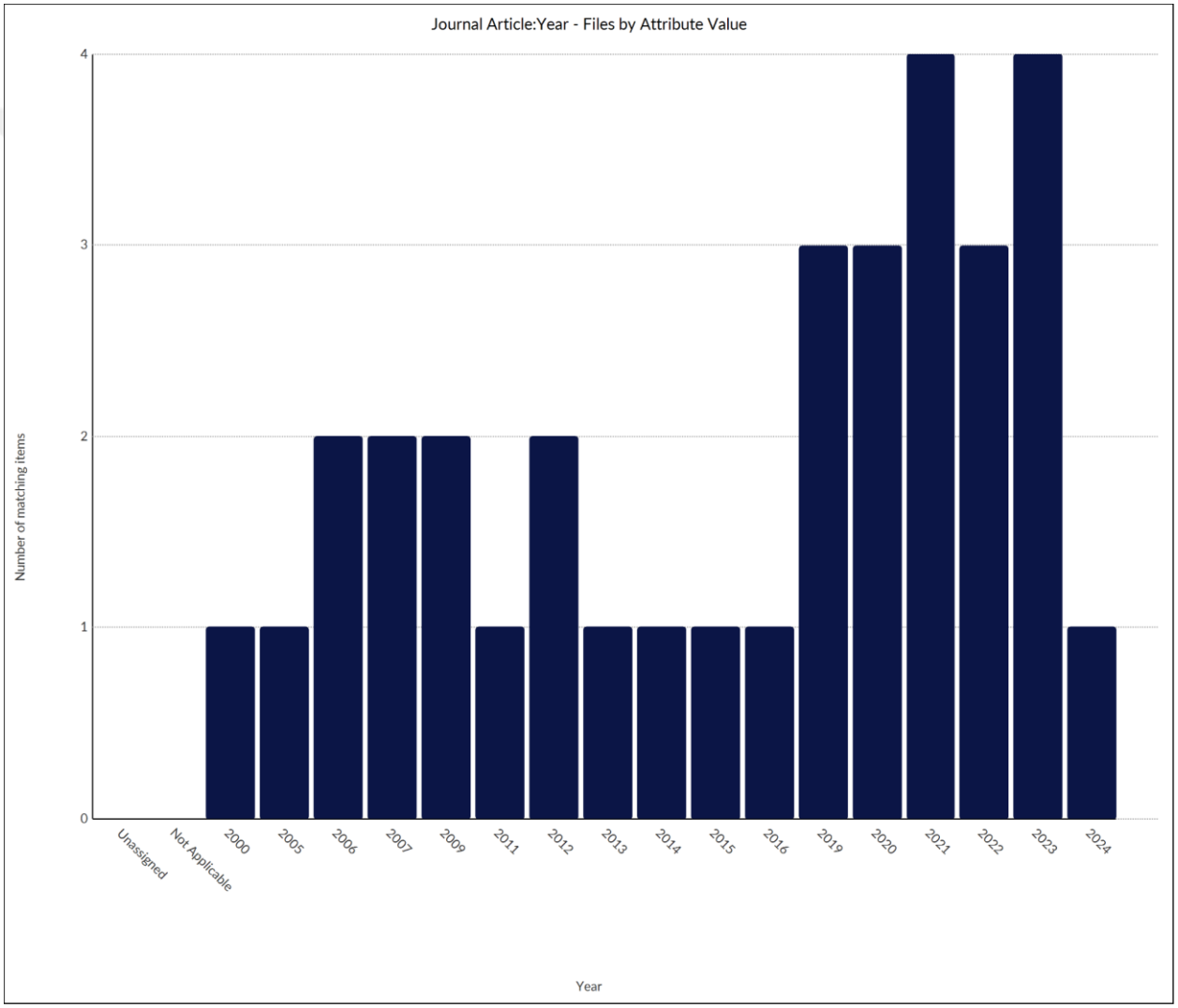

Early Period (2000–2016): Marginal Attention and Limited Integration

Between 2000 and 2016, scholarly inquiry into the relationship between family and terrorism remained on the periphery of academic discourse. During this time, the number of peer-reviewed publications addressing the role of family in

terrorism was minimal, with most years witnessing no more than one or two studies. This low publication rate illustrates a broader pattern in terrorism research, wherein the analytical spotlight was fixated on individual motivations, ideological indoctrination, and broader political or religious causes of violence. Within this dominant framework, the family as a site of influence or vulnerability was often overlooked.

The early 2000s, shaped significantly by the global response to the 9/11 attacks, saw a sharp rise in counter-terrorism research. However, this research was largely driven by state security agendas and intelligence interests. As such, most academic efforts during this time were geared toward understanding the operational strategies of terrorist organizations, mapping recruitment pathways, and profiling potential attackers. The security-oriented paradigm emphasized technical surveillance, counter-insurgency, and the identification of radical individuals based on behavioral cues and digital footprints. Within this landscape, sociological and familial dimensions received limited consideration.

Although the family is arguably the most proximate and persistent social institution in an individual's life, it was largely treated as a background variable in early terrorism studies. When mentioned, the family was often cited in passing as a potential site of trauma (Dalgaard, 2016; Moscardino et al., 2007a; Weine et al., 2009), economic hardship (Schbley, 2000), or ideological inheritance (Botha, 2015; Dalgaard, 2016; King et al., 2011), rather than being subjected to systematic analysis. For instance, discussions of parental neglect, broken homes, or abusive environments occasionally appeared in psychological profiles of terrorists, but these factors were rarely unpacked in depth or contextualized within broader familial structures.

This early phase also exhibited significant fragmentation in terms of how gender and age within the family unit were addressed (Keenan & Hanson, 2013; Naber, 2009). Studies that did explore women or children in the context of terrorism tended to do so in isolation, often framing women as either passive victims or anomalous perpetrators (Naber, 2009), and children as vulnerable dependents (Dalgaard, 2016; Moscardino et al., 2007a) rather than as potential actors or ideological targets. This compartmentalized approach prevented the emergence of a cohesive body of work that could synthesize how family roles and relationships functioned across different contexts and stages of radicalization.

Another contributing factor to the neglect of family in terrorism studies was the lack of a unifying theoretical framework capable of integrating micro-level family interactions with macro-level radicalization processes. While criminological and sociological theories such as Social Learning Theory, Strain Theory, or Social Bond Theory had the potential to illuminate familial mechanisms of influence, these frameworks were rarely applied systematically in the study of terrorism during this period. As a result, valuable conceptual tools remained underutilized.

Furthermore, the lack of empirical research specifically designed to examine family structures and functions in radicalized environments contributed to the underdevelopment of the field. The majority of studies relied on secondary data or focused interviews with former extremists, which may not have been tailored to capture the complexity of family relationships. This neglect also reflected broader institutional and methodological constraints. Many counter-terrorism research initiatives during this time were government-funded (Guru, 2012b, 2012a), and thus geared toward producing actionable intelligence rather than fostering nuanced sociological understanding. Researchers operating in conflict zones or under authoritarian regimes often faced significant barriers in accessing families for interviews or participant observation, further limiting the scope of inquiry.

Hence, the period from 2000 to 2016 can be seen as a foundational but underdeveloped era in the study of terrorism and family. It was marked by sporadic attention, conceptual fragmentation, and a strong security orientation that sidelined sociological and familial perspectives. However, the groundwork laid during this time—in the form of isolated case studies, emergent theoretical propositions, and preliminary data collections—would later serve as stepping stones for more integrated and expansive research agendas in the years to follow. As global terrorism evolved and new challenges emerged, the scholarly community began to realize the importance of understanding the family not just as a passive backdrop, but as an active and sometimes pivotal space where radical ideologies are nurtured, contested, or dismantled.

Period of Growth and Maturation (2019–2024): Expansion and Conceptual Reframing

From 2019 onwards, the field witnessed a significant surge in scholarly output and conceptual development. The volume of research increased notably, with

three to four publications per year focusing specifically on the family-terrorism nexus. More importantly, the nature of this research shifted from exploratory case studies to in-depth, theory-driven analyses that aimed to conceptualize the family not merely as a background influence but as an active agent in the processes of radicalization and deradicalization.

This expansion was propelled by several converging factors. First, the issue of repatriating families of foreign fighters, especially women and children who had lived in ISIS-controlled territories, became a pressing humanitarian and security concern for many countries. These cases raised difficult legal, ethical, and social questions about culpability, victimhood, and the mechanisms required for effective reintegration. In response, academic researchers began to produce empirical studies documenting the experiences of these families, analyzing their socialization patterns, and evaluating community-based reintegration programs.

Second, there was a growing emphasis on understanding how radicalization operates as a family process. Drawing on sociological and psychological theories, researchers investigated how ideological alignment or divergence between family members influenced radical trajectories. Some studies illustrated how shared grievances or communal victimhood narratives within families could accelerate the adoption of extremist ideologies. Others explored instances where familial tensions or generational conflicts served as catalysts for youth radicalization.

Marriage and kinship also emerged as key themes in this period. Research showed how some extremist groups strategically encouraged marriage as a tool for recruitment and ideological consolidation (Carson et al., 2019; Ferguson & McAuley, 2020; Santhana Dass, 2021). In these contexts, marriage was not only a personal or religious commitment but also a political act that extended group loyalty and enabled deeper social integration within the organization. Studies also examined the role of mothers in either perpetuating or challenging radical ideologies, revealing how maternal authority could be both a conduit for extremist values and a potential site of resistance.

Methodologically, this period was marked by increasing diversity and sophistication. Ethnographic fieldwork (Sila & Fealy, 2022), case studies (Parvez & Hastings, 2022; Santhana Dass, 2021), and participatory action research began to complement more traditional qualitative interviews and content analysis. Researchers employed frameworks such as Social Bond Theory, Family Systems

Theory, and Ecological Systems Theory to analyze the multilayered interactions between individuals, families, and broader socio-political environments. This interdisciplinary engagement enriched the analytical depth of the field and promoted greater theoretical coherence.

A particularly noteworthy development was the growing attention to resilience and protective factors within families (Abbas, 2019; Abo-Zena & Saif, 2021; Regan, 2024; Resnyansky et al., 2022; Scremin, 2023; Speckhard & Shajkovci, 2019; Thijssen et al., 2023). Scholars sought to identify what makes certain families more resistant to extremist narratives despite facing similar structural challenges such as poverty, discrimination, or political instability. This positive turn in the literature highlighted the importance of emotional support, open communication, and strong parental engagement as buffers against radicalization.

In parallel, the policy relevance of academic work increased substantially. Many researchers were commissioned by governments and international organizations to evaluate the effectiveness of family-based intervention programs (Ahdash, 2023; Cherney, 2021; Sila & Fealy, 2022; Sumpter et al., 2021; Topal, 2023). This fostered a more applied dimension to the research, with findings being translated into practitioner toolkits, training modules, and policy recommendations.

Ultimately, the 2019–2022 period represented a phase of maturation in terrorism and family studies. It was characterized by a more nuanced understanding of the family as a complex, dynamic entity capable of exerting both positive and negative influences on radical behavior. The insights generated during these years have laid a solid foundation for ongoing research and have significantly contributed to shaping more humane and context-sensitive approaches to counter-terrorism and reintegration. Therfore, the transitional and growth periods between 2017 and 2022 represent a pivotal era in the development of terrorism and family studies. The gradual shift from neglect to centrality of the family in academic and policy discussions reflects a broader recognition of the social dimensions of radicalization. By moving beyond simplistic models and engaging with the lived realities of families affected by extremism, scholars have begun to illuminate pathways toward more effective and sustainable solutions.

4.2 Thematic Analysis of Terrorism and Family Studies (2000–2024)

This section provides a comprehensive examination of the major conceptual and thematic patterns emerging from academic literature on terrorism and family across a 24-year span. It delves into the keywords and categories that recur in scholarly discourse, traces the shifts in emphasis over time, and reflects on how the field has developed in tandem with broader sociopolitical and policy changes. Drawing upon both qualitative synthesis and quantitative thematic tracking, the analysis offers critical insights into what has been prioritized, what remains underexplored, and what these patterns imply for the direction of future research.

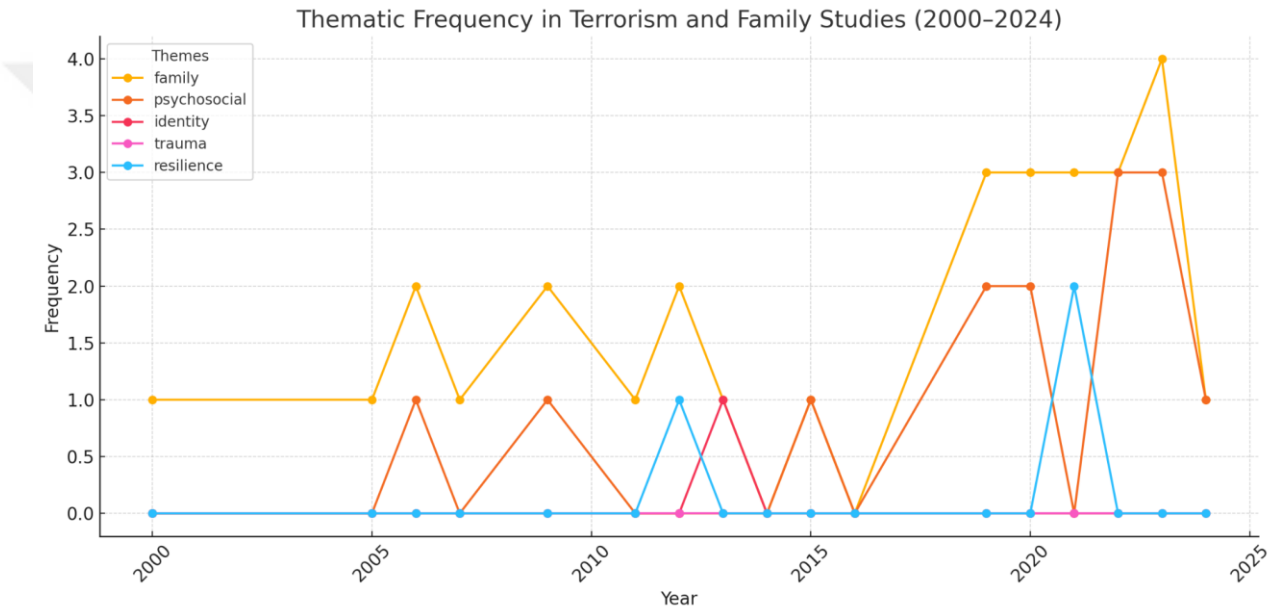

A thematic review of studies from 2000–2024 provides further insight into the evolution of terrorism and family research. From 2013 onward, the keyword "family" began to emerge more consistently, culminating in its peak usage between 2019 and 2023. This period of thematic intensification coincides with a broader conceptual shift in the field, one that recognizes the centrality of family dynamics in processes of radicalization, resilience, and reintegration. The visibility of "family" in the literature during this time reflects not just an increase in volume, but a growing recognition that terrorism and violent extremism are phenomena deeply embedded in social structures and intimate relationships.

However, it is notable that terms traditionally associated with the discourse on extremism—such as "radicalization," "reintegration," and "prevention"—appear less frequently as indexed keywords. This thematic scarcity may not indicate a lack

of engagement with these concepts, but rather a reframing of them through more implicit, multidimensional lenses. Instead of explicit discussions about radicalization, studies increasingly explore the psychosocial factors that underpin extremist pathways: trauma, identity disruption, social dislocation, and emotional vulnerability. These elements, often discussed under the broader banner of "psychosocial" themes, suggest a theoretical and methodological pivot from rigid ideological profiling to more nuanced, context-sensitive understandings.

The recurring prominence of terms such as "resilience," "trauma," and "identity" in thematic summaries reinforces this shift. These keywords suggest that scholars are approaching radicalization as a complex, layered process rooted in personal and familial experiences. Resilience, for instance, is increasingly studied not just as an individual trait, but as a product of stable family environments, effective parenting, and emotional support systems. Trauma—particularly intergenerational trauma and exposure to violence—emerges as both a risk factor and a potential area for therapeutic intervention. Meanwhile, identity is framed not only in terms of ideological affiliation but also as a relational and developmental construct shaped within familial and community contexts.

Despite this progress, the literature reveals notable conceptual gaps. Keywords such as "parent," "child," and "sibling" are strikingly underrepresented, even during years of high output. This absence suggests a continued lack of granular analysis into specific familial roles and interactions. While "family" is increasingly recognized as a critical site of analysis, its internal structures—the dynamics between parents and children, sibling relationships, generational tensions—remain insufficiently examined. Future research would benefit from disaggregating the family unit to understand how different roles and relationships contribute distinctly to either susceptibility to or protection from radicalization. Similarly, gendered and cultural dimensions of family life remain unevenly studied, with limited comparative research on how family-based radicalization manifests across diverse sociocultural settings.

Moreover, the underrepresentation of terms like "prevention" and "reintegration" may also reflect the interdisciplinary evolution of the field. These concepts are increasingly embedded in broader discussions of social cohesion, restorative justice, and trauma-informed care, rather than being treated as isolated

strategies. For example, prevention is now often situated within frameworks that emphasize community resilience and family strengthening, while reintegration is examined through the lens of long-term psychological healing and social inclusion. This shift implies that the field is developing a more integrated approach—recognizing that effective counter-radicalization involves layered and multi-actor responses, where families function not only as potential sites of risk but also as active agents of transformation and recovery.

Quantitative data supports these observations. A review of thematic frequency between 2000 and 2024 shows that mentions of the term "family" began to rise consistently post-2013, peaking in 2023. However, other terms such as "parent," "child," "kinship," and "sibling" remained surprisingly rare across the dataset. This pattern reinforces the idea that although families are recognized as important, researchers have not yet systematically explored the nuanced dynamics within them. There is still much to uncover about how specific roles within families contribute to radicalization or resistance, and how intergenerational communication, emotional bonding, and familial authority structures intersect with ideological transmission.

Interestingly, while the frequency of the term "family" increased, the total number of publications on terrorism and family slightly declined in 2023 and 2024. This suggests a shift from quantity to quality—indicating that scholars are pursuing more in-depth, targeted studies rather than general overviews. These works are increasingly grounded in empirical evidence and employ interdisciplinary methodologies, including ethnographic research, psychological case studies, and longitudinal analysis. The growing collaboration between academic researchers and policy practitioners has also elevated the practical relevance of family-focused studies, particularly in the design and implementation of prevention and reintegration programs.

One notable trend is the increasing use of psychosocial frameworks to understand the familial context of radicalization. Rather than focusing on ideological indoctrination alone, researchers are emphasizing emotional vulnerabilities, identity crises, and unresolved trauma as entry points for extremist influence. These insights are especially valuable in developing early intervention strategies that can support at-risk individuals within their domestic environments. For instance, programs that train parents to recognize signs of ideological manipulation or psychological distress are gaining traction in both Western and non-Western contexts.

At the same time, the role of the extended family—grandparents, aunts, uncles, and cousins—has received limited attention. In many cultures, extended family networks play a critical role in value transmission, moral guidance, and conflict resolution. Future studies could explore how these broader kinship structures influence radicalization pathways, especially in collectivist societies where family identity is often intertwined with communal and religious belonging.

Finally, the absence of terms such as "community" and "religion" in keyword tracking may suggest another gap in thematic integration. Families do not exist in isolation; they are embedded within communities and religious networks that can either reinforce or challenge extremist ideologies. Understanding how families negotiate these external pressures, and how their values are shaped by broader societal influences, is essential for developing a holistic view of radicalization and its prevention.

The thematic analysis of terrorism and family studies from 2000 to 2024 highlights both significant progress and critical gaps. The growing focus on psychosocial and relational dimensions represents a welcome departure from reductionist models of terrorism. However, the field would benefit from greater attention to the diversity and complexity of family life—including generational, gendered, and cultural variations. By deepening our understanding of how families function as both transmitters and buffers of extremist ideologies, researchers and policymakers can craft more effective, humane, and sustainable responses to the global challenge of terrorism.

4.3 Geographical Trends in Terrorism and Family Studies (2000–2024)

This section presents a detailed and expanded analysis of the geographical distribution of academic literature focusing on the intersection between terrorism and family from the years 2000 to 2024. Drawing on frequency data mapped across case study locations, it uncovers which countries have garnered concentrated scholarly attention, identifies regions that remain underrepresented, and explores the implications of these imbalances. In doing so, it seeks to uncover how geography shapes the theoretical and practical frameworks through which family and radicalization are understood.

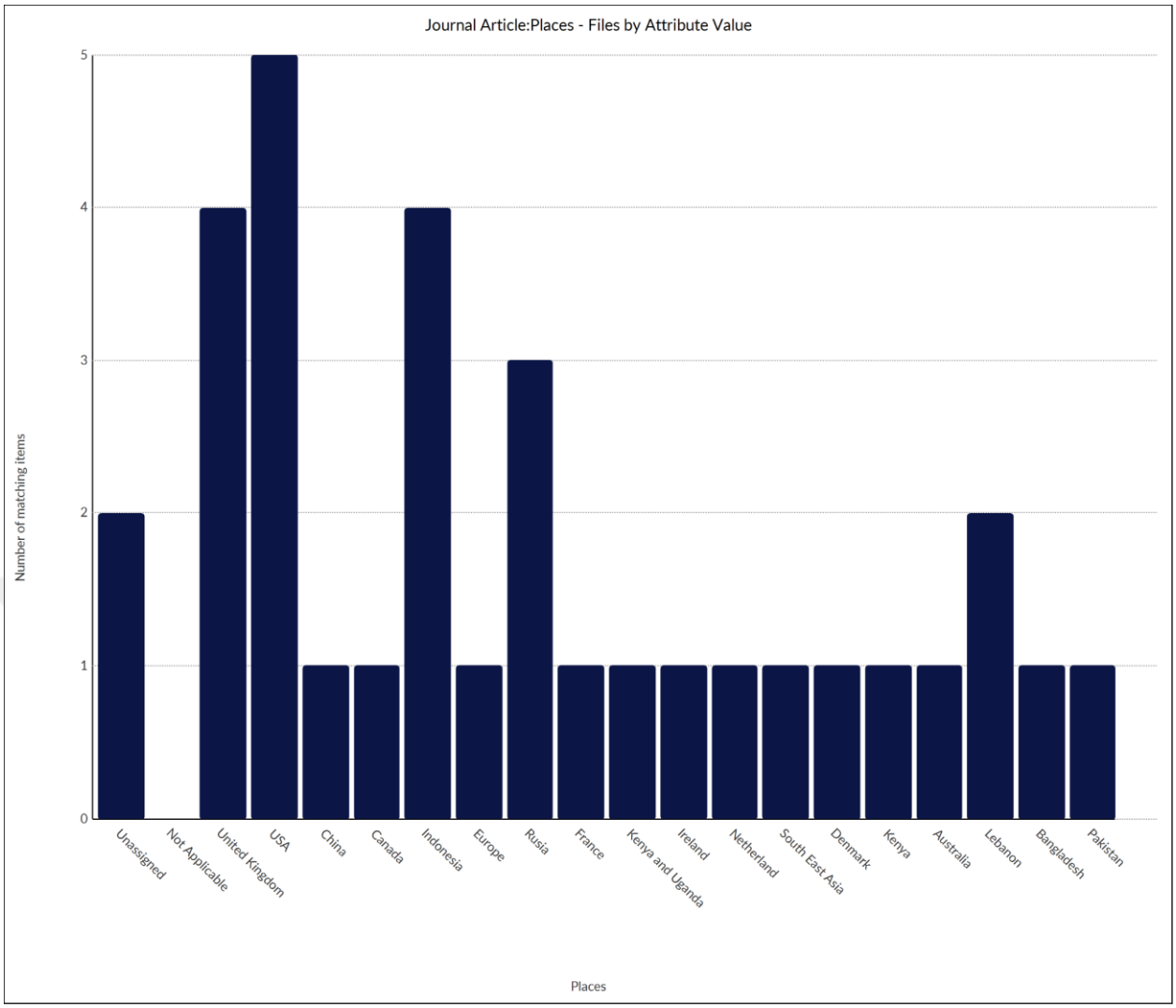

The visual data reveals that the **United States (5 studies)** and the **United Kingdom (4 studies)** are the most researched locations, reflecting a predominant Western-centric orientation. This is not unexpected, considering the outsized role these countries have played in shaping global counter-terrorism discourse in the wake of 9/11. Both have invested heavily in national security infrastructure and research, which has translated into substantial academic engagement with terrorism studies. Importantly, the UK has pioneered Prevent strategies that explicitly incorporate family engagement in radicalization prevention, while the U.S. has similarly explored the role of parents and local communities in identifying and redirecting at-risk individuals.

Alongside these dominant cases, **Indonesia (4 studies)** emerges as a critical non-Western context. Indonesia's case is particularly noteworthy due to its status as the world's largest Muslim-majority democracy and its long history of grappling with

jihadist networks, including Jemaah Islamiyah and, more recently, pro-ISIS sympathizers. Indonesian policy has increasingly recognized the importance of familial and community rehabilitation approaches, positioning it as an innovator in post-conflict reintegration that incorporates both religious re-education and psychosocial support. The country's inclusion among the most frequently studied contexts highlights a shift in scholarly interest toward culturally embedded understandings of radicalization.

Russia (3 studies) also features prominently, largely due to its experience with violent separatist movements in Chechnya and the North Caucasus. These conflicts are often marked by intergenerational trauma and the mobilization of familial and kinship networks, making Russia a compelling case for examining how family systems either reproduce or resist cycles of violence. Meanwhile, **Australia (2 studies)** stands out for its proactive development of P/CVE programs that target parents, schools, and faith-based organizations. Australia's demographic diversity and engagement with returnee foreign fighters have pushed researchers to explore the family as a site of both vulnerability and resilience.

Beyond these key regions, a **wide but shallow distribution** of studies spans more than a dozen additional countries and regions, including **China, Canada, France, Ireland, Kenya, Bangladesh, Pakistan, South East Asia, and Lebanon**. Each of these locations appears only once in the dataset. While this attests to a broadening recognition of the global scope of terrorism and family dynamics, it also suggests a lack of longitudinal or in-depth studies that can contextualize findings over time. Countries with long-standing experiences of extremism, such as Pakistan and Bangladesh, are surprisingly underrepresented, despite having complex sociopolitical environments where family structures are pivotal in processes of both radicalization and resistance.

Regions notably absent or underrepresented in the literature include the **Middle East and North Africa (MENA)** and **Sub-Saharan Africa**, as well as most of **Latin America**. This omission is particularly concerning given the significance of family-based recruitment strategies in groups such as ISIS, Al-Shabaab, and Boko Haram. In these regions, extended families, clans, and tribal affiliations often carry more weight than the nuclear family model that dominates Western discourse. As such, failing to include them in scholarly analysis limits the development of globally relevant theories and interventions.

This imbalance in geographical focus presents several important challenges. First, it risks universalizing insights drawn primarily from Western societies, thereby ignoring cultural, political, and economic differences that influence how families operate in contexts of extremism. For example, Western models of parenting and authority differ significantly from those in collectivist cultures, where elders and extended kin often serve as primary influencers. Similarly, interpretations of gender roles, youth agency, and religious education vary across regions, impacting how radical ideologies are transmitted or contested within the family.

Second, the **transnational dimension** of terrorism is not sufficiently accounted for in national-level studies. Diaspora families, particularly those straddling cultural identities or linked to conflict regions abroad, may face unique stressors. They often mediate between conflicting loyalties or face state suspicion, and this can shape both protective and risk factors within the family. Despite this, there is minimal literature examining the role of the family in negotiating these cross-border dynamics, nor is there sufficient analysis of how transnational kinship ties contribute to either the spread or containment of radical ideologies.

Third, there is a glaring need for **comparative regional research**. Most current studies focus on single-country case studies, which, while rich in context, limit the ability to draw broader conclusions about global patterns. Comparative studies could offer insights into how different family systems function under similar threats, or how legal, educational, and welfare systems mediate familial responses to extremism. Such comparative frameworks would also help identify which interventions are culturally transferable and which are context-specific.

In addition to regional blind spots, it is worth noting the underuse of subnational analysis. Many studies treat the country as a homogenous unit, overlooking urban-rural divides, ethnic cleavages, and class dynamics that shape familial influence. For instance, radicalization pathways in urban slums may differ significantly from those in middle-class suburbs, even within the same national setting. Future research must disaggregate national contexts to better understand the localized dynamics of family and radicalization.

Therefore, the geographical distribution of terrorism and family studies from 2000 to 2024 reveals a research landscape that is heavily skewed toward Western and Anglophone countries, with growing interest in Southeast Asia but major gaps in the Global South. This pattern reflects not only academic interest but also the

geopolitical agendas of funding bodies and research institutions. The result is a literature base that, while expanding, still fails to represent the full diversity of family experiences under conditions of political violence and ideological contestation.

To address these limitations, future research should prioritize the following:

6. **Expanding empirical research in underrepresented regions**, particularly South Asia, MENA, Sub-Saharan Africa, and Latin America.
7. **Conducting cross-cultural comparative studies** that examine differences and similarities in familial influence across religious, ethnic, and political contexts.
8. **Investigating transnational family structures**, including how diaspora communities manage ideological tensions and intergenerational identity conflicts.
9. **Encouraging interdisciplinary approaches** that bring together sociology, anthropology, psychology, and political science to develop holistic understandings of familial radicalization.
10. **Integrating local voices and grassroots perspectives**, especially from community leaders, educators, and parents in conflict-affected areas, to ensure policy relevance and cultural sensitivity.

Only by broadening the geographical and cultural scope of inquiry can scholars develop more comprehensive, context-sensitive, and equitable frameworks for understanding how families shape, absorb, and respond to radical ideologies in diverse settings.

4.4 Disciplinary Landscape of Terrorism and Family Studies (2000–2024)

This section offers a comprehensive analysis of the academic disciplines that have contributed to the study of terrorism and family from 2000 to 2024. Drawing from visual data mapping the distribution of studies by academic field, it reveals key disciplinary trends, emerging thematic foci, and conceptual gaps. The aim is to understand not only where the research is coming from, but also how the disciplinary lens shapes the way we understand family dynamics within radicalization, counter-radicalization, and reintegration processes.

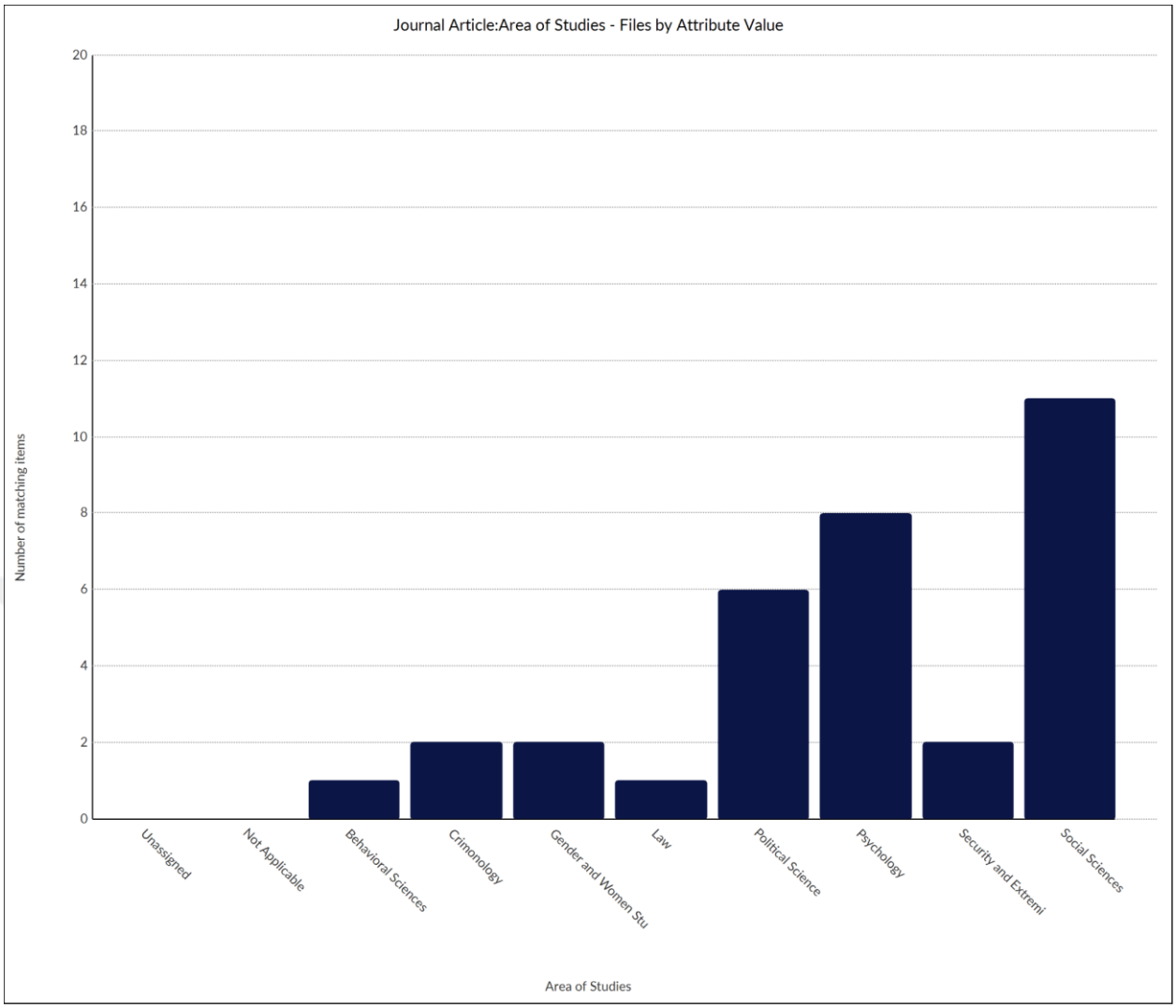

The chart shows a clear dominance of two disciplines: **Social Sciences (11 studies)** and **Psychology (8 studies)**. Together, these fields account for the majority of literature on the intersection of terrorism and family, reflecting a broader disciplinary shift from militarized and state-centric frameworks to more nuanced, relational, and psychosocial approaches.

The predominance of **Social Sciences** underscores the importance of structural, cultural, and relational analysis in understanding terrorism. These studies often explore how socio-economic conditions, marginalization, identity politics, and social cohesion influence family environments and their potential roles in both fostering and mitigating extremist behaviors. Within the social sciences, subfields like sociology, anthropology, and social policy have increasingly informed debates on how families socialize values, transmit trauma, and serve as buffers against radical ideologies.

Psychology, as the second most represented field, emphasizes individual and interpersonal dimensions. Psychological studies frequently examine how family relationships shape emotional resilience, identity formation, and vulnerability to extremist ideologies. Topics such as parental bonding, attachment disorders, post-traumatic stress, and intergenerational trauma feature prominently in this literature. The centrality of trauma-informed perspectives and developmental psychology suggests a growing recognition that radicalization is often rooted in psychosocial stress rather than purely ideological commitment.

These disciplinary trends mark an important conceptual evolution. Where early counter-terrorism research emphasized surveillance, deterrence, and ideological combat, current scholarship is more concerned with prevention, healing, and reintegration—goals that align more closely with social and psychological interventions than military or law enforcement strategies. In this sense, the rise of social science and psychological scholarship signals a "humanization" of terrorism studies, where individuals and families are seen not just as suspects or perpetrators, but also as victims, survivors, and potential agents of change.

Political Science (6 studies) also plays a critical role in the disciplinary makeup of the field. These studies tend to operate at the intersection of governance, ideology, and institutional response. Scholars in political science often examine how states craft policies to engage families in prevention efforts, the political implications of reintegrating radicalized returnees and their families, and the role of ideology in shaping family beliefs and practices. Political science also provides key insights into the role of civil society, media framing, and national security discourses that impact how families are perceived and engaged in counter-terrorism programming.

This triad—social sciences, psychology, and political science—forms the core disciplinary foundation of contemporary terrorism and family studies. Together, they reflect a dynamic interplay between macro-level structures, meso-level institutions, and micro-level relationships. However, their dominance also reveals several areas of underrepresentation that warrant critical attention.

Criminology (2 studies) and **Security and Extremism (2 studies)** are surprisingly underutilized given their historical proximity to terrorism research. Criminological theories—such as strain theory, differential association, and control theory—offer valuable frameworks for understanding the deviant behavior associated with radicalization. Moreover, criminologists have long studied the role of

family in crime prevention, juvenile delinquency, and desistance, all of which are highly relevant to the processes of radicalization and disengagement. The limited presence of criminology may suggest a disciplinary siloing, or a lack of cross-pollination between criminological theory and terrorism studies.

Gender and Women's Studies (2 studies) is an emergent but still marginal contributor. This is particularly notable given the increasing attention paid to the roles of women in extremist movements—not only as supporters or recruiters but also as mothers, wives, and ideological enforcers. Gender-sensitive approaches reveal how family roles are gendered and how these roles are leveraged by extremist groups. For example, women may be tasked with raising the next generation of fighters or may be used as symbols of ideological purity. The minimal representation of gender studies signals a missed opportunity to interrogate the gendered logics of both radicalization and counter-radicalization efforts.

The low presence of **Law (1 study)** is particularly striking, especially in light of legal debates surrounding citizenship revocation, child custody in militant families, repatriation, and the rights of returnee children. Legal analysis is also critical in examining the ethical dimensions of state interventions in family life—such as surveillance, mandatory reporting, and de-radicalization mandates. The marginal role of legal scholarship in this domain suggests an urgent need to bridge legal and social perspectives in crafting holistic policy frameworks. Similarly, **Behavioral Sciences (1 study)** is significantly underrepresented, despite its relevance to understanding cognitive and emotional drivers of radicalization. Behavioral science could contribute insights into decision-making processes, cognitive dissonance, social learning, and behavioral interventions aimed at disrupting radicalization pathways. This absence may reflect a lack of disciplinary overlap or publication bias, but it also indicates a potential area for interdisciplinary expansion.

Taken together, the data suggest that the study of terrorism and family is currently led by disciplines that emphasize relational, emotional, and societal factors—particularly social sciences and psychology. This is a promising development, reflecting a move toward more humane and contextually grounded understandings of radicalization. However, the field remains uneven in its disciplinary engagement. Legal, criminological, gendered, and behavioral

perspectives remain underexplored, leaving critical gaps in theory, practice, and policy.

Moving forward, researchers should embrace **greater interdisciplinarity**. By synthesizing insights from diverse fields, scholars can better capture the complexity of how families function as both risk environments and protective systems. For example:

- **Legal scholars** can inform ethical and rights-based approaches to family intervention.
- **Criminologists** can examine patterns of deviance, control, and social integration.
- **Gender theorists** can unpack the power dynamics and normative roles within families.
- **Behavioral scientists** can offer tools for psychological assessment and behavioral modification.

Ultimately, the disciplinary analysis of terrorism and family studies reveals both strengths and limitations. The current dominance of social science and psychology has produced rich, empathetic, and socially grounded insights into the family's role in extremism. Yet, the field must expand its horizons to fully address the multifaceted nature of this relationship. Only through interdisciplinary dialogue and collaboration can we develop the comprehensive frameworks needed to prevent radicalization, support affected families, and foster sustainable reintegration. This requires not only cross-disciplinary research but also cross-sector partnerships with practitioners, legal experts, educators, and community leaders. Such collaboration will ensure that the field continues to evolve in ways that are inclusive, innovative, and impactful.

4.5 Publication Patterns in Terrorism and Family Research (2000–2024)

This section provides a detailed analysis of the publication patterns in academic research at the intersection of terrorism and family from 2000 to 2024. By examining the distribution of journal outlets where such studies have appeared, the analysis highlights dominant publication platforms, disciplinary breadth, intellectual clustering, and areas of fragmentation. Understanding where research on terrorism

and family is published allows us to trace the field's institutional development, its interdisciplinary character, and the extent to which it is gaining visibility in academic and practitioner circles.

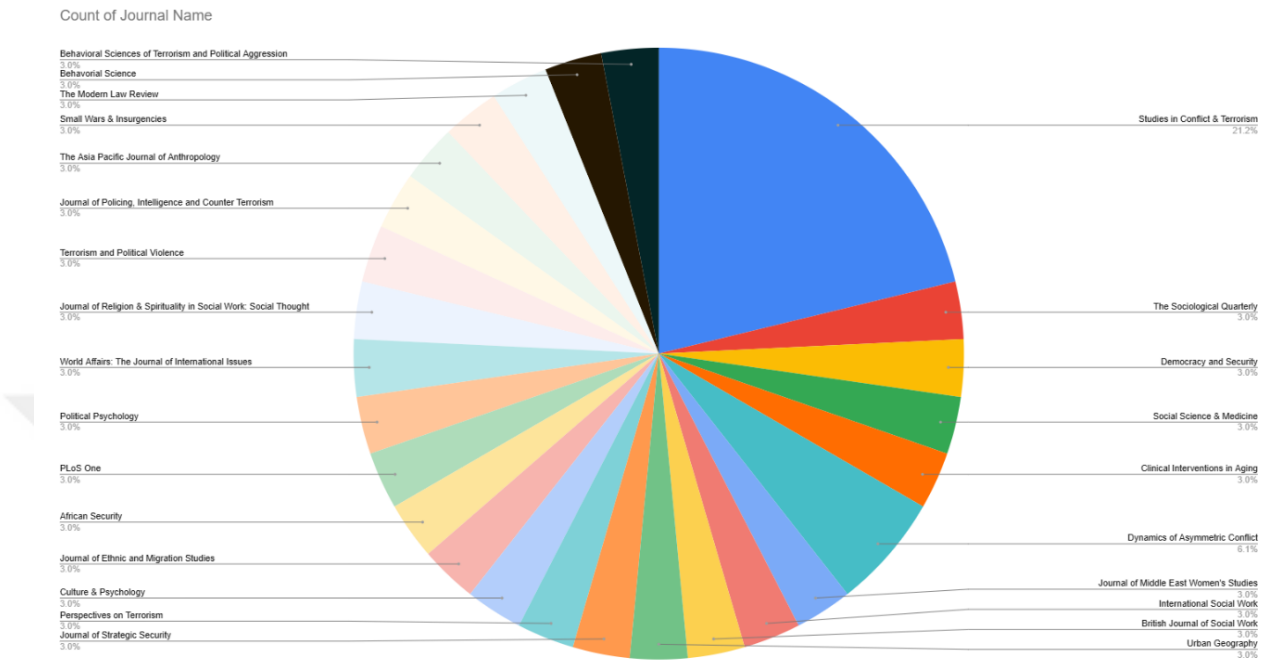

The pie chart visualizing journal distribution reveals that one journal stands out as the clear epicenter of publication: **Studies in Conflict & Terrorism**, which alone accounts for **21.2%** of the published works in this domain. The next most frequently used journals—of which there are over thirty—each account for **only 3%** of publications. These include journals from a wide range of disciplinary areas, such as sociology, political science, psychology, anthropology, law, social work, and security studies.

The prominence of **Studies in Conflict & Terrorism** indicates the continued centrality of **security-oriented frameworks** in shaping the scholarly conversation around terrorism. As one of the most established journals in terrorism research, it offers a credible platform for scholars to explore questions of radicalization, recruitment, prevention, and counter-extremism. The fact that many family-focused studies are published here suggests that scholars working on family dynamics are still framing their research in terms that resonate with broader counter-terrorism discourses. This includes emphasizing the role of families in recruitment pipelines,

their participation in deradicalization programs, or the ways in which they are affected by state counter-terrorism policies.

While this may help such work reach policy audiences and maintain high visibility in the terrorism studies field, it also raises concerns. Namely, it may limit the theoretical creativity of the field, as studies are often pushed to fit into the securitized logics and state-centric paradigms that such journals prioritize. Researchers may find themselves having to justify their work in relation to threat prevention or national security imperatives, which can overshadow more humanistic or community-driven perspectives.

Beyond this dominant outlet, the publication landscape becomes highly fragmented. Over thirty different journals are represented, each hosting only a single study within the dataset. These include, for example, **The Sociological Quarterly**, **Political Psychology**, **The Modern Law Review**, **Journal of Religion & Spirituality in Social Work**, **Social Science & Medicine**, **Urban Geography**, **Culture & Psychology**, and **Journal of Middle East Women's Studies**. This diversity reveals that terrorism and family research is highly **interdisciplinary**, but also **dispersed across scholarly communities**.

This fragmentation can be interpreted in both positive and negative terms. On the one hand, the spread across numerous disciplines speaks to the rich conceptual potential of the topic. Terrorism and family studies touch on numerous domains of human experience—trauma, ideology, parenting, gender, law, migration, and community engagement—making it relevant across a wide spectrum of academic fields. On the other hand, the lack of clustering may signal a lack of intellectual cohesion. Without a dedicated journal or a critical mass of publications in just a few core outlets, it becomes difficult to build cumulative knowledge, encourage scholarly debate, or develop shared theoretical frameworks.

Moreover, it is notable that several disciplines with obvious relevance to family studies are **underrepresented or missing** from the list. For example, **family studies**, **youth studies**, and **education-focused journals** are almost entirely absent. These fields, which specialize in child development, parenting practices, and familial well-being, could offer critical insights into how families function as protective or risk-producing environments in relation to radicalization. Similarly, journals in **Islamic studies**, **Middle Eastern studies**, and **comparative religious studies** are

underutilized, despite the centrality of religion and culture in many case studies on terrorism and radicalization.

The presence of journals from **social work** and **public health**—such as the **British Journal of Social Work**, **International Social Work**, and **Clinical Interventions in Aging**—is an encouraging sign. These journals are more practice-oriented and often reach audiences beyond academia, including mental health professionals, child protection agencies, and community workers. Publishing in such venues reflects a growing awareness that families affected by radicalization may require **support services**, not just ideological deprogramming. The integration of trauma-informed care, psychosocial support, and restorative practices into academic research shows that the field is increasingly open to **care-centered paradigms**.

Likewise, the inclusion of **gender-focused journals** like the **Journal of Middle East Women's Studies** points to a rising interest in the role of women within radicalized families—as both victims and agents. These studies tend to focus on how extremist ideologies reshape family roles, particularly for women, and how mothers and wives may either resist or reinforce radical norms. However, this thematic line is still emerging and would benefit from greater publication in core gender studies journals, where it could engage more deeply with feminist theory and gender analysis.

The journal list also reflects a certain **Western academic bias**. Most of the listed journals are published in the U.S., UK, or Europe, and write primarily from Anglophone perspectives. This may limit the representation of local knowledge, particularly from Global South contexts where terrorism and family dynamics play out in different legal, cultural, and institutional frameworks. Few regional journals from Asia, Africa, or the Middle East are represented, suggesting a gap in scholarly voice and agency from these areas. If terrorism and family studies are to become globally representative, there needs to be more publishing from and about these underrepresented regions.

In terms of scholarly communication, this dispersion of research presents challenges for practitioners, policymakers, and academics attempting to navigate the field. Without centralized outlets or themed issues, important findings may be buried in obscure or tangential journals, reducing their visibility and uptake. It also makes it harder for junior scholars to identify key debates, leading journals, or methodological

best practices. To address these challenges and support the growth of a more coherent field, the following recommendations are proposed:

6. **Develop Special Issues in Leading Journals**: Journals like Studies in Conflict & Terrorism, Terrorism and Political Violence, or Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism should host themed issues specifically on family and terrorism. This would bring visibility, attract leading scholars, and consolidate emerging insights.
7. **Encourage Interdisciplinary Collaboration**: Co-authorship between psychologists, sociologists, legal scholars, and social workers can help studies meet the expectations of different journals while enriching the research perspective.
8. **Target Underrepresented Journals**: Scholars should intentionally submit to family studies, education, migration, and regional journals to expand the field's reach and incorporate overlooked dimensions.
9. **Promote Open Access**: Publishing in open-access journals like PLoS One or Perspectives on Terrorism increases accessibility for practitioners and researchers in low-resource settings, improving knowledge transfer.
10. **Build Scholarly Networks**: The field would benefit from a standing working group or association focused specifically on family and terrorism, which could support conference panels, publications, and collaborative research.

The publication landscape for terrorism and family studies is currently characterized by **a dominant outlet, surrounded by a wide array of peripheral venues**. While this reflects the topic's interdisciplinary richness, it also signals a need for greater coherence, strategic publishing, and institutional anchoring. As interest in the role of family in radicalization and resilience continues to grow, the academic community must develop structures—both intellectual and organizational—that support deeper, broader, and more impactful engagement across disciplines and geographies.

4.6 Author Affiliation and Institutional Landscape in Terrorism and Family Studies (2000–2024)

This section explores the institutional affiliations of authors contributing to the field of terrorism and family studies between 2000 and 2024. Drawing from

author address data, the analysis reveals the distribution of scholarly production across universities, research centers, and academic departments. It identifies key contributors, assesses the geographical and disciplinary breadth of the field, and considers the implications of its institutional structure for future development.

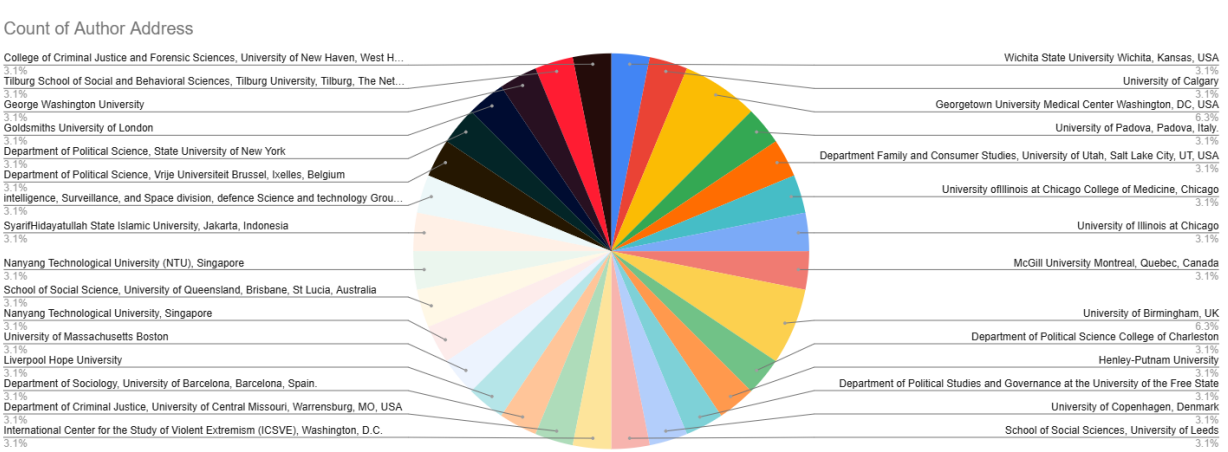

The visual data clearly indicates a highly fragmented authorship landscape. With the exception of two institutions—**Georgetown University Medical Center (USA)** and the **University of Birmingham (UK)**—which each account for **6.3%** of publications, all other institutions contribute **only 3.1%** each. This reflects a research field that is **broadly distributed across a wide range of institutions**, without a singular or dominant academic hub.

Despite the absence of centralization, the institutional spread is impressive in its diversity. Scholars contributing to terrorism and family studies are affiliated with institutions in **North America, Europe, Asia-Pacific**, and **Africa**, showcasing the field's global relevance. This international scope is important, as it brings a variety of cultural, political, and social perspectives into the scholarly conversation.

In **North America**, a cluster of universities are visible, including **Georgetown University**, **University of Utah**, **University of Illinois at Chicago**, **Wichita State University**, **University of Calgary**, and **University of Central Missouri**. These institutions reflect the United States' and Canada's continued investment in terrorism research, particularly in relation to mental health, family studies, criminology, and counter-terrorism policy. U.S.-based medical and psychology departments, such as Georgetown's Medical Center and the University of Chicago College of Medicine, show that scholars are increasingly exploring the psychological and health dimensions of radicalization and its impacts on families.

European representation is equally strong, with institutions like the **University of Birmingham**, **Goldsmiths University of London**, **University of Leeds**, **Vrije Universiteit Brussel** (Belgium), **University of Copenhagen**, **University of Padova** (Italy), and **University of Barcelona** (Spain) all contributing to the discourse. The prevalence of political science and sociology departments in these institutions suggests a focus on structural analysis, social policy, governance, and ideology. Europe's role in global counter-terrorism efforts and its proactive stance on reintegration policies—especially regarding returnees from Syria—likely explains the active engagement of these institutions.

Asia-Pacific institutions are also well represented, particularly **Nanyang Technological University (Singapore)**, **University of Queensland (Australia)**, and **Syarif Hidayatullah State Islamic University (Indonesia)**. These universities offer important regional perspectives on **Islamist radicalization**, **youth engagement**, and **community-based interventions**. In Southeast Asia, where radicalization often involves complex intersections of religion, socioeconomics, and local governance, universities play a key role in contextualizing family dynamics within broader societal frameworks. In **Africa**, the **University of the Free State (South Africa)** is among the few institutions represented, underscoring the limited visibility of African institutions in the global literature on terrorism and family. Given the significant presence of extremist movements like Boko Haram and Al-Shabaab in parts of Africa, this underrepresentation suggests a critical gap in institutional engagement that must be addressed moving forward.

Furthermore, this distribution also reflects broader geopolitical and academic dynamics that explain why institutions in the United States, Canada, and Europe dominate the authorship landscape. First, these regions have historically played central roles in shaping global counter-terrorism discourse. Since the 9/11 attacks, the United States and its Western allies have invested heavily in counter-terrorism infrastructure, including funding interdisciplinary research that investigates radicalization and prevention. Many universities in these regions have established research centers specifically focused on violent extremism, security, or community resilience.

Second, these countries benefit from strong research funding mechanisms and institutional support. Agencies such as the U.S. Department of Homeland Security, Canada’s SSHRC, and the European Commission’s Horizon programs have

prioritized research on radicalization, allowing scholars to pursue long-term, data-rich studies that engage directly with policy frameworks. This environment is conducive to exploring complex, interdisciplinary issues such as the family's role in radicalization, psychological trauma, and reintegration.

Third, these topics are also highly relevant within domestic Western contexts. Radicalization is increasingly seen as a domestic threat, particularly with regard to homegrown extremism, diaspora communities, and foreign fighter returnees. As a result, families have become a focal point for early prevention strategies, education, and mental health interventions. Researchers in the U.S., UK, and EU countries are therefore incentivized to study how family environments contribute to or mitigate radicalization, especially in multicultural and migrant populations.

Finally, the predominance of English-language academic publishing reinforces the visibility of research conducted in North America and Europe. Scholars in these regions are more likely to publish in high-impact, English-language journals, increasing their influence within the global academic community. Researchers from the Global South may be underrepresented not due to lack of expertise or interest, but because their work is disseminated in local languages or regional journals not indexed in major academic databases.

Likewise, the diversity of departments and centers listed in the author affiliations reflects the **interdisciplinary nature** of terrorism and family research. Contributors are drawn from:

- **Criminal Justice and Criminology** (e.g., University of New Haven, University of Central Missouri)
- **Political Science** (e.g., State University of New York, Vrije Universiteit Brussel, University of the Free State)
- **Sociology and Social Sciences** (e.g., Liverpool Hope University, University of Barcelona, University of Leeds)
- **Psychology and Medical Sciences** (e.g., Georgetown Medical Center, University of Chicago College of Medicine)
- **Security and Intelligence Studies** (e.g., International Center for the Study of Violent Extremism)
- **Family and Consumer Studies** (e.g., University of Utah)

This interdisciplinary spread is vital for a field like terrorism and family studies, which must address not only ideological and political questions, but also psychological trauma, parenting, caregiving, stigma, reintegration, and social exclusion. The data confirms that research is emerging from both traditional security studies backgrounds and more holistic, human-centered disciplines.

However, the **high dispersion of institutions and lack of concentrated academic centers** poses several challenges. First, it makes **network-building more difficult**. Without consistent collaboration or thematic research hubs, much of the literature risks remaining fragmented. Scholars working in isolation or within disciplinary silos may fail to build upon each other's work, leading to repeated conceptual starting points rather than theoretical refinement. Second, this dispersion can limit **policy influence**. Policymakers often look to leading centers of expertise to shape counter-terrorism strategies. Without a clear institutional authority on family and terrorism, it may be harder for scholars to advocate effectively for more humane, family-inclusive, or trauma-informed approaches to radicalization and reintegration. Third, the current institutional map reveals important **regional imbalances**. While the Global North is well represented, the Global South—particularly Sub-Saharan Africa, the Middle East, and parts of South Asia—remains underrepresented. Yet these are regions where family structures, kinship networks, and communal authority play especially pivotal roles in both propagating and disrupting extremist ideologies. The lack of representation from these regions raises concerns about **epistemic inequality**, where knowledge about radicalization is produced primarily in the West, while communities in the South are treated primarily as research subjects or intervention targets.

To address these limitations and support the maturation of the field, several recommendations can be made:

7. **Establish Thematic Research Hubs:** Leading institutions like Georgetown University and the University of Birmingham could formalize interdisciplinary research centers dedicated to terrorism and family studies, bringing together expertise in psychology, law, education, and public health.
8. **Encourage South-South and North-South Collaborations:** Partnerships between universities in the Global South and their counterparts in the Global

North would help ensure more balanced representation and contextual accuracy.

9. **Develop Institutional Networks:** A formalized consortium of institutions could support collaborative research, data sharing, joint funding applications, and thematic publications.
10. **Host International Conferences and Workshops:** A dedicated academic forum for terrorism and family studies would facilitate dialogue across disciplines, geographies, and methodological traditions.
11. **Support Early-Career Researchers:** By providing fellowships and visiting scholar opportunities focused on family-based radicalization, institutions could nurture the next generation of scholars in this critical area.
12. **Create an Online Directory or Research Map:** A publicly available database of researchers and their institutional affiliations could make collaboration more feasible and improve visibility for those working in the field.

4.6 Evolving Research Themes in Terrorism and Family Studies (2000–2024)

This section presents a comprehensive thematic analysis of the evolving focus areas within terrorism and family studies over the past two decades. Drawing on a categorized frequency distribution of thematic content, it identifies dominant lines of inquiry, emerging interests, and neglected but potentially critical directions. These patterns provide insight into how scholars conceptualize the role of the family in relation to radicalization, terrorism, and resilience.

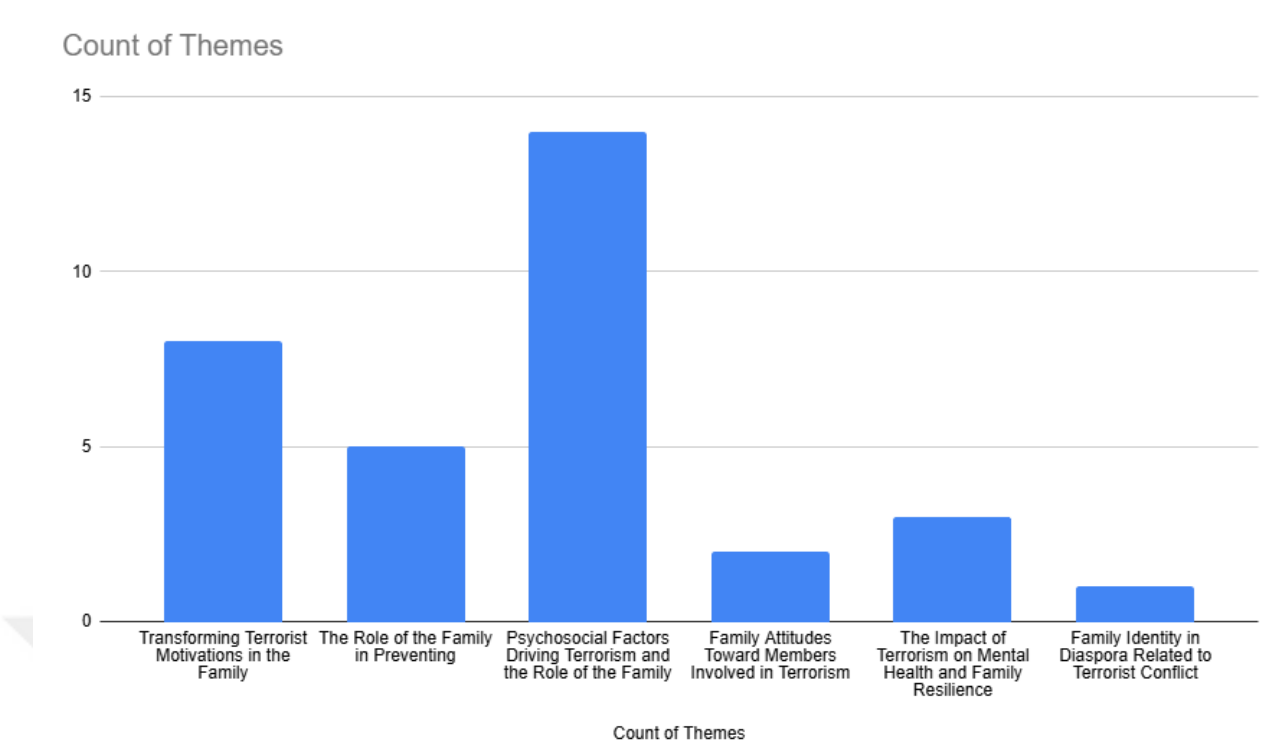

The most prominent theme—by a significant margin—is **Psychosocial Factors Driving Terrorism and the Role of the Family**, accounting for 14 out of the total studies reviewed. This overwhelming emphasis reveals a notable shift in terrorism research from ideological, political, or religious explanations toward more intimate, relational, and psychological frameworks. Studies under this category examine how emotional trauma, disrupted attachment, social marginalization, and mental health vulnerabilities intersect with radicalization processes. The family is framed as both a site of vulnerability and protection, depending on the quality of relationships, communication, and emotional stability.

Many studies demonstrate that radicalization often emerges not solely from ideological conviction, but as a response to emotional wounds rooted in early life experiences. Speckhard and Ahkmedova (2006), for instance, show how grief and psychological trauma among Chechen youth—exacerbated by war and family breakdown—drive individuals to find meaning through militant Wahhabism. Here, terrorism becomes a way to reclaim agency and dignity in the face of profound loss, with extremist groups offering moral validation where families have collapsed. Similarly, Moscardino et al. (2007b) investigate families of children impacted by terrorism in Beslan, Russia. Their findings highlight the importance of caregiving and emotional support in shaping children's long-term psychological responses.

When trauma is processed within the family through empathy, regulation, and meaning-making, it mitigates the risk of maladaptive behaviors, including susceptibility to violence. In both studies, the family is a key mediator of psychological resilience—or its erosion.

This pattern is echoed in the experiences of diaspora families. Weine et al. (2009), studying Somali-American communities, argue that emotional disconnection within immigrant families, combined with external marginalization, can create a vacuum of identity and belonging. Extremist groups step in to fill this void. In contrast, families that maintain culturally grounded, emotionally open relationships provide a buffer against radical influences. Dalgaard (2016) reinforces this by examining Danish Muslim youth, showing that family dialogue and cultural literacy are crucial in navigating identity crises that may otherwise evolve into extremist alignment.

Psychosocial stressors become even more critical when examined through the lens of intergenerational conflict and trauma. Bhattacharya (2017) and Abbas (2019) both explore the impacts of domestic violence, emotional neglect, and parental absence, revealing how such voids are often filled with radical narratives that offer a sense of clarity, belonging, and empowerment. These studies highlight that vulnerability to terrorism is rarely about ideology alone—it is about the emotional and relational wounds carried within family systems.

Moreover, several studies also investigate returnees from conflict zones and the role of family in their reintegration. Topal (2021) and Cherney & Belton (2019) find that emotional rejection by families contributes to psychological distress and identity fragmentation, making disengagement from extremism more difficult. In contrast, families that embrace returning members—despite social stigma—foster emotional recovery and ideological detachment. These findings are reinforced by Gielen (2013), who argues that sustained familial involvement is one of the most effective supports for long-term deradicalization.

Importantly, not all families prevent radicalization—some reinforce it. Carson, James, and O'Neal (2019) present a rare case of an American family where radical ideology was normalized and passed between generations. Their study reveals how emotional affirmation, when attached to extremist beliefs, can legitimize radicalism in the familial context. Schbley (2000) similarly illustrates how personal identity conflicts between family obligations and religious convictions can push

individuals toward radical decisions, especially when socioeconomic stress intensifies moral pressure.

Across diverse geographies—Chechnya, East Africa, the U.S., Denmark, and Indonesia—a shared theme emerges: radicalization is often less about exposure to extremist ideology and more about unaddressed emotional pain, familial rupture, and the search for psychological coherence. Botha (2015) and Speckhard & Shajkovci (2019) underline this by detailing how terrorist recruiters exploit emotional fragility, offering surrogate families to emotionally abandoned youth.

Taken together, these studies present a nuanced and powerful argument for family-centered counter-terrorism strategies. They suggest that preventing radicalization requires more than ideological refutation—it requires emotional restoration, relational healing, and support for families in crisis. The psychosocial dimension of terrorism calls for trauma-informed policies that recognize the family as both the site of risk and the root of resilience.

The second most frequent theme is **Transforming Terrorist Motivations in the Family**, addressed in 8 studies. This theme centers on the role of families in disrupting, redirecting, or reshaping the motivations that sustain terrorist engagement. It builds on the idea that while radicalization can be a socially embedded and psychologically internalized process, it can also be reversed through deeply rooted emotional, cultural, and relational mechanisms found within families. The reviewed studies contribute by illustrating how transformation is often less about ideological reversal in isolation and more about the reconstitution of identity, belonging, and emotional safety within familial spaces.

Schbley (2000), in "Torn Between God, Family, and Money," presents a compelling case of a Hamas militant navigating a personal conflict between religious zeal, economic necessity, and familial loyalty. The research supports this theme by demonstrating that emotional and relational bonds within the family—particularly obligations and affective ties—can create internal contradictions that weaken extremist convictions. Rather than framing the family as ideologically neutral, Schbley presents it as a competing source of meaning that can challenge radical identities from within.

Speckhard and Ahkmedova (2006) reinforce this view by showing how family narratives of loss, martyrdom, and duty influence the construction of Chechen suicide bombers. However, they also identify points at which these narratives can be

reinterpreted. They propose that familial empathy and desires for emotional reconciliation can become catalysts for interrupting violent ideologies, particularly among women drawn to martyrdom through personal grief. Thus, family emerges as a space where psychological transformation is possible when alternative scripts to violence are introduced. Moscardino et al. (2007) shift the lens to the caregiving response after trauma, examining families affected by the Beslan school siege. Although the study is focused on survivors rather than perpetrators, it shows how families actively reframe trauma through emotional care and meaning-making. In doing so, caregivers reduce children's predisposition to hatred or retaliation. The article supports this theme by illustrating how trauma processing within families can redirect harmful trajectories and instill prosocial coping strategies.

Zierhoffer (2014) adds nuance by integrating a threat assessment perspective. Her findings highlight that lone actors frequently share a history of familial rupture, neglect, or dysfunction. Importantly, she argues that when familial connections are mended or supported, they can soften radical motivations and restore a sense of human connection. This aligns with the theme by showing how deradicalization begins not with ideology, but with emotional reintegration and rehumanization within family structures.

Dalgaard (2016) explores the intersection of cultural identity, Islam, and familial discourse in Danish Muslim households. The study reveals how youth grappling with marginalization and identity confusion are often guided by their families to reinterpret faith and social belonging. Parental resilience, dialogical communication, and religious reinterpretation act as tools of transformation. The article affirms the family's ability to frame radical narratives in more inclusive and life-affirming terms, reinforcing the central thesis that family is both a source and a site of ideological change. Other studies within this theme (Abbas, Bhattacharya, Topal) similarly show that where the family is strong, cohesive, and emotionally available, there is greater potential for individuals to exit or reframe extremist ideologies. Whether through parental influence, elder guidance, or the simple desire for emotional homecoming, these accounts consistently demonstrate that the family does more than anchor identity—it reshapes it under new moral terms.

Together, these articles support the theme by showing that transformation of terrorist motivations is embedded in the emotional life of families. They shift the analytic gaze from formal intervention programs to intimate, everyday practices of

care, reconciliation, and narrative repair. Rather than treating radicalization as a pathology to be "fixed" externally, these studies illustrate how it may be undone from within the very networks that sustain individual identity. Family, then, is not just a unit of analysis but a transformative force—capable of reorienting lives through relational continuity, love, and renewed purpose.

A more policy-aligned but still well-represented theme is **The Role of the Family in Preventing Terrorism**, discussed in 5 studies. This theme centers on the proactive functions of families in identifying, mitigating, or entirely preventing the pathways that lead to radicalization. While not always framed directly in counter-terrorism terms, the articles grouped here emphasize how familial structures—through communication, caregiving, supervision, and community positioning—serve as early-warning systems and sites of resilience that can interrupt radical trajectories before they fully form.

Van Brunschot and Sherley (2005) provide a foundational exploration of how the Canadian state attempts to mobilize family and community ties in its response to extremism. While the government frames families as vital partners in maintaining security, the authors argue that this role is often expected rather than supported. Families are cast as informal surveillance agents—expected to notice and report problematic behaviors—without adequate training or psychological support. This reflects a broader tension in prevention work: while families are relied upon for intervention, they are rarely empowered with the necessary tools to fulfill this role effectively.

Salari (2007) contributes to the theme from a tangential but illuminating angle. Although focused on cases of intimate partner homicide-suicide, her findings point to family dysfunction, psychological breakdown, and escalating violence within domestic contexts as early warning signs of catastrophic outcomes. This insight has significant implications for radicalization research. Just as patterns of domestic violence can be intercepted through family-based intervention, so too can the ideological escalation that leads to political violence. Salari's work strengthens the preventive argument that timely family engagement can alter dangerous trajectories.

Naber (2009) brings in the lived experiences of Lebanese transnational families in the wake of 9/11. Confronted by intensified surveillance, discrimination, and suspicion, these families were not passive victims of securitization. Rather, they

became moral guides and cultural interpreters for their children—navigating Islamophobia while managing intergenerational tensions. By framing family discourse as a tool for identity mediation and value formation, Naber's research illustrates how everyday conversations within marginalized families become a subtle yet powerful form of radicalization prevention. In a more direct context, Sumpter, Wardhani, and Priyanto (2021) examine families of extremist prisoners in Indonesia. Their study reveals how families serve not just as moral anchors for reintegration but also as vigilant monitors of ideological change. When families are equipped with basic psychological literacy and awareness of radical cues, they are better positioned to interrupt the reactivation of extremist thought. This is prevention from within—subtle, relational, and sustained.

Cherney (2021) extends this conversation into policy. In his analysis of post-release supervision models, he shows that when families are structurally involved in reintegration frameworks—through counseling, social support, and coordinated check-ins—rates of recidivism decline. Families function as emotional stabilizers and relational buffers against re-radicalization. Cherney's work makes a compelling case for shifting counter-terrorism policy from punitive surveillance to proactive partnership with families.

What emerges from these five studies is a portrait of the family as both vulnerable and capable—overburdened by expectations but largely under-resourced in institutional settings. They collectively call for a reframing of prevention: not as a top-down imposition but as a bottom-up strategy grounded in education, empowerment, and care. Families are more than observers; they are actors in the everyday moral shaping of youth, and with proper support, they can act as the earliest and most effective line of defense against extremist drift.

A smaller but essential theme is **The Impact of Terrorism on Mental Health and Family Resilience**, represented by 3 studies. These works reposition the family not as a contributor to terrorism, but as a **victim of its consequences**. This theme focuses on the experiences of families as victims or collateral participants in the broader struggle against terrorism. It draws attention to the psychological toll of state surveillance, discrimination, violence, and trauma on families whose members are either involved in terrorism or suspected of such involvement. The literature under this theme aims to reframe families not simply as vectors of radicalization or

reintegration, but as units under duress that require care, attention, and structural support.

Guru (2012) explores the deeply neglected experiences of families affected by UK counter-terrorism legislation. The study reveals how such families are not only subjected to emotional and psychological trauma but also experience social alienation, stigmatization, and systemic disempowerment. Guru positions these families as vulnerable groups whose resilience is shaped not only by internal emotional dynamics but also by external legal and political pressures. The article underscores the need to support such families as part of broader welfare and rights-based interventions. Meanwhile, Abo-Zena and Saif (2021) investigate the anticipatory trauma and collective anxiety experienced by Muslim caregivers in the U.S. following terrorist attacks. The study documents the emotional and spiritual labor Muslim parents perform in order to protect their children from Islamophobia, bias-based bullying, and internalized fear. Through the lens of religious coping and caregiving practices, the authors argue that families are actively engaged in maintaining psychological stability and identity affirmation amidst societal hostility. This work contributes a unique perspective on intergenerational resilience within religious minority families.

Likewise, Santhana Dass (2021), in his study on suicide terrorism in Sri Lanka, examines the familial structures that support or absorb the psychological impact of organized violence. The research investigates how family networks are utilized in sustaining suicide terrorism but also how these same families bear the emotional cost of such engagements. It suggests that while families may be operationalized in militant logics, they are simultaneously traumatized by their involvement. The article thus reveals the dual roles of families as both strategic resources and psychological casualties in protracted conflict.

All these studies shift the focus away from instrumental understandings of the family—as tools for policy enforcement or radicalization prevention—and instead illuminate their human, emotional, and psychological experiences. They argue that in order to strengthen family resilience and social cohesion, it is essential to acknowledge and address the mental health consequences of terrorism and counter-terrorism. Policies must be informed by a care-oriented framework that affirms the dignity, agency, and healing needs of families living under the shadow of political violence.

Less frequently explored is the theme **Family Attitudes Toward Members Involved in Terrorism**, with only 2 studies. This theme focuses on how families emotionally and cognitively respond to the involvement of one of their members in acts of terrorism. Rather than framing families solely as instruments of control or prevention, the studies under this theme explore the nuanced moral dilemmas, emotional tensions, and everyday negotiations families face when confronted with radicalization within their own household. These works move beyond policy and security lenses to interrogate questions of loyalty, shame, support, and internal rupture.

King, Noor, and Taylor (2011), in their study "Normative Support for Terrorism," investigate whether immediate relatives of jihadist foreign fighters hold beliefs that may align with or justify terrorism. Conducted within a psychological framework, the study finds that some family members express sympathy or justification for terrorist acts based on perceived injustice, group identity, or ideological affinity. However, others express disapproval, disappointment, or outright condemnation. The study reveals that family attitudes are not monolithic; rather, they exist on a spectrum that reflects broader social, political, and emotional influences. It supports the theme by showing that familial support or disavowal plays a critical role in shaping the perceived legitimacy of radical action.

Guru (2012), in "Reflections on Research: Families Affected by the Criminal Justice Responses to Terrorism in the UK," provides a sociological and practice-based examination of how families cope with the incarceration or prosecution of loved ones accused of terrorism. The study reveals that these families often experience a complex mix of emotions—fear, shame, loyalty, and helplessness. Guru argues that state mechanisms often fail to recognize the emotional labor these families perform and instead treat them with suspicion. The article aligns with this theme by demonstrating how familial responses are shaped by systemic factors such as policing, surveillance, and media stigmatization, while also rooted in deeply personal moral reckonings.

Both articles demonstrate that families are not passive observers in the aftermath of terrorism; they are moral communities navigating fractured trust, emotional upheaval, and competing loyalties. By illuminating the psychological and social dynamics within these families, the literature invites a more compassionate and context-sensitive approach to policy, rehabilitation, and community engagement.

The least represented theme—**Family Identity in Diaspora Related to Terrorist Conflict**—appears in only 1 study. This theme highlights how diasporic family identities are formed and negotiated in relation to global terrorism and the sociopolitical environments of host societies. It examines how diasporic families—particularly those associated with Muslim and Middle Eastern communities—manage identity, belonging, and intergenerational tensions in contexts marked by securitization, suspicion, and cultural conflict. This theme recognizes that diaspora does not merely entail migration or relocation, but also involves ongoing emotional and political negotiations within the family structure.

Keenan and Hanson (2013), in their article "Gender, Place, and Social Contacts: Understanding Family Identity in Diasporic Muslim Communities," investigate how gendered experiences and social geographies shape family identity among diasporic Muslim populations. Set against the backdrop of post-9/11 anxieties, the article explores how everyday interactions, spatial belonging, and informal social networks inform family life in ways that are inseparable from broader political narratives surrounding terrorism and national security. The authors argue that family identity is co-constructed through gendered roles and social expectations within both the household and the diasporic community.

The research shows that families act as spaces where children and parents collectively navigate their social positioning—defending against stigma, articulating alternative narratives, and resisting marginalization. In this context, family becomes a unit of symbolic resilience and identity maintenance. The study also underscores the intergenerational negotiations between children raised in Western cultural contexts and parents rooted in traditional or religious worldviews. These identity negotiations, while often invisible to security discourses, represent key sites for contesting or preventing radical ideologies.

Though only one article addresses this theme directly, its insights are foundational. It reveals the layered and dynamic ways diasporic families engage with discourses of terrorism—not by promoting or aligning with them, but by resisting them through the construction of inclusive, resilient, and complex identities. This theme encourages future research to move beyond the dichotomy of victim versus suspect and instead explore the family as a site of diasporic strength and sociopolitical agency.

Taken together, the thematic distribution reveals both depth and imbalance in the field. While psychosocial and preventive approaches are well-developed, areas related to emotion, identity, and diaspora remain insufficiently explored. This may reflect broader funding trends, as governments and international organizations are more likely to support research aligned with policy objectives, such as prevention and reintegration. However, neglecting the emotional, moral, and cultural dimensions of familial experience may limit the field's explanatory power and long-term effectiveness.

To build a more comprehensive and equitable body of knowledge, future research should:

6. **Expand studies on diaspora families**, especially in relation to intergenerational trauma, transnational networks, and cultural belonging.
7. **Investigate family-based emotional responses** to radicalization, including grief, shame, forgiveness, and denial.
8. **Adopt intersectional approaches**, exploring how gender, class, ethnicity, and religion shape family roles in terrorism and resilience.
9. **Incorporate child-centered perspectives**, looking at children of radicalized parents as both vulnerable subjects and social actors.
10. **Encourage longitudinal and comparative research**, tracing how themes evolve over time and vary across cultural contexts.

Therefore, thematic trends in terrorism and family research from 2000 to 2024 show a promising engagement with the psychosocial roots and relational dynamics of extremism. Yet the field must now turn its attention to more nuanced, less explored dimensions of family life—including emotional complexity, identity construction, and cross-cultural variability. Only then can it fulfill its potential to inform policies and practices that are not only effective, but also just, humane, and contextually grounded.

CHAPTER 5
SYNTHESIS OF RESULT

5.1 Family Role in Radicalization

Intergenerational Transmission of Ideology

One of the most persistent and complex mechanisms through which families contribute to radicalization is the intergenerational transmission of ideology. This concept encapsulates the ways in which political, religious, and social beliefs—including extremist or radical ones—are communicated, reinforced, and normalized within the family environment, particularly between parents and children. Several studies in the reviewed literature demonstrate how familial relationships serve not merely as background social structures but as active, influential agents in shaping radical worldviews across generations. Families do not only socialize their members into cultural or religious values but may, in specific cases, inculcate a distinct set of ideological beliefs that are exclusionary, absolutist, and at times violent in nature. The emphasis here is on the internal familial dynamics where ideologies are not passively absorbed but are purposefully or subconsciously transmitted from one generation to the next, shaping the cognitive, emotional, and political development of the younger members.

In the study *Family Matters: A Preliminary Framework for Understanding Family Influence on Islamist Radicalization*, Scremin (2023) argue that family plays a direct role in shaping radical beliefs, especially through what they term the "intergenerational transmission of ideology." Here, the transmission process includes the passing down of belief systems, religious interpretations, and political stances from parents to their children. The data reveal that some parents explicitly endorsed xenophobic or extremist views and communicated these ideologies during the child's developmental years. For example, as cited in the study, suggest that xenophobic values can be passed on from parents to offspring through ideological socialization. Although empirical evidence remains mixed on the direct effectiveness of such transmission, anecdotal and qualitative accounts highlight how ideologies held by one generation can deeply influence the political orientation and worldview of the next. Amy-Jane Gielen's (2019) work further supports this idea, noting that "radicals often share the extreme views of their parents," although such familial influence is

not always linear or deterministic. Not all children exposed to radical ideologies grow up to become extremists; however, the presence of these ideas within the family certainly increases the probability of internalization, particularly when reinforced through emotional bonding and cultural authority.

This process is dramatically illustrated in the case study *Pathways of Radicalization: Contrasting the Boston Marathon Bombers and Mohamad Merah* by Regan (2024). The radicalization of Tamerlan Tsarnaev, one of the Boston bombers, is partially attributed to the strong ideological influence of his mother, Zubeidat Tsarnaeva. Described as holding deep political grievances against Western powers and vocalizing anti-American conspiracy theories, Zubeidat played a formative role in shaping her son's early political consciousness. Her statements about the September 11 attacks being an American hoax designed to malign Muslims exemplify how conspiratorial and anti-establishment thinking was normalized in the household. Additionally, she encouraged her son to engage in religious activities and was reportedly in contact with him through phone conversations in which jihadist concepts were explicitly discussed. In this case, the mother not only imparted religious values but also introduced politically charged interpretations that gradually radicalized her son. These teachings, communicated within the intimate and trusted framework of a familial relationship, took on added significance and weight. This dynamic exemplifies how ideological transmission is embedded not merely in speech but in ritual, emotion, and trust—factors that make familial influence particularly potent and difficult to counteract externally.

Similar patterns of ideological inheritance are evident in Ferguson & McAuley (2020) titled *Radicalization or Reaction: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland*. In this context, the role of family lineage and collective memory played a crucial role in sustaining long-term engagement in political violence. Among republican communities, it was common for interviewees to cite a familial legacy of resistance and militancy dating back to early 20th-century struggles. Individuals often spoke with pride about family members—fathers, mothers, uncles, and grandparents—who had been imprisoned or martyred for the cause of Irish nationalism. These familial narratives were not abstract historical references but living memories that framed contemporary identities and shaped the perceived legitimacy of joining paramilitary organizations. As one interviewee put it, “My grandfather worked for James Connelly… my mother was a member of

Cumann na mBan… my father was in prison in the 1940s." Such statements reflect how family histories were not only preserved but also performed in everyday discourse, acting as cultural scripts that guided political action and justified continued involvement in violence. These intergenerational narratives served a dual function: they preserved a sense of communal identity and grievance while simultaneously legitimizing militant resistance as a moral obligation and family tradition.

The idea of ideological inheritance also resonates with Social Learning Theory, which posits that behavior—particularly deviant or violent behavior—is learned within intimate social groups through observation, imitation, and reinforcement. In families where radical ideologies are espoused, children are likely to be exposed to these beliefs consistently and within emotionally charged settings, making them more likely to internalize and reproduce them. This theory is particularly useful in understanding cases like *The Radicalization of the Kanes* (Carson et al., 2019), where a father-son duo shared an intense bond over anti-government beliefs rooted in the sovereign citizen movement. The father's radical views were systematically transferred to his son through homeschooling, co-participation in ideological events, and the isolation from other socializing agents. Joseph Kane was raised in an environment where government institutions were vilified and violence was justified as a form of resistance. The son's mimicking of his father's attitudes, such as carrying toy guns and expressing anti-law enforcement sentiments from a young age, underscores the role of primary-group imitation in the transmission of radical ideology.

However, it is critical to note that not all intergenerational transmission occurs in ideological vacuum; it is often accompanied by emotional attachment, trust, and perceived legitimacy. These affective dimensions make familial ideology transmission more insidious and effective. Unlike external recruiters or online propaganda, family members possess a unique form of cultural and emotional authority. Their messages are not perceived as distant or abstract, but as deeply embedded in the moral and emotional fabric of daily life. This makes resistance difficult, especially for children and adolescents who are in the process of forming their identities. The literature shows that radical ideologies passed through family are rarely questioned at the outset; they are often internalized as part of the "moral universe" of the child's early upbringing. Furthermore, the normalization of

ideological narratives is facilitated through rituals, storytelling, and lived experiences, such as commemorating martyrs or participating in politically charged family events. These practices are not merely symbolic but function as tools of indoctrination, reinforcing group belonging and ideological commitment.

Still, the literature cautions against assuming a one-to-one causal relationship between parental beliefs and radicalization. As Scremin (2023) notes, empirical evidence for direct inheritance remains mixed. Some former terrorists recount family environments that were ideologically moderate or even opposed to violence, suggesting that other mediating variables—such as peer influence, online radicalization, or personal grievances—may intervene. Nonetheless, where intergenerational transmission does occur, it often lays the foundational worldview upon which later radical beliefs are built. It may not be the sole cause, but it serves as fertile ground. This underscores the importance of viewing families not only as protective factors—as is common in counter-radicalization discourse—but also as potential vectors of radicalization, especially in contexts where extremist ideologies are embedded within family traditions or political struggles.

Therefore, the intergenerational transmission of ideology emerges from the literature as a critical mechanism within the broader role of family in radicalization. Whether through explicit instruction, passive socialization, or emotionally charged narratives of struggle and identity, families can act as powerful transmitters of radical beliefs. This transmission is not a uniform or deterministic process, but its presence in multiple case studies—ranging from Islamist radicalization in Chechnya and Southeast Asia to ethno-nationalist militancy in Northern Ireland—suggests a pattern worthy of deeper exploration. Understanding this dynamic is essential for both researchers and policymakers, as it highlights the need for early interventions that are sensitive not only to individual vulnerabilities but also to the ideological environments created within families. Counter-radicalization efforts must therefore engage with family structures not only as sites of resilience and prevention, but also as potential incubators of extremist ideology.

Normative and Emotional Support for Radicalization

The process of radicalization is not solely about the absorption of ideology—it is also deeply emotional and relational. One of the critical yet often underexplored dimensions of this process is the role of **normative and emotional support** provided

by family members. Unlike the intergenerational transmission of ideology, which emphasizes cognitive or doctrinal learning, normative and emotional support relates to how families morally legitimize and emotionally validate decisions to engage in extremist actions. These validations are communicated both explicitly and implicitly, shaping not only what individuals believe, but also how they feel about those beliefs and the actions that follow. As such, families may not always indoctrinate, but they can profoundly enable radicalization by creating a moral atmosphere in which extremism is acceptable, noble, or even expected. This dynamic is evident across a variety of cultural, political, and geographical contexts, highlighting the universality and significance of familial influence in the affective and normative dimensions of radicalization.

One of the most telling illustrations of this phenomenon comes from the study King et al. (2011). This research challenges the conventional wisdom that radicalization is often a solitary or externally influenced process by demonstrating the family's role in shaping moral boundaries. Interviews conducted with individuals connected to known terrorists revealed that many families either openly endorsed or silently accepted extremist behavior. The study highlighted how families provided "normative support," which refers to the attitudinal environment where terrorism is not only tolerated but seen as morally justified. Importantly, this support was not always expressed in ideological terms; it was often situated in emotion-laden narratives of honor, sacrifice, and community validation. For example, families of suicide bombers were found to receive tangible benefits—such as financial compensation—as well as intangible rewards like heightened social prestige and religious merit. These benefits contributed to a normative framework in which terrorist acts were framed as sacrificial contributions for a greater cause rather than moral aberrations. Even when the family did not directly recruit or indoctrinate the radicalized individual, their moral and emotional validation acted as a powerful enabler.

This theme of familial endorsement is further elaborated in case studies from the Middle East. Post, Sprinzak, and Denny, as cited in King et al. (2011), documented how families provided both overt and covert encouragement to individuals involved in terrorism. In several cases, the decision to become a suicide bomber or militant fighter was not met with resistance or concern but with quiet

pride or even celebration. These families viewed participation in terrorism as a path to spiritual and communal recognition, reinforcing the act as a legitimate and even admirable life choice. Importantly, the study emphasizes that this form of support often stems from rational cost-benefit analyses—families weigh the social, religious, and economic gains against the moral cost of losing a family member to violence. In some cases, these gains are substantial enough to shift the family's value system in favor of supporting terrorism. This challenges assumptions about families as protective buffers against radicalization and reveals their potential to serve as silent collaborators, reinforcing the individual's path to extremism.

The role of emotional support is also evident in African contexts, such as in the study of Speckhard & Shajkovci (2019) and Botha (2015), which examines recruitment into al-Shabaab. The study shows that familial support for extremism is not limited to passive acceptance or cultural validation but sometimes takes the form of active participation. For instance, data revealed that in some instances, entire families joined extremist movements together, with siblings and parents either supporting or accompanying the radicalized individual. Eleven percent of respondents in the study indicated that their parents supported their decision to join al-Shabaab, while six percent reported that they joined alongside family members. Such statistics demonstrate the significance of family solidarity in shaping and sustaining extremist commitments. The emotional bonds between family members create a moral shield around the radicalized individual, protecting them from doubt or guilt and reinforcing their ideological convictions. When loved ones not only accept but also share in the extremist cause, radicalization becomes a collective journey rather than an individual descent.

The emotional power of family endorsement is especially potent in collectivist cultures where familial loyalty is paramount. In such societies, the desire to please or honor one's family can override personal hesitation or moral conflict. Familial pride in martyrdom or militancy may compel individuals to conform to expectations, even when they are ambivalent about extremist ideology. This is evident in the accounts from Ferguson & McAuley (2020) in its study titled *Radicalisation or Reaction: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland*. The narratives of republican militants often revolved around family heritage and the emotional obligation to carry on a political struggle that had defined their household for generations. In these cases, normative support was

embedded in familial storytelling, rituals, and memory—tools through which emotional bonds and political commitments were inseparably intertwined. For some, joining the armed struggle was less about ideological conviction and more about loyalty, respect, and the desire to live up to familial expectations.

Importantly, emotional and normative support within the family can operate even in environments where overt ideological discussion is minimal or absent. Silence, too, can be a form of support. When families do not question or resist a member's radical trajectory, their inaction can be interpreted as tacit approval. In Thijssen et al. (2023) and Parvez & Hastings (2022), the authors note that for some radicalized female detainees, the absence of emotional support and critical dialogue in the family left them vulnerable to bonding with radicalized peers or partners who offered them a sense of purpose and belonging. The failure of the family to provide emotional engagement thus created a vacuum that was filled by extremist networks. Conversely, the presence of familial emotional validation for radical beliefs could reinforce the individual's sense of righteousness and diminish the likelihood of disengagement.

These dynamics are particularly troubling in cases of suicide terrorism and child involvement in violent extremism, where the emotional manipulation of familial ties can be fatal. In the *Surabaya bombings* case that analyzed by Santhana Dass (2021) and Resnyansky et al. (2022) highlight the entire family participated in the attack, including children. This event revealed how normative and emotional reinforcement within the household can create an insular moral universe where martyrdom is idealized and collective violence is normalized. The children were reportedly exposed to radical media and bedtime stories that glorified jihad, transforming what should have been nurturing rituals into mechanisms of indoctrination. These practices embedded violent beliefs within the emotional fabric of family life, making radicalization part of daily affection and trust. Such cases expose the darker side of familial intimacy—when love, loyalty, and care are weaponized in the service of violence.

Moreover, normative and emotional support are not static; they can evolve depending on the political, social, and economic context. As highlighted by Guru (2012b), the experience of state repression, surveillance, and discrimination can radicalize families themselves, especially when they perceive the system as unjustly targeting their community. Families who lose members to extrajudicial killings,

deportations, or imprisonment may develop a collective sense of grievance and victimhood, which then becomes a moral justification for extremism. In such cases, the family may not start as a radicalizing force but becomes one through exposure to trauma and injustice. Their emotional support for the radicalized individual is rooted in shared suffering and collective resistance, creating a feedback loop where political repression fuels familial radicalization, which in turn sustains the individual's commitment to violence.

Ultimately, normative and emotional support provided by families plays a pivotal role in the radicalization process. Far from being passive bystanders or inherently protective institutions, families can become active enablers of extremism through their moral validation, emotional reinforcement, or silence. This support may manifest through ideological praise, shared participation, tacit approval, or even martyrdom glorification. It is not confined to one region or ideology but appears across Islamist, ethno-nationalist, and right-wing extremist contexts. Understanding this dimension is crucial for developing more nuanced intervention strategies that do not simply view families as allies in counter-terrorism but also as potential sources of radical legitimacy. Programs aimed at preventing radicalization must therefore engage families critically—identifying both their risks and their potential as transformative agents.

Family as a Socializing Agent

The role of the family as a primary socializing agent is a foundational concept in sociology, but its implications for the study of radicalization are only recently gaining systematic attention. Socialization refers to the process by which individuals internalize the norms, values, beliefs, and behaviors of a given society or group. Families, especially during early childhood and adolescence, are often the first and most influential agents of this process. In the context of radicalization, this influence can operate along a spectrum—from benign cultural transmission to the normalization of extremism. What makes the family particularly potent in this regard is not merely the ideological content it conveys, but the emotional trust, dependency, and frequency of interaction that amplify its influence. In reviewing the systematic literature, it becomes clear that many individuals who engage in terrorism or adopt extremist ideologies were not only influenced by political events or peer networks,

but also profoundly shaped by familial socialization practices that preconditioned them to accept—or even embrace—radical narratives.

The role of family as a Socializing Agent comprehensively addressed by Botha (2015), which examines how early family experiences shape political consciousness. Drawing from qualitative interviews with former members of organizations such as al-Shabaab, the LRA, ADF, and MRC, the study reveals that familial socialization plays a key role in constructing identity and value systems. The research highlights that children who had parents actively engaged in political discourse, or who were exposed to discussions of political grievances, were more likely to develop a political consciousness that could later be activated by extremist recruiters. For instance, in the Kenyan context, 68% of al-Shabaab respondents and 78% of MRC respondents reported that their parents discussed politics with them during childhood (Botha, 2015). These political discussions were not abstract but often revolved around ethnic marginalization, government corruption, and injustice—all of which aligned with the narratives promoted by militant organizations. Through regular conversations and shared interpretations of societal events, children came to understand the world through a lens of grievance and resistance. This transmission of political attitudes through routine family interaction laid a fertile foundation for later radicalization.

Moreover, the study emphasized the importance of **early parent-child bonding** and its role in shaping emotional and cognitive resilience. Where this bond was strong and affirming, children were more likely to develop a secure identity and be resistant to extremist narratives. However, in households where bonding was weak or marked by conflict, individuals were more susceptible to alternative sources of identity, including radical groups. Respondents who lacked emotional support at home or who grew up with authoritarian or absent parents often sought belonging elsewhere, finding it in tightly knit militant organizations that offered a substitute familial structure. These findings underscore how the quality of familial socialization—both emotional and ideological—can either inoculate individuals against extremism or make them vulnerable to it.

Another compelling example of familial socialization as a driver of radicalization can be found in *The Radicalization of the Kanes: Family as a Primary Group Influence* by Speckhard & Shajkovci (2019). This American case study highlights the intense socialization between a father and son who shared anti-

government beliefs grounded in the sovereign citizen movement. What is particularly striking in this case is the exclusivity and intensity of the father-son relationship. Joseph Kane was homeschooled by his father, removing him from broader social influences and concentrating his exposure to a single ideological narrative. The father not only taught his son to distrust law enforcement and the federal government but reinforced these lessons through behavior, discourse, and practice. For example, Joseph was observed mimicking his father's rhetoric and behaviors from an early age, carrying toy guns and asserting his "rights" against perceived authority. This mimetic behavior underscores the learning process within families: children observe and model the attitudes and actions of those closest to them, especially when these are reinforced over time and in emotionally charged contexts.

What the Kane case reveals is that socialization within families does not need to be violent or overtly extremist to be radicalizing. The everyday repetition of anti-state rhetoric, the cultivation of a victim identity, and the exclusion of opposing viewpoints created a closed interpretive system in which radical action became a logical outcome. The family in this case did not simply transmit ideology—they shaped the very epistemology of the child, constructing a worldview where violence was not only justified but necessary. This highlights a core function of socialization: it does not only teach individuals *what* to think, but also *how* to think and interpret the world around them. When families operate as ideological echo chambers, they effectively reduce the cognitive flexibility of their members, making them more susceptible to black-and-white thinking and absolutist ideologies.

Likewise, Regan (2024) highlight the process of familial socialization is again at the forefront. Tamerlan Tsarnaev’s radicalization was heavily influenced by his mother, Zubeidat, who held and frequently expressed conspiratorial and extremist views. Her beliefs about American foreign policy, Islamophobia, and religious destiny were shared openly with her children. Notably, she encouraged her son to read religious texts, introduced him to online radical content, and communicated ideologically charged concepts like jihad during their conversations. These everyday acts of parenting were simultaneously acts of political socialization. The relationship between Tamerlan and his mother was one of emotional closeness, which likely increased the impact of her ideological teachings. Through this case, we again see how the power of familial socialization lies not only in the transmission of ideas but in the affective bonds that render those ideas meaningful and binding.

Socialization within families also often takes place in environments of **perceived or real marginalization**, where parents feel that their identity, faith, or ethnicity is under threat. In such contexts, the family becomes a site of cultural defense, where narratives of victimhood and resistance are transmitted as a form of survival. As seen by Guru (2012b), Guru (2012a), Ahdash (2023), Sila & Fealy (2022), and Topal (2023), families affected by state surveillance and counter-terrorism operations often experienced trauma, alienation, and stigmatization. In response, some families began to frame these experiences through collective grievance narratives, which were then communicated to children. This socialization was not just defensive—it sometimes morphed into radical frames that justified oppositional politics, including violence. For children growing up in such environments, radical views were not deviant—they were normalized as rational responses to systemic oppression.

Meanwhile, in *The Jihad in Kenya* (Speckhard & Shajkovci, 2019), socialization into extremism was shown to be influenced not only by ideological narratives but also by structural family issues, such as dysfunction, poverty, and trauma. The study reported that ten of sixteen respondents experienced family dysfunction, including domestic violence, absent parents, or unresolved grief. In these cases, the family failed to fulfill its socializing role in a prosocial way, leaving individuals emotionally adrift and vulnerable to external ideological grooming. The absence of a supportive familial structure meant that the first stable community many of these youths encountered was the extremist group itself. This suggests that while families are ideally the first line of defense against radicalization, their failure to provide emotional and moral grounding can have the opposite effect—facilitating the appeal of groups that offer identity, structure, and belonging.

Hence, families serve as powerful socializing agents whose influence extends far beyond childhood. They shape the emotional, ideological, and cognitive frameworks through which individuals interpret their world. When families engage in positive, open, and prosocial forms of socialization, they can protect their members from the allure of radical ideologies. However, when families operate as closed ideological systems, exclude dissenting views, or transmit narratives of victimhood and resistance without critical reflection, they can become incubators of extremism. Understanding family-based socialization in the radicalization process is therefore essential for both researchers and policymakers. Interventions must not

only focus on individual deradicalization but must also consider family dynamics, narratives, and emotional bonds that sustain extremist worldviews. Preventing radicalization, then, is not only a matter of policing and policy—it is also about transforming the intimate spaces where ideas are first taught, felt, and believed.

Collective and Kin-Based Radicalization

In many narratives surrounding radicalization, the process is framed as an individual journey—a personal transformation influenced by ideological exposure, psychological grievances, or online manipulation. However, emerging literature increasingly complicates this picture, revealing that radicalization is often a **collective and kin-based phenomenon**. Rather than isolated actors, many radicalized individuals emerge from familial networks where radical beliefs, activities, and affiliations are shared among kin. In such cases, radicalization is a group experience that unfolds within a tightly-knit family structure, reinforcing ideological commitment through blood ties, shared rituals, and collective identity. These family-based radicalization pathways not only increase the strength and speed of ideological adoption but also make detection and disruption more difficult for state actors. By examining the diverse global cases where entire families or kin groups have radicalized together, we can gain a deeper understanding of how the affective, symbolic, and tactical dimensions of kinship serve as powerful tools for extremist mobilization.

The phenomenon of kin-based radicalization is perhaps most visibly demonstrated in the case of the 2018 Surabaya bombings in Indonesia by Santhana Dass (2021) and Resnyansky et al. (2022). In this coordinated attack, three nuclear families carried out simultaneous suicide bombings on churches and police facilities, marking the first time in Indonesia's history that entire family units—including children—were used as perpetrators. The children had been raised within an ideological environment steeped in Salafi-jihadist interpretations of Islam. They had also been exposed to violent jihadist propaganda, including ISIS videos and bedtime stories that glorified martyrdom. These children were not merely collateral participants; they were ideologically groomed within the domestic sphere. The kinship bonds were so strong that they rendered defection or escape nearly impossible. As one analysis noted, "the kinship bonds involved make defection from

the cell and attack plans difficult as it would be tantamount to betraying one's own family." In this context, family loyalty becomes a coercive mechanism, tightening internal discipline and making each member's radical commitment more durable.

This same mechanism of familial coercion and cohesion is also highlighted by Resnyansky et al. (2022). The article reveals that radical families often attend religious study groups together, participate in collective rituals that reinforce ideological narratives, and restrict social interaction outside the family. These practices create a self-sustaining echo chamber where alternative viewpoints are systematically excluded and where the family becomes both the ideological and emotional world of the individual. In the Surabaya case, women and children were not merely recruited but were symbolically central to the attack strategy, representing the ultimate fusion of kinship and militant sacrifice. This extension of gendered and generational roles within jihadist ideology signifies a shift from viewing family as peripheral supporters to recognizing them as active agents of terror. The family thus functions as both a **recruitment pool** and an **ideological amplifier**, with radicalization becoming a multi-generational, collective endeavor.

Another example of kin-based radicalization appears in the context of **Chechnya**, as documented by Speckhard & Ahkmedova (2006a) and Speckhard & Ahkmedova (2006b). The study recounts multiple instances where entire families—siblings, spouses, and parents—participated in suicide missions or provided logistical support. One striking case involved two sisters participating in the Moscow theater siege, followed by one of them engaging in a separate plane bombing and the other in the Beslan school siege. Elsewhere, a father, son, and daughter were involved in a coordinated truck bombing. These cases illuminate not only the operational advantages of using family networks but also the emotional drivers underpinning such decisions. In many Chechen households, religious adherence and political resistance were fused into familial identity, making violent action a matter of loyalty to kin as much as to cause. Moreover, the study highlights that radical beliefs were often introduced or intensified through marriage, with spouses reinforcing or even intensifying each other's ideological orientations. In some instances, radicalization deepened after experiencing trauma or displacement, suggesting that family bonds were both the origin and the reinforcer of militant commitment.

The **Hizbullah** case further underscores how kinship structures are not just emotional tools but **strategic assets** in terrorist operations. As described by Schbley (2000), Hizbullah cells are often composed of close kin and organized around tightly-knit familial units. This not only enhances operational security—since family members are less likely to betray one another—but also makes these cells more resilient to infiltration. Family loyalty functions as a protective mechanism, guarding ideological integrity and trustworthiness. The study notes that many acts of Hizbullah terrorism were undertaken by members attempting to free imprisoned relatives or to avenge past injustices inflicted upon the family. In such cases, familial grievance becomes a mobilizing force, transforming personal trauma into collective action. This mechanism is echoed in other ethno-religious conflict zones, where revenge and honor-based ideologies merge with familial duty, reinforcing cycles of violence and radicalization.

Similar kinship-based radicalization dynamics are observable in *Radicalization or Reaction: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland* (Ferguson & McAuley, 2020). Within republican paramilitary networks, many individuals reported joining the IRA or related organizations not out of individual conviction but due to strong family lineage and political tradition. One interviewee proudly traced their republican heritage back to James Connelly, while others cited imprisoned family members as early sources of political identity. These narratives demonstrate that family involvement in radical movements can create **multi-generational legacies**, where ideological commitment is not a singular event but a cumulative process shaped by household memories, community rituals, and emotional loyalty. In this environment, radicalization is less about ideological conversion and more about **fulfilling an inherited role** within a familial and nationalistic project.

The case of the **Boston Marathon bombers** (Tamerlan and Dzhokhar Tsarnaev), as analyzed in *Pathways of Radicalization* (Regan, 2024), provides another layer to this theme. Tamerlan, the elder brother, was heavily influenced by his mother and cousin, both of whom held extremist views and introduced him to radical Islamic literature and networks. Tamerlan, in turn, became a key influence on his younger brother, Dzhokhar, especially after their parents divorced and left the U.S. The strong emotional dependence Dzhokhar had on Tamerlan made him highly susceptible to his brother's ideological views. This fraternal radicalization illustrates

how kin-based influence does not need to be multi-generational; it can occur laterally—between siblings—particularly in situations of emotional dependency or familial upheaval. The closeness of the Tsarnaev brothers facilitated the **transmission and reinforcement of ideology**, culminating in a joint act of terrorism that was deeply embedded in their shared identity.

Collective radicalization through family ties is not restricted to Islamic or ethno-nationalist groups. In the United States, Carson et al. (2019) shows how right-wing extremism can also thrive within family networks. Joseph Kane, heavily isolated from other social influences, was radicalized by his father through a sustained process of ideological grooming and emotional dependency. Their travels across the U.S. for sovereign citizen seminars, their mutual distrust of government, and their insular father-son bond created a micro-environment where anti-state violence was normalized. Like the Surabaya and Chechen cases, this familial radicalization was characterized by the **merging of love, loyalty, and ideology**, making detachment from the belief system nearly impossible without severing the family bond itself.

Across all these examples, a recurring insight emerges: **the family does not merely support radicalization—it produces it**. The kin group serves as an incubator where shared experiences of trauma, injustice, isolation, or persecution are interpreted through ideological frames and acted upon collectively. These familial environments offer what political scientist Scott Atran calls a "sacred value structure"—a space where belief is not negotiable and where loyalty is measured in acts of sacrifice. Importantly, these radicalized kin units often resist traditional counter-extremism strategies. Efforts to de-radicalize individuals must contend not just with ideological belief but with deeply entrenched emotional networks that provide love, security, and purpose.

Eventually, the phenomenon of collective and kin-based radicalization represents one of the most potent and least understood aspects of the terrorism landscape. When radical beliefs and identities are embedded within family structures, the result is a powerful fusion of ideology and emotional loyalty that significantly amplifies the likelihood of violent action. Such environments foster early and sustained exposure to radical norms, suppress dissent, and fortify commitment through relational pressure. Policymakers and practitioners must recognize the unique challenge posed by these familial radicalization pathways and develop

targeted interventions that address the collective dynamics at play. These may include whole-family counseling, community reintegration programs, and the dismantling of radical kinship networks through careful, culturally sensitive engagement. Without such efforts, the family will continue to serve not only as a socializing agent but also as one of the most resilient vehicles for extremist continuity.

Coercion, Pressure, or Influence by Family

While the influence of family on radicalization is often framed in terms of ideological transmission or emotional support, a more coercive and less voluntary dynamic also exists: family-driven **pressure or manipulation** into extremist pathways. This dimension highlights how familial relationships—marked by hierarchy, obligation, and emotional dependence—can be weaponized to steer individuals toward radical ideologies or violent actions. Coercion in this context may not always involve overt threats or force; rather, it may manifest subtly through **familial expectations, emotional blackmail, role modeling, or religious authority**, particularly within patriarchal or tightly knit households. Across different cultural and ideological settings, evidence from the literature demonstrates that individuals are sometimes **pulled or pushed into radicalization** not solely by ideological conviction but because of familial influence that is difficult to resist due to emotional, moral, or structural pressures.

A prime example of coercive familial radicalization is found by Carson et al. (2019) in Kanes, where the father, Jerry Kane, was the central figure in driving his son, Joseph, into sovereign citizen ideology and ultimately, violent extremism. This case illustrates how coercion can occur in environments where the child has little access to competing ideas or external relationships. Joseph was homeschooled, socially isolated, and spent the majority of his time with his father, who not only held radical anti-government beliefs but also reinforced them through daily conversation, travel to ideological events, and paramilitary-style training. The relationship was characterized by intense emotional dependence and the absence of moderating influences, effectively making the father both the **primary emotional caregiver and the ideological authority**. While Joseph may not have been physically forced into extremism, the psychological entrapment was significant. He mimicked his father's

language and behavior, expressed anti-law enforcement sentiments, and ultimately engaged in an armed confrontation that resulted in murder. This case reflects a coercive dynamic in which the child's identity and worldview were so intertwined with the parent's that **deviation or dissent was virtually impossible**.

Coercion through familial influence is also evident in the *Chechen jihadist context*, as explored by Speckhard & Ahkmedova (2006a). In these accounts, family members—including spouses and siblings—were frequently involved in either actively persuading one another to join extremist movements or participating together in suicide missions. In one such case, a woman who became a suicide bomber was the sister of another who had already died in a terrorist attack. While familial pride and grief over her sibling's death may have played a role in her decision, cultural and familial pressure to avenge the loss and uphold the family's honor likely shaped her radical path. In societies where honor, sacrifice, and familial duty are paramount, the **coercive element is often embedded in cultural expectations**, making refusal not only a personal decision but a perceived betrayal of one's lineage. In these environments, individuals—particularly women—may find themselves **trapped in ideological trajectories** dictated not by their beliefs, but by their roles within the family and community.

Similarly, Resnyansky et al. (2022) and Santhana Dass (2021), which examines the Surabaya bombings, presents another striking case of family-based pressure. Here, families did not merely support extremism—they collectively engaged in violence, including using their own children as suicide bombers. The women in these families were often described as having limited agency, participating due to the authority of their husbands or fathers who assumed the role of religious leaders within the household. As the paper notes, the use of women and children in suicide missions reflects not only the evolution of terrorist strategy but also the internal **gender and power dynamics** within radical households. Women were expected to adopt and act on their husbands' interpretations of jihad, a dynamic that underscores the **power of patriarchal coercion** in religiously framed radical environments. In such cases, refusing to comply with the radicalizing patriarch is not simply an ideological decision but one fraught with emotional, spiritual, and sometimes physical consequences.

These patterns of pressure are not restricted to Islamist or ethno-nationalist contexts. In *Threat Assessment: Do Lone Terrorists Differ from Other Lone*

Offenders?, the case of Eric Rudolph—a far-right American extremist—illustrates how familial influence may instill and reinforce radical beliefs even when explicit coercion is absent (Zierhoffer, 2014). Rudolph's mother reportedly shared and encouraged many of his ideological views, particularly his Christian Identity-based white supremacist and anti-abortion stance. Though no evidence suggests she directly ordered or manipulated his terrorist activities, her **endorsement of his worldview provided a moral foundation** that likely emboldened his actions. The effect here is one of **normative coercion**, where the individual internalizes extremist ideology not through argument or evidence but because it aligns with deeply held family values that have never been critically questioned.

The **moral authority of the parent** can also function as a subtle but powerful mechanism of pressure. In Regan (2024), Tamerlan Tsarnaev's ideological development was significantly shaped by his mother's political and religious beliefs. Zubeidat Tsarnaeva introduced him to conspiratorial narratives and radical interpretations of Islam, encouraging him to view the West with suspicion and hostility. Her emotional bond with her son strengthened the influence of her beliefs, and her involvement extended beyond passive influence to active ideological mentoring. This maternal authority carried significant weight in shaping Tamerlan's worldview and eventually his radical actions. In turn, Tamerlan played a similar role in Dzhokhar's radicalization. After their parents returned to Russia, Dzhokhar was emotionally dependent on his older brother, who became both caretaker and ideological guide. This **fraternal pressure**—built on trust and admiration—contributed to Dzhokhar's ideological shift and participation in the Boston Marathon bombing. Again, coercion here is not characterized by threats, but by **a powerful relational asymmetry**, where one family member's influence overrides the autonomy of the other.

The literature also reveals that in some cases, the **entire family dynamic can be structured around ideological conformity**, where pressure is exerted not by a single authoritarian figure but collectively. Ferguson & McAuley (2020) show that many interviewees from republican families described growing up in homes where participation in paramilitary organizations was considered a rite of passage. Joining the IRA or UDA was not always a matter of political choice, but of familial expectation—particularly for those from lineages with a history of martyrdom or imprisonment. One respondent described his family's involvement in the republican

struggle going back generations, including his father and uncles who had served time for militant activity. In such environments, children are socialized into a worldview where **violence is normalized and resistance valorized**, making non-participation feel like a betrayal of family honor and tradition. This form of social coercion may be especially pronounced in politically polarized communities where loyalty to family, religion, and nation are tightly interwoven.

Importantly, the coercive influence of family in radicalization processes is not always direct or intentional. In many cases, families themselves are caught in **cycles of trauma, poverty, or marginalization** that reduce their capacity for critical engagement or emotional support. In *The Jihad in Kenya* (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019), a significant number of radicalized individuals came from households marked by dysfunction, absent parents, and unresolved conflict. In such contexts, siblings or cousins who embrace extremist ideologies may become dominant figures in the family, exerting influence not just ideologically but structurally—providing food, money, or protection. These material and emotional dependencies can serve as **leverage points**, where the authority of the radicalized family member becomes de facto coercive due to the vulnerabilities of others. In these cases, radicalization is not the product of ideological debate but of social and economic survival.

It can be said that the role of family in radicalization extends beyond ideological teaching or emotional support. Families can exert **coercive influence** that limits individual autonomy, compels conformity, and accelerates the path toward violent extremism. Whether through patriarchal control, normative authority, emotional dependency, or collective expectation, families can become environments where dissent is stifled and radical behavior is socially mandated. These dynamics reveal that radicalization is often not a voluntary, rational choice but a socially embedded and emotionally constrained process. Understanding this aspect is essential for designing intervention strategies that are sensitive to the **invisible pressures** operating within families. Programs focused on deradicalization must look beyond the individual to the family system itself, identifying where power is concentrated and how influence is exerted. Only by addressing these complex internal dynamics can we hope to dismantle the familial engines of radicalization and create space for genuine disengagement and reintegration.

Strategic Use of Family Networks by Terrorist Organizations

While much of the academic discourse on radicalization has traditionally focused on personal motivations, ideological narratives, and psychological vulnerability, a crucial yet often overlooked element is the **deliberate, strategic utilization of family networks by terrorist organizations**. These groups are not merely passive beneficiaries of familial ties—they actively seek to exploit kinship structures to enhance recruitment, loyalty, operational secrecy, and ideological cohesion. Family units provide logistical advantages, emotional insulation, and moral justification that enhance a terrorist organization's resilience and effectiveness. This sub-theme—rooted not in accidental correlation but in calculated strategy—reveals how terrorist networks view family as a **structural asset** within their broader organizational and ideological apparatus. Across diverse cultural and geopolitical contexts, evidence shows that terrorist groups deploy family connections not only to recruit members, but to deepen ideological commitment, ensure operational discipline, and shield their activities from external disruption.

One of the clearest manifestations of this strategy is found in Schbley (2000) study's, which examines the organizational design of Hizbullah. Hizbullah's cells are deliberately structured around kinship bonds—brothers, cousins, and extended family members form the backbone of its militant units. This approach is not incidental but strategic. Kin-based cells are less likely to suffer from infiltration or betrayal, as familial trust reduces the risk of defection. Furthermore, internal discipline is easier to enforce when it coincides with cultural norms of loyalty to family. The strategic use of kinship networks also enhances **ideological coherence**—families share values, religious beliefs, and grievances, making them fertile ground for indoctrination and mobilization. As the study notes, Hizbullah's kin-based structure also enables seamless integration of familial grievances—such as the imprisonment or death of relatives—into its political narrative, thus mobilizing revenge as a recruitment and retention tool. The personal becomes political, and the political is enacted through family.

A similar pattern is seen in *The New Chechen Jihad* (Speckhard & Ahkmedova, 2006a, 2006b), which highlights how Chechen militant groups deliberately harness family networks to execute high-stakes terrorist operations. The study documents several cases where family members—parents, children, siblings—

carried out suicide bombings together or in succession. For instance, two sisters were involved in separate attacks: one bombed a commercial airliner, and the other participated in the Beslan school massacre. Elsewhere, a father, son, and daughter carried out a joint suicide bombing in Grozny. In each case, the group's reliance on familial units served multiple strategic purposes. First, it made planning and coordination easier—families could train, hide, and travel together with minimal suspicion. Second, it created **psychological cohesion**; the emotional bonds between family members increased their willingness to participate in high-risk missions and decreased the likelihood of second-guessing or abandonment. Lastly, it enabled intergenerational ideological transfer, with radical beliefs passed along family lines, ensuring continuity of commitment beyond a single generation.

The use of family networks also features prominently in the *Surabaya bombings*, as analyzed by Santhana Dass (2021) and Resnyansky et al. (2022). These coordinated suicide attacks in Indonesia marked a significant shift in the tactics of militant Islamist groups like Jamaah Ansharut Daulah (JAD), who explicitly adopted **whole-family recruitment** as part of their operational doctrine. The attackers included parents and children, some as young as seven years old. Importantly, this was not an act of spontaneous collective martyrdom—it was a calculated use of family as an operational unit. The kinship structure provided a closed, secure environment for radicalization and planning, reducing the need for external coordination and minimizing the risk of leaks. Children were ideologically groomed from an early age, exposed to jihadist narratives through bedtime stories, propaganda videos, and religious gatherings. The decision to include children in suicide attacks also had **symbolic value**, conveying ideological purity and familial devotion, while simultaneously creating psychological shock in the target society. Here, the family was both a tool of military execution and a propaganda asset.

Terrorist organizations also exploit family networks for **logistical purposes**. In the Chechen case, as reported by Speckhard & Ahkmedova (2006a), marriage is used strategically to expand the organization's network. Militant leaders would marry into specific clans or regions to gain access to broader social and logistical resources. In traditional societies where kinship obligations override legal or political affiliations, such marriages obligate entire extended families to provide support—housing, transportation, or concealment—for militants. This form of **marriage-based operational expansion** illustrates how family can be turned into

infrastructure: a distributed network of safe houses, couriers, and informants bound by cultural and social norms rather than formal organizational ties.

Furthermore, family-based recruitment often serves a **narrative function** within terrorist propaganda. Research by Ferguson & McAuley (2020) highlight many participants from republican paramilitary organizations described their involvement as part of a familial legacy. Stories of relatives who had fought or died in earlier conflicts were framed as acts of noble resistance, to be honored and emulated. These family histories provided moral legitimacy to the cause and created **internal role models**, thereby reducing the need for external ideological persuasion. Terrorist organizations actively cultivate and deploy such narratives to recruit younger generations from the same families, maintaining the momentum of violence through bloodlines.

Beyond recruitment and ideology, terrorist groups utilize family structures to **manage internal governance and control**. In patriarchal or clan-based societies, family elders often act as gatekeepers or enforcers of group discipline. In the Hizbullah and Chechen contexts, ideological or strategic deviation could be policed internally through familial mechanisms—shaming, disinheritance, or even physical punishment. This internal discipline ensures that the organization maintains coherence without exposing itself to the risks associated with external enforcement or bureaucratic monitoring. The very fact that the family enforces the group's norms further intertwines personal loyalty with organizational allegiance.

This strategy is not limited to foreign or religious contexts. In *The Radicalization of the Kanes*, a U.S.-based right-wing case, the family operated as a **self-contained ideological cell** (Carson et al., 2019). The father and son were mutually reinforcing radical actors, isolated from other social influences, and deeply immersed in anti-government beliefs. Although this example may not involve a broader organizational structure, it still illustrates how familial bonds can be operationalized for ideological militancy. The family functioned as a node of ideological incubation, immune to external challenge, and capable of coordinated violence. In this sense, even in decentralized or “leaderless resistance” models of terrorism, the family remains a strategic unit, providing cohesion, operational reliability, and emotional motivation.

Finally, the strategic use of family networks by terrorist organizations poses serious **challenges for counter-terrorism efforts**. Traditional approaches that seek

to deradicalize individuals often overlook the broader familial context that sustains radicalization. In cases where entire families are radicalized, removing or rehabilitating one member may have limited impact if the ideological and emotional infrastructure remains intact. Moreover, standard surveillance and intelligence methods may be ineffective against family-based cells that communicate through informal, encrypted social codes and rely on intimate trust rather than institutional channels. The familial nature of these groups makes them **more durable, less penetrable, and harder to disengage** than loosely affiliated individuals or peer-based cells.

Hence, the strategic use of family networks by terrorist organizations reflects a calculated understanding of social dynamics, cultural norms, and emotional structures. By embedding radicalization and violence within familial units, these groups enhance loyalty, reduce operational risk, and create powerful ideological narratives that perpetuate across generations. The family becomes not only a source of identity and belonging, but a **functional arm of the militant organization**. To effectively combat terrorism, counter-radicalization policies must acknowledge and address the instrumental role families play in sustaining extremist movements. This includes developing family-centered interventions, enhancing community-based intelligence focused on kin networks, and disrupting the social reproduction of radical ideology through multi-generational programming. Without such an approach, efforts to dismantle terrorist networks will remain incomplete, treating symptoms without confronting the resilient roots embedded in family life.

5.2 Family Factors that Influence Terrorism or Radicalism.

Trauma, Loss, and Family Disruption

The pathway to radicalization often begins not with ideology, but with **unresolved trauma and ruptured family structures**. Across multiple cultural, geopolitical, and religious contexts, systematic evidence points to the profound impact of loss, violence, and dislocation within the family as significant antecedents to terrorist involvement. This sub-theme explores how experiences such as war-related bereavement, death of parents, separation, forced migration, and the psychological aftermath of trauma reshape the emotional and identity landscapes of individuals, making them more vulnerable to radical narratives. When family is

disrupted by loss or trauma, its function as a source of stability, emotional regulation, and moral grounding is weakened. In many cases, individuals affected by these disruptions seek alternative sources of meaning, justice, or belonging—often offered by extremist movements.

One of the most striking illustrations of this pattern appears in Speckhard & Ahkmedova (2006a) study. The phenomenon of the so-called "Black Widows"—female suicide bombers who had lost male relatives in the war with Russia—demonstrates how **bereavement and trauma** can catalyze participation in terrorism. In numerous cases, women who had witnessed the violent deaths of husbands, sons, or brothers, or who were themselves victims of conflict-related violence, found their grief weaponized by militant networks. The narratives of martyrdom and jihad offered these women a framework through which to reinterpret their personal suffering as collective sacrifice. One woman recounted how she could not sleep or eat for days after seeing her brother's body on television following a suicide bombing in Moscow. She described herself as haunted by the images and overwhelmed by grief. However, she was restrained from ending her own life by religious beliefs that considered suicide sinful—yet at the same time, the **ideology of martyrdom** provided a loophole, allowing her to imagine death in jihad as a righteous act that would reunite her with her deceased loved ones in heaven. In this context, trauma does not merely lead to despair—it becomes a mechanism of mobilization, particularly when reinforced by religious or nationalist ideology.

These dynamics are documented by Botha (2015), which reports high rates of **parental absence and family loss** among individuals who joined groups like al-Shabaab, the ADF, and the LRA. Specifically, 44% of ADF respondents and 38% of LRA respondents reported growing up without a father figure. While the absence of a parent in itself does not determine radicalization, it frequently coincides with feelings of **abandonment, vulnerability, and the search for belonging**. The report notes that even individuals who had both parents present often felt emotionally disconnected or unsupported. In such contexts, terrorist organizations offer a substitute family structure—one that promises protection, guidance, and a sense of identity. The breakdown of the family's emotional fabric creates space for militant networks to step in, offering stability where instability reigns. These findings emphasize that the radicalization process often starts well before any ideological

exposure, rooted in unresolved familial loss and the failure of the home to provide security and affirmation.

Similarly, Speckhard & Shajkovci (2019) report that **early family disruption and poverty** recurs among al-Shabaab recruits. Of the sixteen individuals profiled, ten reported growing up in dysfunctional families, six experienced the death of parents, and several were forced to live with strangers or in boarding schools. The researchers note that many of these individuals had no meaningful adult supervision or emotional support during formative years. For some, this vacuum of care and protection left them vulnerable to the emotional pull of radical recruiters, who often portrayed the jihadist cause as both a religious duty and a means of justice for their suffering. This study connects emotional trauma and disrupted upbringing to the **psychological need for coherence and justice**, which extremist ideology promises to fulfill. In these cases, family breakdown is not a distant background factor—it is the core catalyst that renders radical ideology emotionally resonant and morally compelling.

The trauma of family loss is not always rooted in violent conflict; sometimes it arises from **migration and forced displacement**. Weine et al. (2009) emphasize how Somali refugee families experience a double rupture: first, through war-related trauma in their homeland, and second, through **the erosion of family cohesion during forced migration and resettlement**. Many young people spent their early lives in refugee camps or in urban limbo without consistent schooling or parental supervision. These conditions are not only destabilizing but often alienating. Youth feel culturally disoriented and emotionally abandoned, even when their parents are physically present. As the study notes, "youth attended either no school or had some inadequate schooling, and were exposed to radical ideologies." The compounded trauma of war, dislocation, and cultural marginalization created an affective void, one that recruiters from groups like al-Shabaab could easily exploit. In such cases, radicalization is not driven primarily by ideology but by **unresolved trauma and the search for emotional clarity** in a fragmented world.

Another layer of complexity is added by Thijssen et al. (2023) and Parvez & Hastings (2022), which studies the pre-radicalization lives of female detainees. The data show that many women came from **broken homes or violent domestic environments**, which led to early emotional insecurity and identity crises. These women, often marginalized in their own families, sought affirmation and clarity

through ideological communities. The study finds that early experiences of not being "seen, heard, or valued" left deep emotional scars. When these women encountered radical ideologies that claimed to offer justice, community, and purpose, they were not engaging in political action per se—they were trying to **rebuild a sense of self-worth and belonging**. This aligns with broader psychological literature on trauma and extremism, which emphasizes that unresolved emotional pain is a potent precursor to ideological radicalization, especially when coupled with a promise of transcendence, dignity, or revenge.

Speckhard & Ahkmedova (2006b) also highlight connection between trauma and vengeance is particularly explicit. Many suicide attackers in Chechnya cited the death or torture of family members as a key motivation. In one case, a woman named Elza Gazueva blew herself up along with a Russian commander who had tortured her husband and brother. She had been forced to witness their execution—a trauma that left her emotionally shattered and ideologically primed for martyrdom. In such contexts, the **line between personal grief and political action becomes blurred**, and extremist ideology offers a moral framework for revenge that is otherwise considered impermissible. This dynamic is not confined to Chechnya; it is echoed in Palestine, where the martyrdom culture encourages families to interpret personal loss as religious duty, thereby transforming trauma into strategic mobilization. Here, the family's experience of loss is not just an emotional burden—it becomes a **political resource** for extremist actors.

Importantly, the weaponization of family trauma is not always externally imposed; sometimes, it is **actively internalized within the family**. Resnyansky et al. (2022) describe how a husband and father in the Surabaya suicide bombings mobilized his entire family into jihad, in part to avoid leaving them behind to suffer the social stigma of being the family of a "terrorist." He believed that if they all died together, they would be united in paradise. This example reveals a disturbing logic whereby familial bonds are not severed by terrorism but used to justify it. The trauma of loss is anticipated and preempted by the perpetrator, who recasts it as collective redemption. This inversion of family loyalty—where love becomes a justification for destruction—illustrates the deepest manipulation of familial trauma by extremist belief systems.

Hence, trauma and family disruption are not peripheral variables in the study of radicalization; they are foundational. When the family fails—through death,

displacement, abuse, or emotional neglect—it creates vulnerabilities that ideological groups exploit with precision. Whether through grief, revenge, or the longing for belonging, individuals affected by such ruptures are drawn to radical narratives that offer meaning, justice, and emotional clarity. These findings emphasize the need for **trauma-informed counter-radicalization strategies** that address emotional wounds and rebuild familial stability. Preventing terrorism, therefore, is not simply about stopping ideology—it is about healing the psychic and social scars that make ideology compelling in the first place.

Dysfunctional Family Dynamics and Abuse

The family is widely regarded as the primary unit of socialization, stability, and emotional support. However, when this institution is fractured or dysfunctional, it can produce adverse psychosocial outcomes that make individuals particularly vulnerable to radicalization. In the context of violent extremism, family breakdown and dysfunction emerge repeatedly as risk factors—either as direct contributors to extremist involvement or as underlying conditions that push individuals toward alternative structures of belonging and meaning, including terrorist groups. The systematic review of the literature reveals a strong and consistent pattern: individuals who grow up in households marked by absent parents, emotional neglect, abuse, conflict, or economic hardship are more likely to seek out the coherence, structure, and identity offered by radical movements. These groups often function as surrogate families, filling emotional and structural voids left by familial failure. This theme underscores the complex interplay between emotional deprivation, identity crises, and the search for belonging that lies at the heart of radicalization processes.

A clear empirical basis for the impact of family dysfunction on radicalization is found in Botha (2015) study. This study presents a detailed analysis of individuals who joined groups such as al-Shabaab, the Lord's Resistance Army (LRA), the Allied Democratic Forces (ADF), and the Mombasa Republican Council (MRC). The data show that the absence of a father figure was particularly significant. Among the ADF respondents, 44% grew up without a father figure; the figures were similarly high for LRA (38%), MRC (31%), and even al-Shabaab (18%), despite its lower representation. This absence often coincided with other forms of familial dysfunction, including poverty, poor parental communication, and strained

relationships. Importantly, the absence of a father figure did not merely signify physical absence but also emotional and moral detachment. In many cases, young men reported feeling abandoned, unsupported, or alienated within their family units. These emotional ruptures created a longing for guidance and protection, which extremist groups were quick to exploit by offering ideological coherence and social solidarity.

The psychological need for belonging and identity in the face of familial breakdown is also echoed in the case study of *The Jihad in Kenya* by Speckhard & Shajkovci (2019). Of the sixteen individuals interviewed, twelve described growing up in poverty, six had lost one or both parents, and ten experienced family dysfunction. Specific cases mentioned family tensions caused by divorce, polygamy, and infidelity, while others described the emotional void created by living with distant or neglectful relatives. One interviewee, Abu Shaheed, described how he ran away from home at the age of sixteen after being disappointed and disillusioned with both of his divorced parents. He stated, "My anger was at my Dad because he had money and never contributed to my upbringing." This resentment and alienation, born from unmet emotional and financial needs, eventually pushed him toward extremism. For Shaheed and others like him, joining al-Shabaab was not merely an ideological decision but an emotional escape from a life defined by neglect, shame, and rootlessness.

The emotional trauma caused by family dysfunction does not always manifest as overt violence within the home; sometimes, it is subtler yet equally corrosive. Thijssen et al. (2023) noted that a significant subgroup of female detainees had grown up in emotionally unsupportive or stressful family environments. These women, who later became susceptible to radical networks, described their familial environments as lacking in warmth, stability, and moral guidance. For these individuals, emotional deprivation was a key factor leading them to seek out connection and identity elsewhere. Radical groups, particularly those with strong communal and ideological bonds, provided the structure and emotional validation that was missing at home. The process of radicalization, therefore, became as much about emotional survival as it was about political awakening.

Importantly, dysfunctional family environments do not only affect individuals in isolation but can also contribute to **cycles of radicalization within families**. Sumpter et al. (2021) and Cherney (2021) cited where a radicalized offender

struggled with reintegration after prison due to a family environment that was neither emotionally stable nor ideologically neutral. The family, which had already been impacted by another member's imprisonment for terrorist activities, lacked the emotional capacity and ideological clarity to support the parolee's rehabilitation. The offender felt torn between conflicting expectations: those of his family—steeped in conservative, traditional views—and his current peer group, which included individuals of interest to counter-terrorism authorities. In such cases, the dysfunction is twofold: not only does the family fail to provide emotional or moral guidance, but it actively reproduces or sustains conditions that foster continued radicalization.

Another variant of family dysfunction is the experience of **domestic violence, rigid control, or patriarchal domination**, particularly in the case of women. In *Violence on Women* by Bahattacharya (2020), although the focus is broader than radicalization per se, the patterns of gender-based violence within the family are relevant. Women raised in homes where they are subjected to systematic abuse by fathers, brothers, or husbands may come to view their subjugation as normal, even divinely sanctioned. This normalization of violence and control can later make them more susceptible to radical ideologies that perpetuate the same gender hierarchies under the guise of religious or political purity. Furthermore, some women may view radical engagement as a form of resistance or liberation from oppressive domestic roles. In either case, family dysfunction acts as a trigger for identity renegotiation, where radical ideologies offer either an escape or a mirror of the control already experienced at home.

Similarly, Parvez & Hastings (2022) study several women who became radicalized online came from families marked by internal conflict or neglect. One woman's story stands out: after security officers visited her home, her sister stabbed them—a sign of deep-seated familial tensions and a potential pattern of internal radicalization. Another case revealed a father reporting his daughter's suspicious online behavior, suggesting estrangement or ideological conflict within the family unit. These fragmented family relationships often leave women without emotional anchors, making them more vulnerable to online recruitment where they encounter communities that appear more affirming, coherent, and purposeful than their familial environments.

Even within families that appear intact, subtle forms of **emotional neglect, authoritarian parenting, or lack of communication** can sow the seeds of

radicalization. Zierhoffer (2014) states several case studies—such as that of Ted Kaczynski—highlight how early experiences of emotional alienation from parents led to long-term psychological issues. Kaczynski, also known as the Unabomber, blamed his parents for emotional abuse and perceived lack of social development. Though he was highly intelligent and academically successful, his inability to form meaningful relationships and his growing paranoia were linked to the absence of emotional nurturing at home. In this case, the family did not promote any ideology, but the dysfunction created psychological vulnerabilities that later manifested as radical violence. This illustrates the point that family dysfunction does not need to involve overt political indoctrination to contribute to radicalization; emotional damage alone can lay the groundwork for later extremist behavior.

Therefore, the breakdown and dysfunction of the family unit emerge across multiple contexts as a significant risk factor for radicalization. Whether through the absence of a parent, emotional neglect, domestic violence, or broader structural failures such as poverty and trauma, these familial conditions contribute to a void in identity, belonging, and emotional stability. Extremist groups, whether Islamist, ethno-nationalist, or ideological, are often adept at exploiting these voids by offering clear identity, strong bonds, and a sense of purpose. The family's failure to fulfill its protective, emotional, and socializing functions creates a vacuum that radical movements readily fill. Consequently, counter-radicalization efforts must move beyond superficial interventions and begin to address the deep emotional and structural ruptures within family systems. Programs focusing on parental support, youth mental health, intergenerational communication, and trauma-informed care are critical for disrupting the familial pathways that too often lead to violent extremism.

Cultural Norms and Honor-Based Obligations

Radicalization is often analyzed through the lenses of personal psychology, ideology, or political grievances. Yet, as this review demonstrates, another equally powerful dimension emerges from within the socio-cultural fabric of family life—specifically, the influence of **cultural norms and honor-based obligations** that are socially internalized and enforced within kinship structures. In many communities, particularly those grounded in traditional, patriarchal, or tribal customs, family honor is not an abstract ideal but a tangible and collective resource. Individuals are expected to uphold, protect, and even avenge that honor, especially when it is

perceived to be threatened by external enemies, internal betrayal, or moral deviation. In these contexts, radicalization can be driven not solely by ideological conviction, but by the **internalized duty to defend the family's reputation**, conform to cultural expectations, or exact revenge for dishonor. When family honor becomes politicized or militarized, it can act as a powerful radicalizing force.

This dynamic is especially evident by Ferguson & McAuley (2020), where multiple interviewees described their involvement in republican paramilitary organizations as a continuation of family-based obligations rooted in cultural resistance. Many respondents referenced intergenerational legacies of struggle, in which imprisonment, martyrdom, and militancy were framed not only as political acts, but as **symbols of family honor**. For instance, one participant explained, "My grandfather worked for James Connelly… my mother was in Cumann na mBan… my father was in prison in the 1940s." This narrative is not merely biographical—it is normative. It describes a moral trajectory in which failure to engage in militant resistance would constitute a betrayal of familial and cultural legacy. In such contexts, family honor is inseparable from national identity, and violence becomes a rite of passage. This type of honor-based radicalization is socially sanctioned and reinforced through storytelling, community pride, and familial expectation.

A similar pattern is observed by Speckhard & Ahkmedova (2006b), the expectation to avenge slain or tortured family members is not viewed as a personal choice but as a **moral imperative**, particularly for men. In several cases, young Chechen males joined militant organizations to retaliate against the Russian state for the abuse or murder of their relatives. This sense of vengeance is not framed as irrational or fanatical, but as a **culturally expected form of masculine responsibility**. The fusion of gender, cultural duty, and familial grievance creates a potent framework for radicalization, one that supersedes political ideology. The decision to engage in terrorism is not framed as an act of aggression, but as a fulfillment of familial and tribal obligation. This not only moralizes violence but immunizes it from critique, making counter-narratives difficult to penetrate.

In the Surabaya bombings, analyzed by Santhana Dass (2021) and Resnyansky et al. (2022), honor obligations intersect with patriarchal authority in disturbing ways. The father who led his entire family into suicide attacks did so, in part, because he viewed his family as an extension of his moral and religious

authority. His decision was not only religiously motivated, but also embedded in a **cultural framework of male dominance**, where the man of the house decides the moral direction for all. This reflects a broader pattern in extremist environments where women and children are not autonomous actors, but **vessels of patriarchal honor**. Their participation in jihad is framed not as individual agency, but as proof of their husband's or father's righteousness. In such contexts, women's radicalization is shaped by **honor-based gender roles**, where obedience and sacrifice are expected, and refusal may be viewed as shameful or traitorous.

The notion of honor also plays a role in radicalization patterns in some Southeast Asian communities, as discussed by Battacharya (2020). Here, traditional cultural norms around shame, obedience, and purity are leveraged to justify women's participation in radical groups. When women are seen as having "sinned" by Westernization, romantic choices, or refusal to conform to conservative roles, some families encourage their re-entry into society through **redemptive acts**, including participation in religious militancy. Joining an extremist cause becomes a way to **"cleanse" the family name**, transform personal shame into communal pride, and realign with cultural expectations. This reflects a dangerous logic in which women's bodies and choices are politicized through the language of family dignity. The radical act is not just accepted—it is valorized, because it symbolically repairs a perceived tear in the family's moral fabric.

In Bangladesh, several cases were reported where women were encouraged, if not pressured, into jihadist movements by family members (Parvez & Hastings, 2022). In one case, a woman was not only recruited through online spaces but also encouraged by a radicalized spouse who framed participation as an honorable fulfillment of her duties as a wife and Muslim woman. Another case involved a family pressuring a female member to prove her religious commitment after suspicions arose over her behavior online. The pressure did not come through threats, but through **emotional manipulation and honor-bound rhetoric**, reinforcing her sense of guilt and obligation. These examples illustrate that radicalization through cultural honor codes does not require coercion in the traditional sense; it can occur through subtle emotional scripts, appeals to tradition, and moralizing language that ties obedience to love, duty, and divine reward.

Honor-based motivations also interact with broader **ethnic and religious collective identities**, as shown by Weine et al. (2009), Abbas (2019) and Abo-Zena

& Saif (2021). In these diaspora contexts, families often grapple with generational dissonance, identity struggles, and external stigma. For some Somali families, participation in extremist ideologies was framed not only as a personal conviction but as a way of **protecting the honor of the faith and the nation** in the face of Islamophobic discrimination. Youth were socialized—both implicitly and explicitly—into narratives of collective grievance, in which failure to act could be interpreted as cowardice or betrayal. In these cases, honor is extended beyond the family into the religious and ethnic community, transforming it into a collective duty to resist or retaliate. Recruitment messages in online videos, sermons, or peer-to-peer chats often leveraged this cultural honor narrative, asking youth to "restore the dignity" of Islam or "defend the honor of your people."

What all of these cases illustrate is that **cultural scripts of honor, shame, and duty** remain embedded in family life and exert enormous influence on the radicalization process. These scripts often bypass rational or ideological debate, functioning instead as **emotional imperatives** internalized from an early age. The call to violence is not necessarily understood as a political choice but as a **moral obligation to one's kin, culture, or faith**. This profoundly complicates efforts at disengagement, because it means that abandoning extremist ideology may be seen as dishonoring one's family or community. Individuals caught in this dynamic are not only ideologically committed—they are morally entangled.

Eventually, the influence of cultural norms and honor-based obligations on radicalization highlights the intersection of identity, morality, and familial expectation. Radicalization in these cases is not only political but deeply personal. It is shaped by emotional bonds, inherited narratives, and social scripts that frame violence as virtue and obedience as honor. Recognizing this complexity is crucial for developing culturally informed counter-radicalization programs. These must go beyond ideology and focus on **unpacking the moral economies of honor and shame** that operate within radicalized families and communities. Only by addressing the symbolic power of honor, and providing alternative pathways to dignity and identity, can we offer individuals a way out of violence without demanding the sacrifice of their cultural or familial identity.

Political and Structural Marginalization of Families

In the study of terrorism and radicalization, much attention has been given to individual grievances, ideological indoctrination, and psychological vulnerabilities. However, this lens often obscures the collective, structural dimensions of radicalization—specifically the **political and institutional marginalization of families and communities**, which contributes not only to the radicalization of individuals, but also to a sense of familial or communal betrayal and isolation. When families perceive themselves as systematically targeted, surveilled, excluded, or dehumanized by the state or dominant society, the radicalization of their members may emerge not from internal dysfunction alone, but as a **reaction to external repression and injustice**. This sub-theme explores how systemic exclusion, state violence, and structural Islamophobia interact with familial and community dynamics to produce a context in which extremism becomes a perceived mode of resistance, justice, or dignity restoration.

This theme is richly developed by Guru (2012b), a qualitative study focusing on the experience of families in the UK whose members have been targeted under counter-terrorism legislation. The report reveals how the state's counter-terrorism apparatus does not merely affect individuals, but has **wide-reaching effects on entire families**, creating climates of fear, stigma, and emotional strain. Families interviewed spoke of constant surveillance, public shaming, economic exclusion, and mental health deterioration caused by the arrest or suspicion of one member. One mother described how the labeling of her son as a terrorist suspect made her feel as if the entire family had been criminalized. Another participant reported that even after being cleared, her brother's case "never really left us—we were never treated the same again in our community or by the authorities." These experiences of **institutional alienation and collective punishment** often reinforce the perception that Muslims, particularly those from racialized backgrounds, are structurally unwanted. In such contexts, radical narratives that depict the state as an enemy or oppressor find fertile emotional ground—not because of theological persuasion, but because they articulate a **felt experience of marginalization**.

This broader sense of family-wide alienation is also evident in Somali-American Youth. Many Somali families who fled conflict and settled in the U.S. faced what the authors describe as "secondary trauma"—not only from past war but

from the structural challenges of refugee life, racial profiling, and economic exclusion. Parents who experienced disempowerment in the workplace or educational system often felt unable to protect their children from systemic discrimination, and children, in turn, felt that their parents lacked the cultural capital to navigate their new society. This **intergenerational dislocation**, combined with growing surveillance of Somali-American communities, contributed to an atmosphere in which some youth found more resonance in narratives of resistance or struggle offered by extremist movements (Weine et al., 2009). The study notes that these youth were not necessarily drawn to ideological militancy because of religious fundamentalism, but because of a **growing sense that both their personal and family identities were systematically degraded**. As one youth stated, "They always tell us to be American, but then treat us like we don't belong. So I stopped trying."

Structural alienation also manifests in **legal and procedural discrimination**, as seen in Irelend (Ferguson & McAuley, 2020). The Northern Ireland case demonstrates how family-wide targeting by state security forces deepened generational grievances and legitimized violent retaliation. Families of suspected IRA members were often harassed, denied employment, or subjected to intrusive raids. Over time, this generated a **perception of collective persecution**, where the family unit became politicized and radicalized not because of ideological transformation, but because of **the everyday violence of systemic policing and surveillance**. Participation in paramilitary groups, for many, was not about nationalism alone, but about defending one's family and reclaiming dignity in the face of repeated public humiliation and social exclusion. These case studies reveal that family radicalization can emerge from **lived experiences of institutional power**, where extremism is interpreted as a rational or morally justified response to long-term structural marginalization.

In Kenya and Uganda, the same logic applies but with a geopolitical twist (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019). Many respondents described how their communities—and by extension, their families—were marginalized by the Kenyan and Ugandan states, particularly along religious and ethnic lines. Muslim families in coastal Kenya and Ugandan families in the western regions reported systemic underinvestment, political exclusion, and securitized policing. These experiences created a **collective grievance narrative** that permeated family life.

Youth in these families were raised with stories of injustice, police brutality, and the erosion of community rights. In this context, the turn to militant groups such as al-Shabaab or the Allied Democratic Forces was not seen as a betrayal of family, but as an extension of familial and communal loyalty. The family thus becomes not only a site of grievance but a **medium for its transmission**, legitimizing violence through shared political memory.

Structural marginalization also intersects with **religious discrimination**, as seen in several case studies involving Muslim families in Europe and South Asia. Muslim women described how state discourse on terrorism—often gendered and racialized—made them feel under suspicion merely for wearing a hijab, marrying across sects, or expressing political opinions (BHATTACHARYA, 2020; Parvez & Hastings, 2022; Thijssen et al., 2023). In some cases, family members began to feel that their **religious observance was itself criminalized**, and that the boundary between piety and radicalism had been erased by state paranoia. For young women growing up in such households, this narrative of surveillance and exclusion was internalized as part of their identity, making them more susceptible to the **solidarity offered by radical networks**, where their faith and femininity were framed not as liabilities but as sources of power and purity.

Furthermore, the **criminalization of family networks** is another mechanism through which state policies inadvertently foster radicalization. The study of Hizbullah's operations in Lebanon reveals how state repression often catalyzes familial radicalization (Schbley, 2000). When one member of the family is imprisoned or killed, the entire kin group becomes emotionally and materially affected. These families, already struggling with poverty and political exclusion, are often left without support systems, and their **grief is quickly politicized**. Hizbullah and other militant groups fill this vacuum by providing financial aid, martyrdom honors, and community recognition. In these instances, the **structural neglect of the state directly facilitates the recruitment capacity of radical actors**, making them seem like legitimate protectors of the family unit.

Across all these examples, one common thread persists: when the state or society treats the family as a suspect, a threat, or an alien body, the family becomes more vulnerable to ideologies that promise dignity, justice, or revenge. Radicalization in these contexts is not a betrayal of family—it is often an act of **loyalty to family against the state**. This reframing of the radical actor not as an

isolated extremist but as a family defender shifts how we understand the psychology and sociology of terrorism. It also demands a rethinking of counter-radicalization strategies. Efforts that stigmatize, surveil, or isolate families often deepen the very grievances they seek to solve. Instead, policies must be guided by **community engagement, restorative justice, and structural inclusion**, recognizing families not only as units of risk but as potential partners in peacebuilding.

Therefore, political and structural marginalization does not simply create abstract grievances—it reconfigures the **meaning of loyalty, resistance, and identity within families**. When families are systematically excluded or criminalized, their members may come to view radical action as an extension of familial love and communal defense. This dynamic underscores the need for a holistic approach to countering violent extremism—one that addresses the political, economic, and social conditions that shape how families experience the state. Only by restoring trust between institutions and marginalized communities can we hope to disrupt the structural pathways to radicalization.

Ideological Socialization and Indoctrination Within Families

Among the many pathways through which individuals come to embrace extremist beliefs, one of the most formative and deeply entrenched is **ideological socialization within the family**. Unlike external recruitment or online radicalization, this process occurs within the intimate, emotionally charged environment of the home—an environment typically characterized by love, dependency, and trust. This makes familial ideological socialization both particularly powerful and deeply resistant to counter-radicalization efforts. In families where political, religious, or cultural ideologies are presented as absolute truths—especially when reinforced by rigid authority structures—radical beliefs are often learned before they are even consciously chosen. Children raised in such environments may not experience radicalization as a transition, but rather as a **natural inheritance of worldview**, making them more vulnerable to future involvement in violent extremism. The literature reviewed in this study offers compelling and diverse examples of how ideological indoctrination within families contributes to the development of extremist orientations across contexts.

A primary case highlighting this phenomenon is U.S.-based study of a father and son involved in sovereign citizen-inspired violence (Carson et al., 2019). Joseph

Kane was raised in isolation by his father, Jerry Kane, who homeschooled him and restricted his access to alternative viewpoints. The father's deeply anti-government ideology—rooted in conspiracy theories, Christian Identity beliefs, and anti-law enforcement rhetoric—was passed down through a combination of teaching, role modeling, and emotional dependence. The result was a closed social world in which Joseph came to see the state not only as illegitimate but as evil, and violence as a justified form of resistance. The emotional intensity of the father-son bond further entrenched these beliefs, making Joseph's radicalism not simply a product of ideology, but of **familial loyalty fused with moral absolutism**. In this context, extremism was not deviant but normative—it was a continuation of the values learned at home.

This pattern is echoed in the Boston Marathon bombers with other lone actors (Regan, 2024). Tamerlan Tsarnaev's ideological journey was significantly shaped by his mother, Zubeidat, who introduced him to conspiratorial thinking and extremist interpretations of Islam. She reportedly encouraged her sons to consume radical content and engaged them in discussions that framed the West as inherently corrupt and hostile to Islam. The ideological messages delivered by Zubeidat were filtered through the lens of maternal care, giving them greater weight and perceived authenticity. Later, Tamerlan became a radicalizing agent himself, influencing his younger brother Dzhokhar in much the same way—through shared media, moral instruction, and emotional authority. This intergenerational and sibling-based socialization highlights how **family can act as both a seedbed and amplifier of radicalization**, with beliefs solidified through repeated exposure, emotional reinforcement, and an absence of counter-narratives.

Ideological socialization within families is not always explicitly militant; in many cases, it begins with **intense religiosity or cultural dogmatism** that leaves little room for critical thinking or dissent. Researchers (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019) found that many individuals who later joined groups like al-Shabaab or the ADF were raised in households where religion was strictly enforced and unquestioned. These families often discouraged open discussion and emphasized absolute obedience to religious authority. Youth raised in such settings were primed for future radicalization not necessarily because of direct extremist teaching, but because of **rigid cognitive frameworks** that normalized binary thinking—right vs. wrong, us vs. them, good vs. evil. Once exposed to radical interpretations of Islam in

madrasas, prisons, or online spaces, these individuals found the transition ideologically seamless, as they were already trained to submit to higher authority and moral absolutism. Here, the family's role is not in transmitting extremism per se, but in preparing the mind to accept it without question.

This notion of **indoctrination through authority and affect** is also central to the Indonesia and Southeast Asian case (Resnyansky et al., 2022; Santhana Dass, 2021; Sila & Fealy, 2022; Sumpter et al., 2021) . In this instance, entire families—including children—were ideologically groomed to carry out coordinated suicide attacks. The father figure, acting as both spiritual and familial leader, exposed his wife and children to violent Salafi-Jihadist teachings over an extended period. This included viewing ISIS propaganda videos, participating in private study circles (halaqahs), and discussing martyrdom as a spiritual and familial aspiration. The mother was also implicated in reinforcing these narratives within the household. Notably, the children involved were between 9 and 18 years old, underscoring the vulnerability of youth to ideological conditioning when it comes from within their most trusted relational environment. This case blurs the line between ideological belief and familial love: **to be loyal to the family was to embrace jihad**, and refusal to do so could be interpreted as emotional betrayal or spiritual failure.

In some cases, family-based ideological socialization intersects with **marriage and romantic partnerships**. The study documents cases where women became radicalized through intimate relationships with spouses who had already embraced extremist ideologies. In these households, ideological messages were communicated through religious instruction, romantic obligation, and shared rituals (Parvez & Hastings, 2022; Thijssen et al., 2023). One respondent described her husband encouraging her to watch videos glorifying martyrdom, participate in religious isolation (hijrah), and eventually support jihad financially and logistically. This form of socialization is coercive not through force, but through **emotional intimacy and spiritual dependency**. Women described feeling "chosen" and "honored" to be guided by their husbands, who were often viewed as morally superior or spiritually enlightened. In these cases, radical ideology became embedded in the domestic structure of love, trust, and obedience—making ideological withdrawal difficult without also disrupting the foundational structure of the family.

In diaspora contexts, ideological socialization often occurs in tandem with experiences of alienation or cultural dislocation. While many Somali-American

parents did not espouse extremism, some transmitted **a collective identity rooted in grievance, moral exceptionalism, and suspicion of Western culture** (Weine et al., 2009). For children struggling with identity in a host country, these messages could be internalized as protective truth. Some respondents described being taught that "true Islam" was incompatible with American culture and that suffering in this world would be rewarded in the next. When these youth later encountered online radical preachers or peer groups espousing jihadist ideology, they were already ideologically primed to accept such views as extensions of what they had learned at home. This demonstrates that even when families do not directly promote violence, **their ideological frameworks can lay the groundwork for radicalization by reinforcing insularity, moral hierarchy, and cultural withdrawal**.

Importantly, these family-based processes of socialization and indoctrination often operate beneath the surface of conscious awareness. Children raised in ideologically rigid homes may never experience their beliefs as "radical" because they have never been exposed to alternatives. This normalization of absolutism makes them particularly vulnerable to extremist recruitment, especially in adolescence or early adulthood when identity formation is most volatile. Moreover, **the emotional loyalty to the family** makes it difficult to challenge or disavow these beliefs, even when individuals begin to encounter conflicting views. Disengagement from ideology can feel like betrayal—not just of a belief, but of a parent, sibling, or spouse.

It can be said that the ideological socialization and indoctrination that occurs within families is one of the most potent and under-acknowledged drivers of radicalization. Whether through direct teaching, emotional modeling, or intimate coercion, families can shape the cognitive, moral, and spiritual frameworks that make extremist narratives both familiar and compelling. Unlike external recruitment, familial indoctrination operates with the added force of emotional trust and dependency, making it especially durable and difficult to counter. Prevention efforts must therefore recognize families not only as stakeholders in counter-radicalization, but also—at times—as **primary sources of radical ideology**. This requires nuanced interventions that can help families critically examine their belief systems, support open dialogue, and provide alternatives to authoritarian and exclusionary narratives. Without such strategies, the home will remain one of the most impenetrable sites of

ideological radicalization, hidden behind the veil of love, tradition, and spiritual guidance.

5.3 Family Role in Counter-Terrorism and Deradicalization

Family as a Catalyst for Disengagement and Deradicalization

While families have frequently been implicated in pathways to radicalization, an equally compelling body of evidence underscores their role as **catalysts for disengagement and deradicalization**. Families—especially spouses, parents, and siblings—are often the closest and most emotionally resonant figures in an individual's life. When radicalized persons begin to question their ideological commitments, family members may serve as **anchors of identity, sources of emotional appeal, or agents of practical support**, all of which can encourage a departure from violent extremism. This process does not necessarily entail ideological transformation; rather, it involves the interruption of violent behaviors and a reorientation toward personal relationships, caregiving responsibilities, or moral values embedded in familial loyalty. Through a close reading of the literature, it becomes evident that families play not only a passive role in deradicalization, but in many cases, are **active agents in facilitating and sustaining exit from extremist networks**.

This dynamic is most powerfully illustrated in the study *Family Matters: A Preliminary Framework for Understanding Family Influence on Islamist Radicalisation*, which identifies numerous cases in which family members—particularly mothers and wives—acted as critical voices urging radicalized individuals to abandon violent paths (Scremin, 2023). In several interviews, returnees from Syria and Iraq cited the intervention of a family member as the **turning point** in their disengagement. For example, one participant described how his wife's repeated pleas to think about their children's future led him to question the long-term purpose of jihadist involvement. In another case, a mother's expression of unconditional love and concern led a young man to reevaluate his choices, especially when contrasted with the exploitative and dehumanizing relationships he experienced within a militant group. These stories highlight how **emotionally significant familial bonds can counteract extremist ideologies** that frame detachment from loved ones as virtuous or necessary for ideological purity.

What makes these interventions effective is not only the emotional pull but also the **moral authority and credibility** that family members possess. Unlike state actors, religious leaders, or social workers, families often appeal to the radicalized individual in the language of love, duty, and shared history. As one interviewee in *Family Matters* put it: "It wasn't the imam, it wasn't the police—it was my sister who got through to me. She reminded me who I was before all this." (Scremin, 2023). This form of identity recall is critical in deradicalization processes. Families help anchor individuals in pre-radicalization identities—as sons, fathers, sisters—thus offering an **alternative moral framework grounded in relationship and care** rather than ideological purity or martyrdom. These appeals are particularly powerful when they evoke childhood memories, shared sacrifices, or long-term familial dreams that are threatened by continued involvement in extremism.

In *The Jihad in Kenya*, the authors document how **wives and mothers frequently acted as interveners**, persuading male relatives to disengage from groups like al-Shabaab. One striking account involves a mother who travelled across dangerous terrain to retrieve her son from an al-Shabaab camp after learning of his whereabouts. Her persistence and refusal to abandon him—even when he had embraced extremist ideology—ultimately led him to surrender. In another case, a wife convinced her husband to defect by framing his continued involvement as a violation of his duty to protect and provide for his family. These examples reflect a broader pattern in which **the family becomes a moral compass**, reminding radicalized individuals of their obligations and identities outside the ideological bubble. This does not mean that all family members are equipped or willing to intervene, but where bonds are strong, they can act as significant leverage points for change.

Importantly, deradicalization is not always triggered by dramatic confrontations. In many cases, it is a **slow, cumulative process** of dialogue, care, and relationship maintenance. Hence, the role of family was described as subtle yet persistent. One participant recounted how his mother would never challenge his beliefs directly but continued to include him in family rituals and send messages of care. Over time, these non-confrontational gestures reminded him of the warmth and meaning he once derived from his family (Botha, 2015). When internal disillusionment with the militant group set in—due to corruption or failed promises—the enduring presence of his family created a **soft landing space** for

disengagement. This subtle form of resistance—through sustained presence and unconditional love—proves that family members can be **powerful silent actors** in countering extremism, even without ideological arguments.

This theme is not limited to Islamist radicalization. The role of family in **"pulling people out" of militant activity** is also evident (Ferguson & McAuley, 2020). Several participants described how the birth of a child, encouragement from a spouse, or the death of a close family member led them to reassess the costs and meaning of continued violence. In republican and loyalist communities alike, family milestones created moments of reflection, often triggering emotional crises that led to disengagement. The desire to be a "good father" or "present husband" challenged the masculinity narrative promoted by paramilitary groups and opened up space for new identities to take root. This underscores that **personal transformation is not always a rational decision, but a deeply emotional and relational shift**, often catalyzed by family ties.

The rehabilitation of detained extremists is significantly aided by the re-establishment of family relationships (Thijssen et al., 2023; Topal, 2023). Incarcerated individuals who remained in contact with parents, siblings, or children during imprisonment were often better positioned to reintegrate upon release. The family in these cases served as both a **monitoring body and a source of emotional continuity**, helping to buffer the disorientation and stigma associated with leaving a radical group. The presence of a stable and accepting family was found to significantly reduce the likelihood of recidivism. These findings point to the importance of involving families not only as preventative actors but as **sustained support systems in post-exit life**, providing an emotional anchor that ideological networks can no longer offer.

However, this role is not without its complications. As noted in several studies, families themselves may be traumatized, stigmatized, or fractured by the radicalization of one member. In some cases, families fear that engaging with a radicalized relative will draw suspicion or legal consequences. In others, family members lack the confidence or knowledge to intervene effectively. Nevertheless, where trust, communication, and emotional bonds are intact, families can act as **non-state counter-radicalization actors**, uniquely placed to interrupt the cycle of violence through appeals that transcend ideology (Abbas, 2019; Ahdash, 2023; Guru, 2012b, 2012a; Sila & Fealy, 2022; Topal, 2023).

Hence, families—particularly close kin like parents, spouses, and siblings—play a central role in the deradicalization process. Their influence is grounded not in political authority or institutional power, but in **emotional credibility, shared memory, and moral appeal**. Through persistent dialogue, acts of care, and identity affirmation, families can help radicalized individuals rediscover alternative pathways grounded in love, obligation, and relational belonging. Rather than being external to the deradicalization process, the family is often at its emotional and moral core. Policymakers and practitioners would do well to invest in family-centered programs that **equip and empower relatives** to serve in this capacity—while ensuring they are also supported, protected, and respected in the process.

Mothers and Women as Agents of Prevention and Peacebuilding

Amid dominant narratives that often position men at the center of both radicalization and counter-terrorism, the role of **mothers and women** has historically been understated, despite mounting evidence that their **intimate knowledge, emotional influence, and caregiving roles** make them vital actors in preventing and reversing violent extremism. As agents embedded within the family unit—often responsible for shaping identity, overseeing moral development, and maintaining emotional bonds—mothers and women possess a unique positionality to **interrupt radical trajectories and facilitate peacebuilding at both micro and community levels**. Rather than being passive victims or marginal observers, women—particularly in their roles as mothers, wives, and sisters—are actively engaging in practices of care, resistance, and negotiation that deserve recognition as central pillars of counter-terrorism and deradicalization strategies.

One of the clearest articulations of this issue is presented in Indonesia by Sumpter et al. (2021) and Sila & Fealy (2022). In this study, mothers were found to act not only as caregivers but as **ideological gatekeepers and moral educators**. Through the transmission of religious knowledge, emotional guidance, and social norms, mothers significantly influenced their children's orientation toward violence or peace. While some radicalized women had been ideologically groomed within patriarchal family systems, others actively resisted extremist narratives and worked to deconstruct them in the home. Notably, the study highlights instances where **mothers intervened to counteract extremist influences on their daughters**, challenging patriarchal authority and reclaiming religious narratives to emphasize

compassion, patience, and justice. These women leveraged both their maternal authority and spiritual credibility to provide alternative ethical frameworks that countered militant interpretations of Islam.

This proactive maternal role is similarly underscored by Thijssen et al. (2023), Cherney (2021), Guru (2012b) and Abbas (2019), which explores the Mothers for Life network in Europe. These are women whose sons and daughters have been radicalized and, in many cases, traveled to join ISIS. Rather than succumbing to shame or silence, these mothers organized, educated themselves, and advocated for systemic responses to radicalization that **included familial insight, emotional recovery, and reintegration support**. The study reveals that mothers, unlike law enforcement or institutional actors, often possess the **emotional proximity and trust** needed to intervene early or sustain disengagement. They can spot subtle behavioral changes, decode cryptic language, and offer love without condoning violence. These interventions are not always dramatic; sometimes they take the form of persistent messaging, reminders of shared memories, or appeals to relational loyalty. In many cases, mothers reported that their children would call or text them during moments of doubt or fear, seeking emotional grounding. This suggests that **maternal ties remain emotionally salient**, even when individuals have adopted highly radical ideologies.

In Kenya and Uganda, mothers and wives are again identified as critical actors in countering extremist influence (Botha, 2015; Speckhard & Shajkovci, 2019). In several accounts, mothers risked personal safety to retrieve sons from al-Shabaab camps or refused to let recruiters speak to their children. The study notes that women in these communities often formed **informal surveillance networks**, sharing information and coordinating efforts to protect their children from radical influences. What distinguishes their role from institutional efforts is the **deep local knowledge and relational commitment** they bring. These women are not simply actors in a security framework; they are protectors of community well-being, culture, and familial cohesion. Their work is less about punishment and more about **containment, care, and redemption**. Moreover, they often operate in spaces inaccessible to state actors, such as domestic environments and informal religious gatherings, which gives them a strategic advantage in early prevention.

In the context of European returnees, Scremin (2023) documents how **wives and mothers have been pivotal in supporting reintegration**. Women not only

welcomed returnees but helped them navigate bureaucratic systems, re-establish social ties, and process psychological trauma. In some cases, wives themselves had deradicalized earlier and were uniquely equipped to empathize with their partners' ideological journey. These women played a **quiet but sustained role** in stabilizing emotions, encouraging practical behavior, and mitigating community suspicion. While their contributions were often unrecognized by official programs, the study argues that they should be considered "emotional caseworkers," whose ongoing presence is crucial to maintaining nonviolence post-exit.

Notably, the potential of women in prevention is not limited to immediate family relationships. Women are shown to take leadership roles in **community-level peacebuilding initiatives**, especially in contexts where families have been traumatized by counter-terrorism operations (Guru, 2012b, 2012a). In some cases, mothers of detained or suspected individuals became **advocates for alternative justice**, speaking out against extrajudicial violence while also condemning extremist ideologies. These dual positions—critical of both state abuse and violent extremism—grant women a **credible moral standing** to speak to multiple audiences. Their advocacy is not always framed in ideological or academic terms, but in **humanistic and maternal language** that resonates across religious and political divides.

Of course, the effectiveness of mothers and women in counter-radicalization is not automatic. Several studies note that patriarchal norms and internalized gender hierarchies can **limit their agency**. In cases where women are themselves radicalized or fearful of retribution, they may remain silent or complicit. Others may lack access to information or institutional support, especially in societies where women are excluded from decision-making spaces. Nevertheless, when women are supported—through education, empowerment, and recognition—their role can be transformative. They are able to bridge the emotional and ideological gap between the radicalized individual and the broader community, offering a **restorative model of disengagement** that is both personal and social.

There are also risks in overburdening women with expectations to fix radicalization. As feminist critiques of counter-terrorism note, positioning women—especially mothers—as responsible for identifying and preventing extremism can lead to **unfair surveillance, blame, or co-optation**. Programs must therefore ensure that women are not viewed as tools of the state, but as **autonomous partners in**

peacebuilding whose insights are respected and whose needs are met. Efforts should be made to protect women from backlash, provide them with psychological support, and **create spaces where their voices inform policy rather than merely implement it**.

Hence, the role of mothers and women in counter-terrorism and deradicalization is not incidental—it is foundational. Through their emotional intelligence, moral authority, and relational labor, women operate at the frontlines of prevention and recovery. Whether intervening in a child's trajectory, helping a spouse disengage, or organizing community responses, their contributions extend beyond the home into broader structures of peacebuilding and resilience. To fully leverage their potential, counter-radicalization efforts must **move beyond gender-neutral models** and recognize the gendered dimensions of influence, care, and moral authority that women bring. Supporting women as peace actors means empowering some of the most emotionally connected, socially trusted, and morally credible figures in the lives of those at risk of radicalization.

Family in Post-Release Reintegration and Monitoring

The release of former violent extremists from prison or their return from foreign battlefields presents one of the most complex challenges in the life cycle of counter-terrorism policy: **reintegration and post-release monitoring**. Central to this phase is the family, which often becomes the de facto frontline of support, supervision, and social reorientation. Families offer unique proximity to the released individual—physically, emotionally, and relationally—and as such, play a critical role in shaping post-radicalization behavior. Whether through providing housing, emotional regulation, community mediation, or informal surveillance, families are crucial in bridging the gap between state structures and personal rehabilitation. However, their involvement is not without risks, limitations, or moral tensions. As the literature reviewed in this thematic analysis reveals, the family's role in reintegration is marked by both **immense potential and complex vulnerabilities**.

The family is presented as a "silent infrastructure" of post-release support. Cherney (2021) emphasizes that parole officers, social workers, and psychologists frequently rely—implicitly or explicitly—on families to monitor the individual's attitudes, daily behavior, and reintegration trajectory. Family members often become the primary emotional interlocutors, helping the released person navigate complex

emotions such as shame, disillusionment, and fear of social rejection. One parole officer quoted in the report notes, “We can offer a program, but if there’s no family anchor, we’re building on sand.” This “anchor” functions as both a moral compass and an emotional regulator, offering stability during moments of doubt or temptation. Whether the released individual disengages from extremism often hinges on the **quality of familial support** and the ability of the family to maintain trust without enabling secrecy or relapse.

The same study, however, reveals that **not all families are equally capable or willing to participate** in post-release monitoring. In cases where families were themselves involved in radical ideologies—or remained sympathetic to the causes of their relative—support often translated into continued ideological insulation. In one instance, a parolee’s father, also under surveillance for extremist sympathies, provided housing but discouraged his son from attending disengagement sessions. Such examples reveal the **double-edged nature of familial involvement**: while proximity offers support, it can also shield individuals from external scrutiny or reinforce prior commitments. This finding underscores the necessity of **assessing the ideological climate of the family** before involving them as reintegration partners.

Another challenge is the **moral burden placed on families**, particularly in cases where they had no part in the radicalization process but are nonetheless expected to facilitate recovery. Because families of former radicals are often stigmatized by both their communities and the state (Guru, 2012b; Topal, 2023). They may experience surveillance, public suspicion, and reputational damage—all of which compound the emotional and psychological toll of reintegration (Topal, 2023). One participant in a study described how neighbors began avoiding their family after their son returned from Syria, despite his apparent disengagement(Guru, 2012b). This social isolation made it difficult for the family to maintain a healthy post-release environment, contributing to increased tension and emotional volatility. Here, the **social reintegration of the family** becomes a prerequisite for the effective reintegration of the individual.

Despite these obstacles, several studies demonstrate how families can successfully serve as both **buffers against recidivism and as reintegration scaffolds**. In case studies of returnees from conflict zones showed that those with strong family connections were more likely to access employment, educational opportunities, and mental health services (Scremin, 2023). In one instance, a

returnee's older brother played the role of "shadow caseworker," accompanying him to probation appointments, helping him secure housing, and facilitating conversations with skeptical community members. This informal yet **highly effective form of social brokerage** enabled the returnee to reintegrate more quickly and with greater confidence. Such examples illustrate how **family support can extend into social capital**, helping former radicals rebuild their identity and reputation in the broader community.

These processes are also visible in the study of Thijssen et al. (2023), Sumpter et al. (2021), and Cherney (2021), which explores the reintegration of incarcerated extremists. The study finds that **family reconnection during and after incarceration** is a significant predictor of successful disengagement. Female inmates, in particular, were found to rely on their families for emotional support and validation. Some used prison visits to rebuild relationships with estranged parents or siblings, while others maintained written correspondence that helped maintain a sense of relational continuity. For these individuals, the family served not only as a moral checkpoint but as a source of **emotional resilience**, buffering against prison-induced identity crises and post-release alienation. The findings suggest that interventions targeting prisoner rehabilitation should actively include families—not only as passive supporters, but as **co-participants in a structured reintegration plan**.

It is important to note, however, that not all family dynamics are beneficial. In several cases, **intergenerational conflict** or unresolved trauma compromised the family's ability to provide effective support. For example, in Kenya, one former al-Shabaab member described how his return home was marred by mistrust and silence. His father refused to speak to him, his siblings were afraid of being associated with him, and his mother expressed both love and resentment (Speckhard & Shajkovci, 2019). In such scenarios, the family becomes a **site of tension and emotional fragility**, rather than support. Without deliberate mediation and psychological support, these unresolved conflicts may fuel recidivism or emotional breakdown, thereby **undermining the goals of reintegration**. This highlights the importance of **treating family reintegration not as a given, but as a process** that requires preparation, healing, and institutional support..

Finally, reintegration must be framed not only as a **security concern but as a relational process**. Families are more likely to participate in post-release monitoring

and support when they are treated as partners, rather than as extensions of the surveillance apparatus. Trust-building between state actors and families is essential, especially in communities where counter-terrorism has historically generated fear and resentment. Transparent communication, cultural sensitivity, and restorative justice models can help reduce suspicion and **enhance collaboration** between families and authorities. Only through such holistic approaches can families fulfill their potential as **protective factors rather than passive bystanders**.

Therefore, the role of family in post-release reintegration and monitoring is both vital and complex. Families provide emotional support, logistical aid, and moral anchoring that are often inaccessible through formal institutions. Yet, they also face significant risks—ideological, emotional, and social—that must be addressed if they are to serve as effective partners in the long-term disengagement process. Counter-terrorism policy must evolve to include **family-centered reintegration strategies**, not only recognizing the emotional labor families perform, but supporting it with concrete resources, professional guidance, and respect. In doing so, families can become not just witnesses to change—but co-authors of transformation.

Challenges of Family Involvement in Counter-Terrorism

While families can play an indispensable role in deradicalization and the long-term disengagement of individuals from violent extremism, their involvement in counter-terrorism frameworks is not without significant complications. Across the literature, families emerge not only as agents of intervention, but also as **victims of structural suspicion, emotional overburdening, and social marginalization**. In many cases, the very policies and practices intended to prevent radicalization have unintentionally alienated or stigmatized families, undermining trust and limiting their capacity to act as protective or rehabilitative agents. These challenges are both practical and ethical in nature, involving tensions between security imperatives, familial autonomy, emotional safety, and broader issues of civil rights. This section explores the layered and often conflicting dimensions of family involvement in counter-terrorism, illustrating how strategies that are not carefully designed or sensitively implemented can produce counterproductive outcomes.

One of the most persistent challenges is the **criminalization and securitization of families**, particularly those belonging to racialized or religious minority communities. This theme is explored in-depth by Guru (2012a), Abbas

(2019) and Guru (2012b), which examines how Muslim families in the UK have experienced increased surveillance, stigma, and fear as a result of counter-extremism policies such as Prevent. Several families reported being visited by authorities following minor expressions of political or religious opinion by their children, including online posts or classroom conversations. The effect of such interventions was not merely procedural—it was emotional and relational. Parents reported feeling watched in their own homes, while siblings and spouses were interrogated or placed under suspicion. One participant described the experience as "losing our right to be a normal family," emphasizing the profound disempowerment families feel when treated not as allies in prevention, but as **potential accomplices in terror**. This form of blanket suspicion erodes the trust necessary for effective collaboration between families and state actors.

The issue of **institutional mistrust** is compounded by a lack of transparency and communication. Families often struggle to understand the criteria by which suspicion is assigned, the processes for legal redress, or the support services available to them. Several families described how law enforcement made contact only when a youth had already left for Syria or was under indictment, offering little in the way of prior warning, partnership, or support. Some mothers said they would have intervened earlier had they been given tools or guidance, but instead felt abandoned by institutions until it was too late (Weine et al., 2009). This **reactive approach to counter-terrorism**, in which families are treated only as informants or liabilities, undercuts their potential role as early responders and collaborators.

Another critical challenge is the **emotional and psychological toll** that counter-terrorism engagement places on family members. Families of returning foreign fighters described feeling "pressured from all sides"—expected to monitor their loved ones, manage community suspicion, and liaise with authorities, all while processing their own feelings of fear, betrayal, or shame. (Cherney, 2021; Sumpter et al., 2021) Many lacked psychological support or even basic information about how to deal with post-traumatic stress, re-radicalization risks, or the ideological language their relatives used. This burden is especially acute for women, who often shoulder both the emotional caregiving and the social mediation work. As such, families are frequently **tasked with responsibilities typically reserved for trained professionals**, without being offered the tools, compensation, or safety nets required for such high-stakes engagement.

In some cases, families may be **ideologically or emotionally ambivalent** about their relative's radical beliefs, especially when they stem from broader grievances the family shares. For example, in Kenya and Uganda, some families viewed their children's involvement in militant groups not as deviance, but as a form of **political resistance or community defense** (Botha, 2015). This presents a major challenge for counter-terrorism programs that assume families will automatically reject radical ideology. Without a nuanced understanding of local political histories and communal grievances, interventions may misinterpret family silence or ambivalence as complicity rather than complexity. Engaging these families requires not only security frameworks but **dialogical, culturally-informed approaches** that allow space for grievances to be expressed without the immediate threat of criminalization.

Even when families are willing and able to engage in counter-terrorism efforts, their **credibility within the community** may be compromised. Families who report their relatives or cooperate with authorities can be seen as traitors or collaborators, particularly in tight-knit or politically polarized environments. For instance, families of former Irish republicans described being socially ostracized for cooperating with rehabilitation programs or law enforcement, even when they acted out of concern for their loved ones (Ferguson & McAuley, 2020). This phenomenon—where the family is **trapped between loyalty to their community and responsibility to the state**—can result in silence, withdrawal, or disengagement. Without protective frameworks, families are placed in impossible moral dilemmas, further weakening their role as effective prevention agents.

Moreover, there is a risk of **instrumentalizing families** purely as tools of intelligence gathering or community surveillance. Several feminist critiques of counter-terrorism policies have argued that families—especially women—are often framed as extensions of the security apparatus, rather than autonomous actors with their own needs and boundaries. This framing undermines the relational and emotional work families perform, reducing their role to that of surveillance nodes. Some women expressed concern that government programs were more interested in extracting information than offering support (Parvez & Hastings, 2022; Thijssen et al., 2023; Topal, 2023). They feared that cooperation would come at the cost of privacy, dignity, or even custody of children. These concerns underscore the need for

trust-building and ethical engagement, in which families are treated not as intelligence sources but as co-participants in safety and healing.

Despite these challenges, many families continue to act courageously and resourcefully, even in the face of institutional neglect or hostility. Yet, their capacity to do so is often contingent on **structural support, legal protection, and cultural recognition**. Programs that empower families must go beyond awareness campaigns and engage in **meaningful partnership development**, including trauma-informed services, legal aid, gender-sensitive training, and peer-led support groups. Importantly, such efforts must also challenge the dominant logic of suspicion that often shapes counter-terrorism discourse. Families are not inherently dangerous or deviant. Rather, they are **contextual actors embedded in environments of risk, vulnerability, and resilience**, whose agency must be understood on its own terms.

Eventually, while families hold significant potential as partners in counter-terrorism and deradicalization, their involvement is fraught with moral, emotional, and structural tensions. When treated with suspicion, surveilled without consent, or burdened without support, families may disengage from or resist cooperation altogether. Effective counter-terrorism policy must therefore move from a control paradigm to a **relational paradigm**—one that centers dignity, trust, and empowerment. By acknowledging the challenges families face and investing in their well-being, states and institutions can cultivate a counter-terrorism architecture that is not only more ethical but more effective. Ultimately, families must not only be seen as part of the solution—they must be treated as **partners in its co-creation**.

Family-Driven Early Detection and Reporting

In the evolving landscape of counter-terrorism, the notion of early intervention has gained increasing traction as both a practical necessity and a strategic imperative. Within this framework, families are uniquely positioned to act as **first observers and early responders**, capable of detecting subtle shifts in behavior, attitude, or language that may signal the onset of radicalization. Unlike state actors or institutional stakeholders, family members occupy a daily, emotionally intimate, and often unmediated position in the life of a potentially radicalized individual. This proximity enables them to notice early warning signs—withdrawal, secrecy, ideological fixation, expressions of grievance or violence—well before these become visible to formal authorities. As such, families can serve as **primary nodes**

of detection, capable of preventing violence not through force, but through recognition, conversation, and in some cases, reporting. Yet, this role is fraught with emotional, ethical, and structural complexities, requiring careful consideration of both opportunities and constraints.

The importance of family-driven detection is presented through real-world cases in which relatives noticed behavioral changes that preceded full-blown radicalization (Abbas, 2019; Scremin, 2023). In one case, a mother observed her teenage son spending long hours alone, avoiding family meals, and refusing to engage in previous hobbies. Though initially attributed to adolescence, the shift intensified, and his online activity became cloaked in secrecy. Eventually, the mother found materials linked to jihadist ideology and sought help through a local imam. This **non-confrontational intervention** ultimately diverted the young man from deeper radicalization. The case illustrates the value of **emotional intuition and relational vigilance**, where a caregiver's familiarity with the individual becomes a crucial asset in early-stage prevention. It also demonstrates how families often seek **community-based solutions** before turning to state mechanisms—highlighting the need for intermediary support structures that can receive and respond to such early alerts.

A similar pattern is reflected in *The Radicalization of the Kanes*, where extended family members began to grow concerned about Joseph Kane's isolation (Carson et al., 2019), extreme rhetoric, and obsessive behavior around anti-government ideology. While his father, Jerry Kane, was the primary source of ideological influence, other family members recognized signs of distress and potential danger but hesitated to act due to fear of conflict or a lack of clear channels for reporting. This hesitation is a common barrier in family-driven detection: even when warning signs are present, the **emotional weight of kinship and the fear of betrayal** can delay or prevent action. The study emphasizes the need for reporting systems that are not only confidential but also **emotionally supportive**, helping families navigate the moral tension between loyalty and safety.

Early detection by family members played a significant role in identifying radical trajectories, particularly among young women. In one example, a father discovered his daughter's engagement with extremist forums through her browser history and confronted her with concern rather than punishment (Weine et al., 2009). His approach—marked by emotional openness and calm questioning—created a

space for dialogue that eventually allowed the daughter to disengage. In another case, a sister reported her sibling's online conversations to authorities after repeated warnings were ignored by their parents. These examples illustrate that early detection is often **distributed across family networks**, with siblings, parents, or spouses each contributing distinct observational insights. The effectiveness of detection often depends not just on what is seen, but **how the family reacts**—whether with panic, denial, or proactive engagement.

Despite this potential, many families experience significant **barriers to early reporting**. In *Under Siege: Families of Counter-Terrorism*, participants described feeling fearful, confused, or mistrustful of the consequences of alerting authorities. One mother explained that she feared losing custody of her other children if she spoke out about her son's behavior. Another father worried that his son would be imprisoned or harmed by police if he reported his suspicions (Guru, 2012b). These concerns reflect a **deep lack of trust in state mechanisms**, often based on past experiences of discrimination, profiling, or unhelpful bureaucratic responses. This fear is compounded by the ambiguity surrounding what constitutes a "reportable" behavior. Families are often unsure whether an interest in religious literature, a change in clothing, or increased political expression qualifies as a red flag, leading to either over-reporting or, more commonly, silence.

Families described how, despite early concern over their children's exposure to radical messaging, they hesitated to contact authorities due to fear of criminalization and social stigma (Weine et al., 2009). The study found that families preferred to consult local religious leaders, community mentors, or even health professionals before approaching law enforcement. This underscores the importance of **trusted, culturally competent intermediaries** who can receive and triage concerns in ways that are non-punitive and contextually sensitive. The success of family-driven detection thus depends not only on awareness but on the **existence of safe, accessible pathways for action**.

Moreover, the effectiveness of detection efforts is closely tied to the **family's knowledge of radicalization processes**. Several studies, note that many families simply do not possess the ideological or psychological literacy to interpret early signs correctly (Abbas, 2019; Botha, 2015). A shift in religious practice, for example, may be welcomed or dismissed as spiritual growth, rather than understood as a potential gateway to ideological extremism. To address this, educational initiatives

aimed at families must avoid fear-mongering or racial profiling and instead provide **clear, balanced information** on radicalization indicators, risk factors, and supportive interventions. Such programs should focus on **capacity-building**, enabling families to become informed actors rather than passive subjects of state scrutiny.

Equally important is the **emotional support for family members** who choose to report. In some cases, family members face backlash from their own communities or experience long-term emotional ruptures with the individual they reported (Abo-Zena & Saif, 2021; Topal, 2023). These outcomes underline the need for post-reporting care systems, including counseling, peer support, and legal assistance. Without such provisions, even families who are willing to act may suffer deeply, potentially **discouraging future cooperation**.

Yet, despite these challenges, there are numerous cases where early detection and reporting by family members **prevented acts of violence or led to successful disengagement**. When handled with care and supported by appropriate services, families can be remarkably effective at recognizing early danger and taking appropriate action. Their role in this domain is not simply reactive—it is **preventative and preemptive**, making them essential actors in the upstream stages of counter-radicalization.

Finally, family-driven early detection and reporting represent a critical yet underutilized pillar of counter-terrorism strategy. Families possess the proximity, emotional intelligence, and contextual knowledge required to identify and respond to early signs of radicalization. However, their ability to act is often constrained by fear, mistrust, lack of knowledge, and insufficient institutional support. To fully harness the potential of families in early intervention, states and civil society actors must develop **trust-based frameworks, culturally embedded reporting channels, and post-reporting support systems**. Empowering families in this role is not only a matter of security—it is a matter of relational responsibility, social cohesion, and ethical governance. In the fight against violent extremism, the family remains not just a witness to transformation, but one of its most potent initiators.

5.4 Family in Preventing Radicalization

Family Protective Factors and Psychosocial Resilience

In the growing body of literature on radicalization and its prevention, scholars and practitioners alike have increasingly recognized the **family unit not only as a potential risk domain but also as a site of protective resilience**. This shift represents a departure from securitized discourses that have traditionally positioned families, especially in Muslim or migrant communities, as passive bystanders or latent threats. Instead, contemporary research highlights that families can function as **frontline buffers**—proactively nurturing psychological stability, shaping values, and fostering identity development in ways that **inoculate individuals against extremist ideologies**. These "protective factors" are not abstract principles; they are embedded in day-to-day parenting practices, emotional connections, patterns of dialogue, and familial support networks that collectively constitute the core of psychosocial resilience.

The theme of **emotional resilience** is central to the work *Community and Family Approaches to Combating Radicalization of Somali-American Youth*, which provides a nuanced ethnographic look at Somali families in Minnesota. Many of these families fled civil war and lived through the destabilizing conditions of refugee camps, displacement, and poverty before resettling in the United States (Weine et al., 2009). While such trauma can increase vulnerability, the study finds that families who **maintained strong internal bonds, open communication, and consistent parental presence** were more likely to raise youth who resisted extremist messaging—even when exposed to radical ideas online or through peers. The researchers attribute this to what they call "relational resilience"—a structure of familial closeness that gives youth a stable sense of identity, emotional validation, and belonging, reducing their need to seek these in militant or ideological groups. One youth is quoted as saying, "My dad may not understand everything I go through, but I know he's always on my side. I don't need to prove anything to anyone else."

A similar insight emerges in several study that explores how strong maternal bonds, especially those grounded in religious knowledge and community embeddedness, can act as **preventive forces** (Sila & Fealy, 2022; Sumpter et al., 2021). One key finding is that mothers who taught their children about religion

within a framework of compassion, patience, and pluralism—rather than fear or authoritarianism—produced youth who were better able to **resist binary thinking** and reject extremist interpretations. Religious education delivered in the home, when coupled with emotional warmth and intellectual humility, was shown to be an important **psychological immunization** against hardline indoctrination. Thus, the preventive function of the family is not simply about monitoring or control; it is deeply embedded in how values are transmitted and interpreted within the family space.

Importantly, Scremin (2023) also identifies **protective parenting strategies** across multiple contexts, including the UK, Lebanon, and Denmark. In all three cases, families that emphasized **relational parenting**—based on guidance, mutual respect, and consistency—had better outcomes in terms of resilience to radical influences. Conversely, authoritarian or highly permissive parenting styles were more often linked to polarization and alienation. One Lebanese father, interviewed in the study, emphasized how he managed his teenage son's growing interest in conspiracy videos not by forbidding them outright, but by inviting him into open discussion and counter-reading together. This practice, referred to in the report as **"critical accompaniment,"** helps maintain the child's autonomy while reinforcing familial bonds and encouraging analytical thinking—two key pillars of psychosocial defense against ideological manipulation.

Psychosocial resilience also emerges in the context of **migrant identity negotiation**, especially among second-generation youth. A parents described their efforts to preserve cultural and religious heritage while helping their children navigate school systems and societal expectations (Abo-Zena & Saif, 2021). Parents who succeeded in doing this—without framing one identity as "bad" or "less pure" than the other—enabled their children to develop **hybrid identities** marked by confidence and self-efficacy. This was crucial in resisting the lure of extremist narratives that often prey on youth feeling excluded from both their parents' culture and the host society. In these families, cultural pride and religious continuity were not exclusionary; rather, they served as anchors of identity that empowered youth to reject radical alternatives.

Moreover, the **presence of supportive sibling dynamics** also played a preventive role. In some cases, older siblings acted as informal mentors or role models, helping to temper moments of frustration or confusion with real-world

advice and emotional support. In one account from *Family Matters*, a teenage boy in Copenhagen was struggling with Islamophobic bullying in school (Scremin, 2023). While his parents expressed support, it was his older sister who de-escalated his anger and steered him away from extremist videos he had found online. She did this not through ideology but through **shared vulnerability**, describing her own struggles and emphasizing collective resilience over individual revenge. This story illustrates how **horizontal family bonds—between siblings or cousins—can complement vertical parental efforts**, particularly in contexts where youth feel that their parents are out of touch with their generational realities.

Yet, the presence of protective factors is not solely contingent on interpersonal dynamics; they are also influenced by **social and institutional contexts**. Families who had access to supportive community networks, religious spaces, or educational settings were more likely to exhibit strong preventive capacity. For example, Somali-American families that participated in parent education workshops or faith-based youth mentoring programs were found to be more proactive and confident in discussing sensitive topics like extremism, identity, and discrimination (Weine et al., 2009). These families were **networked into larger webs of resilience**, benefiting from shared narratives, community role models, and institutional trust. In contrast, isolated families—whether due to language barriers, lack of trust in government, or social stigma—had more difficulty recognizing early signs of radicalization or engaging youth effectively. This finding underscores the importance of **linking family resilience to broader community infrastructure**, allowing families to act not in isolation but as part of a collective safety net.

One of the most important insights across these studies is that **prevention is not always visible or dramatic**. Often, it consists of small, consistent gestures: asking a child about their day, setting family routines, listening without judgment, or modeling compassion in religious practice. These seemingly mundane actions create a climate of emotional safety and moral clarity that makes radical ideologies less appealing. As such, effective prevention must be understood as a **relational process**, not a single event or checklist of warning signs. Families that are stable, emotionally open, and grounded in purpose offer young people a **sense of coherence** in an often fragmented world—and it is this coherence that becomes their greatest defense against extremist recruitment.

Hence, the family's role in preventing radicalization is anchored in its **capacity to provide emotional safety, identity formation, and moral guidance**. Through healthy parenting, open communication, religious moderation, and embeddedness in community networks, families cultivate the psychosocial resilience necessary to withstand the ideological pressures of extremist environments. These preventive mechanisms do not rely on surveillance, suspicion, or institutional authority; they are relational, affective, and deeply contextual. As such, policies and programs aimed at preventing radicalization must recognize and support families not only as passive recipients of risk information, but as **active agents of resilience**, already engaged in the everyday work of building resistance to hate and violence—often without formal training or recognition. When empowered, trusted, and supported, families are not only the first line of defense—they are the most enduring.

Mothers and Community Women in Preventive Action

In contexts of violent extremism prevention, mothers and community-based women have emerged as **silent actors**—deeply embedded in the everyday lives of at-risk individuals and uniquely positioned to detect, disrupt, and redirect radical trajectories. Across various cultural and geopolitical settings, these women operate through informal networks, religious and moral guidance, and caregiving roles. Though rarely acknowledged as formal security partners, the literature shows that women—particularly in their roles as mothers, sisters, and wives—often act as **primary agents of vigilance, moral anchoring, and early intervention**. Their engagement is relational, intuitive, and grounded in everyday acts of care and concern. Yet, despite this potential, their contribution is frequently constrained by a lack of structural recognition, institutional support, and gender-equitable engagement.

A strong example of this emerges from Weine et al. (2009), which highlights how Somali-American women form informal support structures to address emerging risks within their communities. Mothers and aunts, deeply embedded in domestic and religious life, frequently recognized early signs of withdrawal or ideological shifts in their children and responded not with fear or exclusion, but with relational attentiveness. Through **non-formal mechanisms such as community gatherings, mosque-based discussions, and peer networks**, women organized collective

responses—supporting one another in identifying worrying behaviors, discussing online influences, and reinforcing moderate religious teachings. Their actions reveal a form of maternal activism that is **community-rooted rather than state-driven**, and that relies on the moral authority and trust they hold within their families and broader kinship networks.

This pattern is not unique to diaspora communities. The role of women—particularly mothers and wives—is crucial in grassroots prevention. The study documents how women in coastal Kenya and northern Uganda often act as **informal community sentinels**, noticing who is visiting their sons, tracking patterns of social withdrawal, and monitoring religious speech in their households (Botha, 2015). In some cases, women physically intervened to extract their sons from recruitment efforts by groups such as al-Shabaab or the Allied Democratic Forces. They did so not out of formal instruction but out of **maternal responsibility and moral urgency**, demonstrating how prevention occurs at the intersection of emotional labor, religious insight, and cultural knowledge.

Mothers also play a preventive role through their **participation in rehabilitation and community reintegration efforts**. While the focus is typically on men's rehabilitation after imprisonment or involvement in extremist networks, the women in their lives often provide the emotional and logistical support required for successful disengagement (Cherney, 2021). Wives and mothers helped returnees comply with parole conditions, rebuild social trust, and re-establish stable routines. Their support is often critical during the **vulnerable transition period**, when individuals are at risk of recidivism due to community rejection or emotional isolation. Yet these women are rarely trained, supported, or even consulted in formal reintegration programming, leaving them to navigate high-stakes emotional labor with little guidance or recognition.

The gendered role of prevention also takes on a different form. Women—particularly mothers—were identified as potential actors in mediating their children's online experiences (Parvez & Hastings, 2022). Some women, though lacking formal education or digital literacy, expressed concern over the types of media their daughters were accessing and attempted to **monitor or redirect their engagement**. However, the study also notes the limits of this capacity—many mothers felt unequipped to understand the ideological dimensions of digital content or to provide

adequate religious counter-narratives. This illustrates a broader pattern: while women have the **intimacy and relational authority** to intervene, their effectiveness depends on access to information, education, and supportive frameworks that respect their agency.

However, the preventive capacity of mothers and women is frequently undermined by **structural and cultural constraints**. In *Under Siege: Families of Counter-Terrorism*, the gendered burdens of prevention are made explicit. Women in families affected by state suspicion—particularly Muslim families in the UK—reported feeling **simultaneously responsible for their children's behavior and powerless to prevent institutional backlash** (Guru, 2012b). In some cases, women feared that speaking openly about concerns would result in surveillance or legal consequences, including child protection interventions. This created an atmosphere of silence and fear, limiting their ability to act preventively and emotionally exhausting those already engaged in care work.

In addition to institutional mistrust, **patriarchal norms within families themselves** can limit women's influence. In some households, women reported being sidelined in discussions of religious education or political identity, with male relatives asserting control over these domains. This internal marginalization weakens women's capacity to act preventively, even when they possess the relational insights or concerns to do so. As seen in multiple cases across the literature, women were sometimes aware of radical shifts in belief or behavior but lacked the power to intervene meaningfully due to **gendered hierarchies or generational authority**.

Yet, even in the face of these constraints, the literature reflects the **resourcefulness, courage, and strategic intelligence** with which many mothers and community women act. Whether through direct confrontation, sustained care, religious reinterpretation, or peer support, they continue to engage in high-stakes prevention with **little recognition and few resources**. Their actions are relational, not bureaucratic; they are grounded in values of protection, love, and social responsibility, rather than in security discourse. The literature suggests that when women are provided with platforms for exchange, spaces for support, and access to basic resources, their preventive capacity is not only activated—it is **amplified**.

Therefore, mothers and community women stand at the intersection of **informal prevention and emotional governance**, playing indispensable roles in the early detection, disruption, and redirection of radicalization processes. Their

contributions are context-sensitive, emotionally nuanced, and deeply relational. To harness their potential, counter-radicalization frameworks must **move beyond rhetoric and invest in structures that recognize, protect, and empower female actors**. This includes training, peer support networks, access to mental health resources, and genuine consultation in policy design. Rather than positioning women as symbolic figures of peace, they must be acknowledged as **active agents in everyday counter-extremism**, whose insights are rooted in experience, not abstraction. Prevention, in this sense, is not just a matter of ideology—it is a matter of relationship. And in that realm, women are already leading.

Early Dialogue and Education in the Household

In the architecture of radicalization prevention, the household plays a central yet often underappreciated role. While much of counter-radicalization policy focuses on schools, religious institutions, and law enforcement, research increasingly points to **early dialogue and education within the home** as a pivotal line of defense. The values, critical thinking skills, religious frameworks, and emotional habits that children acquire in their earliest years of life are not only developmental foundations—they are also ideological filters. The way a family talks about identity, justice, grievance, and belonging determines how youth process external narratives of victimhood, alienation, or militant duty. When done intentionally and with openness, **early household dialogue becomes a proactive strategy** to immunize against extremism, fostering resilience through relational learning and moral clarity.

The significance of household discourse emerges strongly in *Community and Family Approaches to Combating Radicalization of Somali-American Youth*, where second-generation Somali youth recount growing up with **conflicted or absent dialogue** around identity, belonging, and political conflict (Weine et al., 2009). Several participants described feeling caught between two cultural worlds—expected to uphold their parents' Somali-Islamic heritage while navigating the demands of American school culture. When families avoided these conversations—whether due to fear, trauma, or lack of vocabulary—young people were left vulnerable to simplistic answers from online radical influencers. One respondent explained, "At home, we didn't talk about racism or Islamophobia. So when someone online told me why the West hated Muslims, it made sense." This case illustrates how **silence in the home creates interpretive vacuums** that extremist ideologues are quick to fill. In

contrast, families that engaged in difficult conversations about identity, discrimination, and faith provided their children with **narratives of complexity**, helping them resist binary ideologies that reduce the world to 'us versus them.'

A similar finding is documented in some countries, which details household prevention efforts across Denmark (Dalgaard, 2016), Lebanon (Naber, 2009; Schbley, 2000), and the UK (Guru, 2012a, 2012b; Scremin, 2023) . The studies find that families who initiated **dialogues about radicalization in non-threatening, age-appropriate ways** were more successful in helping children develop critical awareness. One British father recounted using news stories to discuss the consequences of political violence, inviting his children to express opinions and ask questions without fear of judgment. These conversations were not framed as interrogations but as moments of **ethical reflection**. The outcome was not only cognitive growth but also emotional security; children who felt heard were more likely to seek guidance at times of ideological confusion or moral crisis. In this way, household education is not about policing belief but about **nurturing interpretive agency**, enabling youth to evaluate ideas on their own terms within a supportive moral framework.

Household education also includes how parents teach about **grievance and justice**, particularly in communities affected by marginalization or violence. In *Radicalisation to Terrorism in Kenya and Uganda*, researchers found that families who acknowledged political grievances—such as state violence, poverty, and historical exclusion—while still promoting nonviolence were more successful in deterring youth from joining armed groups. One mother spoke of teaching her children about the injustices faced by their ethnic community, but also about the importance of education, prayer, and community service as forms of resistance. In doing so, she provided a **moral alternative to armed struggle**, rooted in cultural pride but directed toward peaceful transformation. This example demonstrates how **familial narrative-building around suffering and resistance** plays a critical role in shaping youth responses to perceived injustice.

Yet, as several studies point out, the capacity for such dialogue is not equally distributed across all families. Some parents expressed deep anxiety about initiating conversations on radicalization, fearing either that they would "put ideas" into their child's head or that they lacked the religious or political knowledge to engage confidently (Guru, 2012b). Others worried that opening these topics would trigger

surveillance or misinterpretation by outsiders (Topal, 2023). These fears, rooted in structural mistrust and cultural marginalization, highlight the need for **capacity-building among parents**, including guidance on how to talk about ideology, identity, and extremism in non-alarming, developmentally appropriate ways. Without this support, even well-intentioned families may remain silent—and in that silence, radical ideologies often find space to grow.

Another layer of complexity arises in households marked by **generational or cultural divides**, particularly in migrant or refugee families. Young women often described their parents as "out of touch," either because they did not understand the online world or because they clung to cultural norms that felt irrelevant to their daughters' lives (Parvez & Hastings, 2022). In these contexts, effective prevention depends on the family's ability to **rebuild intergenerational trust**, allowing youth to feel both understood and guided. This requires parents to listen as much as they speak, and to model **intellectual humility**—acknowledging what they don't know while creating space for shared learning. When parents act as co-learners rather than authority figures, household dialogue becomes a tool of **relational empowerment** rather than ideological control.

Therefore, early dialogue and education in the household are not supplemental to radicalization prevention—they are **foundational**. The home is where moral reasoning begins, where emotional habits are formed, and where narratives of justice and identity are first encountered. When families prioritize open communication, critical thinking, emotional literacy, and religious humility, they lay the groundwork for **lifelong ideological resilience**. Prevention efforts must therefore move upstream, recognizing that the most effective deradicalization may begin not in prisons or programs, but in ordinary living rooms—through ordinary conversations, repeated daily, in trust and love. To support this, policies must invest in parent education, community dialogue facilitation, and narrative tools that equip families to raise youth not in fear of the world, but in **critical and compassionate engagement with it**.

Challenges to Family Prevention Capacity

While families are increasingly acknowledged as vital actors in preventing radicalization, their ability to fulfill this role is often **constrained by multiple structural, emotional, and social barriers**. Research shows that even when parents,

siblings, and extended kin possess a deep sense of responsibility and concern, they are frequently **ill-equipped, unsupported, or systemically mistrusted**, making their engagement fragmented or even counterproductive. The limitations families face are not due to apathy or ignorance, but rather to the absence of enabling environments. These challenges—ranging from institutional mistrust to emotional burnout and over-securitization—reveal that effective prevention is not only about raising awareness within families but also about **changing the conditions under which families are expected to intervene**.

One of the most frequently cited obstacles to family-based prevention is **mistrust in state authorities and institutions**. Families in the UK reported being afraid to speak openly about concerns related to radicalization, fearing that doing so would result in police action, child removal, or stigmatization (Abbas, 2019; Ferguson & McAuley, 2020; Guru, 2012a). Some parents described being visited by authorities after their child was flagged for minor classroom comments or online activity. Rather than feeling empowered to prevent violence, these encounters made families feel **criminalized and watched**, especially in Muslim and migrant communities. As one mother put it, "They say they want us to help, but they treat us like we're hiding something." This sentiment erodes the trust needed for authentic engagement and often results in families withdrawing into silence—exactly the opposite of what prevention frameworks aim to achieve.

The issue of **over-securitization** is closely tied to this dynamic. When families are viewed primarily as potential sources of intelligence rather than as partners in well-being, their relationships with institutions become strained (Topal, 2023). Several women expressed discomfort with prevention models that expected them to "spy" on their children, sometimes even being told to report their sons or daughters for vague signs of "radical behavior." This framing not only undermines the emotional fabric of the family but also **commodifies maternal love as a tool of surveillance**, damaging both parent-child trust and mother-institution relations. Prevention strategies built on suspicion rather than solidarity often create more harm than good. Instead of inviting families into a shared project of safeguarding, these approaches isolate and alienate the very people most capable of intervening early.

Another barrier lies in **emotional capacity and psychological fatigue**. Many families are already coping with the weight of trauma, poverty, discrimination, or

intergenerational conflict. In *Community and Family Approaches to Combating Radicalization of Somali-American Youth*, numerous parents—particularly refugees—reported feeling overwhelmed by the demands of survival: working multiple jobs, adjusting to a new culture, and supporting other family members abroad (Weine et al., 2009). In such environments, there is little room for the kinds of proactive conversations, emotional monitoring, or critical engagement required for prevention. One Somali mother said, "I want to talk to my kids about everything, but sometimes I'm just too tired to find the words." Without material support and psychosocial services, expecting families to perform high-stakes prevention work is unrealistic and, in some cases, **exploitative**.

Moreover, **lack of knowledge and resources** presents a significant limitation. Many parents acknowledged that they didn't feel confident recognizing early signs of radicalization or knowing how to respond (Scremin, 2023). Some associated the issue only with international terrorism and failed to recognize the relevance of domestic extremism. Others feared they would overreact or say the wrong thing. This highlights a critical gap: **families are expected to intervene without being trained**, much like being asked to administer medical care without basic first aid. While some organizations provide workshops or toolkits, access to these resources is often limited to urban centers or facilitated in English only, excluding minority-language speakers and marginalized communities. This disparity leaves many families **functionally unsupported**, even if they are willing to act.

The **gendered dynamics of prevention** also impose barriers, especially on women. While mothers are often valorized as protectors and peacemakers, their preventive roles are rarely matched with structural empowerment. Mothers reported being held morally responsible for their children's choices while being denied access to political forums, funding, or policy consultation (BHATTACHARYA, 2020). Their emotional labor is celebrated in theory but ignored in practice. Additionally, in patriarchal households, women may lack decision-making power or be excluded from conversations about their children's religious or political views. These internal family dynamics—often hidden from public policy—must be addressed if maternal agency is to be fully realized. Without addressing **gender inequality within the family unit itself**, prevention efforts risk reinforcing rather than challenging exclusionary norms.

Families also face **external stigma and internal shame**, particularly when a loved one is suspected or accused of extremist sympathies. Families of former combatants described being ostracized by neighbors, denied access to community events, and blamed for their children's actions (Botha, 2015). This public shaming often prevented them from seeking help, participating in dialogue, or trusting institutions. Simultaneously, families often experience intense **internal shame**, struggling with feelings of failure, guilt, or confusion (Moscardino et al., 2007a). This emotional paralysis can result in silence, denial, or avoidance—all of which hinder early prevention. Unless prevention programs provide **safe spaces for families to process their own trauma**, expecting them to intervene in others' is unreasonable.

Finally, **conflicting cultural and generational narratives** can compromise prevention. Many young women said they did not share their online activities, ideological interests, or personal struggles with family members due to generational gaps (Parvez & Hastings, 2022). Parents often lacked digital literacy, religious flexibility, or cultural nuance, making them seem out of touch. This communication breakdown can prevent families from noticing radical shifts or, if they do notice, from addressing them effectively. Without strategies to **bridge generational gaps and promote mutual listening**, prevention remains a one-sided aspiration.

These challenges collectively reveal that families, though essential to radicalization prevention, are **often tasked with too much and equipped with too little**. Their ability to intervene depends not just on awareness or intention, but on a complex ecology of factors: trust in institutions, emotional bandwidth, cultural capital, social support, and intra-family communication. Treating families as natural prevention assets—without investing in their capacity, addressing their fears, and validating their emotional labor—risks not only policy failure but **a betrayal of relational trust**. Hence, the potential of families in preventing radicalization is real—but it is neither automatic nor unconditional. Families are embedded in social, political, and emotional worlds that often hinder their ability to respond, even when they care deeply and want to act. For prevention models to succeed, they must transition from **idealizing the family to empowering it**, through holistic, inclusive, and relational strategies. This includes trauma-informed programs, culturally appropriate resources, multilingual outreach, mental health support, and structural

protections. Only then can families move from overwhelmed witnesses to **capable co-creators of safety and resilience**.

5.5 Interpreting Research Approaches on Family and Terrorism

The table below presents a synthesis of how previous studies have approached the role of the family in the context of terrorism and radicalization. It classifies the literature into five major approaches, each capturing a specific way in which the family is understood to influence, or be influenced by, processes of radicalization, prevention, and deradicalization. This classification provides a structured overview of the key approaches that have emerged in the academic discourse on the subject.

Approach	Family's Role	Focus
Radicalization Agent	Source of radical norms or dysfunction	Transmission of ideology
Contextual Influence	Risk factor under stress	Socioeconomic and political context
Preventative Partner	Protective factor	Early detection and emotional support
Deradicalization Actor	Facilitator or obstacle	Rehabilitation and post-radicalization
Gender Analysis	Gendered surveillance or empowerment	Role of women in radicalism/counterterrorism

1. **Family as a Radicalization Agent**

The first and perhaps most frequently explored approach considers the family as a potential source or facilitator of radicalization. In this view, family environments are not merely passive or neutral spaces; rather, they are active sites where values, ideologies, and worldviews are transmitted and reinforced. Previous studies have documented instances where radical beliefs are passed down within families, either through direct teaching or through the normalization of certain political, religious, or social grievances that align with extremist narratives. In such cases, the family serves as the initial site of exposure to radical ideas, often under the guise of cultural or ideological education.

In addition to ideological transmission, family-related factors such as neglect, domestic violence, authoritarian parenting, or emotional detachment have also been linked to pathways toward radicalization. These conditions can create psychological vulnerabilities and a sense of alienation that make individuals—especially

adolescents and young adults—more susceptible to extremist recruitment. A lack of emotional support, absence of positive role models, or exposure to internal family conflicts may push individuals to seek belonging, purpose, or validation elsewhere, sometimes leading them toward extremist groups that offer identity, direction, and a sense of community.

This approach draws attention to the internal dynamics of the household and emphasizes the influence of upbringing, communication patterns, and relational bonds. It highlights the fact that radicalization does not always begin in isolated or external environments; in many cases, it is rooted in familiar relationships and cultivated through everyday interactions within the family sphere.

2. **Family as a Contextual Influence**

A second prominent research approach examines the family within the broader context of social, economic, and political challenges. Rather than portraying families as direct sources of radicalization, this perspective views them as units that are shaped by and responsive to wider systemic pressures. Factors such as poverty, social exclusion, discrimination, political conflict, forced migration, and structural marginalization are frequently cited as underlying conditions that strain family life and, in turn, increase the risk of radicalization among family members.

For instance, families that live in economically deprived areas may experience chronic stress, social instability, and limited access to education or employment opportunities. These pressures can disrupt family cohesion and diminish the capacity of parents or guardians to provide guidance, supervision, or emotional support. Similarly, families affected by displacement or conflict may suffer from trauma, loss, or a lack of social integration in their host communities. In such environments, young people in particular may develop grievances and frustration that make them more receptive to radical ideologies offering empowerment or revenge.

This approach emphasizes the importance of examining how external conditions affect internal family dynamics. It suggests that radicalization cannot be fully understood without considering the broader environments in which families exist. Importantly, it also highlights the fact that families experiencing distress or marginalization may be more vulnerable—not necessarily because of their values or intentions, but because of the structural barriers they face.

3. **Family as a Preventative Partner**

In contrast to the previous two approaches, which largely focus on the risk-related aspects of the family, a growing body of research has shifted attention toward the family's potential as a protective and preventative force. This approach recognizes that families—when functioning well—can serve as the first line of defense against radicalization. Strong family relationships characterized by trust, open communication, empathy, and consistent support can serve as powerful buffers against extremist influence.

Numerous studies have shown that family members are often the first to notice subtle changes in behavior, language, or attitudes that may indicate early signs of radicalization. Parents, siblings, and even extended relatives may detect emotional withdrawal, secretive behavior, or an increasing adherence to rigid ideologies. When families are equipped with knowledge, confidence, and access to resources, they can intervene early—whether through open dialogue, seeking help from professionals, or simply providing emotional grounding that deters individuals from turning to extremist groups.

This body of research also highlights the importance of empowering families through educational programs, community engagement initiatives, and partnerships with schools, social services, and law enforcement. Strengthening parenting skills, fostering resilience, and building supportive family environments are increasingly seen as effective strategies for preventing radicalization before it takes root. Unlike approaches that focus on state-led surveillance or punitive measures, this model prioritizes trust, care, and community-based prevention.

4. Family as a Deradicalization Actor

Another important direction in the literature concerns the role of families in deradicalization and reintegration processes. Here, the family is seen not as a passive bystander but as an active participant in the recovery and rehabilitation of individuals who have become involved in extremist activities. Families can provide emotional stability, acceptance, and moral encouragement to individuals seeking to leave extremist groups, facilitating their re-entry into society and helping them build new, non-violent identities.

Some deradicalization programs have formally integrated families into intervention efforts, using family therapy, spiritual counseling, and supervised reintegration plans that emphasize the role of social bonds. In these contexts, families are encouraged to serve as support networks that can help monitor, motivate, and

mentor individuals throughout the deradicalization journey. Their involvement is often considered essential, as the absence of familial support can lead to relapse or isolation, which increases the likelihood of re-radicalization.

Nevertheless, the literature also cautions against overestimating the family's capacity to facilitate disengagement. In some cases, family members themselves may hold extremist views or may be unwilling to support the individual's reintegration. This can result in rejection, alienation, or reinforcement of extremist narratives. Therefore, while families can play a crucial role in deradicalization, their effectiveness depends on their own willingness and capacity to support change.

5. **Gendered Analysis of Family Roles**

The final approach involves a gendered analysis of how family roles intersect with radicalization and counter-terrorism. This body of research investigates the specific roles that women and girls play within the family and challenges assumptions about their passivity in the context of violent extremism. In many counter-terrorism policies, women—especially mothers—are portrayed as natural protectors or early detectors of radical behavior. Programs are often designed to mobilize women as informal agents of prevention, particularly in domestic and community settings.

However, critical studies argue that such portrayals can place disproportionate responsibility on women while reinforcing traditional gender norms. Additionally, some research reveals that women may also play active roles in radical movements—as supporters, recruiters, or even combatants—suggesting that simplistic portrayals of women as solely nurturing figures may overlook their diverse motivations and agency. This approach contributes to a more nuanced understanding of how gender expectations shape family roles in both radicalization and prevention. It also calls for more inclusive and balanced strategies that recognize the contributions and challenges faced by all family members, regardless of gender.

5.6 Gaps in the Literature and Directions for Future Research

While the literature on terrorism and radicalization has increasingly acknowledged the relevance of familial factors, several notable gaps and limitations remain. These gaps pertain to conceptual clarity, methodological diversity, contextual variation, gendered assumptions, and policy implications. A deeper synthesis of the available literature indicates both areas of saturation and areas

requiring further exploration. This section outlines these limitations and suggests potential directions for future research that can enhance our understanding of how families intersect with violent extremism across diverse sociopolitical and cultural contexts.

Identified Gaps and Limitations

1. **Overemphasis on Individual Pathways, Limited Focus on Family Systems**

One of the most prominent limitations is the tendency to focus on the individual actor—often the radicalized youth—while treating the family as a peripheral or background variable. In many studies, family influence is examined primarily as a risk factor for radicalization, with limited attention given to how **family systems** operate as dynamic and interdependent units. There is a lack of research that captures the internal decision-making, communication patterns, emotional interdependencies**,** and generational narratives within families that may shape the emergence or rejection of radical views.

2. **Limited Longitudinal and Contextual Depth**

A large portion of the existing research is cross-sectional or anecdotal, relying on retrospective interviews or case studies with limited longitudinal follow-up. This weakens our understanding of how family influence evolves **before, during, and after** radicalization. Very few studies track family members over time to examine changes in relationships, belief systems, or resilience mechanisms. Additionally, much of the literature focuses on high-profile or global conflict zones, with insufficient attention given to localized, non-violent radicalization trends, such as those in diasporic communities or online environments where family presence may be more subtle but still influential.

3. **Lack of Family Voices and First-Person Perspectives**

While there are increasing calls to involve families in prevention and deradicalization, the literature rarely includes direct narratives from family members themselves. Parents, siblings, spouses, and children are often **spoken about** rather than **spoken with**. Their voices, experiences, dilemmas, and moral negotiations in dealing with a radicalized family member are frequently missing. This absence risks

creating an overly instrumental or simplistic image of the family as either "supportive" or "dysfunctional," without accounting for their emotional complexity, trauma, and resistance.

4. Gender Biases and Role Stereotyping

A recurring issue is the gendered framing of family roles, particularly the instrumentalization of women—especially mothers—as default counter-radicalization agents. While women's roles in early detection and prevention are frequently promoted, the literature often assumes a nurturing, surveillance-oriented function for them without addressing the emotional burden this places on female caregivers. Conversely, the involvement of men within the family as counter-radical actors is comparatively under-explored. Moreover, studies rarely investigate gender dynamics within families, including power relations, generational authority, and inter-gender communication, all of which can shape the trajectory of radicalization or resistance.

6. Policy-Driven Narratives Over Critical Inquiry

Much of the literature, particularly that sponsored or influenced by counter-terrorism policy agendas, tends to treat families as instruments of state intervention. This approach risks instrumentalizing familial relationships**,** portraying them as tools for early detection, reporting, and control, often without adequate ethical reflection. As a result, the lived experiences of families are often flattened or obscured by a risk-management framework that prioritizes state security over relational well-being. Critical, community-based, and family-empowering perspectives are underrepresented.

Recommendations for Future Research

1. Deepen the Study of Intra-Family Dynamics

Future studies should explore how relationships within the family—such as between parents and children, siblings, spouses, and extended kin—affect susceptibility to or resistance against radical ideologies. Ethnographic approaches, qualitative life histories, and in-depth interviews with multiple family members from the same household would yield richer insights into the family as a complex social unit rather than as a collection of individuals.

2. Expand Longitudinal and Life-Course Research

To capture how familial influence operates across time, researchers should invest in longitudinal studies that track the development of beliefs, behavioral changes, and emotional bonds across critical life stages. Understanding the durability of family support, the impact of radicalization on family cohesion, and the post-radicalization healing process would contribute substantially to the field.

3. Incorporate a Nuanced Gender Perspective

Future research should adopt a more critical gender lens that avoids stereotyping women as natural caregivers and men as absent or radicalizing forces. It is important to investigate how gender norms, expectations, and roles operate within the family and how they shape or resist the process of radicalization. Additionally, the involvement of fathers, brothers, and male guardians in both radical and preventive roles deserves greater scholarly attention.

4. Develop Culturally and Contextually Sensitive Frameworks

More comparative research is needed across diverse sociocultural settings, including underrepresented regions in the Global South, immigrant families in Western contexts, and digital-native households where family interaction patterns differ significantly. Future research should avoid one-size-fits-all models and develop culturally attuned frameworks that consider family structures, religious practices, intergenerational trauma, and migration histories**.**

6. Shift Toward Empowering Rather than Instrumentalizing Families

Rather than merely viewing families as tools of counter-terrorism policy, future research should explore how families define their own roles, needs, and strategies when confronted with radicalization. This involves integrating family voices into the design of support programs and exploring community-based, non-surveillance approaches that preserve familial trust while encouraging safety and disengagement.

CHAPTER 6
CONCLUSION

This study set out to systematically explore the evolving scholarly discourse on the role of the family in processes of radicalization, terrorism, counter-terrorism, and deradicalization between 2000 and 2024. Through thematic synthesis of 33 peer-reviewed studies, it has illuminated the complex, multifaceted, and often contradictory ways in which families function as both risk factors and protective agents in the trajectory of violent extremism. The findings of 33 studies through the lens of four major codes: **(1) Family Role in Radicalization**, **(2) Family Factor that Influences Terrorism or Radicalism**, **(3) Family Role in Counter-terrorism and Deradicalization**, and **(4) Family in Preventing Radicalization**. Each theme encapsulates a complex and multifaceted understanding of how the family unit operates within the broader context of radicalization and counter-terrorism. Collectively, these categories form an interwoven narrative in which the family is not merely a passive background factor but an active, dynamic actor—sometimes a site of harm, other times of healing, and often both simultaneously.

The first category highlights the family's direct involvement in the radicalization process, either as a site of ideological indoctrination or emotional rupture. Central to this theme is the concept of *intergenerational transmission of ideology*, whereby extremist beliefs, grievances, and behaviors are passed from parents to children or reinforced through familial loyalty. Families in this context do not simply witness radicalization—they can be facilitators of it. This occurs both overtly, through political socialization or religious education that veers into extremism, and covertly, through the normalization of violence, trauma, or isolation in the household. What emerges from this category is that radicalization is deeply emotional and relational. Many individuals are drawn to extremism not solely through ideology, but through a sense of inherited duty, perceived injustice, or unresolved psychological wounds—wounds often inflicted or left unaddressed within the family. Studies reviewed in this category emphasize that where families fail to provide security, moral guidance, or emotional support, extremist narratives may step in to fill the void. Thus, radicalization is not simply about what individuals believe, but about how they feel—about themselves, their families, and their place in the world.

The second category moves beyond roles to examine **underlying family-based factors that indirectly contribute to terrorism and radicalism**. These findings suggest that radicalization is not born in isolation—it often develops amid broader familial, cultural, and socio-economic stressors. Gender roles within families, for example, can influence vulnerability to radicalism. Patriarchal structures, domestic violence, or rigid expectations can fuel resentment or identity crises, particularly among youth and women. Poor parenting practices, including authoritarianism, neglect, or emotional unavailability, further contribute to psychological fragmentation. These internal family dynamics, when combined with external political and social grievances, create fertile ground for extremist recruitment.

Moreover, families navigating transnational identities—especially migrant or diasporic households—frequently experience cultural dissonance, social exclusion, and generational conflict. Youth raised in such contexts may feel caught between traditional expectations at home and a lack of belonging in the broader society. This "in-betweenness" often creates identity vacuums that extremist ideologies exploit. Therefore, radicalization should be understood not only as an individual response to ideology but also as a relational response to familial and structural fragmentation.

In stark contrast, the third category explores how families act as **frontline agents of counter-radicalization and deradicalization**. Families often possess unique access to the early warning signs of radical behavior, especially during adolescence or periods of personal crisis. When equipped with adequate awareness, communication skills, and institutional support, families can intervene before radicalization deepens. They can serve as both emotional anchors and as bridges between individuals at risk and relevant social or governmental services.

Deradicalization, too, is shown to be most successful when rooted in emotional and relational repair. Families that offer unconditional acceptance and pathways for reintegration—without shame or alienation—create an environment conducive to psychological transformation. This is especially relevant in cases where former extremists are seeking to rebuild their identities and social connections. Emotional bonds, when nurtured with empathy and trust, can form the foundation for personal recovery and disengagement from violent networks. However, the effectiveness of families in this role is often undermined by structural and policy barriers. Many are placed under surveillance, stigmatized, or blamed—conditions

that erode their capacity to act as healing agents. This synthesis thus advocates for policies that frame families not as security threats, but as partners in peacebuilding, deserving of support, training, and resources.

The final category focuses on the **preventive potential of families**. Families characterized by warmth, empathy, and moral clarity provide a protective shield against extremist narratives. Emotional security fosters critical thinking and self-worth—two key components in resisting ideological manipulation. Through consistent communication and mutual respect, families can instill a sense of belonging that counters the alienation often exploited by radical groups. Furthermore, families that engage in intergenerational healing—acknowledging and addressing past trauma or cultural dislocation—demonstrate a powerful capacity for resilience. In such families, stories of survival, compassion, and dignity are passed down, offering alternative narratives to violence and revenge. Community trust also plays a crucial role. Families embedded in cohesive, supportive communities are more likely to access the resources and social capital needed to prevent radicalization. This category also emphasizes that preventive efforts are most effective when families are not left to act alone. Collaboration with schools, religious leaders, social workers, and local governments can strengthen families' preventive roles. Prevention, in this sense, is not only about vigilance but about cultivating environments where extremist ideologies struggle to take root.

In synthesizing these four categories, it becomes clear that the family is both a microcosm of society and a mediator between the individual and larger socio-political forces. Families can perpetuate cycles of violence or foster cycles of healing. They can serve as gateways to radicalization or as bridges to recovery. They reflect broader systems of oppression, migration, memory, and belonging. Rather than viewing the family in binary terms—as either a threat or a solution—this synthesis reveals its inherent complexity. Families are simultaneously affected by terrorism and actors within it. They are both vulnerable and resilient, fractured and healing. As such, counterterrorism strategies must move beyond punitive or surveillance-based approaches and begin investing in family-based interventions that are sensitive, relational, and community-centered.

In conclusion, study has shown that to understand terrorism, we must understand families—not as abstract units, but as living systems shaped by love, conflict, trauma, and hope. The struggle against radicalization and extremism is not

only fought on battlefields or in policy chambers—it is fought in living rooms, kitchens, and at family dinner tables, where the seeds of empathy, resilience, and belonging are either sown or neglected. Recognizing and empowering families as complex agents within this struggle offers a path toward more sustainable, humane, and effective solutions.

BIBLIOGRAPHY

Abbas, M.-S. (2019). 'I grew a beard and my dad flipped out!' Co-option of British Muslim parents in countering 'extremism' within their families in Bradford and Leeds. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, *45*(9), 1458–1476. https://doi.org/10.1080/1369183x.2018.1466694

Abo-Zena, M. M., & Saif, W. (2021). "Please god, don't let it be Muslims": perspectives on guiding conversations with Muslim children in a climate with prevalent Islamophobi. *Journal of Religion & Spirituality in Social Work: Social Thought*, *40*(2), 166–188. https://doi.org/10.1080/15426432.2020.1871152

Ahdash, F. (2023). Countering Terrorism in the Family Courts: A Dangerous Development. *The Modern Law Review*, *86*(5), 1197–1231. https://doi.org/10.1111/1468-2230.12812

BHATTACHARYA, S. (2020). Violence On Women. *World Affairs: The Journal of International Issues*, *24*(2).

Bjørgo, T., & Carlsson, Y. (2005). *Early Intervention with Violent and Racist Youth Groups*. www.nupi.no

Boland, A., Cherry, M. G., & Dickson, R. (2017). *Doing a Systematic Review: A Student's Guide*. SAGE.

Bornstein, M. H. (2002). Handbook of parenting: Children and parenting, Vol. 1, 2nd ed. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting: Children and parenting, Vol. 1, 2nd ed.* Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Boss, P. g, Doherty, W. J., LaRossa, R., Schumm, W. R., & Steinmetz, S. K. (1993). Sourcebook of Family Theories and Methods. In *Sourcebook of Family Theories and Methods*. Springer US. https://doi.org/10.1007/978-0-387-85764-0

Botha, A. (2015). Radicalisation to Terrorism in Kenya and Uganda: Political Socialisation Perspective. *Perspectives on Terrorism*, *9*(5).

Carson, J. V., James, P. A., & O'Neal, T. A. (2019). The radicalization of the Kanes: family as a primary group influence? *Dynamics of Asymmetric Conflict*, *12*(1), 67–89. https://doi.org/10.1080/17467586.2019.1568513

Chaliand, G., & Blin, A. (2016). The history of terrorism: From antiquity to ISIS. In *The History of Terrorism: From Antiquity to ISIS*.

Cherney, A. (2021). The Release and Community Supervision of Radicalised Offenders: Issues and Challenges that Can Influence Reintegration. *Terrorism and Political Violence*, *33*(1), 119–137. https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1530661

Cook, J., & Vale, G. (2018). *From Daesh to "Diaspora": Tracing the Women and Minors of Islamic State*. www.icsr.info.

Dalgaard, N. T. (2016). The impact of Islam and the public and political portrayals of Islam on child-rearing practices—Discursive analyses of parental accounts among Muslims living in Denmark. *Culture & Psychology*, *22*(1), 65–79. https://doi.org/10.1177/1354067x15621478

Davis, J., West, L., & Amarasingam, A. (2021). Terrorism Research Initiative Measuring Impact, Uncovering Bias? Citation Analysis of Literature on Women in Terrorism. *Source: Perspectives on Terrorism*, *15*(2), 58–76. https://doi.org/10.2307/27007296

Duriez, B., & Soenens, B. (2009a). The intergenerational transmission of racism: The role of Right-Wing Authoritarianism and Social Dominance Orientation. *Journal of Research in Personality*, *43*(5), 906–909. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2009.05.014

Duriez, B., & Soenens, B. (2009b). The intergenerational transmission of racism: the role of right-wing authoritarianism and social dominance orientation. *JOURNAL OF RESEARCH IN PERSONALITY*, *43*(5), 906–909.

Ellefsen, R., & Sandberg, S. (2022). Everyday Prevention of Radicalization: The Impacts of Family, Peer, and Police Intervention. *Studies in Conflict and Terrorism*. https://doi.org/10.1080/1057610X.2022.2037185

Epstein, G. S. (2007). Extremism within the family. *Journal of Population Economics*, *20*(3), 707–715. https://doi.org/10.1007/s00148-006-0100-0

Ferguson, N., & McAuley, J. W. (2020). Radicalization or Reaction: Understanding Engagement in Violent Extremism in Northern Ireland. *Political Psychology*, *41*(2). https://doi.org/10

Gielen, A.-J. (2019). Countering Violent Extremism: A Realist Review for Assessing What Works, for Whom, in What Circumstances, and How? *Terrorism and Political Violence*, *31*(6), 1149–1167. https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1313736

Gitaningrum, I. (2021). Children and Terrorism: Human Rights for Indonesian Cubs of Caliphate. *JURNAL PENELITIAN*. https://doi.org/10.28918/jupe.v18i2.4170

Gregg, H. S. (2014). Defining and Distinguishing Secular and Religious Terrorism. In *Source: Perspectives on Terrorism* (Vol. 8, Issue 2). https://www.jstor.org/stable/26297135

Guru, S. (2012a). Reflections on research: Families affected by counter-terrorism in the UK. *International Social Work*, *55*(5), 689–703. https://doi.org/10.1177/0020872812447625

Guru, S. (2012b). Under Siege: Families of Counter-Terrorism. *British Journal of Social Work*, *42*(6), 1151–1173. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs089

Hafez, M. M. (2016). The Ties that Bind: How Terrorists Exploit Family Bonds. *Journal Combating Terrorism Center : CTC Sentinel*, *Vol. 19*(2), 15–17.

Hammond, R. J. (2023). *SOCIOLOGY OF THE FAMILY*. Libretexts. https://LibreTexts.org

Harris, C., & Milton, D. J. (2016). Is Standing for Women a Stand Against Terrorism? Exploring the Connection Between Women's Rights and Terrorism. *Journal of Human Rights*, *15*(1), 60–78. https://doi.org/10.1080/14754835.2015.1062722

Hoffman, B. (2017). *Inside terrorism* (Third Edition). Colombia University Press.

Jacques, K., & Taylor, P. J. (2013). Myths and realities of female-perpetrated terrorism. *Law and Human Behavior*, *37*(1), 35–44. https://doi.org/10.1037/h0093992

Jesson, Jill., Matheson, Lydia., & Lacey, F. M. (2011). *Doing your literature Review : traditional and systematic techniques*. SAGE.

Keenan, K., & Hanson, S. (2013). Gender, Place, and Social Contacts: Understanding Awareness of Vulnerability to Terrorism. *Urban Geography*, *34*(5), 634–656. https://doi.org/10.1080/02723638.2013.778707

King, M., Noor, H., & Taylor, D. M. (2011). Normative Support for Terrorism: The Attitudes and Beliefs of Immediate Relatives of Jema'ah Islamiyah Members. *Studies in Conflict & Terrorism*, *34*(5), 402–417. https://doi.org/10.1080/1057610x.2011.561471

Kruglanski, A. W., & Fishman, S. (2009). What makes terrorism tick? Its individual, group and organizational aspects. *Revista de Psicologia Social*, *24*(2), 139–162. https://doi.org/10.1174/021347409788041480

Laqueur, W. (1999). *The New Terrorism: Fanaticism and the Arms of Mass Destruction*. Oxford University Press.

Moscardino, U., Axia, G., Scrimin, S., & Capello, F. (2007a). Narratives from caregivers of children surviving the terrorist attack in Beslan: issues of health, culture, and resilience. *Social Science & Medicine*, *64*(8), 1776–1787. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2006.11.024

Moscardino, U., Axia, G., Scrimin, S., & Capello, F. (2007b). Narratives from caregivers of children surviving the terrorist attack in Beslan: issues of health, culture, and resilience. *Social Science & Medicine*, *64*(8), 1776–1787. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2006.11.024

Naber, N. (2009). Transnational Families Under Siege: Lebanese Shi'a in Dearborn, Michigan, and the 2006 War on Lebanon. *Journal of Middle East Women's Studies*, *5*(3).

Naeem, M., Ozuem, W., Howell, K., & Ranfagni, S. (2023). A Step-by-Step Process of Thematic Analysis to Develop a Conceptual Model in Qualitative Research. *International Journal of Qualitative Methods*, *22*(October), 1–18. https://doi.org/10.1177/16094069231205789

Osman, M. N. M. (2010). Reviving the Caliphate in the Nusantara: Hizbut Tahrir Indonesia's mobilization strategy and its impact in Indonesia. *Terrorism and Political Violence*, *22*(4), 601–622. https://doi.org/10.1080/09546553.2010.496317

Parvez, S., & Hastings, J. V. (2022). Understanding the role of digital media in female participation in terrorism: the case of Bangladesh. *Small Wars & Insurgencies*, *33*(8), 1345–1371. https://doi.org/10.1080/09592318.2022.2109371

Pereda, N. (2013). Systematic review of the psychological consequences of terrorism among child victims. *International Review of Victimology*, *19*(2). https://doi.org/10.1177/0269758012472771

Peter Murdock, G. (1949). *SOCIAL STRUCTURE*. Macmillan.

Pine, D. S., Costello, J., & Masten, A. (2005). Trauma, proximity, and developmental psychopathology: The effects of war and terrorism on children. *Neuropsychopharmacology*, *30*(10). https://doi.org/10.1038/sj.npp.1300814

Puigvert, L., Aiello, E., Oliver, E., & Ramis-Salas, M. (2020). Grassroots community actors leading the way in the prevention of youth violent radicalization. *PLoS One*, *15*(10), e0239897. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239897

Rabasa, A., Pettyjohn, S. L., Ghez, J. J., & Boucek, C. (2010). *Deradicalizing Islamist Extremists*. RAND Corporation. http://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1053srf

Rapoport, D. C. (2019). The four waves of modern terrorism. In *Transnational Terrorism*. https://doi.org/10.4324/9781315235691-1

Regan, J. (2024). Pathways of radicalization: contrasting the Boston Marathon Bombers and Mohamad Merah. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, *16*(1), 125–145. https://doi.org/10.1080/19434472.2022.2039750

Resnyansky, L., Smith, C., Taylor, C., Sulistiyanto, P., Merryman, G., & Mujahiduddin. (2022). Reasons behind Reasons: A Communitarian Reading of Women's Radicalization and Family Bombings in Southeast Asia. *Studies in Conflict & Terrorism*, 1–26. https://doi.org/10.1080/1057610x.2022.2034229

Robison, K. K. (2010). Unpacking the social origins of terrorism: The role of women's empowerment in reducing terrorism. *Studies in Conflict and Terrorism*, *33*(8), 735–756. https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.494171

Rosser, C., & Harris, C. (2003). *The Family and Social Change: A Study of Family and Kinship in a South Wales Town*. Routledge.

Salari, S. (2007). Patterns of intimate partner homicide suicide in later life Strategies for prevention. *Clinical Interventions in Aging*, *2*(3). https://doi.org/https://doi.org/10.2147/cia.S12159924

Santhana Dass, R. A. (2021). The use of family networks in suicide terrorism: a case study of the 2018 Surabaya attacks. *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, *16*(2), 173–191. https://doi.org/10.1080/18335330.2021.1906932

Schbley, A. H. (2000). Torn Between God, Family, and Money: The Changing Profile of Lebanon's Religious Terrorists. *Studies in Conflict & Terrorism*, *23*(3), 175–196. https://doi.org/10.1080/105761000412760

Schmid, A. (2013). Radicalisation, De-Radicalisation, Counter-Radicalisation: A Conceptual Discussion and Literature Review. *Terrorism and Counter-Terrorism Studies*. https://doi.org/10.19165/2013.1.02

Schmid, A. (2023). Defining terrorism. In *International Centre for Counter-Terrorism*. https://doi.org/10.4324/9781315744636

Schmid, A. P. (2014). *Violent and Non-Violent Extremism: Two Sides of the Same Coin?* http://edition.cnn.com/2001/US/11/06/gen.attack.on.terror/.

Schuurman, B. (2020). Research on Terrorism, 2007–2016: A Review of Data, Methods, and Authorship. *Terrorism and Political Violence*, *32*(5), 1011–1026. https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1439023

Scremin, N. (2023). Family Matters: A Preliminary Framework for Understanding Family Influence on Islamist Radicalization. *Studies in Conflict & Terrorism*, *46*(8), 1491–1507. https://doi.org/10.1080/1057610x.2020.1841242

Shaw, J. A. (2003). Children exposed to war/terrorism. In *Clinical Child and Family Psychology Review* (Vol. 6, Issue 4). https://doi.org/10.1023/B:CCFP.0000006291.10180.bd

Sila, M. A., & Fealy, G. (2022). Counterterrorism, Civil Society Organisations and Peacebuilding: The Role of Non-State Actors in Deradicalisation in Bima, Indonesia. *The Asia Pacific Journal of Anthropology*, *23*(1), 97–117. https://doi.org/10.1080/14442213.2022.2041076

Silke, A., & Schmidt-Petersen, J. (2017). The Golden Age? What the 100 Most Cited Articles in Terrorism Studies Tell Us. *Terrorism and Political Violence*, *29*(4), 692–712. https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1064397

Sjoberg, L., & Gentry, C. E. (2011). Women Gender and Terrorism. In *The University of Georgia Press*. The University of Georgia Press.

Slone, M., & Mann, S. (2016). Effects of War, Terrorism and Armed Conflict on Young Children: A Systematic Review. *Child Psychiatry and Human Development*, *47*(6). https://doi.org/10.1007/s10578-016-0626-7

Speckhard, A., & Ahkmedova, K. (2006a). The Making of a Martyr: Chechen Suicide Terrorism. *Studies in Conflict & Terrorism*, *29*(5), 429–492. https://doi.org/10.1080/10576100600698550

Speckhard, A., & Ahkmedova, K. (2006b). The New Chechen Jihad: Militant Wahhabism as a Radical Movement and a Source of Suicide Terrorism in Post-War Chechen Society. *Democracy and Security*, *2*(1), 103–155. https://doi.org/10.1080/17419166000625116

Speckhard, A., & Shajkovci, A. (2019). The Jihad in Kenya: Understanding Al-Shabaab Recruitment and Terrorist Activity inside Kenya—in Their Own Words. *African Security*, *12*(1), 3–61. https://doi.org/10.1080/19392206.2019.1587142

Sumpter, C., Wardhani, Y. K., & Priyanto, S. (2021). Testing Transitions: Extremist Prisoners Re-Entering Indonesian Society. *Studies in Conflict & Terrorism*, *44*(6), 473–494. https://doi.org/10.1080/1057610x.2018.1560666

Thijssen, G., Sijtsema, J., Bogaerts, S., Voorde, L. V, & Masthoff, E. (2023). Radicalization Processes and Transitional Phases in Female and Male Detainees Residing in Dutch Terrorism Wings. *Behavorial Science*, *13*(10). https://doi.org/10.3390/bs13100877

Thomas, J., & Harden, A. (2008). Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC Medical Research Methodology*, *8*, 1–10. https://doi.org/10.1186/1471-2288-8-45

Tischler, H. L. (2011). *Introduction to sociology*. Wadsworth, Cengage Learning.

Topal, R. (2023). An Empirical Assessment of China's Counterterrorism Efforts and Securitization of Turkic Muslims. *Studies in Conflict & Terrorism*, *46*(9), 1745–1765. https://doi.org/10.1080/1057610x.2021.1892604

Tulga, A. Y. (2000). The Role of Mass Media in Terrorism and Its Effect on Individuals. *Insan-Insan*, *7*(25). https://doi.org/https://doi.org/10.29224/insanveinsan.695346

UNICEF. (2023, June 23). *Six grave violations against children in times of war: How children have become frontline targets in armed conflicts.* UNICEF. https://www.unicef.org/stories/children-under-attack-six-grave-violations-against-children-times-war

Van Brunschot, E. E. G., & Sherley, A. J. (2005). Communicating Threat: The Canadian State and Terrorism. *The Sociological Quarterly*, *46*(4), 645–669. https://doi.org/10.1111/j.1533-8525.2005.00030.x

Weine, S., Horgan, J., Robertson, C., Loue, S., Mohamed, A., & Noor, S. (2009). Community and family approaches to combating the radicalization and recruitment of Somali-American youth and young adults: A psychosocial perspective. *Dynamics of Asymmetric Conflict*, *2*(3), 181–200. https://doi.org/10.1080/17467581003586897

Zada, K., Suardi, S., Khasanah, L., Aderina, A., & Fathudin, F. (2021). DERADICALIZATION OF CHILDREN TERRORISM IN BRSAMPK HANDAYANI, JAKARTA. *Penamas*, *34*(1). https://doi.org/10.31330/penamas.v34i1.491

Zierhoffer, D. (2014). Threat Assessment: Do Lone Terrorists Differ from Other Lone Offenders? *Journal of Strategic Security*, *7*(3), 48–62. https://doi.org/10.5038/1944-0472.7.3.3